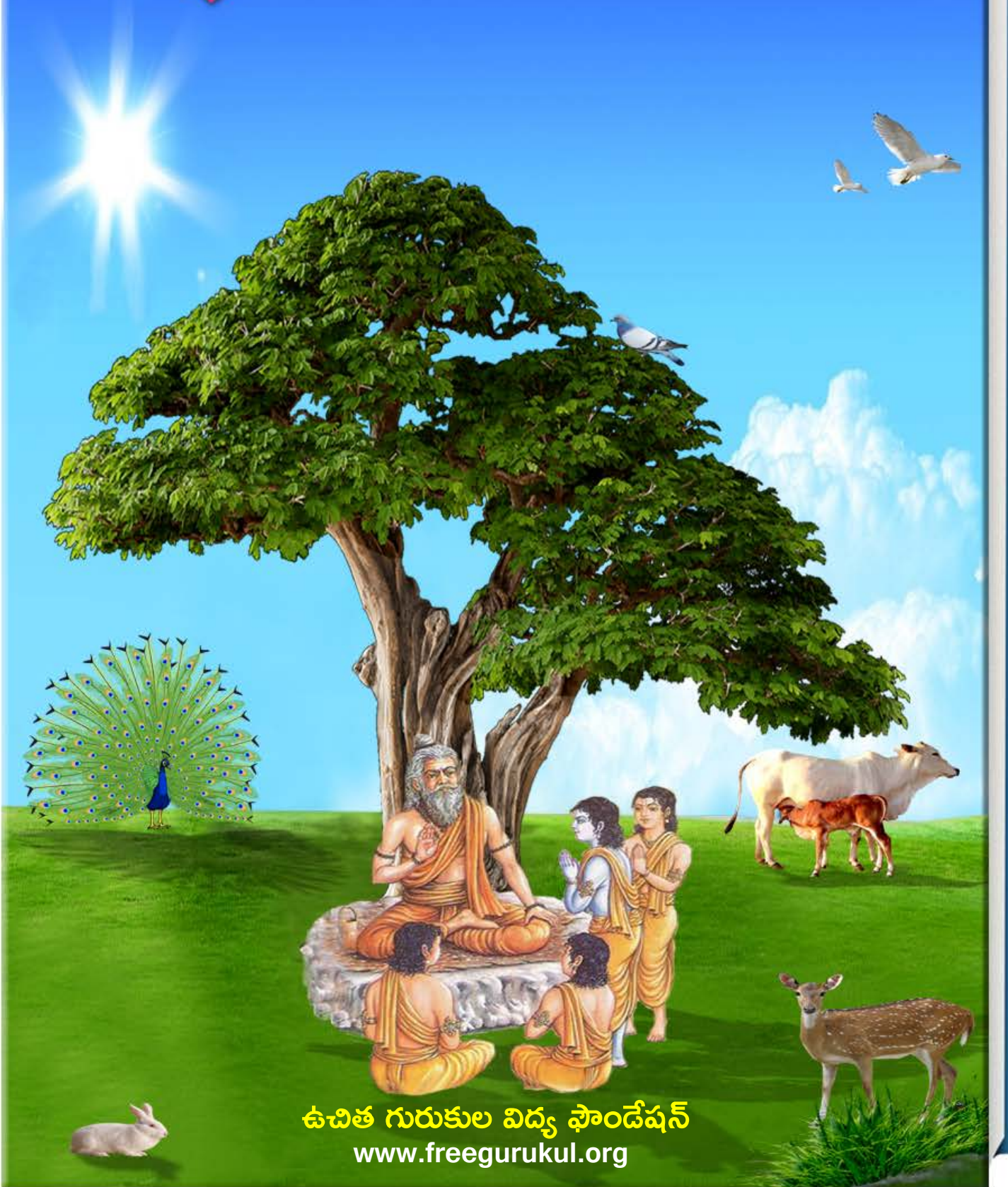

వేదములు

అధర్వ వేద సంహిత - 5

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు కృష్ణ మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు ధర్మాత్రేయ

గురు బాలాభజ

గురు గోతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు వీరభట్టేంద్ర స్వామి

యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు వైలింగ్ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస

అమ్మ శారదా దేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయిబాబా

గురు అరబింద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తవేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళ స్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో భాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా) నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో భాగంగా ఈ ఫౌండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్థ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్లయితే (లేక) సేకరిస్తే మాకు తెలియచేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిచేయుటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రదించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in>
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన,ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు డిజిటల్ లైబ్రరీ సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైటు అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకొన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul

Help Line / WhatsApp: 904 202 0123

“ మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేది ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికీ అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పాద సమర్పణమస్తు

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc x

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals
Newspapers
Palm-Leaves (Manuscripts)

Title:

Author:

Year: to

Subject: Any Subject

Language:

Scanning Centre: Any Centre

[Presentations and Report](#)
[Statistics Report](#)
[Status Report](#)
[Feedback](#) | [Suggestions](#) |
[Problems](#) | [Missing links or Books](#)

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

[Click Here to know More about DLI](#) ^{New!}

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none"> Rashtrapati Bhavan CMU-Books Sanskrit TTD Tirupathi Kerala Sahitya Akademi	<ul style="list-style-type: none"> INSA	<ul style="list-style-type: none"> Times of India Indian Express The Hindu Deccan Herald Eenadu Vaartha	<ul style="list-style-type: none"> Tamil Heritage Foundation AnnaUniversity ^{New!}

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Author's Last Name

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...
--------------	---------	-----------	-----------	-----	-------------	-----------	----------	----------------------

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu
----------	---------	---------	-------	---------	---------	-------	--------	------

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్టమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది ఐలిప్పులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. ఆనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినిచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

తెలుగు

115

అథర్వ వేద సహిత

మంత్ర పద పాఠ సహితం

అనువాదం

కళాప్రపూర్ణ విద్వాన్ విశ్వం, డి లిట్.

ఐదవ సంపుటం

(పదకొండు, పన్నెండుకాండలు)

ప్రచురణ

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు,

తిరువతి.

మం దు మా ట

సి-హెచ్. వేంకటవతిరాజు, బి. ఏ. ఎస్.,

కార్యనిర్వహణాధికారి,

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

మన ధర్మం మహనీయమైన హిందూధర్మం చరిత్రకందనికాలం నుంచి మనజీవన విధానం, సంస్కృతి, సాగరికత - అన్నీ వేదాలనుంచే ఏర్పడినాయి ధర్మాన్ని గౌరవించే జాతి మనది ధర్మంకోసం జీవితాన్ని త్యాగం చేసిన నీతి మనది మనకు, మనజీవనవిధానానికి అడుగడుగునా ఇంతటి స్ఫూర్తి నందిస్తున్న వేదవాఙ్మయం ప్రాచీన సంస్కృతభాషలో ఉన్నది దానిని తెలుగువారికి అందించే తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాల ప్రయత్నంలో ఒక భాగమే అధర్వవేదానికి తెలుగు అనువాదం

ఇప్పటికీ నాలుగు సంపుటలను వరుసగా మీ కందించాం ఇది అయిదవ సంపుటం ఇందులో అధర్వవేదంలో పదకొండు, పన్నెండు కాండలున్నాయి దీనిని కీ శ్రీ విద్వాన్ విశ్వంగారు అనువాదం చేశారు ఇంతటితో వారు అనువదించిన సంపుటాలు పూర్తయినాయి. ఆరవసంపుటంనుంచి డా॥ ఎస్ బి రఘునాథాచార్యులవారు అనువాదం చేస్తున్నారు అవి కూడా త్వరలో మీకందుబాటులోకి వస్తాయి

ఈ సంపుటానికి చక్కని "ప్రస్తావన" వ్రాసిన డాక్టర్ ఎస్ బి రఘునాథాచార్యులవారికి (కో-ఆర్డినేటర్ వల్లి శేషన్స్, టి.టి.డి) మా ధన్యవాదాల నందిస్తున్నాము వెనుకటి సంపుటాల్లాగానే దీన్ని కూడా తెలుగువారు ఆదరించగలరని నమ్ముతున్నాము.

ALL THE
BEST

తిరుపతి }
28-9-88 }

సి-హెచ్ వేంకటవతిరాజు, బి. ఏ. ఎస్

ప్రస్తావన

డాక్టర్ ఎన్ బి రఘువాథాచార్య,

సంస్కృత విభాగం,

శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం, తిరుపతి

అథర్వవేదానికి “బ్రహ్మవేద” మని ప్రసిద్ధి యజ్ఞనిర్వాహకులైన నల్లరు ఋత్విక్కులలో బ్రహ్మప్రధానమైనవాడు¹ ఇతరులు చేసిన పొరపాట్లవల్ల యజ్ఞవైకల్యం కలగకుండా వాటిని పరిహరిస్తూ యజ్ఞాన్ని పూర్తి చేయూల్సిన బాధ్యత బ్రహ్మపైననే ఉంటుంది² అతడు మిగతా వేదాలతోపాటు అథర్వవేదంలో కూడా నిష్ణాతుడై ఉండాలి కనుకనే ఈ వేదానికి బ్రహ్మవేదమని ప్రసిద్ధి ఏర్పడింది.

అథర్వవేదం ఆధ్యాత్మిక - ఆధిభౌతిక - ఆధిదైవిక విషయాలను విశదపరుస్తున్నది అయితే ఆధిభౌతిక విషయాలపై కొంచెం ఎక్కువ మొగ్గు కనపడుతుంటుంది మానవ శరీరాలకు సంబంధించిన చికిత్సాదులపై అథర్వవేదంలో 144 సూక్తాలలో వివరాలు కనబడుతున్నాయి రెండువందల పైచిలుకు సూక్తాలలో రాజధర్మానికి సంబంధించిన అంశాలు విశదీకరించబడినాయి. సమాజస్వరూపం నుమారు 75 సూక్తాల్లో వర్ణింపబడింది ఇలా మానవశరీరం, రాజధర్మం, సమాజంమొ॥ అంశాలపైన అనేకదృక్పథాల నుంచి చేయబడిన సమగ్రసమీక్ష మనకు ఈ వేదంలో కనబడటం విశేషం అంతే కాకుండా ఈ వేదంలో ఈశ్వరాస్తిత్వవాదం స్పష్టంగా గోచరిస్తున్నది

1. బ్రహ్మ సర్వవిద్యః సర్వం వేదితుమర్హతి

వి 1 83

2. క్రయాజామవరాధస్తు బ్రహ్మ పరిహరేత్సదా

వే దా కూ 88

భారతీయ సంస్కృతిని తీర్చిదిద్దిన వేదవాఙ్మయంలో ఒక భాగమైన అథర్వవేదాన్ని నలుగురికి అందుబాటులోకి తీసుకొనివస్తే పై అంశాలను యథాతథంగా గ్రహించే అవకాశముంటుందని, వాటి విలువలను తమతమ జీవితాలలో నిమిషకోపకానికి కొందఱైనా ప్రయత్నిస్తారనే ఆశయంతోనే తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం అథర్వ వేదానికి తెలుగు అనువాదం అనే భవ్యమైన ప్రణాళికను రూపొందించింది

ఈ ప్రణాళికలో కీ శ్రీ విద్వాన్ విశ్వంగారు తెలుగులో అనువదించిన నాలుగు భాగాలు ఇప్పటికి ప్రచురింపబడినాయి ఇది అయితే భాగం ఇందులో అథర్వసంహితలోని పదకొండు, పన్నెండు కాండలున్నాయి ఈ కాండల్లో ఎన్నో విశేషాలు చోటు చేసుకున్నాయి వాటిలో కొన్నింటిని మాత్రం సంగ్రహంగా ఇక్కడ మనం తెలుసుకుందాం

పదకొండవ కాండ

పదకొండవ కాండలో 313 మంత్రాలున్నాయి ఇవి పది సూక్తాలుగా, అయిదు అనువాకాలుగా విభజింపబడినాయి

దేవతలు :

ఈ కాండలోని మంత్రాలలో ప్రసిద్ధులైన దేవతలెందఱో ప్రస్తావించబడినారు వారిలో ముఖ్యులు: భవుడు, ప్రాణము, బ్రహ్మచారి, చంద్రుడు, అర్జుది, నిషంధి మొదలైనవారు.

ఎందుకు బ్రహ్మచర్యం?

బ్రహ్మచర్యాన్ని పాటించినవాళ్ళు ఈ లోకంలో సాధించనిది లేదు బ్రహ్మచర్యప్రభావం ఇంతా అంతా అని చెప్పటానికి వీల్లేదు

పన్నెండవ కాండ

పన్నెండవ కాండలో 304 మంత్రాలున్నాయి ఇవి అయిదు సూక్తాలుగా, అయిదు అనువాకాలుగా విభజింపబడి ఉన్నాయి

దేవతలు

ఈ కాండలో కొద్దిమంది దేవతలు ప్రసక్తమవుతున్నారు వారిలో ముఖ్యులు, ఆదిత్యుడు, మరుత్తులు, అగ్ని

పృథివీసూక్తం

అథర్యవేదం మొత్తంలో తలమానికమైంది పృథివీసూక్తం ఈ సూక్తంలో పృథివీస్వరూపం, అందలి విశేషాలు ఎన్నో కోణాల నుంచి సమీక్షించబడినాయి ఇది పన్నెండవకాండలో మొదటి సూక్తంగా ఉన్నది ఇందులోని భావనలు ఎంతో ఉదాత్తమైనవి ఆనాటి మానవుని భావనలో నేలతల్లి ఎలా ఉండేదనే అంశం ఈ సూక్తంలోని ప్రత్యక్షరం ప్రత్యక్షీకరిస్తున్నది చూడండి

మంత్రము

యస్యామన్నం ప్రీహియవౌ

యస్యా ఇమాః పశ్చ కృష్ణయః ।

భూమ్యై వర్జన్యపత్నైర్

నమోఽస్తు వర్ణమేదసే ॥

12-1-2

అనువాదం !

ఏ భూమిపై ప్రీహియవలు పండునో,

ఆహారార్థమై అవి ఉపయుక్తమగునో,

దేనిపై పంచప్రకారములైన కృత్యములు నడుచునో

ఏక్కడ సంవత్సరాంతం అన్నాదులు ఉత్పన్నములగనో,
ఇంద్రుడు దేని పాలకుడో,
ఆ పర్వనృపత్నికి నా నమస్కారం

మంత్రము :

యస్యాః పురో దేవకృతాః

క్షేత్రే యస్యా వికుర్వతే ।

ప్రజాపతిః పృథివీం విశ్వగర్భా

మాశామాశాం రణ్యాం నః కృతోతు ॥

12-1-43

అనువాదం :

ఈ భూమిపైనే నగరములు దేవకృతములై ఉన్నవి
దీని ప్రత్యేక ప్రాంతములలో పురుషులు
తమ తమ పనులను నిర్వర్తిస్తున్నారు
ప్రజాపతి విశ్వగర్భయైన ఈ పృథివిని
దిక్కుదిక్కులా రమణీయంగా రూపొందిస్తున్నాడు

మంత్రము

నిధిం బిభ్రతీ బహుధా గుహా వసు

మణిం హిరణ్యం వృథివీ దదాతు మే ।

వసూని నో వసుదా రాసమానా

దేవీ దధాతు సుమనస్యమానా ॥

12-1-44

అనువాదం :

బహువిధ గృహాలలో ధనము, రత్నాదులు, బంగారము
మొదలైన నిధులను ధరిస్తున్న మా ఈ భూమి
మాకు వాటినన్నిటినీ ప్రసాదించుగాక ।
ధనదాత్రి అయిన ఈ దేవి మా పనులన్నిటినీ
సౌమనస్యంతో ధనమిచ్చి పూర్తిచేయుగాక ।
తగినంత ధనాన్ని మాకు ప్రసాదించుగాక ।

విషయ సూచిక

	పుట
పదకొండవ కాండ	3
మొదటి అనువాకం	5
1 వ సూక్తం	5
2 వ సూక్తం	44
రెండవ అనువాకం	71
3 వ సూక్తం	71
4 వ సూక్తం	127
మూడవ అనువాకం	149
5 వ సూక్తం	149
6 వ సూక్తం	171
చాలవ అనువాకం	192
7 వ సూక్తం	192
8 వ సూక్తం	217
ఐదవ అనువాకం	247
9 వ సూక్తం	247
10 వ సూక్తం	278

పన్నండవ కాండ

288

మొదటి అనువాకం

301

1 వ సూక్తం

301

రెండవ అనువాకం

382

2 వ సూక్తం

382

మూడవ అనువాకం

408

3 వ సూక్తం

408

నాల్గవ అనువాకం

465

4 వ సూక్తం

465

ఐదవ అనువాకం

509

5 వ సూక్తం (i)

509

,, ,, (ii)

514

,, ,, (iii)

515

,, ,, (iv)

523

,, ,, (v)

527

,, ,, (vi)

531

,, ,, (vii)

538

ఐదవ సంపుటము

11, 12 కాండలు

పదునొకండవ కాండ

అనువాకం - 1

సూక్తం-1

ఋషి : బ్రహ్మ || దేవత : బ్రహ్మదనము || ఛందస్సు : 1 అనుష్టుప్చరురిక్
 పంక్తి, 2,5 బృహతిగర్భా విరాట్ త్రిష్టుప్ 3 చతుష్పదా శాక్వర
 గర్భా జగతి 1,15,18,31 భురిక్ త్రిష్టుప్ 8 ఉష్టిక్ : 7,12-14,19,
 22 23, 28,30,32-34 త్రిష్టుప్ 8 (త్రిపదా) విరాట్ గాయత్రీ : 5
 శాక్వరాతి జాగతగర్భా జగతి 10 పురోతి జగతి విరాట్ జగతి : 11
 జగతి : 17,21,24-28,37 విరాట్ జగతి : 18 అతి జాగతగర్భా పరాతి
 జాగతి విరాదతి జగతి : 20 అతిజాగతగర్భా పరాశాక్వరా చతుష్పదా
 భురిగ్ జగతి : 27 అతిజాగతగర్భా భురిగ్ జగతి : 28 భురిగ్ జగతి :
 36 చతుష్పదా కతుమ్మత్కుష్టుక్ 38 పురో విరాట్ త్రిష్టుప్ ||
 మంత్రములు || 37 ||

వినియోగం :- ఇది అర్థసూక్తం. 'అగ్నే జాయస్వ' అనే మంత్రంతో మొద
 లయ్యే అర్థసూక్తానికి బ్రహ్మదన నవంలో నిరుక్త హవిరభి
 మర్శన, సంపాత దాతృదన దానాదులలో వినియోగం

ఇందులో 'అగ్నే జాయస్వ' అనే మొదటి దానితో బ్రహ్మ
 దనాది సవయజ్ఞాదులలో అగ్నిని మఘిం అనుమంత్రణం
 చెయ్యాలి

'కృణుక ధూమం' అనే రెండవ దానితో మఘిస్తుండగా
 మొదట వచ్చే ధూమాన్ని అనుమంత్రణం చెయ్యాలి నాల్గవ
 పాదంతో పర్వీపరాపేక్షతో అగ్నిని అనుమంత్రణం చేయాలి

'అగ్నే అధివిష్టా' అనే మూడవ దానిలోని మూడు పాదాలతో
 మఘింవగా జనించిన అగ్నిని అనుమంత్రణం చెయ్యాలి

'సమిద్ధః' అనే నాల్గవ దానితో, సమిధంతో అగ్నిని ప్రజ్ఞ
 లింప జేసి అనుమంత్రణం చెయ్యాలి

'ఉర్తమం నాకం' అనే నాల్గవ పాదాన్ని దాకతో పఠింప
 జేయాలి

'పక్ష్యం క్షేత్రాత్' అనే మధ్యమపాది ద్వయంతో దర్శలపై
ఉంచిన ఓదనాన్ని కొంచెం కదలించాలి

'ఇదం మే జ్యోతిః' అనే ఋక్కు చాత్యవచనంలో విని
యుక్త మైనది

'అగ్నో తుషానా' అనే ఋక్కు ప్రథమపాదంతో అగ్నిలో
పొట్టును ప్రేల్చాలి మిగతా పాదత్రయంతో ఫలీకరిణములను
ఉదూహనం చేయాలి

'ఋశుతః' మొదలైన ఋక్కులకు ఓదన సంపాతంలో
వికల్పంగా వినియోగం

'బభ్రైరధ్వరోః' అనే సూక్తానికి బ్రహ్మాదన సవంలో
అగ్నే జాయన్య' అనే చాత్య పాటు వినియోగం చెప్పబడినది

'ఘృతేన గాత్రా' అనే పాదంతో ఘృతంతో ఓదనాన్ని తద
పాలి 'కృత్యే వన్ధామ్' అనే చరమపాదాన్ని చాత్యే పఠింప
జేయాలి

'బ్రథే రక్షః' ఇత్యాది ఋక్కులతో ఓదనాన్ని అనుమంత్రణం
చేయాలి సమాచినుష్య' అనే మంత్రంతో అత్యాన్ని హోమం
చేయాలి

మంత్రము 1

అగ్నే జాయస్వాదీతి రాధితేయం

బ్రహ్మాదనం పచతి పుత్రకామా ।

సప్త ఋషయో భూతకృత స్తే

త్యా మన్తన్తు ప్రజయా సహేహ

పదము :

అగ్ని । జాయస్వ । అదితిః । నాథితా । ఇయమ్ ।

బ్రహ్మ ఓదనమ్ । పచతి । పుత్రకామా ।

సప్త ఋషయః । భూతకృతః । తే ।

త్వా । మన్తన్తు । ప్రజయా । సహ । ఇహ

॥ 1 ॥

అనువాదం

మథనంతో ఓ అగ్ని ! అవిర్భవించు
ఇష్ట ఫలాన్ని అశిస్తూ ఈ అదితి
ఉత్తర కామనతో * బ్రహ్మాదనాన్ని
పచనం చేస్తున్నది.
సప్తర్షులు పృథివ్యాది స్రష్ట లైనవారు
ఓ అగ్ని ! నిన్ను ఈ దేవయజన కర్మలో
పుత్ర పౌత్రాది రూప మైన ప్రజతో కూడి
మథనం చేయుదురు గాక !

॥ 1 ॥

మంత్రము :

కృణుత ధూమం వృషణః సఖాయో-

ద్రోఘావితా వాచ మచ్ఛ ।

అయ మగ్నిః పృతనాషాద్ సువీరో

యేన దేవా అసహన్త దస్మాన్

॥ 2 ॥

* బ్రహ్మ కోసమై స్వాహాకారంతో అర్పించే అన్న మనీ, బ్రాహ్మణ కోసం
భోజనార్థం కల్పించే అన్న మనీ అర్థం

సదము :

కృ॒ణు॒త । ధూ॒మమ్ । వృ॒ష॒ణః । స॒ఖా॒యః ।

అ॒ద్రో॒ఘః॒ అ॒వి॒తా । వా॒చమ్ । అ॒చ్ఛ ।

అ॒యమ్ । అ॒గ్నిః । పృ॒త॒నా॒షాద్ । సు॒రీ॒రః ।

యే॒న । దే॒వాః । అ॒సహ॑న్త । ద॒స్మాన్

॥ 2 ॥

అనువాదం :

కోరికలు తీర్చువారు,

సర్వ జగన్మిత్రభూతులు అయి,

ఋత్విక్కు లైన మీరు - ధూమం వచ్చునట్లు చేయండి

సుచరిత్రు లైన యజమానులకు రక్షక మైన

శ్రుతివాక్యాన్ని అభిలక్షించి

ఈ అగ్ని శాస్త్రవసేనలను అభిభవిస్తాడు.

సువీరులతో కూడిన ఈ అగ్నితో

ఇంద్రాదులు దస్యులను అభిభవించినారు

॥ 2 ॥

మంత్రము :

అగ్నే॒ఽజ॑ని॒ష్ఠా మ॒హతే॑ వీ॒ర్యా॒య

బ్ర॒హ్మ॒దనా॒య ప॑ర్త॒వే జా॒తవే॑దః ।

స॒వ్త॒ఽఋ॒షయో॑ భూ॒తకృ॑త సై త్వో॒-

ఊ॒జన॑ న్న॒న్యై ర॒యిం స॑ర్వవీ॒రం ని య॑చ్ఛ

॥ 3 ॥

పదము:

అగ్నే ! అజనిష్ఠాః । మహతే । వీర్యాఽయ ।

బ్రహ్మఽపిదనాయ । పక్తవే । జాతఽవేదః ।

సప్త ఽఋషయః । భూతఽకృతః । తే । త్వా ।

అజీజనన్ । అస్మై । రయిమ్ । సర్వఽవీరమ్ । ని । యచ్ఛ ॥ ౩ ॥

అనువాదం:

ఓ అగ్ని ! నీవు ఉత్పన్నుడ వైనావు
ప్రభూత వీర్యార్థమై ఓ జాతవేదా !
బ్రహ్మాదనాన్ని పచనం చేయుటకు
పృథివ్యాది స్రష్ట లైన సప్తర్షులు నిన్ను ఉత్పన్నం చేసినారు
ఈ పత్నికోసమై పుత్రపౌత్రాది రూపమైన
ధనాన్ని ప్రసాదించు

॥ ౩ ॥

మంత్రము:

సమిధో అగ్నే సమిధా సమిధ్యస్వ

విద్వాన్ దేవాన్ యజ్ఞియాం ఏహ వక్షః ।

తేభ్యో హవిః శ్రవయం జాతవేద

ఉత్తమం నాక మధి రోహ యేమమ్

॥ 4 ॥

పదము

సమ్ఽఞ్ధ్యః । అగ్నే । సమ్ఽఞ్ధా । సమ్ । ఞ్ధ్యస్వ ।

విద్వాన్ । దేవాన్ । యజ్ఞియాన్ । ఆ । ఞ్హ । వక్షః ।

తేభ్యః । హవిః । శ్రపయన్ । జాతఽవేదః ।

ఉత్తమమ్ । నాకమ్ । అధి । రోహయ । ఇమమ్ ॥ 4 ॥

అనువాదం :

నందీపుడ వైన ఓ అగ్ని । నీవు
సమిధలతో జాజ్వల్యమానుడ వైనావు
విద్వాంసుడ వైన నీవు
యజ్ఞార్థులైన దేవతలను ఆవహించు
ఓ జాతవేదా ! ఆ దేవతల నుంచి
బ్రహ్మాదన లక్షణ మైన హవిస్సును
పచనం చేసి ఈ యజమానుని

ఉత్తమ మైన స్వర్గలోకాన్ని అధిరోహించునట్లు చెయ్యి ॥4॥

మంత్రము :

త్రేధా భాగో నిహితో యః పురా
వో దేవానాం పితౄణాం మర్త్యానామ్ ।

అంశాన్ జానీధ్వం వి భజామి తాన్ వో
యో దేవానాం స ఇమాం పారయాతి ॥ 5 ॥

పదము :

త్రేధా । భాగః । నిఽహితః । యః । పురా ।

వః । దేవానామ్ । పితౄణామ్ । మర్త్యానామ్ ।

అంశాన్ । జానీధ్వమ్ । వి । భజామి । తాన్ । వః ।

యః । దేవానామ్ । సః । ఇమామ్ । పారయాతి ॥ 5 ॥

అనువాదం:

మీ దేవతలకు, పితరులకు మర్త్యులకు
 మూడు భాగాలుగా చేయబడిన తండులములతో
 పురానిహిత మైనది
 ఓ దేవతలారా ! మీ మీ భాగములను తెలుసు కొనండి.
 మీకై ఆ భాగములను నేను వేరు వేరు చేస్తున్నాను
 అందులో దేవతల భాగం
 అగ్నిలో వ్రేల్చబడినదై ఈ పత్తికి
 ఇష్టఫల ప్రాప్తి కల్పిస్తుంది

॥ ౧ ॥

మంత్రము

అగ్నే సహస్వా నభిభూ రభీదసి

నీచో న్యుఽబ్జ ద్విషతః సపత్నాన్ ।

ఇయం మాత్రా మీయమానా మితా చ

సజాతాం స్తే బలిహృతః కృణోతు

॥ ౧ ॥

పదము

అగ్నే । సహస్వాన్ । అభిభూః । అభి । ఇత్ । అసి ।

నీచః । ని । ఉబ్జ । ద్విషతః । సపత్నాన్ ।

ఇయమ్ । మాత్రా । మీయమానా । మితా । చ ।

సజాతాన్ । తే । బలిహృతః । కృణోతు

॥ ౧ ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! పరాభిభవనక్షమ మైన బలం కలవాడవు
అందువలననే శత్రువులను అభిభవించ గలవాడవు
దేవీమలను, మా శత్రువులను - మాకు
అప్రియకారు లైన శత్రువులను
అధోముఖులనుగా పడవేయి
నిర్మాతతో క్రియమాణ మైన ఈ శాల
ఓ యజమానుడా ! నీకు సమానజను లైన పురుషులను
బలి నిచ్చు వారినిగా కల్పించు గాక !

॥ 6 ॥

మంత్రము :

సాకం నజాతైః పయసా సహై-

ధ్యుద్యుజ్జైనాం మహతే వీర్యాఽయ ।

ఊర్ధ్వ నాకస్యాధి రోహ విష్టపం

స్వరో లోక ఇతి యం వదన్తి

॥ 7 ॥

పదము

సాకమ్ । నజాతైః । పయసా । సహ । ఏధి ।

ఉత్ । ఉష్ట । ఏనామ్ । మహతే । వీర్యాఽయ ।

ఊర్ధ్వః । నాకస్య । అధి । రోహ । విష్టపమ్ ।

స్వఃఽగః । లోకః । ఇతి । యమ్ । వదన్తి

॥ 7 ॥

అనువాదం :

ఓ యజమానా ! సజాతులతో పాటు
క్షీరం వంటి కర్మఫలంతో పాటు ఎదిగిరా
ఈ యజమాన పత్నిని అధిక వీర్యశుద్ధికై
ఉన్నత శిరస్కను చేయి
ఓ యజమానుడా ! నీవు దేహవసాన
సమయంలో ఊర్ధ్వభీముఖుడవై
స్వర్గాన్ని అధిరోహించు
ఆ స్వర్గం సుకృత ఫలోపభోగ ప్రదేశ మని
అభీజ్ఞులు వాకొంటారు

॥ 7 ॥

మంత్రము :

ఇ॒యం మ॒హి ప్ర॒తి గృ॒హ్ణాతు చ॒ర్మ

పృ॒థివీ దే॒వీ సు॒మన॑స్యమానా ।

అథ॑ గచ్ఛే॒మ సు॒కృ॒తస్య॑ లో॒కమ్

॥ 8 ॥

పదము

ఇ॒యమ్ । మ॒హి । ప్ర॒తి । గృ॒హ్ణాతు । చ॒ర్మ ।

పృ॒థివీ । దే॒వీ । సు॒మన॑స్యమానా ।

అథ॑ । గచ్ఛే॒మ । సు॒కృ॒తస్య॑ । లో॒కమ్

॥ 8 ॥

అనువాదం :

మా ముందున్న ఈ యజమాన భూమి
పృథ్వీ చర్మంతో అస్తిర్యమాణ మగు గాక !
దానితో పాటు పృథివీదేవి అనుగ్రహ ఋద్ధి కలది అగు గాక !
తదనంతరం సుకృత లోకమును పొందుదుము గాక ! ॥8॥

పంక్రము :

ఏ॒తా గ్రా॒వాణో స॒యుజా॑ యు॒క్తి చ॒ర్మణి॑

నిర్భి॑స్త్వంశూన్ య॒జమా॑నాయ సాధు ।

అ॒వ॒ఘ్న॒తీ ని జ॒హి య ఇ॒మాం పృ॒తన్య॑వ

ఉ॒ర్ధ్వం ప్ర॒జా ము॒ద్భర॑ స్త్వదూ॒హ

॥ ౪ ॥

పదము :

ఏ॒తా । గ్రా॒వాణో । స॒యుజా॑ । యు॒క్తి । చ॒ర్మణి॑ ।

నిః । భి॒న్తి । అంశూ॑న్ । య॒జమా॑నాయ । సాధు ।

అ॒వ॒ఘ్న॒తీ । ని । జ॒హి । యే । ఇ॒మామ్ । పృ॒తన్య॑వః ।

ఉ॒ర్ధ్వమ్ । ప్ర॒జామ్ । ఉత్॑భర॒న్తి । ఉత్ । ఉ॒హ

॥ ౪ ॥

అనువాదం :

ఓ ఋత్విక్తా! ఈ ముందున్న రాశ్వవంటి రోలు, రోకలిని కలిపి
అహవనీయార్థం అస్తిర మైన ఈ యజనంపై ఉంచు
ఇవి సోమాంశు రూపము లైన వ్రీహులను
యజమానునకై బాగుగా పొట్టు పోవునట్లు చేయు గాక!
దంచుతున్న ఓ పత్నీ! విదారణం చెయ్యి
ఈ మా సంతాన హననార్థం ఏ శత్రువు లైతే తమ సేనలను
కూడగట్టుకొని వస్తున్నారో, వారిని వధించు
ముసలమును పైకెత్తి మా సంతానాన్ని
ఉన్నత స్థానానికి చేర్చు.

॥ ౪ ॥

మంత్రము:

గృహాణ గ్రావాణౌ సకృతౌ వీర హస్త

ఆ తే దేవా యజ్ఞీయా యజ్ఞ మగుః ।

త్రయో వరా యతమాం స్త్వం వృణీషి

తా స్తే సమృద్ధీ రిహ రాధయామి

॥ 10 ॥

పదము:

గృహాణ । గ్రావాణౌ । సకృతౌ । వీర । హస్తే ।

ఆ । తే । దేవాః । యజ్ఞీయాః । యజ్ఞమ్ । అగుః ।

త్రయః । వరాః । యతమాన్ । త్వమ్ । వృణీషి ।

తాః । తే । సమ్మృద్ధీః । ఇహ । రాధయామి

॥ 10 ॥

అనువాదం:

ఓ వీరుడా! (అధ్వర్యూ!)

నీ చేతులలోనికి సుకృతము లైన

ఉలూఖల ముసలములను తీసుకో

యజ్ఞార్హు లైన దేవతలు నీ యజ్ఞమునకు వచ్చినారు

కోరుకోవలసిన మూడు వరములను

ఓ యజమానుడా! నీవు కోరుకో

నీవు కోరే ఆ సమృద్ధులను

ఈ యజ్ఞంలో సాధిస్తాను

॥ 10 ॥

మంత్రము

ఉపశ్వసే ద్రువయే సిదతా యూయం

వి విచ్యధ్వం యజ్ఞియాస స్తుషైః ।

శ్రియా సమానా నతి సర్వా నైవః

మాధస్పదం ద్విషత స్పాదయామి

॥ 12 ॥

పదము :

ఉపశ్వసే । ద్రువయే । సిదత । యూయమ్ ।

వి । విచ్యధ్వమ్ । యజ్ఞియాసః । తుషైః ।

శ్రియా । సమానాన్ । అతి । సర్వాన్ । స్యామ ।

అధఃపదమ్ । ద్విషతః । పాదయామి

॥ 12 ॥

అనువాదం

నిజ మైన ఫలం కోసం ఓ తండులములారా !

మిమ్ములను సముదాయిస్తున్నాను

మీరు ఈ చేతులో నివసించండి

యజ్ఞార్హులైన మీరు పొట్టు నుండి వేరుపడండి

నీవు సృష్టించిన సంపదతో సర్వపురుషులను అతిక్రమించ గలను

శత్రువులను కాళ్ళ కింద పెట్టి నలిపివేయ గలను ॥ 12 ॥

మంత్రము

పరేహి నారి పునరేహి క్షిప్ర

మపాం త్వా గోష్ఠో ధ్యరుక్షద్ భరాయ ।

తాసాం గృహీతాద్ యతమా యజ్ఞియా

అసన్ విభాజ్య ధీరీతరా జహితాత్

॥ 12 ॥

పదము :

పరా । ఇహి । నారి । పునః । ఆ । ఇహి । క్షిప్రమ్

అపామ్ । త్వా । గోఽన్తః । అధి । అరుక్షత్ । భరాయ ।

తాసామ్ । గృహీతాత్ । యతమాః । యజ్ఞియాః ।

అసన్ । విభాజ్య । ధీరీ । ఇతరాః । జహితాత్

॥ 12 ॥

అనువాదం :

ఓ నారీ ! నీటికై జలాశయానికి వెళ్ళు

నీరు తీసుకుని త్వరగా తిరిగి రా

ఆ సమయంలో నిన్ను ఉదకగోష్ఠం అధిరోహించు గాక !

ఆ దొరికిన నీటి నడుమ యజ్ఞార్థము లైనవి

వీ మాత్ర మున్నవో వాటిని ఘటాదులతో కొనిరా

యజ్ఞేతరము లైన ఉదకములను

ధీరురాల వైన నీవు విభజించి వదలివేయి

॥ 12 ॥

మంత్రము :

విమా అగు ర్యోషితః శుష్కమానా

ఉత్తిష్ఠ నారి తవనం రభస్వ ।

సువత్సి పత్యా ప్రజయా ప్రజావత్యా

త్వాగన్ యజ్ఞః వ్రతీ కుమ్భం గృభాయ

॥ 14 ॥

పదము:

ఉర్జః । భాగః । నిఽహితః । యః । పురా । వః ।

ఋషీఽప్రశస్థా । అవః । ఆ । కర । ఏతాః ।

అయమ్ । యజ్ఞః । గాతుఽవిత్ । నాథఽవిత్ । ప్రజాఽవిత్ ।

ఉగ్రః । పశుఽవిత్ । వీరఽవిత్ । వః । అస్తు ॥ 15 ॥

అనువాదం:

ఓ ఉదకములారా ! మీ సారభూత మైన
జలరాశి లంకం పూర్వం బ్రహ్మకల్పితమై ఉన్నది.
ఓ పత్నీ ! ఈ కొనిపచ్చిన ఉదకం బ్రహ్మతో ప్రశంసిత మైనది
దీనిని అస్తీర్థ మైన చర్మంపై ఉంచు.
ఈ బ్రహ్మాదన సవ మనె యజ్ఞం స్వర్గమార్గ లంభక మైనది
స్వర్గాది ఫలములను ఇచ్చునది
సంతాన లంభక మైనది ఉగ్ర మైనది
పశు లంభక మైనది కర్మకారులకు లంభక మైనది
ఓ యజమాన పత్నీదులారా ! మీకు
ఇది ఫలప్రద మగు గాఢ !

॥ 15 ॥

మంత్రము:

అగ్నే చరు ర్యజ్ఞియ స్వాధ్యరుక్ష

చుచి స్తపీష్ఠ స్తపసా తపై నమ్ ।

ఆర్ద్రేయా దైవా అభిసంగత్య భాగ-

మిమం తపీష్ఠా ఋశుభి స్తపస్తు

॥ 16 ॥

పదము

అగ్నే । చదుః । యజ్ఞియః । త్వా । అధి । అరుక్షత్ ।

శుచిః । తపిష్ఠః । తపసా । తప । ఏనమ్ ।

అర్ధేయాః । దైవాః । అభిఽసంగత్య । భాగమ్ ।

ఇమమ్ । తపిష్ఠాః । ఋతుఽభిః । తవస్తు

॥ 16 ॥

ఆనువాదం

ఒ అగ్నే ! నిన్ను యజ్ఞము మైన

హవిఃపాత్ర అధిరోహించు గాక !

పరిశుద్ధ మైన, పాపశాంతికర మైన,

సంతాపక మైన అత్మీయ లేజన్సుతో

ఈ చరువును నీవు త్తం వెయ్యి

అర్ధేయ బ్రాహ్మణులు, ఇంద్రుని దేవతలు

వారి వారి భాగములను పొంది తపిస్తులై ఈ చరువును

వసంతాది కాల విశేషములతో

తపింప జేయుదురు గాక !

॥ 16 ॥

మంత్రము :

శుద్ధాః పూతా యోషితో యజ్ఞియా ఇమా

అప శ్చరు మప సర్పస్తు శుక్రభాః ।

అదుః ప్రజాం టహులాన్ వహున్ నః

వక్తౌదనస్య నికృతా మేతు లోకమ్

॥ 17 ॥

పదము:

శుద్ధాః । పూతాః । యోషితాః । యజ్ఞియాః । ఇమాః ।

ఆపః । చరుమ్ । అవ । సర్పన్తు । శుభ్రాః ।

అదుః । ప్రక్షామ్ । బహులాన్ । పశూన్ । నః ।

పక్తా । ఓదనస్య । సుక్షృతామ్ । ఏతు । లోకమ్ ॥ 17 ॥

అనువాదం:

శుద్ధములు, పవిత్రములు,

నారీ రూపములు, యజ్ఞార్థములు నైన

ఈ కొనివచ్చిన ఉదకములు చరువును

ప్రవేశించు గాక !

ఆ నీరు మాకు పుత్రాదిరూప మైన సంతానాన్ని

గో మహిషాది పశువులను ప్రసాదించు గాక !

ఓదన పాచకు డైన యజమాని

పుణ్యలోకములకు వెళ్ళు గాక !

॥ 17 ॥

మంత్రము:

బ్రహ్మదా శుద్ధా ఉత పూతా యజ్ఞేన

సోమ స్యాంశవ స్తద్బలా యజ్ఞియా ఇమే ।

ఆపః ప్ర వీశత వ్రతి గృహ్లాతు వ-

శ్చరు రిమం పక్త్యా సుకృతా మేత లోకమ్ ॥ 18 ॥

పదము,

బ్రహ్మదా । శుద్ధాః । ఉత । మహతాః । ఘృతేన ।

సోమస్య । అంశవః । తద్బలం । యజ్ఞియాః । ఇమే ।

అవః । ప్ర । విశత । ప్రతి । గృహ్ణతు । వః ।

చరుః । ఇమమ్ । వక్త్వా । సుకృతామ్ । ఏత । లోకమ్ ॥ 18 ॥

అనువాదం

మంత్రంతో పరిశుద్ధము లైనవి, క్షరణశీలము లైన
ఉదకములతో ప్రక్షాళితము లైనవి,
అమృతలతా ఖండములు, యజ్ఞార్థములు నైన
ఈ తండులములు, స్థాలిగతిము లైన ఉదకములలో
ప్రవేశించు గాక ।
ఆ స్థాలి మిమ్ములను స్వీకరించు గాక ।
ఈ అన్నాన్ని పచనం చేసి
సుకృతలోకాన్ని పొందుదురు గాక ।

॥ 18 ॥

మంత్రము

ఉరుః ప్రథస్య మహతా మహిమ్నా

సహస్రవృష్టః సుకృతస్య లోకే ।

ఏకామహాః ఏతరః ప్రణోపజాః

హం ప్రక్తా పశ్చాదశస్త్రీ అస్మి

॥ 19 ॥

పదము

ఉరుః । ప్రథస్వ । మహతా । మహిమ్నా ।

సహస్రపృష్ఠః । సుకృతస్య । లోకే ।

పితామహః । పితరః । ప్రజా । ఉపజా ।

అహమ్ । పక్తా । పశ్యదశః । తే । అస్మి

॥ 19 ॥

అనువాదం

ఓ ఓదనమా ! పుణ్య ఫలభూత మైన లోకంలో
అధిక మహిమతో, విస్తీర్ణ మైన
సహస్రావయవ పూర్ణంగా విస్తరించు
మా పితరులు ఓ ఓదనమా ! నీతో తృప్తి చెందెదరు
మా పుత్రుడుహితాదులను, అనంతర పుత్రాదులను
నీవు తృప్తిపరుస్తున్నావు
బ్రహ్మాదనాన్ని పదనం చేసిన నేను
ఎంచదశ సంఖ్యాకుడను అవుతున్నాను
నేను చేసే ఈ కర్మతో అందరూ సంతృప్తి చెందుదురుగాక! ॥19॥

మంత్రము

సహస్రపృష్ఠః శతధారో అక్షితో

బ్రహ్మాదనో దేవయానః స్వర్గః ।

అమూం స్త ఆ దధామి ప్రజయా రేష

యైనాన్ బలిహారాయ మృడతా న్మహ్య మేవ

॥ 20 ॥

పదము

సహస్రస్పృష్టః । శతధారః । అక్షితః ।

బ్రహ్మహిదనః । దేవయానః । స్వ్యగః ।

అమూనః । తే । ఆ । దధామి । ప్రజయా । రేషయ ।

వినాన్ । బలిహారాయ । మృదతాత్ । మహ్యమ్ । ఏవ ॥ 20 ॥

అనువాదం :

ఓ యజమానుడా ! నీవు చేసే ఈ సవయజ్ఞం
సహస్ర స్పృష్టము, శతధారము,
అక్షియమాణము, దేవయానము,
ఫలభూత మైన స్వర్గ సాధనభూతము అయినది
నీకు బలి ఇచ్చుటకై ఈ నజాతులైన వారిని
అభిముఖంగా నిలుపుతున్నాను.
వీరిని పుత్రభృత్యాదులను అర్చికరించు (తగ్గునట్లు చేయి)
నన్నే పైర చేప్పిన సవయజ్ఞం నుఖపెట్టు గాక ! ॥ 20 ॥

మంత్రము :

ఉదీహి వేదిం ప్రజయా వర్థయేనాం

నుదస్య రక్షః ప్రతరం ధీహ్యేనామ్ ।

శ్రీయా సమానా నతి సర్వా నైవిశి

మాధస్పదం ద్విషత స్పాదయామి

॥ 21 ॥

పదము :

ఉత్-విహి । వేదిమ్ । ప్ర-జయా । వర్తయ । వినామ్ ।

నుదస్వ । రక్షః । ప్ర-తరమ్ । ధీహి । వినామ్ ।

శ్రియా । నమానాన్ । అతి । సర్వాన్ । స్యామ ।

అధః-పదమ్ । ద్విషతః । పాదయామి

॥ 21 ॥

అనువాదం :

ఓ పశ్వాదనమా । వేది పైనికి ఎక్కి రా

ఈ యజమానురాలిని సంతానంతో వర్ధిల్ల జెయ్యి

యజ్ఞవిఘాతకు దైన రాక్షసుని

ఇక్కడ నుంచి తరిమివెయ్యి

అలాగే ఈ యజమానురాలిని

ప్రకృష్టతరురాలినిగా చెయ్యి

నీవు సృష్టించిన సంఘదతో సర్వులను అతిక్రమించ గలను

శత్రువులను కాళ్ళక్రింద పెట్టి నలిపివేయ గలను ॥ 21 ॥

మంత్రము

అథ్యావర్తస్వ పశుభిః సహైనాం

ప్రత్య జేనాం దేవతాభిః సహైధి ।

మా త్వా ప్రాప చ్చవథో మా-భిచారః

స్వే క్షేత్రే అనమివా వి రాజ

॥ 22 ॥

పదము

అభి॒ఽఅవ॑ర్తస్య॒ । పశు॑ఽభిః॒ । సహ॒ । ఏనా॑మ్ ।

ప్ర॒త్యజే॑ । ఏనా॑మ్ । దే॒వతా॑భిః॒ । సహ॒ । ఏధి॒ ।

మా॒ । త్వా॒ । ప్ర॒ । ఆప॑త్ । శప॑థః॒ । మా॒ । అభి॑ఽదారః॒ ।

స్వే॒ । క్షీ॑త్రీ॒ । అన॑మి॒వా । వి॒ । రాజ

॥ 22 ॥

అనువాదం :

ఓ బ్రహ్మోదనమా ! ఈ పత్నీయజమానాదులను

పశువులతో అభ్యావర్తనం చెయ్యి

అలాగే యష్టవ్య దేవతలతో పాటు

అభిముఖంగా వెళ్ళు

ఓ యజమాన దంపతులారా !

ఇతరులు పెట్టే శాపం మీకు తగులకుండు గాక !

అలాగే పరకృత మైన అభిచార కర్మ

మీకు తగులకుండు గాక !

స్వకీయస్థానంలో రోగరహితులై

విరాజిల్లుదురు గాక !

॥ 22 ॥

మంత్రము :

ఋతే॑న॒ తప్తా॑ మన॒సా హి॑తైషా

బ్ర॒హ్మోద॑నస్య॒ విహి॑తా వేది ర॒గ్రే ।

అం॒స॒ద్రీం శు॒ద్ధా ము॒ప ధే॑హి నారి

త॒త్రోద॑నం సాదయ దై॒వానా॑మ్

॥ 23 ॥

పదము

అదితేః । హస్తామ్ । స్రుచమ్ । ఏతామ్ । ద్వితీయామ్ ।
 సప్త ఋషయః । భూత ఒకృతః । యామ్ । అకృణ్వన్ ।
 సా । గాత్రాణి । విదుషీ । ఓదనస్య ।

దర్శ్యః । వేద్యామ్ । అధి । ఏనమ్ । చినోతు ॥ 24 ॥

అనువాదం :

అదితి ఏ ద్వితీయ హస్తాన్ని హోమసాధన
 భూత మైన స్రుక్కునుగా
 ప్రాణి సప్త లయిన సప్తర్షులు చేసినారో, ఆ ఈ దర్శ్య (స్రక్కు)
 పక్వ మైన ఓదన శరీరాద్యవయవములను తెలిసినదై
 వేదిపై బ్రహ్మాదనమును స్థాపించు గాక । ॥ 24 ॥

మంత్రము :

శృతం త్వా హవ్య ముప సీదన్తు దైవా
 నిఃసృప్యగ్నేః పునరేనాన్ ప్ర సీద ।
 సోమేన హతో జతరే సీద బ్రహ్మణా-
 మార్షేయా స్తే మా రిషన్ ప్రాశితారః ॥ 25 ॥

పదము :

శృతమ్ । త్వా । హవ్యమ్ । ఉప । సీదన్తు । దైవాః ।
 నిఃసృప్య । అగ్నేః । పునః । ఏనాన్ । ప్ర । సీద ।

సోమేన । పూతః । జరరే । సిద । బ్రహ్మహామ్ ।

ఆర్షేయాః । తే । మా । రిషన్ । ప్రబ్రహ్మతారః

॥ 25 ॥

అనువాదం :

ఓ ఓదనమా । పక్వమై, హవనయోగ్య మైన

నిన్ను దేవతలు సమీపింతురు గాక !

నీవు అగ్ని సకాశం నుంచి వచ్చి తిరిగి

వీరిని అనుగ్రహింతువు గాక !

అమృతమయ మైన సోమరసంతో పూతమై,

బ్రాహ్మణుల జరరంలో ప్రవేశించు

ఆర్షేయులైన బ్రాహ్మలు, ఓదన భోక్తలు

నశింపకుందురు గాక !

॥ 25 ॥

పంక్తము :

సోమ రాజ స్తన్వింజ్ఞాన మా వపైభ్యః

సుబ్రాహ్మణా యతమే త్వోపసిదాన్ ।

ఋషి నార్షేయాం స్తవసోధి జాతాన్

బ్రహ్మదనే సుహవా జోహవీమి

॥ 26 ॥

పదము :

సోమ । రాజన్ । నమ్బ్రహ్మణమ్ । ఆ । వప । ఏభ్యః ।

సుబ్రాహ్మణాః । యతమే । త్వా । ఉపబ్రహ్మణమ్ ।

ఋషీన్ | ఆర్యేయాన్ | తపసః | అధీ | జాతాన్ |

బ్రహ్మఽపదనే | సుఽహవా | జోహవీమి || 26 ||

అనువాదం

ఓ రాజా | సోమా | తదాత్మక బ్రహ్మాదనా |
భోక్తలైన బ్రాహ్మణులకు సంజ్ఞానం కలిగించు
జాతీయులైన బ్రాహ్మణులు నిన్ను నమిపిస్తున్నారు
ఈ శోభనాహ్వన యైన పత్ని ఆర్యేయ
బ్రాహ్మణులను బ్రహ్మాదనమునకై
పదేపదే ఆహ్వానిస్తున్నాను.

|| 26 ||

మంత్రము

శ్రద్ధాః పూతా యోషితో యజ్ఞియా ఇమా
బ్రహ్మణాం హస్తేషు ప్రప్రథక్ సాదయామి |

యత్కామ ఇద మభిషిల్చామి వోహ-

మిన్ద్యో మరుత్వాన్ సన్ దదా దిదం మే || 27 ||

పదము

శ్రద్ధాః | పూతాః | యోషితః | యజ్ఞియాః | ఇమాః |

బ్రహ్మణామ్ | హస్తేషు | ప్రప్రథక్ | సాదయామి |

యత్కామః | ఇదమ్ | అభిషిల్చామి | వః | అహమ్ |

ఇన్ద్రోః | మరుత్వాన్ | సః | దదాత్ | ఇదమ్ | మే || 27 ||

అనువాదం :

శుద్ధములు, పవిత్రములు అయిన స్త్రీరూప
యజ్ఞార్థ ఉదకములను బ్రాహ్మణుల
హస్తముల యందు ఉంచుతున్నాను
ఓ ఉదకములారా ! మిమ్ములను
నేను ఏ కోరికతో ఇప్పుడు సేవనం చేస్తున్నానో,
దానిని మరుద్గణయుక్తుడైన ఇంద్రుడు
నాకు ప్రసాదించు గాక !

॥ 27 ॥

మంత్రము

ఇదం మే జ్యోతి రమృతం హిరణ్యం
పక్వం క్షేత్రాత్ కామదుభా మ ఏషా ।
ఇదం ధనం ని దధే బ్రాహ్మణేషు
కృణ్వే పథ్నాం పితృషు యః స్వర్గః

॥ 28 ॥

పదము

ఇదమ్ । మే । జ్యోతిః । అమృతమ్ । హిరణ్యమ్ ।
పక్వమ్ । క్షేత్రాత్ । కామదుభా । మే । ఏషా ।
ఇదమ్ । ధనమ్ । ని । దధే । బ్రాహ్మణేషు ।
కృణ్వే । పథ్నామ్ । పితృషు । యః । స్వఃగః

॥ 28 ॥

అనువాదం :

ఈ స్వర్గం అమృతమైనది నాకు జ్యోతిగా ఉన్నది
పక్వమైన ఈ అన్నం నాకు కామధేనువుగా ఉన్నది

ఈ ధనం బ్రాహ్మణులకు ఇస్తున్నాను
అది స్వర్గలోకంలో కోటి గుణిత మౌతుంది
నా పితరుల విషయంలో వారుకోరే
స్వర్గమునకు మార్గాన్ని వేస్తుంది

॥ 28 ॥

మంత్రము :

అగ్నౌ తుషానా వప జాతవేదసి

పరః కమ్పూకాం అప మృడ్ధి దూరమ్ ।

ఏతం శుశ్రుమ గృహరాజస్య భాగ-

మథో విద్య నిర్ఋతే రాగధేయమ్

॥ 29 ॥

పదము

అగ్నౌ । తుషాన్ । ఆ । వప । జాతవేదసి ।

పరః । కమ్పూకాన్ । అప । మృడ్ధి । దూరమ్ ।

ఏతమ్ । శుశ్రుమ । గృహరాజస్య । భాగమ్ ।

అథో ఇతి । విద్య । నిర్ఋతేః । భాగధేయమ్

॥ 29 ॥

అనువాదం :

(ఓ ఋత్విక్వా !) జాతవేది అయిన అగ్నిలో

బ్రహ్మదనార్థమైన తండులముల నుంచి

విడదీసిన పొట్టును ప్రక్షేపించు

ఫలీకరణములను తరువాత దూరంగా

కాలితో తోసివేయి

గృహాధిపతి అయిన వాస్తునాథుని
కంబుకాఖ్యమనే భాగాన్ని గూర్చి మేము విన్నాము.
మఱిన్ని నిర్ణయితి భాగధేయూన్ని కూడా
తెలుసుకుని ఉన్నాము.

॥ 29 ॥

మంత్రము :

శ్రామ్యతః పచతో విద్ధి సున్వతః

పన్థాం స్వర్గ మధి రోహ యైనమ్ ।

యైన రోహత్ పర మాపద్య యద్ వయ

ఉత్తమం నాకం పరమం వ్యోమ

॥ 30 ॥

పదము :

శ్రామ్యతః । పచతః । విద్ధి । సున్వతః ।

పన్థామ్ । స్వర్గమ్ । అధి । రోహయ । వినమ్ ।

యైన । రోహత్ । పరమ్ । అపద్య । యత్ । వయః ।

ఉత్తమమ్ । నాకమ్ । పరమమ్ । వియమ్

॥ 30 ॥

అనువాదం :

దీక్షారూపమైన తపస్సును చేస్తున్న,
ఉత్తరీతిలో బ్రహ్మదనాన్ని పచనం చేస్తున్న,
సోమాభిషవం చేస్తున్న యజమానులను
ఓ బ్రహ్మదనమా ! నివు ఎరుగుదువు.
వీరిని స్వర్గానికి వెళ్ళే మార్గాన్ని అధిరోహింప జెయ్యి.

ఉత్తమ నాకాన్ని పరమవ్యోమాన్ని
చేరుకునే మార్గాన్ని ఇతడు ఆరోపించు గాక!
ఉత్కృష్ట పక్షిరూపమును గ్రహించి
ఆ మార్గాన్ని అధిరోపించు గాక!

॥ 30 ॥

మంత్రము:

బ్ర॒థే ర॒ధ్వ॒ర్యో ముఖ॑ మే॒తత్ వి॒ష్ణు-
త్థా॑జ్ఞాయ॒ లోకం॑ కృ॒ణుహి॑ ప్ర॒వి॒ద్వాన్ ।
ఘృ॑తేన॒ గాత్రా॑ను స॒ర్వా వి॒ష్ణు॒ద్ధి
కృ॒జ్వే వ॒స్థాం పి॒తృ॒షు యః॑ స్వ॒ర్గః

॥ 31 ॥

పదము:

బ్ర॒థేః । అ॒ధ్వ॒ర్యో ఇతి॑ । ముఖ॑మ్ । ఏ॒తత్ । వి॒ష్ణు॒ద్ధి ।
అ॒జ్ఞా॑య॒ లోకమ్ । కృ॒ణుహి॑ । ప్ర॒వి॒ద్వాన్ ।
ఘృ॑తేన॒ గాత్రా॑ అను॒ సర్వా॑ । వి॒ష్ణు॒ద్ధి ।
కృ॒జ్వే । వ॒స్థామ్ । పి॒తృ॒షు । యః । స్వ॒ర్గః

॥ 31 ॥

అనువాదం:

ఓ అధ్వర్యూ! పోషకమైన, పక్వమైన
ఓదనమునకు ఉపరిప్రదేశంలో పరిమార్జనం చెయ్యి.
తదనంతరం ఓ అధ్వర్యూ! తెలిసిన వాడవై
ఆజ్యధారణార్థమైన స్థానాన్ని కల్పించు.
సర్వగాత్రములు ఈ క్షరణశీలమైన ఆజ్యంతో

అనుక్రమంగా మార్జనం చెయ్యి.
 ఈ ఓదనంతో మార్గాన్ని కల్పించుకో.
 పితరులకు స్వర్గమార్గమైనదే ఈ మార్గం.

॥ 31 ॥

మంత్రము :

బ్ర॒హ్మే॑ రక్ష॑ః సమద॒ మా వ॑పైభ్యోఽ-

బ్రా॒హ్మ॑ణా యతమే త్వోప॒సీదాన్॑ ।

పు॒రీషి॑ణః ప్రథ॒మానాః పు॒రస్తా-

ద్ధార్షే॒యా సే॒ మా రి॑షన్ ప్రాశి॒తారః॑

॥ 32 ॥

పదము :

బ్ర॒హ్మే॑ రక్ష॑ః సమదమ్ । ఆ । వప॒ ఏభ్యః॑ ।

అబ్రా॒హ్మ॑ణాః యతమే । త్వా । ఉప॒ సీదాన్॑ ।

పు॒రీషి॑ణః ప్రథ॒మానాః పు॒రస్తాత్ ।

ఆర్షే॒యాః తే॒ మా రి॑షన్ । ప్ర॒తాశి॒తారః॑

॥ 32 ॥

అనువాదం :

ఓ బ్రహ్మదనమా ! అ బ్రాహ్మణులు ఎందరు నిన్ను
 సమీపిస్తారో, వారికి రక్షోజాతితో సమరం కల్పించు.
 పూర్వం చెప్పిన ఆర్షేయులు పురీషులు
 లోకంలో పుత్రపౌత్రాది సమృద్ధితో విస్తీర్ణమాణులైన వారు
 భృగంగిరో విదులైన బ్రాహ్మణులు ఓ ఓదనమా!
 నీకు భోక్తలు. వారు హింసకు లోను కాకుండురు గాక ! ॥ 32 ॥

మంత్రము :

ఆర్ద్రేయేషు ని దధ ఓదన త్వా

నానార్ద్రేయాదా మవ్యస్తోత్ర ।

అగ్ని ర్మే గోప్తా మరుతశ్చ సర్వే

విశ్వే దేవా అభి రక్షన్తు పక్షమ్

॥ ౩౧ ॥

పదము :

ఆర్ద్రేయేషు । ని । దధే । ఓదన । త్వా ।

న । నానార్ద్రేయాదామ్ । అపి । అస్తి । అత్ర ।

అగ్నిః । మే । గోప్తా । మరుతః । చ । సర్వే ।

విశ్వే । దేవాః । అభి । రక్షన్తు । పక్షమ్ ।

॥ ౩౧ ॥

అనువాదం :

ఓ ఓదనమా ! నిన్ను ఆర్ద్రేయులలో ఉంచుతున్నాను.

ఈ బ్రహ్మాదనంలో ఋషిగోత్ర ప్రవరాదులు

ఎరుగని పురుషుల సంభావనే ఉండదు.

నాకీ అగ్ని అగ్రణి. నా రక్షకుడు.

అలాగే సప్తగణాత్మకులైన మరుత్తులు నాకు రక్షకులు.

సర్వదేవతలు పక్షమైన ఈ ఓదనాన్ని

అభిరక్షింతురు గాక !

॥ ౩౧ ॥

పదము;

వృషభః | అసి | స్వః 2 గః | ఋషీన్ | ఆర్షేయాన్ | గచ్ఛ |
 సు 2 కృతామ్ | లోకే | సీద | తత్ర | నౌ | సంస్కృతమ్ || 35 ||

అనువాదం:

ఓ బ్రహ్మదనమా! నీవు వృషభమవు.
 (కామితార్థ ప్రదాతవు.)
 అలాగే స్వర్లోకాన్ని చేర్చుదానవు.
 ఋషులను, ఆర్షేయులైన బ్రాహ్మణులను చేరు.
 అలా వారు భుజింపగా సుకృతఫల భూతమైన
 నాక పృష్టాఖ్యం పై లభిస్తుంది.
 ఆ తరువాత మాకు ఆలోకంలో సంస్కారం లభిస్తుంది. || 35 ||

మంత్రము:

సమాచీను ష్వాను సంప్రయా-
 హ్యగ్నే పథః కల్పయ దేవయానాన్ |
 ఏతైః సుకృతై రను గచ్ఛేమ యజ్ఞం
 నాకే తిష్ఠంత మధి సప్తరశ్మౌ || 36 ||

పదము:

సమ్ 2 ఆచీనుష్వ | అను 2 సంప్రయాహి |
 అగ్నే | పథః | కల్పయ | దేవ 2 యానాన్ |

ఏ॒తైః । సు॒కృ॒తైః । అ॒ను । గ॒చ్ఛే॒మ । య॒జ్ఞమ్ ।

నా॒కే । తి॒ష్ఠ॒న్తమ్ । అ॒ధి । స॒ప్త॒ర॒శ్మౌ

॥ 36 ॥

అనువాదం.

ఓ ఓదనమా ! నీవు సమస్తాంగ సమూహీ భవనం చెయ్యి.

తరువాత వెళ్ళవలసిన చోటికి వెళ్ళు.

ఓ అగ్ని ! నీవుకూడా ఈ ఓదనగమనార్థమై

దేవయానుల మార్గాలను నిర్మించు.

మేమున్ను ఈ మార్గాలతోనే,

ఈ సుకృతంతోనే ఆదిత్యమండలోపరి

భాగంలో ఉన్న యజ్ఞాన్ని అనుగమిస్తాము.

॥ 36 ॥

మంత్రము:

యే॒వ । దే॒వా । జ్యోతి॑షా । ద్యా॒ముదా॒యన్

బ్ర॒హ్మో॒ద॒నం । ప॒క్షా । సు॒కృ॒తస్య॑ । లో॒కమ్ ।

తే॒వ । గే॒ష్మ । సు॒కృ॒తస్య॑ । లో॒కం । స్వ॒

రా॒రోహ॑న్తో । అ॒ధి । నా॒క । ము॒త్త॒మమ్

॥ 37 ॥

పదము:

యే॒వ । దే॒వా । జ్యోతి॑షా । ద్యా॒మ్ । ఉత్॒ఆ॒యన్ ।

బ్ర॒హ్మో॒ద॒నమ్ । ప॒క్షా । సు॒కృ॒తస్య॑ । లో॒కమ్ ।

తేన¹ । గేష్మ । సుఽకృతస్య² । లోకమ్ । స్వఽః ।

అఽరోహంతః³ । అభి । నాకమ్ । ఉత్త⁴తమమ్

॥ 37 ॥

అనువాదం:

దేవతలు సూర్యరశ్మిరూపమైన తేజస్సుతో
ఆ మార్గంలో స్వర్గానికి వెళ్ళినారు.
బ్రహ్మచారినాన్ని పదనం చేసి
పుణ్యకర్మ ఫలభూతమైన లోకాన్ని
దేవతలు వెళ్ళిన మార్గంలో మేమున్నూ
సవయజ్ఞాత్మక ఫలభూతమైన లోకాన్ని జయిస్తాము.
ఉత్తమ లోకాన్ని అభిలక్షించి స్వర్గాన్ని అధిరోపిస్తాము.

[ఈ సూక్తం బ్రహ్మచారినాథ్యమైన కర్మను సర్వాంగ సహితంగా ప్రతి
పాదించునది కావున ఆర్థతః ఏకత్వం వల్ల ఆర్థసూక్తమని మంత్రద్రష్టలు
దీనిని అంటారు.]

ఇది మొదటిసూక్తం

సూక్తం-2

ఋషి: అథర్వదు|| దేవతలు: మంత్రములలో పేర్కొన్న భవాదులు||
 చందస్సు: 1 పరాతిజాగతా విరాద్ జగతీ; 2 అనుష్టుప్ పాదా
 పాదా జగతీ; 3 చతుష్పదా స్వరాదుష్టిక్: 4,5,7,19,16,21 అను
 ష్టుప్; 8 ఆర్షీ గాయత్రీ: 8 మహాబృహతీ; 9 ఆర్షీ త్రిష్టుప్; 10 పురః
 కృతి: త్రిష్టదా విరాద్ త్రిష్టుప్; 11 పాదా జగతీగర్వా విరాద్
 శక్వరీ: 12 భురిక్ త్రిష్టుప్; 14,17-19,23,26,27 (త్రిష్టదా) విరాద్
 గాయత్రీ; 20 భురిక్ గాయత్రీ; 22 విషమ పాదయజ్ఞే త్రిష్టదా
 మహా బృహతీ; 24,29 జగతీ; 25 పాదా శక్వరీ: 28 త్రిష్టుప్;
 30 చతుష్పదా ఉష్టిక్; 31 విపరీత పాదయజ్ఞే పాదా త్రిష్టుప్||
 మంత్రములు: || 31 ||

వినియోగం.- ఇది అర్థసూక్తం. స్వస్త్వయన కాముడు, అజ్యనమిత్పురోదా
 శాది శమ్మల్యంతములైన పదములు ద్రవ్యాలలో ఏదో ఒక
 దానిని హోమం చేయడంలో దీనికి వినియోగం. వానినన్నిటినీ
 కూడా హోమం చేయవచ్చును.

అలాగే రుద్ర, భూత, ప్రేత, రాక్షస లోకపాలాది నిమిత్తాది
 ఘాతంలో స్వస్త్వయనార్థం ఆవు పాలతో వంజన చరువును
 మూడుగా విభజించి ఈ అర్థసూక్తంలో రుద్రదేవతలకు మూడు
 అహుతులను హోమం చేయాలి.

మాంసముభాగ్రవతన లక్షణాద్భుత శాంత్యర్థం ఈ సూక్తంతో
 రుద్రునికై అజ్యహోమం చేయాలి.

అగ్ని చయనంలో 'రాద్రీర్షికాః' అనే అర్థసూక్తంతో అను
 మంత్రణం చేయాలి.

సర్వకామ ప్రాప్త్యర్థం కానీ, శాంత్యర్థం కానీ చేసే లక్షహో
 మంలో దీనికి వినియోగం.

భౌమ అంతరిక్షేది ఉత్పాతదోష నివృత్త్యర్థం అష్టమూర్తి
 అయిన మహాదేవుని స్తుతి ఈ సూక్తం.

మంత్రము!

భవాశర్యో మృడతం మాభి యాతం

భూతపతీ పశుపతీ నమో వామ్ ।

ప్రతిహితా మాయతాం మా వి స్రాష్టం

మా నో హింసిష్టం ద్విపదో మా చతుష్పదః ॥ 1 ॥

పదము.

భవాశర్యో । మృడతమ్ । మా । అభి । యాతమ్ ।

భూతపతీ ఇతి భూతపతీ । పశుపతీ ఇతి పశుపతీ । నమః । వామ్ ।

ప్రతిహితామ్ । ఆయతామ్ । మా । వి । స్రాష్టమ్ ।

మా । నః । హింసిష్టమ్ । ద్విపదః । మా । చతుష్పదః ॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఓ భవాశర్వులారా ! మమ్ములను సుఖపెట్టండి.

నాకు అభిముఖంగా రక్షణార్థమై రండి.

ఓ భూతపతులారా ! పశుపతులారా !

మీకు నమస్కారం.

ఇందుతో సంతృప్తులై మీరు అల్లెత్రాటిపై

ఎక్కిడిన బాణాన్ని మాపైకి విడువకండి.

మాకు చెందిన ద్విపాత్తులైన మనుష్యులను హింసించకండి.

చతుష్పాత్తులైన గో, మసాపాశ్వాదులను హింసించకండి.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

శునే క్రోష్టి మా శరీరాడి కర్త మలిక్ష్మవేభ్యో

గృధ్రేభ్యో యే చ కృష్ణా అవిష్యవః ।

మక్షికా నై పశుపతే వయాంసి

తే విఘనే మా విదన్త

॥ 2 ॥

పదము :

శునే । క్రోష్టి । మా । శరీరాడి । కర్తమ్ । అలిక్ష్మవేభ్యః ।

గృధ్రేభ్యః । యే । చ । కృష్ణాః । అవిష్యవః ।

మక్షికాః । తే । పశుపతే । వయాంసి ।

తే । విఘనే । మా । విదన్త

॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఓ భవాశర్వులారా ! మాకు సంబంధించిన

కుక్కను, నక్కను ఏమీ చేయకండి.

భయభ్రాంతములైన గృధ్రములలో నల్లనివైన

వాయనములు మొదలైన పక్షులు

అమిషా (మాంసా) ర్థమై ఆకనంలో నంచరిస్తుంటాయి.

మమ్ములను వాటి పాల పడవేయకండి.

ఓ పశుపతీ ! ఆ మక్షికములు, ఆ పక్షులు

అన్న నిమిత్తమై మా శరీరాలను భక్షింపకుండు గాక ! ॥ 2 ॥

మంత్రము :

క్రన్దాయ తే ప్రాణాయ యాశ్చ తే భవరోపయః ।

నమస్తే రుద్ర కృణ్మః సహస్రాక్షాయామర్త్య ॥ ౩ ॥

పదము .

క్రన్దాయ । తే । ప్రాణాయ । యాః । చ । తే । భవ । రోపయః ।

నమః । తే । రుద్ర । కృణ్మః । సహస్రక్షాయామర్త్య ॥ ౩ ॥

అనువాదం :

ఏ భవా ! నీ శబ్దమునకై, ప్రాణమునకై నమస్కరిస్తున్నాను.

ఓ భవా ! మోహింపజేసే నీ రూపములకు నమస్కారం.

ఓ దేవా ! సహస్రాక్షునకు, అమర్త్యుడవైన నీకు

నమస్కారం చేస్తున్నాను. ॥ ౩ ॥

మంత్రము :

పురస్తాత్ తే నమః కృణ్మ ఉత్తరా దధరా దుత ।

అభీవర్గాద్ దివస్ప ర్యన్తరిక్షాయ తే నమః ॥ 4 ॥

పదము .

పురస్తాత్ । తే । నమః । కృణ్మః । ఉత్తరాత్ । అధరాత్ । ఉత ।

అభీవర్గాత్ । దివః । పరి । అన్తరిక్షాయ । తే । నమః ॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఓ రుద్రా ! ప్రాగ్దిశలో నున్న నీకు నమస్కరిస్తున్నాము
ఉత్తర దిక్కున ఉన్న నీకు నమస్కరిస్తున్నాము
దక్షిణదిక్కున ఉన్న నీకు నమస్కరిస్తున్నాము
అకాశం ఉపరిభాగంలో అంతరిక్షంలో
ఉన్న నీకు నమస్కరిస్తున్నాము

॥ 4 ॥

మంత్రము

ముఖాయ తే పశుపతే యాని చక్షూంషి తే భవ ।
త్వచే రూపాయ సందృశే ప్రతీచీనాయ తే నమః ॥ 5 ॥
పదము :

ముఖాయ । తే । పశుపతే । యాని । చక్షూంషి । తే । భవ ।
త్వచే । రూపాయ । సందృశే । ప్రతీచీనాయ । తే । నమః ॥ 5 ॥

అనువాదం :

ఓ పశుపతీ ! నీ ముఖమునకు నమస్కారం
ఓ భవ ! నీ నయనములకు నమస్కారం
నీ చర్మమునకు, నీ రూపమునకు నమస్కారం
ప్రత్యగాత్మ రూపి అయిన నీకు నమస్కారం

॥ 5 ॥

మంత్రము :

అగ్నేభ్యస్త ఉదరాయ జిహ్వాయ ఆస్మాయ తే ।
దద్యో గన్ధాయ తే నమః ॥ 6 ॥

పదము

అజ్ఞేభ్యః । తే । ఉదరాయ । జిహ్వయై । ఆస్యాఽయ । తే ।

దత్తేభ్యః । గన్ధాయ । తే । నమః ॥ 6 ॥

అనువాదం :

నీ అంగములకు నమస్కారం

నీ ఉదరమునకు నమస్కారం

నీ జిహ్వకు నమస్కారం

నీ నోటికి నమస్కారం

నీ దంతములకు నమస్కారం.

నీ స్రూణములకు నమస్కారం ॥ 6 ॥

మంత్రము :

అస్మా నీలశిఖణ్డేన సహస్రాక్షేణ వాజినా ।

రుద్రదేశార్థకఘాతినా తేన మా సమరామహి ॥ 7 ॥

పదము

అస్మా । నీలఽశిఖణ్డేన । సహస్రఽక్షేణ । వాజినా ।

రుద్రేణ । అర్థకఽఘాతినా । తేన । మా । సమ్ । అరామహి ॥ 7 ॥

అనువాదం :

క్షేప్త అయిన, నీల శిఖండి అయిన,

సహస్రాక్షు డైన, వేగవంతు డైన

సేనార్థ విధ్వంసకు డైన, ప్రసిద్ధు డైన

రుద్రునితో మేము సంగతులము కాకుండుము గాక ! ॥ 7 ॥

మంత్రము :

స నో భవః పరి వృణక్తు విశ్వత
అప ఇవాగ్నిః పరి వృణక్తు నో భవః ।
మా నోఽభి మాంస్త నమో అస్త్యస్తై ॥ ౮ ॥

పదము

సః । నః । భవః । పరి । వృణక్తు । విశ్వతః ।
అపః । ఇవ । అగ్నిః । పరి । వృణక్తు । సః । భవః ।
మా । సః । అభి । మాంస్త । నమః । అస్త్యు । అస్త్యై ॥ ౮ ॥

అనువాదం

అట్టి భవుడు మమ్ములను సర్వోపద్రవజాతము నుంచి
దూరం చేయు గాక !
మండుతున్న అగ్ని ఉదకములను
పరిత్యజించునట్లు మమ్ములను భవుడు పరిత్యజించు గాక !
మమ్ములను బాధించకుండు గాక !
ఈ భవునకు నమస్కారం ॥ ౮ ॥

మంత్రము :

చతు ర్నమో అష్టకృత్వో భవాయ
దశ కృత్వః పశుపతే నమస్తే ।
తవేమే పశ్య పశవో విభక్తా
గావో అశ్వాః పురుషో అజావయః ॥ ౯ ॥

పదము :

తవ¹ । చత¹స్ర¹నః । ప్ర²ది¹శః । తవ¹ । ద్యౌః¹ । తవ¹ ।

ప్ర¹థి¹వీ । తవ¹ । ఇద¹మ్ । ఉగ్ర¹ । ఉరు¹ । అన్త¹రిక్ష¹మ్ ।

తవ¹ । ఇద¹మ్ । సర్వ¹మ్ । ఆత్మ¹న్²వత్¹ ।

యత్¹ । ప్రా¹ణత్¹ । ప్ర¹థి¹వీ¹మ్ । అను¹

॥ 10 ॥

అనువాదం :

ఓ ఉగ్రు ధైన రుద్రుడా ! చతుస్సంఖ్యాకము లైన
ప్రధాన దిక్కులు నీకు చెందినవి
స్వర్గలోకం కూడా నీ వశంలోనే ఉన్నది
భూలోకం నీది ఈ పరిదృశ్యమాన మైన
విశాల అకాశ మంతా నీదే !

ఈ విధంగా దిగ్బలయాన్ని, లోకత్రయాన్ని వ్యాపించి
అవస్థితుడవై ఉన్న నీకు
ఈ పరిదృశ్యమాన మైన సర్వ శరీరజాతము స్వభూత మైనది
ప్రథివిని అనుసరించి ఏ ప్రాణన వ్యాపారం
కొనసాగుతున్నదో అదంతా నీ అజ్ఞతో నడుస్తున్నదే. ॥ 10 ॥

మంత్రము

ఉరుః¹ కో¹కో¹ వసు¹ధా¹న స్త¹వా¹యం

యస్మి¹ ని¹మా వి¹శ్వా భు¹వనా న్య¹న్తః¹ ।

స నో¹ మృ¹డ పశు¹పతే నమ¹స్తే

మంత్రము :

ధను॑ ర్విభర్తి॑ హరి॑తం హిరణ్య॑యం

సహ॑స్రఘ్ని॑ శత॑వధం శిఖ॑ణ్ణిన్ ।

రుద్ర॑స్యేషు॑ శృ॒రతి దే॒వహే॒తి-

స్త॑స్యై నమో॑ యత॑మస్యాం దిశీ॑తః

॥ 12 ॥

పదము :

ధనుః । విభర్తి । హరితమ్ । హిరణ్యయమ్ ।

సహస్రఘ్ని । శతవధమ్ । శిఖణ్ణిన్ ।

రుద్రస్యే । ఇషుః । చరతి । దేవహేతిః ।

తస్యై । నమః । యతమస్యమ్ । దిశి । ఇతః

॥ 12 ॥

అనువాదం :

ఓ రుద్రా ! ప్రళయకాలంలో విశ్వ సంహరణార్థమై

ధనుస్సును ధరిస్తున్నావు

ఆ ధనుస్సు స్వర్ణమయ మైనది

వేలాది మందిని ఒక సారే చంపునది

శతసంఖ్యాక ప్రాణి జాతమునకు మారక మైనది

మయూర పింఛాది నిర్మిత మైన శిఖండములతో కూడినది

అలాంటి నీ ధనుస్సునకు నమస్కారం,

రోదించే దేవుని బాణం

సర్వత్రా నిర్మిరోధంగా తిరుగుతున్నది

అది దేవతల ఖడ్గము
ఆ బాణమునకు నమస్కారం
ఈ మా స్థానం నుండి అది ఏ దిశలో ఉన్నా
ఆ దిశకు నమస్కారం

॥ 12 ॥

మంత్రము

యోఽభియాతో నిలయతే
త్వాం రుద్ర నిచికిర్షతి ।
పశ్చాద్దనుప్రయుజ్ఞే తం
విద్ధస్య పదసీరివ

॥ 13 ॥

పదము

యః । అభిఽయాతః । నిఽలయతే ।
త్వామ్ । రుద్ర । నిఽచికిర్షతి ।
పశ్చాత్ । అనుప్రయుజ్ఞే । తమ్ ।
విద్ధస్య । పదసీః2ఇవ

॥ 13 ॥

అనువాదం :

ఓ రుద్రా ! ఏపురుషు డైనా
నీ కెదురు వచ్చి పారిపోతాడు
నిన్ను హింసించడానికి ఇచ్చగిస్తాడు
ఓ దేవా ! ఆ అపకారి అయిన వానికి
వెనువెంటనే నీవు ప్రత్యపకారం చేస్తావు

శత్రుహతుడైన పురుషుని అడుగుజాడలను బట్టి
వెళ్ళి శత్రువున్నచోట దాగిన వానిని
పట్టుకుని ప్రతీకారం చేస్తారు కదా !

॥ 13 ॥

సంక్రమము

భవారుద్రౌ సయుజౌ సంవిదానౌ-

పుఖా పుగ్రౌ చరతో వీర్యామయ ।

తాభ్యాం నమో యతమస్యాం దిశీతః

॥ 14 ॥

పదము

భవారుద్రౌ । సయుజౌ । సమ్విదానౌ ।

ఉఖౌ । ఉగ్రౌ । చరతః । వీర్యామయ ।

తాభ్యామ్ । నమః । యతమస్యామ్ । దిశి । ఇతః

॥ 14 ॥

అనువాదం :

ఓ భవారుదులారా ! మిత్రభూతులు,
సమాన మనస్కులు అయిన వారిద్దరు
ఉగ్రులై పరాక్రమించుటకై సంచరిస్తున్నారు
వారికి నమస్కారం మీ ఆవాసస్థానం నుంచి ఏ దిశలో
వారుంటారో అదిక్కులో నున్న వారికి నమస్కారం ॥ 14 ॥

సంక్రమము

నమస్తే స్త్వయతే నమో అస్తు పరాయతే ।

నమస్తే రుద్ర తిష్ఠత

ఆసీనాయోత తే నమః

॥ 15 ॥

పదము :

నమః | తే | అస్తు | ఆఽయతే |

నమః | అస్తు | పరాఽయతే |

నమః | తే | రుద్ర | తిష్ఠతే |

ఆసీనాయ | ఉత | తే | నమః

॥ 15 ॥

అనువాదం :

ఓ రుద్రా ! మాకు అభిముఖంగా వస్తున్న నీకు నమస్కారం
మాకు పరాజ్ఞులుడవై వెడుతున్న నీకు నమస్కారం
అలా కాక అగమన పరాగసునములను వదిలి
ఎక్కడైనా ఉన్నప్పటికీ నీకు నమస్కారం
స్వస్థానంలో ఆసీనుడవై ఉన్న నీకు నమస్కారం   ॥ 15 ॥

మంత్రము

నమః సాయం నమః ప్రాతః-

ర్నమో రాత్ర్యా నమో దివా ।

భవాయ చ శర్వాయ

చోభాభ్యా మకరం నమః

॥ 16 ॥

పదము :

నమః | సాయమ్ | నమః | ప్రాతః |

నమః | రాత్ర్యా | నమః | దివా |

అనువాదం

వేయి కళ్ళతో ఎదుటి వానిని చాటి
అతిశయ దృష్టిని బరపే పూర్వదిశలో
బహుప్రకారంగా శరజాలాన్ని గుప్పించే మేధావి
జిహ్వగ్రంథో సర్వజగత్తును వ్యాపించువాడు
అయిన రుద్రునకు నమి ఎంగా మేము వెళ్ళము || 17 ||

మంత్రము

శ్వావాశ్వం కృష్ణ మసీతం మృణన్తమ్
భీమం రథం కేశినః పాదయన్తమ్ ।
హర్షే ప్రతీమో నమో అస్త్యస్మై || 18 ||

పదము :

శ్వావఅశ్వమ్ । కృష్ణమ్ । అసీతమ్ । మృణన్తమ్ ।
భీమమ్ । రథమ్ । కేశినః । పాదయన్తమ్ ।
హర్షే । ప్రతి । ఇమః । నమః । అస్తు । అస్మై || 18 ||

అనువాదం :

కపిశవరము లైన అశ్వములు కలవాడు, కృష్ణవర్ణుడు,
సితేతర పరిచ్ఛదమును హింసించువాడు,
భీముడు, 'కేశి' అను అనురున రథమును
విరుగగొట్టి నేలపై పడవేయువాడు అయిన ఈ రుద్రున
ఇతరుల కంటె వేరుగా మేము గ్రహిస్తున్నాము.
ఆ రుద్రునకు నమస్కారం. || 18 ||

మంత్రము

మా నోఽభి స్రా మత్యం దేవహేతిం

మా నః క్రుధః పశుపతే నమస్తే ।

అన్యత్రాస్మాద్ దివ్యాం శాఖాం వి ధూను || 18 ||

పదము :

మా , నః । అభి । స్రాః । మత్యమ్ । దేవహేతిమ్ ।

మా । నః । క్రుధః । పశుపతే । నమః । తే ।

అన్యత్ర । అస్మాత్ । దివ్యామ్ । శాఖామ్ । వి । ధూను || 19 ||

అనువాదం :

ఓ రుద్రా ! దేవహేతిని

మర్త్యులైన జనాన్ని అభిలక్షించి వేయ వద్దు

ఓ పశుపతీ ! మాపై కోపపడ వద్దు

నీకు నమస్కారం

మా నుండి వేటొక చోటుకు

దివ్యమై, శాఖావంత మైన దేవహేతిని విసరు || 19 ||

మంత్రము

మా నో హింసి రథి నో బ్రూహి

వరి ణో వృక్షి మా క్రుధః ।

మా త్వయా సమరామహి || 20 ||

పదము

మా । నః । హి॑ం॒సిః । అధి॑ । నః । బ్రూ॒హి ।

పరి॑ । నః । వృ॒ద్ధిః । మా । క్రు॒ధః ।

మా । త్వయా॑ । నమ్ । అరా॒మహి॑

॥ 20 ॥

అనువాదం :

ఓ రుద్రా ! మమ్ములను హింసించ వద్దు
 మమ్ములను గూర్చి గొప్పగానే చెప్పు
 మమ్ములను నీ ఆయుధానికి గురిచేయకు మా పై కోపించకు
 ఇలాంటి నీతో మేము సంగతులము కాము ॥ 20 ॥

మంత్రము :

మా నో గో॑షు పురు॑షేషు

మా గృ॑ధో నో అజా॒విషు॑ ।

అన్య॑త్తో॒గ్ర వి వర్త॑య

పియా॑రూణాం ప్ర॒జాం జహి॑

॥ 21 ॥

పదము :

మా । నః । గో॑షు । పురు॑షేషు ।

మా । గృ॑ధః । నః । అజ॒వి॒షు॑ ।

అన్య॑త్ । త్తో॒గ్ర । వి । వర్త॑య ।

పియా॑రూణామ్ । ప్ర॒జామ్ । జహి॑

॥ 21 ॥

అనువాదం :

ఓ రుద్రా ! మాకు సంబంధించిన గోవులను,
పురుషులను హింసించవలెనని తలపెట్టుకు
మా మేకలను, గొర్రెలను చంప తలపెట్టుకు
ఓ ఉగ్రా ! నీ హేతిని మా కంటె ఇతర మైన
చోట ఉన్న శత్రుసంతానంపై పడవేయి
దేవ హింసకు లైన వారిని చంపు

॥ 21 ॥

మంత్రము

యస్య తక్మా కాసీకా హేతి రేక-

మశ్వస్యేవ వృషణః క్రన్త ఏతి ।

అభిపూర్వం నిర్ణయతే నమో అస్త్యస్తై

॥ 22 ॥

పదము

యస్య । తక్మా । కాసీకా । హేతిః । ఏకమ్ ।

అశ్వస్యైవ । వృషణః । క్రన్తః । ఏతి ।

అభిపూర్వమ్ । నిర్ణయతే । నమః । అస్త్యు । అస్త్యై ॥ 22 ॥

అనువాదం

జ్వర, కాసరోగాది పీడ ఏ రుద్రుని హానన సాధనమై
అపకారి అయిన పురుషునిపై
గుర్రం నకిలించినట్లుగా పడుతుందో,
ఆ హేతి వచ్చిన వానిని వచ్చినట్లుగా
నిశ్శేషంగా నాశనం చెందించు గాక !
అలాంటి రుద్రునకు నమస్కారం

॥ 22 ॥

మంత్రము:

యోఽన్తరిక్షే తిష్ఠతి విష్ణుభిః॥

యజ్వనః ప్రమృణన్ దేవసీయాన్ ।

తస్మై నమో దశభిః శక్వరీభిః

॥ 23 ॥

పదము :

యః । అన్తరిక్షే । తిష్ఠతి । విష్ణుస్తభితః ।

అయజ్వనః । ప్రమృణన్ । దేవసీయాన్ ।

తస్మై । నమః । దశభిః । శక్వరీభిః

॥ 23 ॥

అనువాదం :

విరుద్రుడు అంతరిక్షంలో నిరుద్ధగతియై ఉంటాడో,
యాగాది కర్మలకు దూరులైన,
దేవహింసకు లైన జనాన్ని పూర్తిగా
ధ్వంసం చేస్తాడో, ఆరుద్రునకు
పది ప్రేళ్ళతోనూ నమస్కరిస్తున్నాను

॥ 23 ॥

మంత్రము :

తుభ్యే మారణ్యాః పశవో మృగా వనే

హితా హంసాః సుపర్ణాః శకునా వయాంసి ।

తవ యక్షం పశుపతే అప్స్వీన్త-

స్తుభ్యం క్షరన్తి దివ్యా ఆపో వృధే

॥ 24 ॥

సదము ।

తుభ్యమ్ । అరద్యాః । పశవః । మృగాః । వనే ।

హితాః । హంసాః । సుఽవర్ణాః । శకునాః । వయాంసి ।

తవ । యక్షమ్ । పశుఽవతే । అవ్ఽసు । అంతః ।

తుభ్యమ్ । క్షరన్తి । దివ్యాః । ఆపః । వృధే ॥ 24 ॥

అనువాదం :

ఓ పశుపతీ! నీకై అరణ్యభవము లైన
పశువులను ఇస్తున్నాము వాటిని స్వీకరించు *
అరణ్యంలో విధాత సృష్టించి వదలిన
హరిణ, శార్దూల, సింహాదులు అరణ్య పశువులు
అలాగే హంసలు, డేగలు ఇతర వనచరు లైన
పక్షులు - వీని నన్నిటిని ఓ రుద్రా! నీ భాగంగా ఇస్తున్నాము
నీ పూజ్య స్వరూపాన్ని, ఉదకమధ్యంలో
ఉన్న దానిని అభిషేకించుటకై
దివ్యము లైన ఉదకములు ప్రవహిస్తున్నవి
వానిని కూడా ఏమీ చేయ వద్దు ॥ 24 ॥

మంత్రము:

శింశుమారా! అజగరాః పురీకయా

జహి మత్స్యో రజసా యేభ్యో అస్యసి ।

న తే దూరం న పరిష్ఠాస్తి తే

* గ్రామీణ పశువుల కోరికి పోవద్దని తాత్పర్యము

భవ సద్యః సర్వాన్ పరి పశ్యసి

భూమిం పూర్వస్మాద్ధం స్యుత్తరస్మిన్ సముద్రీ || 25 ||

పదము

శింశుమారాః | అజగరాః | పురీకయాః |

జషాః | మత్స్యాః | రజసాః | యేభ్యః | అన్యసి |

న | తే | దూరమ్ | న | పరిఽస్థా | అస్తి | తే |

భవ | సద్యః | సర్వాన్ | పరి | పశ్యసి |

భూమిమ్ | పూర్వస్మాత్ | హంసి | ఉత్తరస్మిన్ | సముద్రీ || 25 ||

అనువాదం :

ఒక రకమైన మొసళ్ళు, అజగరములనే

సర్ప విశేషములు, పురీకయాది

జలచరములు మొదలగునవి ఓ రుద్రా! నీ కోసమై ఉన్నవి.

నీవు అత్యయ తేజస్సుతో వాటిపై ఆయుధాన్ని ప్రయోగించు

ఓ భవా! సర్వగతుడ వైన నీకు దూర మన్నది లేదు.

నిన్ను వదిలి ఉన్న ప్రజ కూడా లేదు

ఒక క్షణంలో సర్వభూమిని పరికించగలవు

పూరోవర్తి అయిన (తూర్పున ఉన్న)

సముద్రం నుంచి ఉత్తరమున ఉన్న సముద్రం లోనికి

ఒక క్షణంలో వెళ్ళిపోగలవు

|| 25 ||

మంత్రము :

మా నో రుద్ర తక్మనా మా విషేణ

మా నః సం స్రా దివ్యేనాగ్నినా ।

అన్యత్రాస్మద్ విద్యుతం పాతయైతామ్

॥ 26 ॥

పదము :

మా । నః । రుద్ర । తక్మనా । మా । విషేణ ।

మా । నః । సమ్ । స్రాః । దివ్యేన । అగ్నినా ।

అన్యత్ర । అస్మత్ । విద్యుతమ్ । పాతయ । ఏతామ్ ॥ 26 ॥

అనువాదం :

ఓ రుద్రా ! జ్వరాది రోగములతో మమ్ములను
 స్పృశించ వద్దు విషంతో స్పృశించ వద్దు
 అలాగే దివోభవ మైన విద్యుద్రూప మైన
 అగ్నితో మమ్ములను స్పృశించ వద్దు
 మమ్ములను వదలి వేరుగా నున్న
 అరణ్య పశ్చాదులపై విద్యుద్రూప మైన
 అయుధ భూత మైన పిడుగును ఎడవేయి

॥ 26 ॥

మంత్రము :

భవో దివో భవ ఈశి పృథివ్యా

భవ ఆ పత్ర ఇర్వాస్తరిక్షమ్ ।

తస్మై నమో యతమస్యాం దిశీతః

॥ 27 ॥

యః । శ్రీత్ 2 దధాతి । సన్తి । దేవాః । ఇతి ।

చతుః 2 పదే । ద్వి 2 పదే । అస్య । మృడ ॥ 28 ॥

అనువాదం

ఓ రాజా ! భవా ! ఈ యాగం చేస్తున్న యజమానుని
సుఖం కోసం, నీవు పశుపతివి అవుతున్నావు
అయిన దేవతలు రక్షకులుగా ఉన్నారని నమ్ముతున్నాడు
అట్టి యజమానుని చతుస్పాదు లైన గవాశ్వాదులకు
ద్విపాతు లైన పుత్ర భృత్యాదులకు
సుఖాన్ని ప్రసాదించు ॥ 28 ॥

మంత్రము :

మా నో మహాన్త ముత మా నో అర్భకం

మా నో వహన్త ముత మా నో వక్ష్యతః ।

మా నో హింసీ పితరం మాతరం చ

స్వాం తన్వ 2ం రుద్ర మా రీరిషో నః ॥ 29 ॥

పదము

మా । నః । మహాన్తమ్ । ఉత । మా । నః । అర్భకమ్ ।

మా । నః । వహన్తమ్ । ఉత । మా । నః । వక్ష్యతః ।

మా । నః । హింసీ । పితరమ్ । మాతరమ్ । చ ।

స్వామ్ । తన్వ 2మ్ । రుద్ర । మా । రిరిషః । నః ॥ 29 ॥

అనువాదం

ఓ రుద్రా! మాలోని పెద్దను (వృద్ధుని) హింసించ వద్దు
అలాగే మా శిశువును హింసించ వద్దు
మాకు సంబంధించిన భారం మోసే
మధ్యమ వయస్కుని కూడా హింసించ వద్దు
మాలో పనిచేస్తున్న వారిని ఎవరినీ హింసించ వద్దు
మా తల్లిని, తండ్రిని హింసించ వద్దు
మా శరీరాన్ని హింసించ వద్దు

॥ 29 ॥

మంత్రము :

రుద్ర స్త్రైలబకారేభ్యః సంసూర్తగిలేభ్యః ।

ఇదం మహాస్త్రైభ్యః శ్వభ్యో అకరం నమః ॥ 30 ॥

పదము :

రుద్రస్యః । బలబకారేభ్యః । అసంసూర్తగిలేభ్యః ।

ఇదమ్ । మహాస్త్రైభ్యః । శ్వభ్యః । అకరమ్ । నమః ॥ 30 ॥

అనువాదం :

రుద్రుని ప్రమథగణమునకు నమస్కరిస్తున్నాను
అమంగళ వచనాలను పలికే రుద్రగణములకు నమస్కారం
మహాస్యము లైన శునకములకు నమస్కారం ॥ 30 ॥

మంత్రము :

నమస్తే ఘోషిణీభ్యో నమస్తే కేశినీభ్యః

నమో నమస్కృతాభ్యో నమః సంభుజ్జతిభ్యః ।

నమస్తే దేవ సేనాభ్యః

స్వస్తి నో అభయం చ నః

॥ 31 ॥

పదము :

నమః । తే । ఘోషిదీభ్యః । నమః । తే । కేశినీభ్యః ।

నమః । నమః ౭ కృతాభ్యః । నమః । సమ్ ౭ భుజ్జతిభ్యః ।

నమః । తే । దేవ । సేనాభ్యః ।

స్వస్తి । నః । అభయమ్ । చ । నః

॥ 31 ॥

అనువాదం :

ఓ రుద్రా ! ఘోషించే నీ సేనలకు నమస్కారం
విపరీతాకృతి కేశయుక్తు లైన సేనలకు నమస్కారం
చండీశ్వరాదులకు కూడా నమస్కారం
సహభోజనం చేస్తున్న సేనలకు నమస్కారం
ఓ రుద్రా ! దీనికి వ్యతిరేకంగా ఉన్న
సేనలకు కూడా నమస్కారం
మాకు క్షేమము కలుగు గాక !
భయరాహిత్యం కూడా కలుగు గాక !

॥ ౩1 ॥

ఇది రెండవ నూక్తం

ఇది మొదటి అనువాకం

అనువాకం - 2

సూక్తం - 3

ఋషి : అథర్వుడు || దేవత : ఐర్వాప్యతోదనము || ఛందస్సు : 1, 14 అనురీ
 గాయత్రీ 2 త్రివదా నమవిషమా గాయత్రీ 3, 8, 10 అనురీ వంక్తి
 4, 8 సామ్యునుష్టువ్, 5 13 15, 25 సామ్యున్యష్టిక్ 7, 19-22 ప్రాజా
 నత్యానుష్టువ్ 9, 17, 18 అసుర్యనుష్టువ్ 11 భురిగార్చ్యనుష్టువ్ : 12
 యాజుషీ జగతి 18, 29 అనురీ బృహతి 24 త్రివదా ప్రాజానత్యా
 బృహతి : 28 అర్యున్యష్టిక్ : 27, 28 సామీన్ని బృహతి 29 భురిక్ సామీన్ని
 బృహతి 30 యాజుషీ త్రిష్టువ్ 31 అల్పకః వంక్తిరుత యాజుషీ ||
 మంత్రములు || 68 ||

వినియోగం - ఇది అర్థసూక్తం బృహస్పతి కవ మనే సవయజ్ఞంలో హవిరభి
 మర్శనం, సంపాతం దాతృవాచన దానం ఇత్యాదులలో దీనికి
 వినియోగం

అభిదాత కర్మలో సవవిధానంతో ఓడనాన్ని పక్ష్యం చేసే వ్యూహా
 కంతో (క్షీరఘృత సమ్మిశ్రణం) తదివీ ఈ అర్థసూక్తంతో అభి
 మర్శించి, సంపాతించి, అభిమంత్రించి దేవీషికి ఇవ్వవలెను

దేవీషిని ఈ అర్థసూక్తంతో అభిమర్శించడమో, హుతాజ్య
 శేషంతో సంపాతం చేయడమో చేయాలి అది కానప్పుడు ఓడన
 ప్రాశనాన్ని గురించి తర్వాత చెప్తారు ఆ ఓడనానికి శిరః
 ప్రత్యతి అంగంను కల్పిస్తారు

మంత్రము

తస్యోదనస్య బృహస్పతిః శిరో బ్రహ్మ ముఖమ్ ।

సదము ।

తస్య । ఓదనస్య । బృహస్పతిః । శిరః । బ్రహ్మ । ముఖమ్ ॥ 1 ॥

పదము:

ది॒తిః । శూ॒ర్పమ్ । అది॒తిః । శూ॒ర్ప॒గ్రాహి॑ ।

వా॒తః । అప॑ । అవి॒నక్

॥ 4 ॥

అనువాదం:

దితి చేతు, అదితి చేతును పట్టుకొని చెరిగే ఆమె
వాయువు ధాన్యం నుండి తండులములను
వేరుచేయువాడు

॥ 4 ॥

మంత్రము:

అశ్వా॑ః క॒దా గా॒వ స్త॒ణ్ణులా॑ మ॒శకా॑ స్తు॒షాః

॥ 5 ॥

పదము:

అశ్వా॑ః । క॒దాః । గా॒వః । త॒ణ్ణులాః । మ॒శకాః । తు॒షాః ॥ 5 ॥

అనువాదం

దాని కణములు అశ్వములు
తండులములు గోవులు
పొట్టు మశకములు

॥ 5 ॥

మంత్రము

క॒త్తు ఫ॒లీక॑ర॒దాః శ॒రో॒గ్రమ్

॥ 6 ॥

పదము:

క॒త్తు । ఫ॒లీక॑ర॒దాః । శ॒రః । అ॒గ్రమ్

॥ 6 ॥

అనువాదం

ఫలీకరణములు * క్రబు మేఘము శిరస్సు || 6 ||

మంత్రము :

శ్యామ మయోఽస్య మాంసాని

లోహిత మస్య లోహితమ్ || 7 ||

పదము

శ్యామమ్ । అయః । అస్య । మాంసాని ।

లోహితమ్ । అస్య । లోహితమ్ || 7 ||

అనువాదం :

శ్యామ వర్ణ మైన ఇనుప పనిముట్లు

ఈ ఓదనమునకు మాంసములు

లోహిత వర్ణ మైన లోహం ఈ ఓదనమునకు రక్తము || 7 ||

మంత్రము

త్రపు భస్మ హరితం వర్ణః

పుష్కర మస్య గన్ధః || 8 ||

పదము

త్రపు । భస్మ । హరితమ్ । వర్ణః ।

పుష్కరమ్ । అస్య । గన్ధః || 8 ||

(తరి, కనుబొమ్మలు పేరుగా లేని ప్రాణిజాతము)

అనువాదం :

ఓదనం పక్షం చేయగా మిగిలే బూడిద సీసము

బంగారం ఈ ఓదనమునకు పర్ణము

ఈ ఓదన గంధం కమలము

॥ 8 ॥

మంత్రము

ఖలః పాత్రమ్ స్ఫృవంసో వీషే అనూశ్యేఽ

॥ 9 ॥

పదము :

ఖలః పాత్రమ్ స్ఫృవంసో వీషే ఇతి అనూశ్యేఽఇతి ॥ 9 ॥

అనువాదం :

కళ్ళం దీనికి పాత్రం

బండిలో ధాన్యానికి అధారంగా ఉండే

భాగములు ఈ ఓదనమునకు

భుజమధ్యంలో ఉండే భాగములు

॥ 9 ॥

మంత్రము :

అన్త్యాదీ జత్రవో గుదా వరత్రాః

॥ 10 ॥

పదము :

అన్త్యాదీ జత్రవః గుదాః వరత్రాః

॥ 10 ॥

అనువాదం :

పేగులు, బండికి ఎద్దులను కట్టే పగ్గాలు

అన్నరస సంచారజ్వారమై సర్వప్రాణి శరీర లలో

ఉండే గుదములు ఈ ఓదనశకట లాంగలములకు

కట్టే చర్మవికార రజ్జువులు

॥ 10 ॥

మంత్రము :

ఇ॒య॒ మే॒వ॒ పృ॒థి॒వీ॒ కు॒మ్భి॒ భ॒వతి॒
రా॒ధ్య॒మా॒న॒ స్యో॒ద॒న్య॒న॒ ద్యౌః॒ ర॒పి॒ధా॒నమ్ ॥ 11 ॥

పదము :

ఇ॒యమ్ । ఏ॒వ । పృ॒థి॒వీ । కు॒మ్భి । భ॒వతి ।
రా॒ధ్య॒మా॒న॒న్య॒ । స్యో॒ద॒న్య॒న్య॒ । ద్యౌః । అ॒పి॒ధా॒నమ్ ॥ 11 ॥

అనువాదం :

ఈ పృథివి పర్యమాన మౌతున్న ఓదనమునకు
పాకార్థ మైన స్థాలిగా ఉన్నది
ద్యులోకం దానికి మూత పెట్టే పాత్ర ॥ 11 ॥

మంత్రము :

సీ॒తాః॒ పర్వ॑తాః॒ సీ॒తా॒ ఉ॒బ॒ధ్యమ్ ॥ 12 ॥

పదము :

సీ॒తాః । పర్వ॑తాః । సీ॒తాః । ఉ॒బ॒ధ్యమ్ ॥ 12 ॥

అనువాదం :

నాగేటి దాక్కు ఈ ఓదనమునకు పార్శ్వస్థులు
నదులలో ఉన్న ఇసుక ఉదరంలోని భాగం ॥ 12 ॥

మంత్రము

ఋ॒తం హ॑స్తా॒వనో॑జనం॒ కు॒ల్యో॒పసే॑చనమ్ ॥ 13 ॥

పదము

ఋతమ్ । హస్తః ౭ అవసేచనమ్ । కుల్యాః ౭ । ఉప ౭ సేచనమ్ ॥ 13 ॥

అనువాదం

లోకంలో ఉన్న ఉదక మంతా

ఈ ఓదనం తిన్నవాని హస్తప్రక్షాళనార్థ మైనది

చిన్నకాలువలలోని నమస్త జలం

ఈ ఓదనమునకు మిశ్రమసాధనము

॥ 13 ॥

మంత్రము :

ఋచా కుమ్యధిహి తార్త్విజ్యేన ప్రేషితా ॥ 14 ॥

పదము :

ఋచా । కుమ్మి । అధిఃహితా । తార్త్విజ్యేన । ప్రఽఞ్షితా ॥ 14 ॥

అనువాదం :

ఓదన పాకార్థ మైన స్థాలి

ఋగ్వేదంతో అగ్నిపై ఉంచబడినది

ఋత్విజులు యజుర్వేదంతో

ప్రేషితులైన వారు

॥ 14 ॥

మంత్రము

బ్రహ్మదా వరీగృహితా సామ్నా పర్యుధా ॥ 15 ॥

పదము

బ్రహ్మదా । వరీఃగృహితా । సామ్నా । పరీఃఉధా ॥ 15 ॥

అనువాదం:

బ్రహ్మవేదంతో (అథర్వవేదంతో) పరిగృహీతమై,
సామవేదంతో ఇది (నిష్పలతో) పరివేష్టిత మైనది || 15 ||

మంత్రము

బృహ దాయవనం రథస్తరం దర్విః || 16 ||

పదము:

బృహత్ । ఆయవనమ్ । రథమ్ । తరమ్ । దర్విః || 16 ||

అనువాదం

సామం నీటిలో పోసిన బియ్యాన్ని కలిపే తెడ్డు
రథస్తరసామ దర్వి (కొయ్యగరిటె) || 16 ||

మంత్రము

ఋతవః పక్తార ఆర్తవాః సమిన్ధతే || 17 ||

పదము :

ఋతవః । పక్తారః । ఆర్తవాః । సమ్ । ఇన్ధతే || 17 ||

అనువాదం :

వసంతాదు లైన ఆరు ఋతువులు
ఓదనమునకు పాచకులు
ఋతుసంబంధ మైన అహారాత్రులు
అగ్నిని నందిపనం చేస్తారు || 17 ||

మంత్రము :

చరుం వశ్చబిల ముఖం ఘర్మోఽభీష్ఠే || 17 ||

పదము

చరుమ్ । పళ్ళ¹బిలమ్ । ఇఖమ్ । ఘర్మః । అభి । ఇన్ధే ॥ 18 ॥

అనువాదం

ఆ ఓదన పాకార్థ మైన పాత్రను
తీవ్రంగా అదిట్టుడు తపింప జేస్తాడు ॥ 18 ॥

మంత్రము

ఓదనేన¹ యజ్ఞవచః సర్వే లోకాః సమాప్యా²ః ॥ 19 ॥

పదము

ఓదనేన¹ । యజ్ఞ²వచః । సర్వే । లోకాః । సమ్²అప్యా²ః ॥ 19 ॥

అనువాదం

ఇలా పక్వ మైన ఓదనంతో
యజ్ఞోక్తము లైన సర్వ లోకములు ప్రాప్తింప దగినవి ॥ 19 ॥

మంత్రము

యస్మి¹ న్నముద్రో ద్యౌ ర్భూమి
స్త్రయో¹వరపరం శ్రీతాః ॥ 20 ॥

పదము

యస్మి¹న్ । సముద్రః । ద్యౌః ।
భూమిః । త్రయః । అవర²వరమ్ । శ్రీతాః ॥ 20 ॥

అనువాదం :

ఈ ఓదనంలో సముద్రము, అకాశము, భూమి-

ఈ మూడు ఒకదాని క్రింద ఒకటిగా ఉండునవి || 20 ||

మంత్రము

యస్య దేవా అకల్ప నోచ్ఛిష్టే షడశీతయః || 21 ||

పదము :

యస్య, దేవాః, అకల్పన్త, ఉచ్ఛిష్టే, షట్, అశీతయః || 21 ||

అనువాదం :

ఈ ఓదనంలో యాగావళిష్ట మైన భాగంతో

ఎనభై అరుగురు దేవతలు

సమర్థు లైనారు (పీఠ్యవంతు లైనారు) || 21 ||

మంత్రము

తం త్వోదనస్య పృథ్వామి ।

యో అస్య మహిమా మహాన్ || 22 ||

పదము :

తమ్, త్వా, ఓదనస్య, పృథ్వామి ।

యః, అస్య, మహిమా, మహాన్ || 22 ||

అనువాదం

(శిష్యుని ప్రశ్న) ఓ గురుదేవా! ఈ ఓదన మహిమను

చెప్పవలసినదిగా నిన్ను ప్రార్థిస్తున్నాను

దీని మహిమ అధికతర మైనది (అనంత మైనది) || 22 ||

పదము :

త్వమ్ । ఓదనమ్ । ప్ర । ఆశీః । త్వామ్ । ఓదనాః । ఇతి ॥ 27 ॥

అనువాదం

నీవు ఓదనమును తిన్నవాడ వైనావు

నిన్ను ఆ ఓదనం తిన్నది

॥ 27 ॥

మంత్రము :

పరాశ్చం చైనం ప్రాశీః ప్రాణా-

స్తావ్ హస్యన్తి త్యేన మాహ

॥ 28 ॥

పదము

పరాశ్చమ్ । చ । ఏనమ్ । ప్రఽఆశీః । ప్రాణాః ।

త్వా । హస్యన్తి । ఇతి । ఏనమ్ । ఆహ

॥ 28 ॥

అనువాదం

పరాజ్ఞాఖంగా ఉన్న ఓదనమును భుజించినట్లయితే

ప్రాణవాయువులు నన్ను త్యజిస్తాయని

అతనికి విద్వాంసుడు తెలియజెప్పవలెను

॥ 28 ॥

మంత్రము

ప్రత్యశ్చం చైనం ప్రాశీ రపానా-

స్తావ్ హస్యన్తి త్యేన మాహ

॥ 29 ॥

పదము

ప్రత్యఙ్మమ్ । చ । ఏనమ్ । ప్ర॒౭ఆశీః । అపానాః ।

త్వా । హస్యన్తి । ఇతి । ఏనమ్ । ఆహ ॥ 29 ॥

అనువాదం,

‘ప్రత్యఙ్మమ్ మైన ఓదనాన్ని తిన్నావంటే
నిన్ను అపానవాయు వృత్తులు త్యజించ గలవు’
అని అభిజ్ఞులు ఆ భోక్తకు చెప్పవలెను

॥ 29 ॥

మంత్రము :

నై॒వాహ మో॑దనం న మా మోద॑నః ॥ 30 ॥

పదము :

న । ఏ॒వ । అహమ్ । ఓద॑నమ్ । న । మామ్ । ఓద॑నః ॥ 30 ॥

అనువాదం :

నే నీ ఓదనాన్ని భుజించను
ఆ ఓదనం నన్ను భుజించదు

॥ 30 ॥

మంత్రము

ఓద॑న ఏ॒వోద॑నం ప్రా॒శీత్ ॥ 31 ॥

పదము :

ఓద॑నః । ఏ॒వ । ఓద॑నమ్ । ప్ర । ఆ॒శీత్ ॥ 31 ॥

అనువాదం :

ఓదనమే కర్త
తన్ను తానే భుజిస్తుంది

॥ 31 ॥

మంక్రము:

తత శ్చైన మన్యేన శీర్షా ప్రాశీ-
ర్యేన చైతం పూర్వ ఋషయః ప్రాశ్నన్ ।
జ్యోష్ఠత స్తే ప్రజా మరిష్యతి త్యేన మాహ ।

తం వా అహం నార్వాళ్ళమ్
న పరాళ్ళమ్ న ప్రత్యళ్ళమ్ ।

బృహస్పతినా శీర్షా ।
తేనైనం ప్రాశిషం తేనైన మజీగమమ్ ।

విష వా ఓదనః సర్వాణః
సర్వపరుః సర్వతనూః ।
సర్వాణ్ణి ఏవ సర్వపరుః సర్వతనూః
సం భవతి య ఏవం వేద

॥ 32 ॥

పదము.

తతః । చ । ఏనమ్ । అన్యేన । శీర్షా । ప్ర2ఆశీః ।
యేన । చ । ఏతమ్ । పూర్వే । ఋషయః । ప్ర2ఆశ్నన్ ।
జ్యోష్ఠతః । తే । ప్ర2జా । మరిష్యతి । ఇతి । ఏనమ్ । అహ ।
తమ్ । వై । అహమ్ । న । అర్వాళ్ళమ్ । న । పరాళ్ళమ్ ।

వ । వ్రత్యచ్చామ్ । బృహస్పతినా । శీర్షా ।
 తేవ । ఏవమ్ । వ్ర । ఆశిషమ్ । జేన । ఏనమ్ । అజీగమమ్ ।
 ఏనా । వై । ఓదనః । సర్వౌఅజ్ఞః । సర్వౌపరుః । సర్వౌతనూః ।
 సర్వౌఅజ్ఞః । ఏవ । సర్వౌపరుః । సర్వౌతనూః ।
 వమ్ । భవతి । యః । ఏవమ్ । వేద

■ 32 ■

అవవారం :

పూర్వ ఋషులు శిరస్సుకూ ఈ ఓదనాన్ని భుజించినారు.
 అందువల్ల ఇంకొక శిరస్సుతో
 'ఈ ఓదనాన్ని నీవు భుజించినట్లయితే
 ఏ సంతాపం పెద్దవారు మొదలుకొని వరుసగా
 మరణిస్తారని' అతనికి అభిజ్ఞాలు చెప్పినారు.
 అలాంటి ఓదనాన్ని నేను అవాఙ్ముఖుడనై భుజింపను.
 మరాఙ్ముఖుడనై కూడా భుజింపను.
 అత్మాభిముఖుడనై కూడా భుజింపను.
 బృహస్పత్యాత్మ అయిన శీర్షంతో ఓదనాన్ని భుజించినాను.
 అదే శిరస్సుతో ఈ ఓదనాన్ని
 పోవలసిన చోటుకు వంపించినాను. నే నిలా భుజించినాను.
 ఈ ఓదనం వర్షావయవోపేత మైనది.
 వంశూర్ణ శరీర మైనది.
 ఏ పురుషుడు ఈ విధంగా ఈ ఓదనాన్ని
 తెలుసుకుంటాడో అతను సర్వాంగత్వాది
 ఫలాన్ని పొంది పుణ్యభూత మైన
 స్వర్గాది లోకంలో ఉద్భవిస్తాడు.

■ 32 ■

మంత్రము:

తత శైచ్చన మన్యాభ్యాం శ్రోత్రాభ్యాం ప్రాశీ
ర్యాభ్యాం చైతం పూర్వ ఋషయః ప్రాశ్నన్ ।

ఋధిరో భవిష్యసీత్యేన మాహ ।

తం వా ఆహం నార్యాళ్ళాం

న పరాళ్ళాం న ప్రత్యళ్ళామ్ ।

ద్యావాప్రథివీభ్యాం శ్రోత్రాభ్యామ్ ।

తాభ్యా మేనం ప్రాశీషం తాభ్యా మేన మజీగమమ్ ।

ఏష వా ఓదనః సర్వాణ్ః

సర్వపరుః సర్వతనూః ।

సర్వాణ్ః ఏవ సర్వపరుః సర్వతనూః

సం భవతి య ఏవం వేద

॥ 33 ॥

పదము:

తతః । చ । ఏనమ్ । అన్యాభ్యామ్ । శ్రోత్రాభ్యామ్ । ప్రాశీషః ।

యాభ్యామ్ । చ । ఏతమ్ । పూర్వే । ఋషయః । ప్రాశ్నన్ ।

ఋధిరః । భవిష్యసి । ఇతి । ఏనమ్ । ఆహ ।

తమ్ । వై । అహమ్ । న । అర్వాశ్చమ్ ।

న । పరాశ్చమ్ । న । ప్రత్యశ్చమ్ ।

ద్యావాపృథివీభ్యామ్ । శ్రోత్రాభ్యామ్ ।

తాభ్యామ్ । ఏనమ్ । ప్ర । ఆశిషమ్ ।

తాభ్యామ్ । ఏనమ్ । అజీగమమ్ ।

ఏషః । వై । ఓదనః । సర్వఽఅఙ్గః ।

సర్వఽపరుః । సర్వఽతనూః ।

సర్వఽఅఙ్గః । ఏవ । సర్వఽపరుః । సర్వఽతనూః ।

సమ్ । భవతి । యః । ఏవమ్ । పేద

॥ 33 ॥

అనువాదం :

ఏ చెవులతో మొదటి ఋషులు

ఈ ఓదనాన్ని భుజించినారో

అలా కాక ఇతర లౌకిక కర్ణములతో

దీనిని భుజిస్తే నీవు బధిరుడ వౌతావు-

అని ఆ తిన్నవానికి అభిజ్ఞులు చెప్తారు.

నేను అలాంటి ఓదనాన్ని అవాఙ్ముఖుడనై భుజింపను.

పరాఙ్ముఖుడనై భుజింపను.

ఆత్మాభిముఖుడనై భుజింపను.

ద్యావాపృథువులు ఈ ఓదనమునకు శ్రోత్రములు

వాటితోనే దీనిని భుజించినాను.

వాటితోనే ఈ ఓదనాన్ని పోవలసిన చోటుకు పంపించినాను.
నే నిలా భుజించినాను.

ఈ ఓదనం సర్వాపయవోపేత మైనది.

సర్వాపయవ సంధి సముపేత మైనది. సంపూర్ణ శరీర మైనది.

ఏ పురుషుడు ఈ విధంగా ఈ ఓదనాన్ని తెలుసుకుంటాడో,

అతను సర్వాంగత్వాది ఫలాన్ని పొంది,

పుణ్యభూత మైన స్వర్గాది లోకంలో ఉద్భవిస్తాడు. || 33 ||

మంత్రము :

తత శ్చై॑న మ॒న్యాభ్యా॑ మక్షీ॒భ్యాం ప్రాశీ॑

ర్యాభ్యాం॑ చై॒తం పూ॒ర్వ ఋష॑యః ప్రాశ్నీ॑న్ ।

అ॒న్తో భ॑విష్య॒సి త్యేన॑ మాహ ।

తం వా అ॒హం నా॒ర్వాళ్ళాం॑

న పరా॑ళ్ళాం న ప్ర॒త్యళ్ళామ్ ।

సూ॒ర్యాచ॑న్ద్రమ॒సాభ్యా॑ మక్షీ॒భ్యామ్ ।

తాభ్యా॑ మే॒నం ప్రాశీ॑షం తాభ్యా॑ మే॒న మజీ॑గమమ్ ।

ఏష వా ఓద॑నః సర్వా॒గ్లాః

సర్వ॑పరుః సర్వ॑తనూః ।

సర్వా॒గ్లా ఏవ సర్వ॑పరుః సర్వ॑తనూః

సం భ॑వతి య ఏ॒వం వేద॑

పదము :

తతః॑ । చ॒ । ఏ॒నమ్ । అ॒న్యః॑భ్యామ్ । అక్షీ॑భ్యామ్ । ప్ర॒౭ఆ॑శీః ।
 యాభ్యామ్ । చ॒ । ఏ॒తమ్ । పూ॑ర్వే । ఋ॒ష॑యః । ప్ర॒౭ఆ॑శ్నన్ ।
 అ॒న్తః । భ॒వి॒ష్య॑సి । ఇ॒తి॑ । ఏ॒నమ్ । ఆ॒హ॒ ।
 తమ్ । వై । అ॒హమ్ । న॒ । అ॒ర్వా॑శ్చమ్ ।
 న॒ । ప॒రా॑శ్చమ్ । న॒ । ప్ర॒త్య॑శ్చమ్ ।
 సూ॒ర్యా॑చ॒న్ద్రమ॑సాభ్యామ్ । అక్షీ॑భ్యామ్ ।
 తా॒భ్యామ్ । ఏ॒నమ్ । ప్ర॒ । ఆ॒శి॑షమ్ ।
 ఋమ్ ।

.అ॒ఙ్గః ।

సర్వ॑౭పరుః । సర్వ॑౭తనూః ।
 సర్వ॑౭అ॒ఙ్గః । ఏ॒వ । సర్వ॑౭పరుః । సర్వ॑౭తనూః ।
 సమ్ । భ॒వతి॑ । యః । ఏ॒వమ్ । వేద॑

॥ 34 ॥

అనువాదం :

ఏ చక్షువులతో పూర్వ ఋషులు
 ఈ ఓదనమును భుజించిచారో,
 వాటితో కాక ఇతరము లైన చక్షువులతో
 ఈ ఓదనమును భుజించినట్లయితే

అంధుడ వౌతా వని అభిజ్ఞులు అన్నారు.
 అలాంటి ఓదనాన్ని నేను అవాఙ్ముఖుడనై భుజింపను.
 పరాఙ్ముఖుడనై భుజింపను.
 సూర్యచంద్రుల రూప మైన కనులతో
 ఈ అన్నాన్ని భుజించినాను.
 వాటితోనే ఈ ఓదనాన్ని
 పోవలసిన చోటికి పంపించినాను.
 నే నిలా భుజించినాను.
 ఈ ఓదనం సర్వావయవోపేత మైనది.
 సర్వావయవ సంధి సముపేత మైనది.
 సంపూర్ణ శరీర మైనది.
 ఏ పురుషుడు ఈ విధంగా ఈ ఓదనాన్ని తెలుసుకుంటాడో,
 అతను సర్వాంగత్వాది ఫలాన్ని పొంది,
 పుణ్యభూత మైన స్వర్గాదిలోకంలో ఉద్భవిస్తాడు. || 34 ||

మంత్రము :

తత తైచ్చిన మన్యేన ముఖేన ప్రాశీ
 ర్యేన చైతం పూర్వ ఋషయః ప్రాశ్నన్ ।
 ముఖత స్తే ప్రజా మరిష్యతీ త్యేన మాహ ।
 తం వా అహం నార్వాళ్ళం
 న పరాళ్ళం న ప్రత్యళ్ళమ్ ।
 బ్రహ్మదా ముఖేన ।
 తేనైనం ప్రాశిషం తేనైన మజీగమమ్ ।

ఏష వా ఓదనః సర్వాజ్ఞః

సర్వపరుః సర్వతనూః ।

సర్వాజ్ఞ ఏవ సర్వపరుః సర్వతనూః

సం భవతి య ఏవం వేద

॥ ౩౮ ॥

పదము :

తతః । చ । ఏనమ్ । అన్యేన । ముఖేన । ప్రౌఞశీః ।

యేన । చ । ఏతమ్ । పూర్వే । ఋషయః । ప్రౌఞశ్శన్ ।

ముఖతః । తే । ప్రౌజా । మరిష్యతి । ఇతి । ఏనమ్ । అహ ।

తమ్ । వై । అహమ్ । న । అర్వాశ్చమ్ ।

న । పరాశ్చమ్ । న । ప్రత్యశ్చమ్ ।

బ్రహ్మణా । ముఖేన । తేన । ఏనమ్ । ప్ర । ఆశిషమ్ ।

తేన । ఏనమ్ । అజీగమమ్ ।

ఏషః । వై । ఓదనః । సర్వౌఞ్ఞః ।

సర్వౌపరుః । సర్వౌతనూః ।

సర్వౌఞ్ఞః । ఏవ । సర్వౌపరుః । సర్వౌతనూః ।

సమ్ । భవతి । యః । ఏవమ్ । వేద

॥ ౩౯ ॥

అనువాదం :

ఈ ఓదనాన్ని బ్రహ్మాత్మక మైన ముఖంతో
 పూర్వ ఋషులు భుజించినారు.
 మరొక ముఖంతో దీనిని భుజించినట్లైతే
 'నీకు చెందిన సంతానం నశిస్తుందని
 భుజించిన వానికి అభిజ్ఞులు చెప్తారు.
 దానిని నేను అవాఙ్ముఖుడనై భుజింపను.
 పరాఙ్ముఖుడనై భుజింపను.
 అత్మాభిముఖుడనై భుజింపను
 ఆ బ్రహ్మముఖంతోనే నేను ఈ ఓదనాన్ని భుజించినాను.
 దానితోనే ఈ ఓదనాన్ని పోవలసిన చోటికి పంపించినాను.
 నే నిలా భుజించినాను.
 ఈ ఓదనం సర్వావయవోపేత మైనది.
 సర్వావయవ సంధిసముపేత మైనది.
 సంపూర్ణ శరీర మైనది.
 ఏ పురుషుడు ఈ విధంగా ఈ ఓదనాన్ని తెలుసుకుంటాడో,
 అతను సర్వాంగత్వాది ఫలాన్ని పొంది,
 పుణ్యభూత మైన స్వర్గాది లోకంలో ఉద్భవిస్తాడు. || 35 ||

మంత్రము :

తత తైచ్చిన మన్యయా జిహ్వయా ప్రాశీ
 ర్మయా చైతం పూర్వ ఋషయః ప్రాశ్నన్ ।
 జిహ్వ తే మరిష్యతీ త్యేన మాహ ।
 తం వా అహం నార్యాచ్చం

సర్వఽపరుః । సర్వఽతనూః ।

సర్వఽఅజ్గః । ఏవ । సర్వఽపరుః । సర్వఽతనూః ।

సమ్ । భవతి । యః । ఏవమ్ । వేద

॥ 36 ॥

ఆమవాదం :

ఏ జిహ్వతో పూర్వ ఋషులు
 ఈ ఓదనాన్ని భుజించినారో, దానిని
 అన్యజిహ్వతో నీవు భుజించినట్లయితే
 నీ జిహ్వ ప్రాణత్యాగం చేస్తుంది.
 దానిని నేను అవాఙ్ముఖుడనై భుజింపను.
 పరాఙ్ముఖుడనై భుజింపను.
 ఆత్మాభిముఖుడనై భుజింపను.
 అగ్ని అవయవభూత మైన జిహ్వతో
 ఈ ఓదనాన్ని నేను భుజించినాను.
 దానితోనే ఈ ఓదనాన్ని పోవలసిన చోటికి పంపించినాను.
 నే నిలా భుజించినాను.
 ఈ ఓదనం సర్వావయవోపేత మైనది.
 సర్వావయవ సంధిసముపేత మైనది.
 సంపూర్ణ శరీర మైనది.
 ఏ పురుషుడు ఈ విధంగా ఈ ఓదనాన్ని తెలుసుకుంటాడో,
 అతను సర్వాంగత్వాది ఫలాన్ని పొంది
 పుణ్యభూత మైన స్వర్గాది లోకంలో ఉత్పన్ను డౌతాడు. ॥ 36 ॥

మంత్రము :

తత శ్చై॒న మ॒న్యై ర్ద॒న్వైః ప్రా॒శీ

ర్యై శ్చై॒తం పూ॒ర్వ ఋ॒షయః ప్రా॒శ్నన్ ।

ద॒న్తా పీ శత్ప్వ॑న్తి త్యే॒న మా॒హ ।

తం వా అ॒హం నా॒ర్వా॒ణ్యం

న ప॒రా॒ణ్యం న ప్ర॒త్య॒ణ్యమ్ ॥

ఋతుభి ర్దన్వైః ।

తై రే॒నం ప్రా॒శీ॒షం తై రే॒న మజీ॑గమమ్ ।

వి॒ష వా ఓ॒దనః స॒ర్వా॒జః

స॒ర్వప॒రుః స॒ర్వత॒నూః

స॒ర్వా॒జ వి॒వ స॒ర్వప॒రుః స॒ర్వత॒నూః

సం భవ॑తి య ఏ॒వం జే॒ద

॥ 37 ॥

పదము :

తతః । చ । ఏనమ్ । అన్యైః । దన్వైః । ప్రతాశీః ।

యైః । చ । ఏతమ్ । పూర్వే । ఋషయః । ప్రతాశ్నన్ ।

దన్తాః । తే । శత్ప్వన్తి । ఇతి । ఏనమ్ । అహ ।

సంపూర్ణ శరీర మైనది.

ఏ పురుషుడు ఈ విధంగా ఈ ఓదనాన్ని తెలుసుకుంటాడో,

అతను సర్వాంగత్వాది ఫలాన్ని పొంది,

పుణ్యభూత మైన స్వర్గాది లోకంలో ఉద్భవిస్తాడు. || 37 ||

మంత్రము :

తత శ్చై॒న మ॒న్తైః ప్రా॒ణాపా॒నైః ప్రాశీ॑-

ర్నై శ్చై॒తం పూ॒ర్వ ఋష॑యః ప్రాశ్నన్ ।

ప్రా॒ణాపా॒నా స్త్వా హ॑స్యన్తీ త్యేన మా॒హ ।

తం వా ఆ॒హం నా॒ర్వా॒ణ్యం

న ప॑ర్వా॒ణ్యం న ప్ర॒త్య॒ణ్యమ్ ।

సప్త॑ర్షిభిః ప్రా॒ణాపా॒నైః ।

తై రే॒నం ప్రాశీ॑షం తై రే॒న మజి॑గమమ్ ।

ఏష వా ఓ॒దనః స॑ర్వా॒ణ్యః స॑ర్వప॒రుః స॑ర్వత॒నూః ।

స॑ర్వా॒ణ్య ఏవ స॑ర్వప॒రుః స॑ర్వత॒నూః ।

సం భ॑వతి య ఏ॒వం వేద

|| 38 ||

పదము :

తతః । చ । వినమ్ । అన్తైః । ప్రా॒ణాపా॒నైః । ప్ర॒త్య॒ఆశీః ।

యైః । చ । ఏ॒తమ్ । పూ॒ర్వ । ఋష॑యః । ప్ర॒త్య॒ఆశ్నన్ ।

ప్రాణాపానాః । త్వా । హస్యన్తి । ఇతి । వినమ్ । ఆహ ।
 తమ్ । వై । ఆహమ్ । న । అర్వాళ్ళమ్ । న । పరాళ్ళమ్ ।
 న । ప్రత్యళ్ళమ్ । సప్తర్షిః । ప్రాణాపానైః ।
 తైః । వినమ్ । ప్ర । ఆశిషమ్ । తైః । వినమ్ । అజీగమమ్ ।
 విషః । వై । ఓదనః । సర్వఽఅఙ్గః ।
 సర్వఽపరుః । సర్వఽతనూః ।
 సర్వఽఅఙ్గః । వివ । సర్వఽపరుః । సర్వఽతనూః ।
 సమ్ । భవతి । యః । వివమ్ । వేద

■ 38 ■

అనువాదం :

ఏ ప్రాణాపానములతో ఈ ఓదనాన్ని
 పూర్వ ఋషులు భుజించినారో,
 దానితో కాక తదన్యములతో దీనిని
 భుజించినట్లయితే ప్రాణాపానములు
 ఎగిరిపోగల వని అభిజ్ఞులు చెప్పినారు.
 నేను ఈ ఓదనాన్ని అవాఙ్ముఖుడనై భుజింపను.
 పరాఙ్ముఖుడనై భుజింపను.
 ఆత్మాభిముఖుడనై భుజింపను.
 సప్తర్షుల రూప మైన ప్రాణాపానములతోనే
 నేను ఈ ఓదనాన్ని భుజించినాను.
 వాటితోనే దీనిని పోవలసిన చోటికి పంపించినాను.
 నే నిలా భుజించినాను.

ఈ ఓదనం సర్వావయవోపేత మైనది
 సర్వావయవ సంధి గముపేత మైది సగృహ శరీరమైనది,
 ఏ పురుషుడు ఈ విధంగా ఈ ఒదనాన్ని తెలుసుకుంటాడో,
 అతను సర్వాంగత్వాని ఫలాన్ని పొంది
 పుణ్యగృహ మైన స్వర్గాది లోకంలో ఉద్భవిస్తాడు   " 38 "

పంచము

తత శ్చైన మన్యేన వ్యచసా ప్రాశీ-
 ర్యేన చైతం హర్వ ఋషయః ప్రాశ్నన్ ।
 రాజయక్ష్మ స్త్వా హనిష్యతీ త్యేన మాహ ।
 తం వా అహం నార్యాశ్చమ్
 న పరాశ్చమ్ న ప్రత్యశ్చమ్ ।
 అన్తరిక్షేణ వ్యచసా ।
 తేనై నం ప్రాశీషం తేనై న మజీగమమ్ ।
 ఏష వా ఓదనః సర్వాణ్ఞః సర్వపరుః సర్వతనూః ।
 సర్వాణ్ఞ ఏవ సర్వపరుః సర్వతనూః
 సం భవతి య ఏవం వేద   " 39 "

పదము

తతః । చ । ఏనమ్ । అన్యేన । వ్యచసా । ప్ర2ఆశీః ।
 యేన । చ । ఏతమ్ । హర్వే । ఋషయః । ప్ర2ఆశ్నన్ ।

రాజయక్ష్మః । త్వా హనివ్యతి । ఇతి । ఏనమ్ । ఆహ ।
 తమ్ । నై । అహమ్ । న । అర్వాళ్ళమ్ । న । పరాళ్ళమ్ ।
 న । ప్రత్యళ్ళమ్ । అన్తరిక్షేణ । వ్యవసా ।
 తేన । ఏనమ్ । ప్ర । ఆశిషమ్ । తేన । ఏనమ్ । అజీగమమ్ ।
 విషః । నై । ఓదనః । సర్వఽఅజ్ఞః ।
 సర్వఽపరుః । సర్వఽతనూః ।
 సర్వఽఅజ్ఞః । ఏవ । సర్వఽపరుః । సర్వఽతనూః ।
 నమ్ । భవతి । యః । ఏవమ్ । పేద

॥ 39 ॥

అనువాదం

‘ఏ కృత్స్న శరీరవర్తి యోన దానితో
 ఈ ఓదనాని పూర్వములు భుజించినారో,
 అలాగే మరొకదానితో ఈ ఓదనాన్ని భుజించినట్లయితే,
 నిన్ను రాజయక్ష్మ (క్షయిరోగం) చంపుతుంది’ అని
 అభిజ్ఞాను గప్పినారు
 నేను ఈ ఓదనాన్ని అవాఙ్ముఖులనై భుజింపను
 పరాఙ్ముఖుడనై ముజింపను
 అత్థాభిముఖుడనై భుజింపను
 సర్వశరీరవర్తి అయిన దానితో నే నీ ఓదనాన్ని భుజించినాను
 దానితోనే దీనిని పోవలసి : చోటికి ఎంపించినాను
 నే నిలా భుజించినాను
 ఈ ఓదనం సంపాదయవోపేతి మైనది

సర్వావయవ సంధి సముపేత మైనది
 సంపూర్ణ శరీర మైనది
 ఏ పురుషుడు ఈ విధంగా ఈ ఓదనాన్ని తెలుసుకుంటాడో,
 అతను సర్వాంగత్వాది ఫలాన్ని పొంది
 పుణ్యభూత మైన స్వర్గాదిలోకంలో ఉద్భవిస్తాడు || ౩౯ ||

మంత్రము :

తత శ్చైన మన్యేన పృష్ఠేన ప్రాశీ-
 ర్యేన చైతం పూర్వ ఋషయః ప్రాశ్నన్ ।
 విద్యుత్ త్వా హనిష్యతి త్యేన మాహ ।
 తం వా అహం నార్వాణ్చం న పరాశ్చం
 న ప్రత్యశ్చమ్ । దివా పృష్ఠేన ।
 తేనైనం ప్రాశీషం తేనైన మజీగమమ్ ।
 ఏష వా ఓదనః సర్వాణ్ః సర్వవరుః సర్వతనూః
 సర్వాణ్ః ఏవ సర్వవరుః సర్వతనూః
 సం భవతి య ఏవం వేద

|| 40 ||

పదము

తతః । చ । ఏనమ్ । అన్యేన । పృష్ఠేన । ప్ర2అశీః ।
 యేన । చ । ఏతమ్ । పూర్వే । ఋషయః । ప్ర2అశ్నన్ ।

వి॒ద్యుత్ క్వా॒ హ॒నిష్క॒తి॒ ఇతి॑ । ఏ॒నమ్ । ఆహ॑ ।
 తమ్ । వై । అ॒హమ్ । న । అ॒ర్వా॒చ్ఛమ్ । న । ప॒రా॒చ్ఛమ్ ।
 న । ప్ర॒త్య॒చ్ఛమ్ । ది॒వా । పృ॒ష్ఠేన॑ । తేన॑ । ఏ॒నమ్ ।
 ప్ర । ఆ॒శిషమ్ । తేన॑ । ఏ॒నమ్ । అ॒జిగ॑మమ్ ।
 ఏ॒షః । వై । ఓ॒ద॒నః । స॒ర్వ॒ఽఅ॒జః ।
 స॒ర్వ॒ఽప॒రుః । స॒ర్వ॒ఽత॒నూః ।
 స॒ర్వ॒ఽఅ॒జః । ఏ॒వ । స॒ర్వ॒ఽప॒రుః । స॒ర్వ॒ఽత॒నూః ।
 నమ్ । భ॒వతి॑ । యః । ఏ॒వమ్ । వేద॑

॥ 40 ॥

అనువాదం :

‘ద్యులోకాత్మక మైన ఏ పృష్ఠంతో
 ఈ ఓదనాన్ని పూర్వములు భుజించినారో
 దానికి భిన్న మైన పృష్ఠంతో మీ రీ ఓదనాన్ని తిన్నట్లయితే
 విద్యుత్తు నిన్ను చంపగలదు’ అని అభిజ్ఞాలు చెప్పినారు
 దానిని నేను అవాఙ్ముఖుడనై భుజించను
 పరాఙ్ముఖుడనై భుజించను
 అత్మాభిముఖుడనై కూడా భుజించను.
 ద్యులోకాత్మక మైన పృష్ఠంతోనే
 నే నీ ఓదనాన్ని భుజించినాను
 దానితోనే ఈ ఓదనాన్ని పోవలసిన చోటికి పంపించినాను
 నే నిలా భుజించినాను
 ఈ ఓదనం సర్వావయవోపేత మైనది

సంహార్య శరీర మైనది
 ఎ హరుమడు ఈ విధంగా
 ఈ ఓదగాన్ని తెలుసుకుంటాడో,
 అతని నర్వాంగత్వాది ఫలాన్ని పొంద
 పుణ్యభూత మైన స్వర్గాల లోకంలో ఉద్భవిస్తాడు || 40 ||

మంత్రము

తత శ్చైన మన్యే నోరసా ప్రాశీ-
 ర్యేన చైతం పూర్వ ఋషయః ప్రాశ్నన్ ।
 కృష్యా న రాతస్యసి త్యేన మాహ ॥
 తం వా అహం నార్యాశ్చం
 న పరాశ్చం న ప్రత్యశ్చమ్ ।
 వృథివ్యోరసా ।
 తేనైనం ప్రాశీషం తేనైన మజీగమమ్ ।
 విష వా ఓదనః సర్వాశ్చః
 సర్వపరుః సర్వతనూః ।
 సర్వాజ్ఞ ఏవ సర్వపరుః సర్వతనూః
 సం భవతి య ఏవం వేదే

తతః । చ । ఏనమ్ । అన్యేన । ఉదరేణ । ప్రౌఠాశీః ।
 యేన । చ । ఏతమ్ । పూర్వే । ఋషయః । ప్రౌఠాశ్మన్ ।
 ఉదరౌదారః । త్వా । హనిష్యతి । ఇతి । ఏనమ్ । అహ ।
 తమ్ । వై । అహమ్ । న । ఆర్వాళ్ళమ్ । న । పరాళ్ళమ్ ।
 న । ప్రత్యళ్ళమ్ । సత్యేన । ఉదరేణ ।
 తేన । ఏనమ్ । ప్ర । ఆశిషమ్ । తేన । ఏనమ్ । అశిగమమ్ ।
 ఏషః । వై । ఓదనః । సర్వౌఠాశ్గః ।
 సర్వౌఠవరుః । సర్వౌఠతనూః
 సర్వౌఠాశ్గః । ఏవ । సర్వౌఠవరుః । సర్వౌఠతనూః ।
 సమ్ । భవతి । యః । ఏవమ్ । వేద

■ 42 ■

అనువాదం.

పూర్వఋషులు ఏ ఉదరంతో దీనిని తిన్నారో,
 దానితో కాక మరొక దానితో తిన్నట్లయితే
 అతిసార రోగంతో నిన్నది చంపుతుంది-అని
 అభిజ్ఞులు వానికి చెప్పినారు
 నే నీ ఓదనాన్ని అవాఙ్ముఖుడనై భుజింపను
 పరాఙ్ముఖుడనై భుజింపను
 అత్మాభిముఖుడనై భుజింపను
 సత్య మైన ఉదరంతో ఈ ఓదనాన్ని నేను భుజించినాను

దానితోనే దీనిని పోవలసిన చోటికి పంపించినాను
 నే నిలా భాజించినాను
 ఈ ఒదనం సర్వావయవోపేతి మైనది
 సర్వావయవ సంఘనముపేతి మైనది సంపూర్ణ కిరిర మైనది
 ఏ పురుషుడు ఈ విధంగా ఈ ఒదనాన్ని
 తెలుసుకుంటాడో, అతని సర్వాంగత్వాది
 ఫలాన్ని పొంది, పుణ్యభూత మైన
 స్వర్గాదిలకంలో ఉద్భవిస్తాడు

॥ 42 ॥

పంక్తము

తత శ్చైచ న మనోన వస్తి నా ప్రాశి-
 ర్యేన చైతం పూర్వ ఋషయః ప్రాశ్నన్ ।
 అవ్స మరిష్యసి త్యేన మాహ ।
 తం వా అహం నారాజ్ఞం

।

గమమ్ ।

నూః

॥ 43 ॥

పదము

తతః । చ । ఏనమ్ । అన్యేన । వస్తి నా । ప్రతితః ।
 యేన । చ । ఏతమ్ । పూర్వే । ఋషయః । ప్రతిత్సన్ ।
 అప్రతి । మరీచ్యసి । ఇతి । ఏనమ్ । ఆనా ।
 తమ్ । వై । అహమ్ । న । అర్వాత్సమ్ । న । పరాత్సమ్ ।
 న । ప్రత్యత్సమ్ । సముద్రే । వస్తి నా ।
 తేన । ఏనమ్ । ప్ర । ఆశిషమ్ । తేన । ఏనమ్ । అజీగమమ్ ।
 ఏషః । వై । ఉదనః । సర్వప్రతిభః ।
 సర్వప్రతిభః । సర్వప్రతిభః ।
 సర్వప్రతిభః । ఏవ । సర్వప్రతిభః । సర్వప్రతిభః ।
 సమ్ । భవతి । యః । ఏవమ్ । వేద

॥ 43 ॥

అనువాదం :

ఏ వస్తి (మూలము) తో పూర్వ ఋషులు
 దీనిని తిన్నారో, దానితో కాక వేరొక దానితో
 తిన్నట్లయితే సో నీళ్ళలో ఎడి చనిపోతావు-అని
 ఆ తిన్నవానికి అభిజ్ఞులు చెప్తారు
 నే నీ ? దానిని అవాఙ్ముఖుడనై భుజింపను,
 పరాఙ్ముఖుడనై భుజింపను,
 అత్కాభిముఖుడనై భుజింపను

నముద్రాత్మక మైన ఆత్మీయ వస్తితో నేను దానిని తిన్నాను.
దానితోనే ఆ ఓదనాన్ని పోవలసిన చోటికి పంపించినాను.

నే నిలా భుజించినాను.

ఈ ఓదనం నర్వావయవోపేత మైనది.

పర్వావయవ సంధి నముపేత మైనది.

పంచూర్ణ శరీర మైనది.

ఏ పురుషుడు ఈ విధంగా ఈ ఓదనాన్ని

తెలుసుకుంటాడో, అతను నర్వాంగత్వాది ఫలాన్ని పొంది,

ప్రజ్ఞాభూత మైన స్వర్గాపి లోకంలో ఉద్భవిస్తాడు. || 43 ||

మంత్రము:

తత తైచైన మన్వాభ్యా మూరుభ్యాం ప్రాశీ-

ర్యాభ్యాం చైతం హర్వ ఋషయః ప్రాశ్నన్ ।

ఊరూ తే మరిష్యత ఇత్యేన మాహ ।

తం వా అహం వార్వాళ్చాం న పరాళ్చాం న ప్రత్యళ్చమ్ ।

మిత్రావరుణయో రూరుభ్యామ్ ।

తాభ్యా మేనం ప్రాశీషం తాభ్యా మేన మజీగమమ్ ।

ఏష వా ఓదనః పర్వాణ్ః సర్వవరుః సర్వతనూః ।

పర్వాణ్ః ఏవ పర్వవరుః పర్వతనూః

సం భవతి య ఏవం వేద

పదము

తతః । చ । ఏనమ్ । అన్యాభ్యామ్ । ఉరుఽభ్యామ్ । ప్రఽఆశిః ।
 యాభ్యామ్ । చ । ఏతమ్ । పూర్వే । ఋషయః । ప్రఽఆశ్నన్ ।
 ఉరూ ఇతి । తే । మరిష్యతః । ఇతి । ఏనమ్ । ఆహ ।
 తమ్ । వై । అహమ్ । న । అర్వాళ్చమ్ । న । పరాళ్చమ్ ।
 న । ప్రత్యళ్చమ్ । మిత్రావరుషయోః । ఉరుఽభ్యామ్ ।
 తాభ్యామ్ । ఏనమ్ । ప్ర । ఆశిషమ్ ।
 తాభ్యామ్ । ఏనమ్ । అజీగమమ్ ।
 ఏషః । వై । ఓదనః । సర్వఽఅజ్గః ।
 సర్వఽవరుః । సర్వఽతనూః ।
 సర్వఽఅజ్గః । ఏవ । సర్వఽవరుః । సర్వఽతనూః ।
 సమ్ । భవతి । యః । ఏవమ్ । వేద

॥ 44 ॥

అనువాదం :

ఏ ఉరువులతో పూర్వ ఋషులు దీనిని తిన్నారో,
 వాటితో కాక మరొక వాటితో తిన్నట్లయితే
 ఆ ఉరువులు గతప్రాణము లొత్తాయని
 ఆ తిన్నవానికి అభిజ్ఞులు చెప్పినారు
 నే నీ ఓదనాన్ని అవాఙ్ముఖుడనై భుజింపను,
 పరాఙ్ముఖుడనై భుజింపను అత్మాభిముఖుడనై భుజింపను.

గుత్రావగుణుల ఊగువులతో దీనిని నేను భుజించినాను
 వాటితోనే నేనీ ఓదనాన్ని పోవలసిన చోటుకు ఎప్పినాను
 నేనిలా భుజించినాను
 ఈ ఓదనం నర్వానయవోపేత మైనది
 నర్వానయవ సంధి సముపేత మైనది
 సంపూర్ణ కరిర మైనది
 విపురుషుడు ఈ విధంగా ఈ ఓదనాన్ని తెలుసుకుంటాడో,
 అతను సర్వాంగిత్వాది ఫలాన్ని పొంద
 పుణ్యభూత మైన స్వర్గాది లోకంలో ఉద్భవిస్తాడు || 44 ||

మంత్రము

తత శ్చైస మన్యాభ్యా రష్ఠీవద్యామ్ | ప్రాశీ
 ర్వాభ్యాం చైతం పూర్వ ఋషయః ప్రాశ్నన్
 స్రామో భవిష్యసి త్యేన మాహ |

తం వా అహం నార్వాళ్ళమ్
 న పరాళ్ళమ్ న ప్రత్యళ్ళమ్ |
 త్వష్ట రష్ఠీవద్యామ్ | తాభ్యా మేనం
 ప్రాశీషం తాభ్యా మేన మజిగమమ్ |
 విష వా ఓదనః సర్వాజ్ఞః సర్వపరుః సర్వతనూః
 సర్వాజ్ఞ ఏవ సర్వపరుః సర్వతనూః
 సం భవతి య ఏవం వేద

|| 45 ||

పదము

తతః । చ । ఏనమ్ । అన్యాభ్యామ్ ।

అస్థివత్తభ్యామ్ । ప్రతతః ।

యాభ్యామ్ । చ । ఏతమ్ । పూర్వే । ఋషయః । ప్రతత్సన్ ।

స్రామః । భవిష్యసి । ఇతి । ఏనమ్ । ఆహ ।

తమ్ । వై । అహమ్ । న । ఆర్వాళ్ళమ్ ।

న । పరాళ్ళమ్ । న । ప్రత్యళ్ళమ్ ।

త్వష్టః । అస్థివత్తభ్యామ్ ।

కాభ్యామ్ । ఏనమ్ । ప్ర । ఆశిషమ్ ।

కాభ్యామ్ । ఏనమ్ । అజిగమమ్ ।

ఏషః । వై । ఓదనః । సర్వతలః ।

సర్వతలరుః । సర్వతలనూః ।

సర్వతలః । ఏవ । సర్వతలరుః । సర్వతలనూః ।

సమ్ । భవతి । యః । ఏవమ్ । వేద

॥ 45 ॥

అనువాదం :

ఏ మోకాళ్ళతో పూర్వ ఋషులు ఈ ఓదనాన్ని భుజించినారో
అలాకాక వేరొక విధంగా భుజించినట్లయితే

ఏష వా ఓదనః సర్వాజ్ఞః సర్వపరుః సర్వతనూః

సర్వాజ్ఞ ఏవ సర్వపరుః సర్వతనూః

సం భవతి య ఏవం వేద

■ 46 ■

సదము

తతః । చ । ఏనమ్ । అన్యాభ్యామ్ । పాదాభ్యామ్ । ప్ర॒౭ఆశీః ।

యాభ్యామ్ । చ । ఏతమ్ । పూర్వే । ఋషయః । ప్ర॒౭ఆశ్నన్ ।

ఋహు॒౭దారీ । భవిష్య॒సే । ఇతి । ఏనమ్ । ఆహ ।

తమ్ । వై । అహమ్ । న । అర్వా॒చ్ఛమ్ । న । పరా॒చ్ఛమ్ ।

న । ప్రత్య॒చ్ఛమ్ । అశ్వినోః । పాదాభ్యామ్ ।

తాభ్యామ్ । ఏనమ్ । ప్ర । ఆశిషమ్ ।

తాభ్యామ్ । ఏనమ్ । అజీగమమ్ ।

ఏషః । వై । ఓదనః । సర్వ॒౭అజ్ఞః ।

సర్వ॒౭పరుః । సర్వ॒౭తనూః ।

సర్వ॒౭అజ్ఞః । ఏవ । సర్వ॒౭పరుః । సర్వ॒౭తనూః ।

సమ్ । భవతి । యః । ఏవమ్ । వేద ।

■ 46 ■

అనువాదం :

వాని క్రింద నున్న ఏ పాదాలతో పూర్వ ఋషులు
దానిని భుజించినారో,
వాటితో కాక మరొక విధంగా భుజిస్తే
దేశద్రుమ్మరి వౌతా వని అభిజ్ఞులు చెప్పినారు
నే నీ ఓదనాన్ని అవాఙ్ముఖుడనై భుజింపను
పరాఙ్ముఖుడనై భుజింపను
అత్థాభిముఖుడనై భుజింపను
అశ్వినీ దేవతలకు చెందిన పాదములతో
నేను దీనిని భుజించినాను
వాటితోనే ఈ ఓదనాన్ని పోవలసిన చోటుకు పంపించినాను
నే నిలా భుజించినాను
ఈ ఓదనం సర్వావయవోపేత మైనది
సర్వావయవ సంధిసముపేత మైనది
సంపూర్ణ శరీర మైనది
ఏ పురుషుడు ఈ విధంగా ఈ ఓదనాన్ని తెలుసుకుంటాడో,
అతను సర్వాంగత్వాది ఫలాన్ని పొంది
పుణ్యభూత మైన న్వర్గాదిలొకంలో ఉద్భవిస్తాడు || 46 ||

మంత్రము :

తత వైచిన మన్యాభ్యాం ప్రపదాభ్యాం ప్రాశ్నీ-
ర్యాభ్యాం చైతం పూర్వ ఋషయః ప్రాశ్నన్ ।
సర్వ స్త్వా హనిష్యతి త్యేన మాహ ।
తం వా అహం నార్యాజ్ఞం

సర్వఽపరుః । సర్వఽతనూః ।

సర్వఽఅక్షః । ఏవ । సర్వఽపరుః । సర్వఽతనూః ।

సమ్ । భవతి । యః । ఏవమ్ । వేద

॥ 47 ॥

అనువాదం

దీని ఏ పాదాగ్రములతో పూర్వ ఋషులు తిన్నారో,
అలా కాక వేరొక విధంగా నీవు తింటే
సర్వం నిన్ను కాటువేసి చంపుతుందని
అభిజ్ఞులు వానికి చెప్పినారు.
నే నీ ఓదనాన్ని అవాజ్ఞులుడనై భుజింపను
పరాజ్ఞులుడనై భుజింపను
నేను దీనిని సవితకు చెందిన
పాదాగ్రములతో భుజించినాను
వాటితోనే ఈ ఓదనాన్ని పోవలసిన చోటికి పంపించినాను
నే నిలా భుజించినాను
ఈ ఓదనం సర్వావయవోపేత మైనది
సంపూర్ణ శరీర మైనది
ఏ పురుషుడు ఈ విధంగా ఓదనాన్ని తెల సుకుంటాడో,
అతను సర్వాంగత్వాది ఫలాన్ని పొంది,
పుణ్యభూత మైన స్వర్గాదిలోకంలో ఉద్భవిస్తాడు ॥ 47 ॥

మంక్రము ।

తత శ్చైన మన్యాభ్యాం హస్తాభ్యాం ప్రాశీ-
ర్యాభ్యాం చైతం పూర్వ ఋషయః ప్రాశ్నన్ ।

బ్రాహ్మణం హనిష్యసి త్యేన మాహ ।

తం వా అహం నార్వాణ్మమ్

న పరాణ్మమ్ న ప్రత్యణ్మమ్ ।

ఋతస్య హస్తాభ్యామ్ ।

తాభ్యామ్ మేనం ప్రాశీషం తాభ్యామ్ మేన మజీగమమ్ ।

విష వా ఓదనః సర్వాజ్ఞః సర్వపరుః సర్వతనూః ।

సర్వాజ్ఞ ఏవ సర్వపరుః సర్వతనూః

నం భవతి య ఏవం వేద

॥ 48 ॥

పదము :

తతః । చ । ఏనమ్ । అన్యాభ్యామ్ । హస్తాభ్యామ్ । ప్ర2ఆశీః ।

యాభ్యామ్ । చ । ఏతమ్ । పూర్వే । ఋషయః । ప్ర2ఆశ్నన్ ।

బ్రాహ్మణమ్ । హనిష్యసి । ఇతి । ఏనమ్ । అహం ।

తమ్ । వై । అహమ్ । న । అర్వాణ్మమ్ । న । పరాణ్మమ్ ।

న । ప్రత్యణ్మమ్ । ఋతస్యే । హస్తాభ్యామ్ ।

తాభ్యామ్ । ఏనమ్ । ప్ర । ఆశీషమ్ ।

తాభ్యామ్ । ఏనమ్ । అజీగమమ్ ।

విషః । వై । ఓదనః । సర్వఽఅజ్ఞః ।

సర్వఽవరుః । సర్వఽతనూః ।

సర్వఽఅజ్ఞః । ఏవ । సర్వఽవరుః । సర్వఽతనూః ।

సమ్ । భవతి । యః । ఏవమ్ । వేద

॥ 48 ॥

అనువాదం ।

ఏ ఇతరావయవము లైన చేతులతో
 పూర్వ ఋషులు ఈ ఓదనాన్ని తిన్నారో,
 వానితో కాక మరొక విధంగా తింటే
 నీకు బ్రహ్మహత్యా పాతకం చుట్టుకుంటుందని-
 అభిజ్ఞులు వానికి చెప్పిచారు
 నే నీ ఓదనాన్ని అవాఙ్ముఖుడనై భుజింపను
 పరాఙ్ముఖుడనై భుజింపను
 ఆత్మాభిముఖుడనై భుజింపను
 బ్రహ్మహస్తములతో నే నీ ఓదనాన్ని భుజించినాను
 వానితోనే ఈ ఓదనాన్ని పోవలసిన చోటుకు పంపించినాను,
 నే నిలా భుజించినాను
 ఈ ఓదనం సర్వావయవోపేత మైనది,
 సర్వావయవ సంధిసముపేత మైనది
 సంపూర్ణ శరీర మైనది
 ఏ పురుషుడు ఈ విధంగా
 ఈ ఓదనాన్ని తెలుసుకుంటాడో,
 అతను సర్వాంగత్వాది ఫలాన్ని పొంది
 పుణ్యభూత మైన స్వర్గాది లోకంలో ఉద్భవిస్తాడు ॥ 48 ॥

మంత్రము

తత శ్చైన మన్యయా ప్రతిష్ఠయా ప్రాశీ-
 ర్యయా చైతం పూర్వ ఋషయః ప్రాశ్నన్ ।
 అప్రతిష్ఠానోఽ నాయతనో మరిష్యసి త్యేన మాహ ।
 తం వా అహం నార్వాళ్ళమ్
 న పరాళ్ళమ్ న ప్రత్యళ్ళమ్ ।
 సత్యే ప్రతిష్ఠాయ ।
 తయైనం ప్రాశీషం తయైన మణిగమమ్ ।
 ఏష వా ఓదనః సర్వాజ్ఞః సర్వపరుః సర్వతనూః ।
 సర్వాజ్ఞ ఏవ సర్వపరుః సర్వతనూః
 నం భవతి య ఏవం వేద

■ 49 ■

పదము

తతః । చ । ఏనమ్ । అన్యయా । ప్రతిష్ఠయా । ప్రతిష్ఠాః ।
 యయా । చ । ఏతమ్ । పూర్వే । ఋషయః । ప్రతిష్ఠాన్ ।
 అప్రతిష్ఠానః । అనాయతనః । మరిష్యసి । ఇతి । ఏనమ్ । అహ-
 తమ్ । వై । అహమ్ । న । అర్వాళ్ళమ్ । న । పరాళ్ళమ్ ।

న । ప్రత్యౌత్సామ్ । సత్యే । ప్రతిఽస్థాయ ।

తయా । ఏనమ్ । ప్ర । ఆశిషమ్ ।

తయా । ఏనమ్ । అతీగమమ్ ।

ఏషః । వై । ఓదనః । సర్వఽఅజ్గః ।

సర్వఽపరుః । సర్వఽతనూః ।

సర్వఽఅజ్గః । ఏవ । సర్వఽపరుః । సర్వఽతనూః ।

నమ్ । భవతి । యః । ఏవమ్ । వేద

॥ 49 ॥

అనువాదం

పాదములకు ఆధారభూత మైనది భూమి

ఆ ప్రతిష్ఠాత్మక మైన దానితో

ఈ ఓదనాన్ని పూర్వమును అన్నారు

అలాకాక మరొకవిధంగా నీవు తింటే

ప్రతిష్ఠారహితుడ వౌతా వని-

అభిజ్ఞులు వానికి చెప్పినారు

నే నీ ఓదనాన్ని అవాఙ్ముఖుడనై భుజింపను

పరాఙ్ముఖుడనై భుజింపను ప్రత్యఙ్ముఖుడనై భుజింపను

సత్యబ్రహ్మ ప్రతిష్ఠాత్మక మైన దానితో భుజించినాను

దానితోనే ఈ ఓదనాన్ని పోవలసిన చోటుకు పంపించినాను

నే నిలా భుజించినాను

ఈ ఓదనం సర్వావయవోపేత మైనది

సర్వావయవ సంధిసముపేత మైనది

సంపూర్ణ శరీర మైనది

ఏ పురుషుడు ఈ విధంగా ఈ ఓదనాన్ని తెలుసుకుంటాడో,

అతను సర్వాంగత్వాది ఫలాన్ని పొంది

ప్రజ్ఞాభూత మైన స్వర్గాదిలోకంలో ఉద్భవిస్తాడు || 49 ||

మంత్రము

ఏతద్ వై బ్రహ్మస్య విష్ణవం య దోదనః || 50 ||

పదము

ఏతత్ । వై । బ్రహ్మస్య । విష్ణవమ్ । యత్ । ఓదనః || 50 ||

అనువాదం

ఈ ఉక్త మహిమోపేత మైన ఓదనం

సూర్యమండల మధ్యవర్తి అయిన ఈశ్వరుని వంటిది || 50 ||

మంత్రము

బ్రహ్మలోకో భవతి బ్రహ్మస్య

విష్ణవీ శ్రయతే య ఏవం వేద || 51 ||

పదము

బ్రహ్మలోకః । భవతి । బ్రహ్మస్య ।

విష్ణవీ । శ్రయతే । యః । ఏవమ్ । వేద || 51 ||

అనువాదం

ఆ ఉక్త ప్రకార మైన ఓదనం యొక్క

సూర్యమండలాత్మకత్వాన్ని తెలిసినవాడు

సూర్యలోక వర్తి అవుతాడు || 51 ||

మంత్రము :

ఏ॒తస్మా॑ద్ వా ఓ॒దనా॑త్ త్రయ॑స్త్రి॒ంశతం

లో॒కాన్ ని ర॑మిమీత ప్ర॒జాప॑తిః

॥ 52 ॥

పదము

ఏ॒తస్మా॑త్ । వై । ఓ॒దనా॑త్ । త్రయః॒ ౭త్రి॒ంశతమ్ ॥

లో॒కాన్ । నిః । అ॒మిమీ॑త । ప్ర॒జాప॑తిః

॥ 52 ॥

అనువాదం

ఈ సూర్యాత్మక మైన సర్వ జగదుపాదానభూత మైన

ప్రజాపతి ముప్పదిమూడు లోకాలకు

అధిష్ఠాన దేవత లైన వారిని నియమించినాడు.

॥ 52 ॥

మంత్రము :

తే॒షాం ప్ర॒జ్ఞానా॑య య॒జ్ఞ మ॑స్మజత

॥ 53 ॥

పదము

తే॒షామ్ । ప్ర॒జ్ఞానా॑య । య॒జ్ఞమ్ । అ॒స్మజ॑త

॥ 53 ॥

అనువాదం :

వారి ప్రజ్ఞానార్థమై యజ్ఞాన్ని సృష్టించినాడు

॥ 53 ॥

మంత్రము

స॒ య ఏ॒వం వి॒దుష॑ ఉప॒ద్రష్టా

భ॑వతి ప్రా॒ణం రు॒ద్రాద్ధి

॥ 54 ॥

పదము :

సః | యః | ఏవమ్ | విదుషః | ఉపద్రష్టా |

భవతి | ప్రాణమ్ | రుణద్ధి || 54 ||

అనువాదం

ఏ పురుషుడైనా ఈ విధంగా
ఉపాసకుని ఉపద్రష్ట అవుతాడో
అతని ప్రాణమును నిరుద్ధగతిగా చేస్తాడు || 54 ||

మంత్రము :

న చ ప్రాణం రుణద్ధి సర్వజ్ఞానిం జీయతే || 55 ||

పదము:

న | చ | ప్రాణమ్ | రుణద్ధి | సర్వజ్ఞానిమ్ | జీయతే || 55 ||

అనువాదం :

అలా ప్రాణాన్ని నిరోధించడమే గాక,
ప్రజా వశ్యాది రూప మైన
సర్వాభీష్టవస్తు జ్ఞానానికి
హాని ఎలా జరుగుతుందో అలా జరుగుతుంది || 55 ||

మంత్రము :

న చ సర్వజ్ఞానిం జీయతే
పురై నం జరసః ప్రాణో జహతి || 56 ||

పదము :

న । చ । సర్వజ్ఞానిమ్ । జీయతే ।

పురా । వినమ్ । జరసః । ప్రాణః । జహతి

॥ ౧౪ ॥

అనువాదం :

అ సర్వహాని మాత్రమే గాత,

అ నిందకుని జరావస్థకు ముందే

ప్రాణం పరిత్యజిస్తుంది

॥ ౧౪ ॥

ఇది మూడవ సూక్తం

పూ త్తం-4

ఋషులు : భాగవుడు, వైదర్పి || దేవత ప్రాణము || చందస్సు 1 శంకుమత్య
 నుష్టువ : 2-7, 9-18, 18-19, 28-25 అనుష్టువ 8 పత్యపంత్తి 14
 విచృదనుష్టువ 15 భుగిగనుష్టువ 20 అనుష్టుల్లర్పా త్రిష్టువ 21
 మద్యేకోత్తిర్లగతి : 22 త్రిష్టువ 28 బృహతీగర్పానుష్టువ ||
 మంత్రములు : ॥ 28 ॥

వినియోగం :- ఇది అర్థసూక్తం ఉపనయన కర్మలో మాణవకుని నాథిని
 స్పృశించి ఆచార్యుడు దీనిని జపిస్తాడు
 అలాగే అయష్కాముడు దీనితో దక్షిణకర్ణంలో అను
 మంత్రణం చేస్తాడు

అయష్తాముడు ఋషిహస్తంతో శరీరాన్ని అభిమంత్రిస్తాడు
 ఇది ఆయుష్యగణంలోనిది గనుక హోమాలలో దీనికి వినియోగం

అమృతాభ్య మహాశాంతిలో వ్రీహియవచమయ మైన మణిని
 దీనితో కట్టుకోవాలి

గ్రహయజ్ఞంలో శనైశ్చరునికి చేసే హవిరాజ్యహోమంలో
 దీనితో సమిదాధానం, ఉపస్థానం చెయ్యాలి

అలాగే శాంక్యర్థ మైన లక్షహోమంలో దీనికి వినియోగం

మంత్రము :

ప్రాణాయ నమో యస్య సర్వ మిదం వశే ।

యో భూతః సర్వ స్త్యేశ్వరో

యస్మి న్నర్వం ప్రతిష్ఠితమ్

పదము :

ప్రాణాయ । నమః । యస్య । సర్వమ్ । ఇదమ్ । వశే ।

యః । భూతః । సర్వస్య । ఈశ్వరః ।

యస్మిన్ । సర్వమ్ । ప్రతిష్ఠితమ్

॥ 1 ॥

అనువాదం :

ప్రాణమునకు నమస్కారం.

ఆ ప్రాణమునకు వశమై చరాచరాత్మక

జగత్తు సర్వమూ ఉంటుంది.

ఆ ప్రాణం భూతకాలావచ్ఛిన్న మైన

సర్వ ప్రాణిజాతమునకు ప్రభు వైనది.

ఈ ప్రాణంలో నమస్త జగత్తు ప్రతిష్ఠితమై ఉంటుంది. ॥ 1 ॥

మంత్రము :

నమస్తే ప్రాణ క్రాంతాయ నమస్తే స్తనయిత్నవే ।

నమస్తే ప్రాణ విద్యుతే నమస్తే ప్రాణ వర్షతే ॥ 2 ॥

పదము :

నమః । తే । ప్రాణ । క్రాంతాయ । నమః । తే । స్తనయిత్నవే ।

నమః । తే । ప్రాణ । విద్యుతే । నమః । తే । ప్రాణ । వర్షతే

॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఓ ప్రాణమా ! శబ్దించే నీకు నమస్కారం.

మేఘాలలో దూరి గర్జించే నీకు నమస్కారం.

ఓ ప్రాణమా ! విద్యుదాత్మక మైన నీకు నమస్కారం.

ఓ ప్రాణమా ! వర్షించే నీకు నమస్కారం.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

యత్ ప్రాణ స్తనయిత్సునా భిక్షన్త త్యోషధీః ।

ప్ర వీయన్తే గర్భాన్ దధతేథో బహ్వీ ర్వి జాయన్తే ॥

పదము :

యత్ । ప్రాణః । స్తనయిత్సునా । అభిక్షన్తతి । త్యోషధీః ।

ప్ర । వీయన్తే । గర్భాన్ । దధతే ।

అథోఽతి । బహ్వీః । వి । జాయన్తే

॥ 3 ॥

అనువాదం :

జగత్ప్రాణభూతుడైన, సూర్యాత్మకుడైన దేవుడు

గర్జిస్తూ ఓషధులను అభిలక్షించి శబ్దిస్తాడు.

అప్పుడా ఓషధులు గర్భం ధరిస్తాయి.

అనంతరం బహుప్రకార మైనవి ఉత్పన్నమౌతాయి. ॥ 3 ॥

మంత్రము :

యత్ ప్రాణ ఋతా వాగతే భిక్షన్త త్యోషధీః ।

సర్వం తదా ప్ర మోదతే

యత్ కిం చ భూమ్యా మధి

॥ 4 ॥

పదము :

యత్ ప్రాణః ఋతః అగ్రతే అభిక్రందతి ఓషధీః ।

సర్వమ్ తదా ప్ర మోదతే ।

యత్ కిమ్ చ భూమ్యామ్ అధి

॥ 4 ॥

అనువాదం :

ప్రాణం ఋతుసమయంలో ఓషధులను గూర్చి

అభిక్రందనం చేస్తుంది.

అప్పుడు అవి అన్నీ సంతోషిస్తాయి.

భూమిపై నున్న ప్రాణిజాతమెల్లా సంతోషిస్తుంది.

॥ 4 ॥

సంక్రమః :

యదా ప్రాణో అభ్యవర్షిత్

వర్షేణ పృథివీం మహిమ్ ।

పశవస్తత్ ప్ర మోదస్తే

మహా వై నో భవిష్యతి

॥ 5 ॥

పదము :

యదా ప్రాణః అభివర్షిత్ ।

వర్షేణ పృథివీమ్ మహిమ్ ।

పశవః తత్ ప్ర మోదస్తే ।

మహా వై నః భవిష్యతి

॥ 5 ॥

అనువాదం :

ప్రాణం విశాలమైన పృథివిని
వర్షంతోనే సర్వత్రా అభిషిక్తం చేస్తుంది.
అప్పుడు గవాదిపశువులు సంతోషిస్తాయి.
అది తమకొక మహోత్సవంగా భావిస్తాయి.

॥ 5 ॥

మంత్రము :

అభివృష్టా ఓషధయః ప్రాణేన సమవాదిరన్ ।

ఆయు రైవి నః ప్రాతీతరః

సర్వా నః సురభీ రకః

॥ 6 ॥

పదము :

అభివృష్టాః । ఓషధయః । ప్రాణేన । సమ్ । అవాదిరన్ ।

ఆయుః । వై । నః । ప్ర । అతీతరః ।

సర్వాః । నః । సురభీః । అకః

॥ 6 ॥

అనువాదం :

ప్రాణంతో అభిషిక్తములై ఓషధులు ప్రాణంతో సంభాషిస్తాయి.
ఓ ప్రాణమా ! మాకు ఆయుస్సును వృద్ధిచేందిస్తావు.
అలాగే మమ్ములను సురభిళంగా చేస్తావు.

6 ॥

మంత్రము :

సమస్తే అస్త్వాయతే నమో అస్తు పరాయతే ।

సమస్తే ప్రాణ తిష్ఠత ఆసీనాయోత తే నమః

॥ 7 ॥

పదము :

నమః॑ । తే॒ । అ॒స్తు॒ । ఆ॒॒॒యతే॑ । నమః॑ । అ॒స్తు॒ । ప॒రా॒॒॒యతే॑ ।

నమః॑ । తే॒ । ప్రా॒ణ॒ । తిష్ఠ॑తే॒, ఆసీ॑నాయ । ఉత॑ । తే॒ । నమః॑ ॥ 7 ॥

అనువాదం :

ఓ ప్రాణమా ! వస్తున్న నీకు నమస్కారం.

వెదుతున్న నీకు నమస్కారం.

ఒకచోట నున్న నీకు నమస్కారం.

కూర్చుని ఉన్న నీకు నమస్కారం.

॥ 7 ॥

మంత్రము :

నమ॑స్తే ప్రా॒ణ ప్రా॒ణతే॑ నమో॑ అ॒స్తృపా॑నతే ।

ప॒రాచీ॑నాయ॒ తే నమః॑ ప్ర॒తీచీ॑నాయ॒ తే నమః॑

సర్వ॑స్మై త ఇ॒దం నమః॑

॥ 8 ॥

పదము :

నమః॑ । తే॒ । ప్రా॒ణ॒ । ప్రా॒ణతే॑ । నమః॑ । అ॒స్తు॒ । అ॒పా॑నతే ।

ప॒రాచీ॑నాయ॒ తే నమః॑ । ప్ర॒తీచీ॑నాయ॒ తే నమః॑ ।

సర్వ॑స్మై । తే॒ । ఇ॒దమ్ । నమః॑

॥ 8 ॥

అనువాదం :

ఓ ప్రాణమా ! ప్రాణన వ్యాపారం చేసే నీకు నమస్కారం.

అపానన వ్యాపారం చేసే నీకు నమస్కారం.

పరాగమన స్వభావం కల, దేహానికి

బయటనున్న నీకు నమస్కారం.

దేహమధ్యంలో నున్న నీకు నమస్కారం.

ఇంతెందుకు సర్వవ్యాపార కర్తృ వైన నీకు నమస్కారం. #8#

మంత్రము :

యా తే ప్రాణ ప్రియా తనూ-

ర్యో తే ప్రాణ ప్రేయసీ ।

అథో యద్ భేషజం తవ

తస్య నో ధేహి జీవసే

॥ 9 ॥

పదము :

యా । తే । ప్రాణ । ప్రియా । తనూః ।

యో ఇతి । తే । ప్రాణ । ప్రేయసీ ।

అథో ఇతి । యత్ । భేషజమ్ । తవ ।

తస్య । నః । ధేహి । జీవసే

॥ 9 ॥

అనువాదం :

ఓ ప్రాణమా ! నీకు ప్రీతికరమైన శరీరం ఉన్నది.

ఓ ప్రాణమా ! నీకు ప్రీయతమ రూపమైన ప్రేయసి ఉన్నది.

అంతేకాక నీకు సంబంధించిన ఔషధం ఉన్నది.

వాటి నుంచి మాకు జీవనార్థం ఔషధం ప్రసాదించు.

॥ 9 ॥

పంక్తము :

ప్రాణో మృత్యుః ప్రాణ స్తక్మా

ప్రాణం దేవా ఉపాసతే ।

ప్రాణో హ సత్యవాదిన

ముత్తమే లోక ఆ దధత్

॥ 11 ॥

పదము :

ప్రాణః । మృత్యుః । ప్రాణః । తక్మా ।

ప్రాణమ్ । దేవాః । ఉప । ఆసతే ।

ప్రాణః । హ । సత్యవాదినమ్ ।

ఉత్తమే । లోకే । ఆ । దధత్

॥ 11 ॥

అనువాదం :

ప్రాణమే మృత్యువు. ప్రాణమే జ్వరాది రోగము.

అలాగే దేహాంతర్గతమైన ప్రాణమును

దేవతలు (ఇంద్రియములు) ఉపాసిస్తారు.

ఆ ప్రాణమే సత్యవాదిని ఉత్కృష్టతమునిగా

లోకంలో నిలబెడుతుంది.

॥ 11 ॥

పంక్తము :

ప్రాణో విరాట్ ప్రాణో దేష్ఠీ

ప్రాణం సర్వ ఉపాసతే ।

ప్రా॒ణో హ॒ మార్య॑ శ్చ॒న్ద్రమా॑:

ప్రా॒ణ మా॒హుః ప్ర॒జాప॑తిమ్

॥ 12 ॥

పదము:

ప్రా॒ణః । వి॒ర్రా॒ట్ । ప్రా॒ణః । దే॒వీ ।

ప్రా॒ణమ్ । స॒ర్యే । ఉ॒వ । ఆ॒సతే॑ ।

ప్రా॒ణః । హ॒ । మార్య॑ః । చ॒న్ద్రమా॑ః ।

ప్రా॒ణమ్ । ఆ॒హుః । ప్ర॒జాప॑తిమ్

॥ 12 ॥

అనువాచం:

ప్రాణమే విరాట్టు. ప్రాణమే సర్వప్రాణి

ప్రేరకమైన పరదేవత.

ప్రాణాన్నే సర్వలూ ఉపాసిస్తారు.

ప్రాణమే సర్వప్రేరకుడైన ఆదిత్యుడు.

అలాగే అమృతమయుడైన చంద్రుడు కూడా ఆ ప్రాణమే.

ప్రాణాన్ని ప్రజాపతిగా అభిజ్ఞులు చెప్తారు.

॥ 12 ॥

మంత్రము:

ప్రా॒ణాపా॒నౌ వ్రీ॒హీయ॑వా-

స॒వద్యా॑న్ ప్రా॒ణ ఉ॒చ్యతే॑ ।

య॑వే హ॒ ప్రా॒ణ ఆ॒హీతో-

పా॒నో వ్రీ॒హీ రు॑చ్యతే

॥ 13 ॥

పదము :

ప్రాణాపానౌ । వ్రీహీయవౌ ।

అనద్వాన్ । ప్రాణః । ఉచ్యతే ।

యవే । హ । ప్రాణః । ఆఽహీతః ।

అపానః । వ్రీహీః । ఉచ్యతే

॥ 13 ॥

అనువాదం :

ప్రాణాపానములే వ్రీహీయవలు.

అప్రాణమే వృషభము.

యవలలో ప్రాణవృత్త్యాత్మకమైన వాయువు

సమాహితమై ఉంటుంది.

అపానవృత్త్యాత్మకమైన వాయువు

వ్రీహీత్మకమైనది.

॥ 13 ॥

మంత్రము :

అపానతి ప్రాణతి పురుషో గర్భే అన్తరా ।

యదా త్వం ప్రాణ జిన్వ స్యథ స జాయతే పునః ॥ 14 ॥

పదము :

అప । అనతి । ప్ర । అనతి । పురుషః । గర్భే । అన్తరా ।

యదా । త్వమ్ । ప్రాణ । జిన్వసి । అథ । సః । జాయతే । పునః

॥ 14 ॥

అనువాదం :

(అన్నరస పరిణామ రూపధారి అయిన)
పురుషుడు స్త్రీ గర్భాశయ మధ్యంలో
ప్రాణాపానవ్యాపారం చేస్తాడు.
ఓ ప్రాణమా ! నీవు గర్భభూతుడైన
పురుషుని ఎప్పుడు పోషిస్తావో,
ఆ తరువాతనే అతడు పునర్జన్మిస్తాడు.

॥ 14 ॥

మంత్రము :

ప్రాణ మాహు ర్మాతరిశ్వానం
వాతో హ ప్రాణ ఉచ్యతే ।
ప్రాణేహ భూతం భవ్యం చ
ప్రాణే సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్

॥ 15 ॥

పదము :

ప్రాణమ్ । ఆహుః । మాతరిశ్వానమ్ ।
వాతః । హ । ప్రాణః । ఉచ్యతే ।
ప్రాణే । హ । భూతమ్ । భవ్యమ్ । చ ।
ప్రాణే । సర్వమ్ । ప్రతిష్ఠితమ్

॥ 15 ॥

అనువాదం :

ప్రాణమునే అంతరిక్షాధిపతి అయిన వాయువని చెప్తారు.
వాయువే ప్రాణం కదా !

మంత్రము :

యదా ప్రాణో అభ్యవర్షీద్
 వర్షేణ పృథివీం మహిమ్ ।
 ఓషధయః ప్ర జాయంతే-
 థో యాః కాశ్చ వీరుధః

॥ 17 ॥

పదము :

యదా । ప్రాణః । అభివర్షీత్ ।
 వర్షేణ । పృథివీమ్ । మహిమ్ ।
 ఓషధయః । ప్ర । జాయంతే ।

అథో । ఇతి । యాః । కాః । చ । వీరుధః

॥ 17 ॥

అనువాదం :

ప్రాణం విశాలమైన పృథివిని
 వర్షంతో సర్వత్రా అభిషిక్తం చేస్తుంది.
 ఓషధులు పృథ్వీనంతరమే ఉత్పన్న మౌతాయి.
 మరిన్ని కొన్ని లతలు కూడా అప్పుడే అంకురిస్తాయి. "17"

మంత్రము :

యస్మై ప్రాణేదం వేద
 యస్మిం శ్వాసి ప్రతిష్ఠితః ।

సర్వే తస్మై బలిం హరా-

నముష్మిం లోక ఉత్తమే

॥ 18 ॥

పదము:

యః | తే | ప్రాణ | ఇదమ్ | వేద |

యస్మిన్ | చ | అసీ | ప్రతిఽస్థితః |

సర్వే | తస్మై | బలిమ్ | హరాన్ |

అముష్మిన్ | లోకే | ఉత్తమే

॥ 18 ॥

అనువాదం:

ఓ ప్రాణమా ! నీ మాహాత్మ్యాన్ని ఎవరెరుగుదురో,

వీ విద్వాంసుని యందు నీవు ప్రతిష్ఠింపబడినావో,

ఆ విద్వాంసునికై సర్వదేవతలు

ఉత్కృష్టతమమైన ఈ స్వర్గ లోకంలో

అమృతమయమైన బలినర్పిస్తారు.

॥ 18 ॥

పంక్తము:

యథా ప్రాణ బలిహృత-

స్తుభ్యం సర్వాః ప్రజా ఇమాః |

వివా తస్మై బలిం హరాన్

యస్తాస్త్వ శ్చ ఇవత్ సుశ్రవః

॥ 19 ॥

పదము:

యథా । ప్రాణ । బలిఽహృతః ।

తుభ్యమ్ । సర్వాః । ప్రఽజాః । ఇమాః ।

ఏవ । తస్మై । బలిమ్ । హరాన్ ।

యః । త్వా । శృణవత్ । సుఽశ్రవః

॥ 19 ॥

అనువాదం:

ఓ ప్రాణమా! ఈ సర్వప్రజలు ఏప్రకారంగా
నీకై బలిహరతొతున్నారో,
ఇట్లే ఆ విద్వాంసునకు బలిని ఇత్తురు గాక!
ఓ వినబడే ప్రాణమా! నిన్ను ఎవరైతే వింటారో
వారికి కూడా బలిని ఇత్తురు గాక!

। 19 ॥

మంత్రము:

అన్త గర్భ శృరతి దేవతా స్వాభూతో

భూతః స ఉ జాయతే పునః ।

స భూతో భవ్యం భవిష్యత్ పితా

పుత్రం ప్ర వివేశ శరీభిః

॥ 20 ॥

పదము:

అన్తః । గర్భః । చరతి । దేవతాసు । ఆఽభూతః ।

భూతః । సః । ఉం ఇతి । జాయతే । పునః ।

సః | భూతః | భవ్యమ్ | భవిష్యత్ | పితా |

పుత్రమ్ | ప్ర | వివేక | శచీభిః

॥ 20 ॥

అనువాదం :

దేవతల మధ్యంలో ఉండి ప్రాణం చరిస్తుంది.

సర్వవ్యాప్తమై నిత్యమై ఉన్న ఆ ప్రాణం పునర్జన్మిస్తుంది.

నిత్యవర్తమానమైన ఆ ప్రాణం

భూతకాలావచ్ఛిన్నమైన వస్తువు -

భావికాలావచ్ఛిన్నమైన వస్తువు -

వీటిలో ఆత్మీయశక్తితో ప్రవేశిస్తుంది.

తండ్రి పుత్రునిలో ప్రవేశించినట్లు

ఈ ప్రాణం ప్రవేశించి

సర్వజగత్తును చైతన్యవంతం చేస్తుంది.

॥ 20 ॥

మంత్రము :

ఏకం పాదం నోత్థిదతి

సలిలా ద్దంస ఉచ్చరన్ |

యదగ్గ స తముత్థిదే

న్నైవాద్య న శ్వః స్యా

న్న రాత్రీ నాహః స్యా

న్న వ్యుచ్ఛేదేత్ కదా చన

॥ 21 ॥

పదము:

ఏకమ్ । పాదమ్ । న । ఉత్ । ఖిదతి ।

సలిలాత్ । హంసః । ఉత్ ౭ చరన్ ।

యత్ । అజ్గ । సః । తమ్ । ఉత్ ౭ ఖిదేత్ ।

న । ఏవ । ఆద్య । న । శ్వః । స్యాత్ ।

న । రాత్రి । న । అహః । స్యాత్ ।

న । వి । ఉచ్చేత్ । కదా । చన

॥ 21 ॥

అనువాదం :

హంస (సూర్యుడు) సలిలం నుంచి పైకి లేస్తూ

ఒక కాలిని మాత్రం అలాగే ఉంచుతుంది.

ఓ దేవదత్తా! ఆ ఉద్గతుడైన సూర్యుడు

అలా ఉంచిన పాదాన్ని కూడా పైకెత్తితే

నేడు, రేపు, రాత్రి, పగలు అన్న వ్యవహారం ఉండనే ఉండదు.

ఎప్పుడున్నూ ఉషః ప్రాదుర్భావం కూడా జరుగదు. ॥ 21 ॥

మంత్రము:

అష్టాచక్రథి వర్తత ఏకనేమి

సహస్రాక్షరం ప్ర పురో ని హవా ।

అర్ధేన విశ్వం భువనం జజాన

యదస్యార్థం కతమః స కేతుః

॥ 22 ॥

పదము :

అష్టా²చక్రమ్ । వర్త²తే । ఏక²నేమి ।

సహస్ర²అక్షరమ్ । ప్ర । పురః । ని । పశ్చా ।

అర్ధేన । విశ్వమ్ । భువనమ్ । జ్ఞానమ్ ।

యత్ । అస్య । అర్థమ్ । కతమః । సః । కేతుః ॥ 22 ॥

అనువాదం :

* ఎనిమిది చక్రములు గల శరీరం (ప్రాణమనే)

ఒకే ఒక చక్రనేమితో ప్రవర్తిస్తుంది.

అనేక అక్ష (ర) ములతో కూడినదిది.

ఈ రథాత్మకమైన శరీరం పూర్వభాగంలో

ముందుకు పోతుంది.

అపరభాగంలో వెనుకకు పోతుంది.

తన అంశమైన విశ్వం సమస్తభూతజాతాన్ని

జనింపజేసినది.

ఈ సూత్రాత్మకమైన ప్రాణమునకు

ఒక సగం ప్రాణరూపంలో ఉంటుంది.

అపర భాగం ఏది? ఎటువంటిది?

॥ 22 ॥

మంత్రము :

యో అస్య విశ్వజన్మన

ఈశే విశ్వస్య చేష్టతః ।

*(చర్మము, రక్తము మొదలైనవి ఏడు దాతులు. ఓజస్సు అనునది ఎనిమిదవ దాతువు.)

అన్యేషు క్షిప్రధన్వనే

తస్మై ప్రాణ నమోస్తు తే

॥ 23 ॥

పదము :

యః । అన్య । విశ్వఽజన్మనః ।

ఈశే । విశ్వస్య । చేష్టతః ।

అన్యేషు । క్షిప్రఽధన్వనే ।

తస్మై । ప్రాణ । నమః । అస్తు । తే

॥ 23 ॥

అనువాదం :

ఈ ప్రాణం నానాయాపములైన

జగత్తులకు కారణభూతమైనది.

వానిని కదలించునది.

ఈ సర్వజత్తులకు ప్రభువైనది.

ఇతర ప్రాణులలో త్వరగా వ్యాపించునది.

ఓ ప్రాణమా ! అలాంటి నీకు నమస్కారం.

॥ 23 ॥

మంత్రము :

యో అన్య సర్వజన్మన

ఈశే సర్వస్య చేష్టతః

అతన్వో బ్రహ్మదా ధీరః

ప్రాణో మాను తిష్ఠతు

॥ 24 ॥

పదము :

యః | అస్య | సర్వజన్మనః |

ఈశే | సర్వస్య | చేష్టతః |

అతస్త్వః | బ్రహ్మదా | ధీరః |

ప్రాణః | మా | అను | తిష్ఠతు

॥ 24 ॥

అనువాదం :

ఈ ప్రాణం నానారూపములైన
జగత్తులకు కారణభూతమైనది. వానిని కదలించునది.
ఈ సర్వజగత్తులకు ప్రభువైనది.
ఆ ప్రాణం అలనతాదూరమైనది. ధీరమైనది.
బ్రహ్మరూపంతో నన్ను అనువర్తించు గాక!

॥ 24 ॥

మంత్రము :

ఊర్ధ్వః సుప్తేఘ్న జాగార నను తిర్యక్ ని పద్యతే |

న సుప్త మస్య సుప్తే ష్వను శుశ్రావ కశ్చన ॥ 25 ॥

పదము :

ఊర్ధ్వః | సుప్తేఘ్న | జాగార | నను | తిర్యక్ | ని | పద్యతే |

న | సుప్తమ్ | అస్య | సుప్తేఘ్న | అను | శుశ్రావ | కః | చన ॥ 25 ॥

అనువాదం :

ఓ ప్రాణమా! నీవు ఊర్ధ్వగతివై
నిద్రావస్థలో నున్న ప్రాణులలో మేల్కొని ఉంటావు.

నిద్రిస్తున్న ప్రాణి నిద్రాపరవశుడై ఉంటాడు కదా !
 నిద్రిస్తున్న ప్రాణులలో ఈ ప్రాణమునకు
 నిద్ర అనునది ఉన్నట్లు నీ పురుషుడూ వినలేదు. || 25 ||

మంత్రము:

ప్రాణ మా మత్ పర్యావృతో
 న మ దన్యో భవిష్యసి ।
 అపాం గర్భ మివ జీవసే
 ప్రాణ బధ్నామి త్వా మయి || 26 ||

పదము :

ప్రాణ ! మా । మత్ । పరిఽఆవృతః ।
 న । మత్ । అన్యః । భవిష్యసి ।
 అపామ్ । గర్భమ్ ఽభవ । జీవసే ।
 ప్రాణ ! బధ్నామి । త్వా । మయి || 26 ||

అనువాదం:

ఓ ప్రాణమా ! నా సకాశం నుంచి పరాజ్ఞులుడవు కావద్దు.
 ఓ ప్రాణమా ! నీవు నా సకాశం నుంచి వేరు కావద్దు.
 ఉదక గర్భంలో లిగ్ని ఉన్నట్లు ఓ ప్రాణమా !
 నిన్ను నా శరీరంలో జీవించుటకై బంధిస్తున్నాను. || 26 ||

ఇది నాల్గవ సూక్తం.

ఇది రెండవ అనువాకం.

అనువాకం: 3

సూక్తం - 5

ఋషి: బ్రహ్మ॥ దేవత: బ్రహ్మచారి॥ ఛందస్సు: 1 పురోఽతిజాగతా విరాడ్
గర్భా త్రిష్టవ: 2 వక్షపదా బృహతీగర్భా విరాట్ శక్వరీ: 3 ఆరో
బృహతీ: 4, 5, 24 త్రిష్టవ: 6 శాక్వరగర్భా చతుష్పదా జగతీ: 7 విరాడ్
గర్భా త్రిష్టవ: 8 పురోఽతిజాగతా విరాడ్ జగతీ: 9 బృహతీగర్భా
త్రిష్టవ: 10 కురిక్ త్రిష్టవ: 11, 13 జగతీ: 12 శాక్వరగర్భా చతు
ష్పదా విరాడతిజగతీ: 14, 18-22 అనుష్టవ: 15 పురస్తాజ్ఞోతిత్రిష్టవ:
23 పురోఽర్హతాతిజాగతగర్భా త్రిష్టవ: 25 అద్యుష్టిక్ (ఏకావసానా)
28 మధ్యోతిరుష్టిగర్భా త్రిష్టవ॥ మంత్రములు:   ॥ 28 ॥

వినియోగం :- బ్రహ్మయజ్ఞ జపంలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము :

బ్రహ్మచారిష్టం శ్చరతి రోదసి ఉభే

తస్మిన్ దేవాః సంమనసో భవన్తి ।

స దాధార పృథివీం దివం చ

స ఆచార్యం 1 తపసా విపర్తి

॥ 1 ॥

పదము :

బ్రహ్మచారి । ఇష్టన్ । చరతి । రోదసి ఉభే ।

ఉభే ఉభే । తస్మిన్ । దేవాః । సంమనసః । భవన్తి ।

సః । దాధార । పృథివీమ్ । దివమ్ । చ ।

సః । ఆచార్యమ్ । తపసా । విపర్తి

॥ 1 ॥

అనువాదం

బ్రహ్మచారియందు ద్యావాప్రభువులు
 ఆత్మీయ తపస్సుతో వ్యాపించి న్వ నియమంతో ప్రపత్తిస్తున్నవి
 ఇంద్రాది దేవతలు ఆ బ్రహ్మచారిలో
 సమాన మనస్కులై ఉంటారు
 ఆ బ్రహ్మచారి ఆత్మీయ తపస్సుతో
 భూలోకాన్ని, ద్యులోకాన్ని ధరిస్తాడు
 అలాగే తన గురువును అదే తపస్సుతో పరిపాలిస్తాడు   ॥ 1 ॥

మంత్రము:

బ్రహ్మచారిణం పితరో దేవజనాః
 పృథగ్ దేవా అనుసంయన్తి సర్వే ।
 గన్తర్వా ఏన మన్వాయన్
 తయప్రింశత్ త్రిశతాః షట్సహస్రాః
 సర్వాన్తే దేవాన్తపసా పిపర్తి   ॥ 2 ॥

పదము

బ్రహ్మచారిణమ్ । పితరః । దేవజనాః ।
 పృథక్ । దేవాః । అనుసంయన్తి । సర్వే ।
 గన్తర్వాః । ఏనమ్ । అను । ఆయన్ ।
 త్రయఃప్రింశత్ । త్రిశతాః । షట్సహస్రాః ।
 సర్వాన్ । సః । దేవాన్ । తపసా । పిపర్తి   ॥ 2 ॥

అనువాదం

బ్రహ్మచారిని పితరులు, దేవజనులు
సర్వ దేవతలు రక్షణార్థమై వేరువేరుగా అనుగమిస్తారు
అలాగే గంధర్వులు ఈ బ్రహ్మచారిని అనుగమిస్తారు
ముప్పై ముగ్గురు దేవతలు, మున్నూరు దేవతలు,
ఆరువేల దేవతలు ఇలాగే అనుగమిస్తారు
వారందరినీ ఆ బ్రహ్మచారి
ఆత్మీయ తపస్సుతో పరిపాలిస్తాడు.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

ఆచార్యః ఉపనయమానో

బ్రహ్మచారిణం కృణుతే గర్భ మన్తః ।

తం రాత్రీ స్తిత్రస ఉదరే విభర్తి

తం జాతం ద్రష్టు మభినయన్తి దేవాః

॥ 3 ॥

పదము

ఆచార్యః । ఉపనయమానః ।

బ్రహ్మచారిణమ్ । కృణుతే । గర్భమ్ । అన్తః ।

తమ్ । రాత్రీః । తిత్రసః । ఉదరే । విభర్తి ।

తమ్ । జాతమ్ । ద్రష్టుమ్ । అభినయన్తి । దేవాః

॥ 3 ॥

అనువాదం

బ్రహ్మచారిని తన వద్దకు కొనిపోతున్న ఆచార్యుడు
విద్యామయ శరీరమధ్యంలో గర్భిణుని చేస్తాడు

అలాంటి బ్రహ్మచారిని మూడు రాత్రులు
ఉదరంలో భరిస్తాడు
నాల్గవనాడు విద్యామయ శరీర
మధ్యం నుంచి ఉత్పన్నుడైన
బ్రహ్మచారిని చూచుటకై దేవతలు
అభిముఖులై వస్తారు

॥ 3 ॥

పంక్తము

ఇ॒యం స॒మిత్ పృ॒థివీ ద్వా॒ర్ధ్వితీ
యో॒శాన్త॑రీ॒క్షం స॒మిధా॑ పృ॒థాతి ।
బ్ర॒హ్మ॒చారి॑ స॒మిధా॑ మే॒ఖల॑యా
శ్ర॒మేణ॑ లో॒కాం స్త॑వ॒సా వి॒పర్తి

॥ 4 ॥

పదము :

ఇ॒యమ్ । స॒మే॒ఽశత్ । పృ॒థివీ । ద్వా॒ర్ధ్వి॒తీయా ।
ఉ॒త । అ॒న్త॑రీ॒క్షమ్ । స॒మే॒ఽశధా॑ । పృ॒థాతి ।
బ్ర॒హ్మ॒చారి॑ । స॒మే॒ఽశధా॑ । మే॒ఖల॑యా ।
శ్ర॒మేణ॑ । లో॒కాన్ । త॑వ॒సా । వి॒పర్తి

॥ 4 ॥

అనువాదం

ఈ కనబడుతున్న పృథివి
బ్రహ్మచారికి మొదటి సమిధ
ద్యులోకం రెండవ సమిధ

మరిన్నీ అంతరిక్షంలో సమిధలతో
 పరిపూర్ణం చేస్తాడు
 ఇలా బ్రహ్మచారి ఆధీయమానమైన సమిధతో,
 కట్టుకున్న మౌంజితో, ధర్మంతో, తపస్సుతో
 లోకములను పరిపూర్ణం చేస్తాడు

॥ 4 ॥

మంత్రము

పూర్వో జాతో బ్రహ్మణో బ్రహ్మచారి

ఘర్మం వసాన స్తపసోదతిష్ఠత్ ।

తస్మా జ్ఞాతం బ్రాహ్మణం బ్రహ్మ జ్యేష్ఠం

దేవాశ్చ సర్వే అమృతేన సాకమ్

॥ 5 ॥

పదము

పూర్వః । జాతః । బ్రహ్మణః । బ్రహ్మచారి ।

ఘర్మమ్ । వసానః । తపసా । ఉత్ । అతిష్ఠత్ ।

తస్మాత్ । జ్ఞాతమ్ । బ్రాహ్మణమ్ । బ్రహ్మ । జ్యేష్ఠమ్ ।

దేవాః । చ । సర్వే । అమృతేన । సాకమ్

॥ 5 ॥

అనువాదం

సర్వ జగత్కారణమైన బ్రహ్మ నుంచి
 బ్రహ్మచారి మొదట ఉత్పన్నుడైనాడు
 ధర్మాన్ని ఆచ్ఛాదనం చేసుకుని
 తపస్సుతో ఉత్తితుడౌతాడు

ఆ బ్రహ్మసకాశం నుంచి బ్రాహ్మణ స్వభూతమైన
జ్యేష్ఠ బ్రహ్మ ఉదయించినది
తత్ప్రతిపాద్యులైన అగ్న్యది సర్వదేవతలు
అమృతత్వంతో పాటు అలాగే జనించినారు

॥ 5 ॥

మంత్రము :

బ్రహ్మచార్యోఽతి సమిధా సమిద్ధః
కార్ణం వసానో దీక్షితో దీర్ఘశ్శ్రుతః ।

స సద్య ఏతి పూర్వస్మా దుత్తరం సముద్రం
లోకా న్నన్యగృభ్య ముహు రాచరిత్రక్

॥ 6 ॥

పదము

బ్రహ్మచారి । ఏతి । సమ్ఽఞ్ఞా । సమ్ఽఞ్ఞః ।
కార్ణమ్ । వసానః । దీక్షితః । దీర్ఘశ్శ్రుతః ।

సః । సద్యః । ఏతి । పూర్వస్మాత్ । ఉత్తరమ్ । సముద్రమ్ ।
లోకాన్ । సమ్ఽగృభ్య । ముహుః । ఆచరిత్రక్

॥ 6 ॥

అనువాదం :

సమిధలతో సందిపితమైన కృష్ణాజినాన్ని ధరించి
దీక్షితుడై, దీర్ఘశ్శ్రుతువై బ్రహ్మచారి
బ్రహ్మచర్యం నిర్వర్తిస్తాడు
అలాంటి బ్రహ్మచారి త్వరలో పూర్వ సముద్రం నుంచి

ఉత్తర సముద్రం దాకా వెడతాడు.
లోకములను సంగ్రహించి అత్యంతం
ఆభిముఖ్యంతో ప్రవరిస్తాడు

॥ 6 ॥

మంత్రము:

బ్రహ్మచారి జనయన్ బ్రహ్మహి లోకం
ప్రజాపతిం పరమేష్ఠినం విరాజమ్ ।
గర్భ భూత్వామృతస్య యోనా-
విస్థో హ భూత్వానురాం తత్తర్హ

॥ 7 ॥

పదము:

బ్రహ్మచారి । జనయన్ । బ్రహ్మ । అహః । లోకమ్ ।
ప్రజాపతిమ్ । పరమేష్ఠినమ్ । విరాజమ్ ।
గర్భః । భూత్వా । అమృతస్య । యోనా ।
విస్థోః । హ । భూత్వా । అనురాన్ । తత్తర్హ

॥ 7 ॥

అనువాదం:

ఉత్తలక్షణుడైన బ్రహ్మచారి బ్రాహ్మణ జాతిని,
గంగాది నదులను, స్వర్గాది లోకములను,
ప్రజాపతిని, పరమేష్ఠిని, విరాట్టును
ఉత్పన్నం చేస్తుంటాడు
అమృతుడైన బ్రహ్మకు చెందిన యోనిలో
మొదట గర్భాన్ని కల్పిస్తాడు
తరువాత ఇంద్రుడై అనురులను సంహరించినాడు

॥ 7 ॥

మంత్రము :

అచార్యః స్తతక్ష నభసీ ఉభే ఇమే

ఉర్వి గమ్భీరే పృథివీం దివం చ ।

తే రక్షతి తపసా బ్రహ్మచారి

తస్మిన్ దేవాః సంమనసో భవన్తి

॥ ౮ ॥

పదము

అచార్యః । తతక్ష । నభసీ ఇతి । ఉభే ఇతి । ఇమే ఇతి ।

ఉర్వి ఇతి । గమ్భీరే ఇతి । పృథివీమ్ । దివమ్ । చ ।

తే ఇతి । రక్షతి । తపసా । బ్రహ్మచారి ।

తస్మిన్ దేవాః । సంమనసః । భవన్తి

॥ ౮ ॥

అనువాదం

ఈ కనబడుతున్న ఆకసాన్ని, అంతరిక్షాన్ని
పృథివిని అచార్యుడు జనింపజేసినాడు
విస్తీర్ణములై, గంభీరములైన పృథివిని,
ద్యులోకమును సృష్టించిన అచార్యుని
బ్రహ్మచారి తన తపస్సుతో రక్షిస్తాడు
అలాంటి బ్రహ్మచారిలో సర్వదేవతలు
సమాన మనస్కులై ఉంటారు

॥ ౮ ॥

మంత్రము :

ఇమాం భూమిం పృథివీం బ్రహ్మచారి

భిక్షా మా తిథార వ్రథమో దివం చ ।

తే కృత్వా సమిధా వుపాస్తే

తయో రార్చితా భూవనాని విశ్వా

॥ 8 ॥

పదము :

ఇమామ్ । భూమిమ్ । పృథివీమ్ । బ్రహ్మచారి ।

భిక్షామ్ । ఆ । జఘార । వ్రథముః । దివమ్ । య ।

తే ఇతి । కృత్వా । సమ్ । ఇదౌ । ఉప । ఆస్తే ।

తయోః । ఆర్చితా । భూవనాని । విశ్వా

॥ 9 ॥

అనువాదం :

ఈ కనబడుతున్న పృథివిని బ్రహ్మచారి

మొదట భిక్షగా స్వీకరించినాడు

తర్వాత ద్యులోకాన్ని ద్వితీయ భిక్షగా స్వీకరించినాడు

ఆ ద్యావాపృథ్వులను సమిధలను చేసుకొని

అగ్నిని పరిచరిస్తున్నాడు

ఆ ద్యావాపృథ్వులను

సర్వ భూతజాతములు ఆశ్రయించి ఉన్నవి

॥ 9 ॥

మంత్రము :

అర్వా గన్యః పరో అన్యో దివ స్పృష్టాద్ ।

గుహా నిధి నిహితా బ్రాహ్మణస్య ।

తా రక్షతి తవసా బ్రహ్మచారి

తత్ కేవలం కృణుతే బ్రహ్మ విద్వాన్

॥ 10 ॥

పదము

అ॒ర్వా॒క్ । అ॒న్యః । వ॒రః । అ॒న్యః । ది॒వః । పృ॒ష్ఠా॒త్ ।

గు॒హః । ని॒ధి॒ ఇ॒తి॒ । ని॒ధి॒ । ని॒ధి॒హితా॑ । బ్రా॒హ్మ॑ణ్యః ।

తా॑ । రక్ష॑తి॒ । తప॑సా । బ్ర॒హ్మ॒చారి॑ ।

తత్ । కే॑వలమ్ । కృ॒ణు॒తే । బ్ర॒హ్మ॑ । వి॒ద్యాన్

॥ 10 ॥

అనువాదం:

ద్యులోకం ఉపరిభాగానికి క్రిందనున్న
 భూలోకం లోని వేదాత్మకమైననిధి
 ఆచార్య హృదయగుహలో నిక్షిప్తమై ఉన్నది
 మరొక నిధి ప్రక్క నుంచి,
 పై భాగంలో నిక్షిప్తమై ఉన్నది
 అతీతవేది అయిన బ్రాహ్మణునిలో
 అవి నిక్షిప్తములై ఉన్నవి
 ఆ నిధులను బ్రహ్మచారి తపస్సులతో రక్షిస్తుంటాడు
 వేదార్థ రహస్యాభిజ్ఞుడు ఆ నిధిద్వయాన్ని
 కేవలబ్రహ్మగా చేస్తాడు

॥ 10 ॥

మంత్రము

అ॒ర్వా గ॒న్య ఇ॒తో అ॒న్యః పృ॒థి॒వ్యా

అ॒గ్ని స॒మేతో న॒ధిసి॑ అ॒న్తరే॑మే ।

త॒యోః శ్ర॒యన్తే ర॒శ్మయో॑ధి దృ॒ధా-

స్తా నా తి॑ష్ఠతి తప॑సా బ్ర॒హ్మ॒చారి॑

॥ 11 ॥

పదము :

అర్వాక్ । అన్యః । ఇతః । అన్యః । పృథివ్యాః ।

అగ్ని ఇతి , సమ్మేషితః । నభసీ ఇతి । అంతరా । ఇమే ఇతి ।

తయోః । శ్రయన్తే । రశ్మయః । అధి । దృఢాః ।

తాన్ । ఆ । తిష్ఠతి । తపసా । బ్రహ్మచారి

॥ 11 ॥

అనువాదం:

ఈ పృథివికి అథఃప్రదేశంలో

మరొక అగ్ని సూర్యాత్మకుడై ఉన్నాడు

మరొక అగ్ని పృథివిపై ఉన్నాడు

సూర్యుడు ఉదయించగానే

ఈ ద్యావాపృథ్వల మధ్యనున్న ఆ అగ్నులు

పరస్పరం సంగతము లౌతాయి

ఆ సూర్యాగ్నులకు చెందిన కిరణములు

అతి దృఢములైన ద్యావాపృథ్వలను ఆశ్రయించి ఉంటాయి.

ఈ విధంగా అగ్నిద్వయోపేతమైన ఈ భూమికి

బ్రహ్మచారి తపస్సుతో అధిదేవుడౌతాడు

॥ 11 ॥

మంత్రము :

అభిక్రష్ఠన్ స్తనయ స్మరుణః శీతిక్తో

బృహ చేహోను భూమా జఘార ।

బ్రహ్మచారి సేచ్ఛతి సానౌ రేతః పృథివ్యాం

తేన జీవన్తి ప్రదిశ శ్చతస్రః

॥ 12 ॥

పదము :

అభి॒క్ర॑న్దన్ । స్త॒వ॒యన్ । అ॒రు॒ణః । శి॒తి॒జ్ఞః ।

బృ॒హత్ । శే॒వః । అ॒ను । భూ॒మౌ । జ॒ఘ॒ర ।

బ్ర॒హ్మ॒చారి॑ । సి॒ద్ధా॒తి । సా॒నా । రే॒తః । పృ॒థి॒వ్యామ్ ।

తే॒న । జీ॒వన్తి॑ । ప్ర॒ది॒శః । చ॒త॒స్రః

॥ 12 ॥

అనువాదం :

అభిక్రందనం చేస్తూ, ఉరుముతూ

శ్వేతవర్ణము, జలపూర్ణము అయిన మేఘమును చేరి

వరుణుడు తన జననేంద్రియాన్ని

భూమి యందు నిక్షిప్తం చేసినాడు

దానితో బ్రహ్మచారి వరుణ రేతస్సును

పృథివి యందు ఉన్నత ప్రదేశములందు వర్షిస్తాడు

ఆ వృష్టితో నలుదిక్కులు జీవిస్తాయి

॥ 12 ॥

మంత్రము

అ॒గ్నౌ నూ॒ర్యే చ॒న్ద్రమ॑సి మా॒తరి॑శ్వన్

బ్ర॒హ్మ॒చార్యో॑ఽపు స॒మిధ॑ మా ద॒ధాతి॑ ।

తా॒సా మర్చి॑ంషి పృథ॑ గ॒త్రే చ॑రన్తి

తా॒సా మా॒జ్యం పు॑రుషో వర్ష॑ మా॒వః

॥ 13 ॥

పదము:

అగ్నౌ, నూర్కే, చన్ద్రమసి, మాతరిశ్వన్.

బ్రహ్మచారి, అవ్చను, సమ్చిధమ్, ఆ, దధాతి.

తాసామ్, ఆర్చింషి, పృథక్, అప్రే, చరన్తి.

తాసామ్, ఆజ్యమ్, పురుషః, వర్షమ్, ఆపః || 13 ||

అనువాదం

బ్రహ్మచారి అగ్నియందు, నూర్కునియందు
చంద్రునియందు, వాయువునందు, ఉదకములందు
సమిధలను ప్రక్షేపణం చేస్తాడు
అ అగ్నియందుల దీప్తులు అంతరిక్షంలో అసంకీర్ణములై వర్షిస్తాయి
వానిలో ఆజ్యమున్నది పురుషుడున్నాడు
వర్షమున్నది ఉదకములున్నవి || 13 ||

మంత్రము

అచార్యోఽ మృత్యు ర్వరుణః

సోమ ఓషధయః పయః ।

జీమూతా ఆస స్తృత్యాన-

పై రిదం స్వ! రాభృతమ్ || 14 ||

పదము:

అచార్యః, మృత్యుః, వరుణః ।

సోమః, ఓషధయః, పయః ।

జీ॒మూ॒తాః । ఆ॒సన్ । స॒త్వా॒నః ।

త్వైః । ఇ॒దమ్ । స్వ॒ః । ఆ॒భృ॒తమ్

॥ 14 ॥

అనువాదం:

అచార్యుడే మృత్యువు
అయనే వరుణుడు అయనే సోముడు
ప్రీహి యవాదులు కూడా ఆయినే
క్షీరం అయనే ఈ అచార్యరూపుడైన
వరుణునికి చెందిన ఏ సత్త్వములైతే ఉన్నవో,
అవి జీమూతములుగా పరిణమించినవి
ఆ మేఘములచే ఈ ఉదశం అహృతమైనది

॥ 14 ॥

సంక్రమ

అ॒మా ఘృ॒తం కృ॒ణు॒తే కే॒వల॑ మా॒చార్యో॒ఽ
భూ॒త్వా వరు॑ణో య॒ద్య దై॒చ్ఛత్ ప్ర॒జాప॑తా ।
తద్ బ్ర॒హ్మ॒చారి॑ ప్రాయచ్చ॒త్
స్వాన్ మి॒త్రో అ॒ధ్యాత్మ॑నః

॥ 15 ॥

పదము:

అ॒మా । ఘృ॒తమ్ । కృ॒ణు॒తే । కే॒వలమ్ । అ॒చార్యో॒ఽ ।
భూ॒త్వా । వరు॑ణః । య॒త్ యత్ । ఐ॒చ్ఛత్ । ప్ర॒జాప॑తా ।
తత్ । బ్ర॒హ్మ॒చారి॑ । ప్ర । అ॒యచ్చ॒త్ ।
స్వాన్ । మి॒త్రః । అ॒ధి । ఆత్మ॑నః

॥ 15 ॥

అనువాదం :

వరుణుడు ఆచార్యుడై ఘృతమును
 స్వాత్మసహితంగా చేస్తున్నాడు
 ఆ వరుణుడు స్వజనకుడైన బ్రహ్మయందు
 ఏ ఫలమును కోరెనో, మిత్రుడు బ్రహ్మచారి అయి
 తన శరీరం నుంచి ఆ అపేక్షిత ఫలాన్ని సమర్పించినాడు

॥ 15 ॥

మంత్రము

ఆచార్యోఽ బ్రహ్మచారి బ్రహ్మచారి ప్రజాపతిః ।

ప్రజాపతి ర్వి రాజతి విరా డిన్ద్రోఽభవత్ వశీ ॥ 16 ॥

పదము,

ఆచార్యః । బ్రహ్మచారి । బ్రహ్మచారి । ప్రజాపతిః ।

ప్రజాపతిః । వి । రాజతి । విరాత్ । ఇన్ద్రః । అభవత్ । వశీ

॥ 16 ॥

అనువాదం

ఆచార్యుడు బ్రహ్మచారిగా అవతరించినాడు
 ఆ బ్రహ్మచారి తపస్సుతో ప్రజాపతి అయినాడు
 ప్రజాపతి విరాట్టు అవుతాడు
 స్వతంత్రుడైన ఆయన ఇంద్రుడైనాడు

॥ 16 ॥

మంత్రము :

బ్రహ్మచర్యేణ తపసా రాజా రాష్ట్రం వి రక్షతి ।

ఆచార్యోఽ బ్రహ్మచర్యేణ బ్రహ్మచారిణ మిచ్ఛతే ॥ 17 ॥

పదము :

బ్రహ్మచర్యేణ తపసా రాజా రాష్ట్రమ్ వి రక్షతి ।

అచార్యః బ్రహ్మచర్యేణ బ్రహ్మచారిణమ్ ఇచ్ఛతే

॥ 17 ॥

అనువాదం :

బ్రహ్మచర్యంతో, తపస్సతో రాజా

రాజ్యాన్ని విశేషించి పాలిస్తాడు

అచార్యుడు బ్రహ్మచర్యంతో

శిష్యుని లభింపజేసుకుంటాడు

॥ 17 ॥

మంత్రము

బ్రహ్మచర్యేణ కన్యాతీ యువానం విన్దతే పతిమ్ ।

అనద్వాన్ బ్రహ్మచర్యేణాశ్చో ఘానం జిగిర్షతి

॥ 18 ॥

పదము :

బ్రహ్మచర్యేణ కన్యాతీ యువానమ్ విన్దతే పతిమ్ ।

అనద్వాన్ బ్రహ్మచర్యేణ అశ్వః ఘానమ్ జిగిర్షతి ॥ 18 ॥

అనువాదం :

బ్రహ్మచర్యంతో కన్య యువకుని

పతిగా పొందుతుంది

వృషభం బ్రహ్మచర్యంతో ఉత్కృష్టపతిని

(యజమానుని పొందుతుంది)

అలాగే అశ్వమునకు బ్రహ్మచర్యంతో

త్పాదకము లభ్యమౌతుంది

॥ 18 ॥

మంత్రము:

బ్రహ్మచర్యేణ తపసా దేవా మృత్యు మహీఘ్నత ।

ఇన్ద్రో హ బ్రహ్మచర్యేణ దేవేభ్యః స్వ రాభరత్ ॥ 19 ॥

పదము

బ్రహ్మచర్యేణ । తపసా । దేవాః । మృత్యుమ్ । అప । అఘ్నత ।

ఇన్ద్రః । హ । బ్రహ్మచర్యేణ । దేవేభ్యః । స్వః । ఆ । అభరత్

॥ 19 ॥

అనువాదం:

బ్రహ్మచర్యరూపమైన తపస్సుతో

అగ్న్యాది దేవతలు మృత్యువును నిర్జించినారు

ఇంద్రుడు బ్రహ్మచర్యంతోనే దేవతలకై

స్వర్గాన్ని అహరించినాడు

॥ 19 ॥

మంత్రము

ఓషధయో భూతభవ్య మహోరాత్రే వనస్పతిః ।

సంవత్సరః సహస్రభి స్తే జాతా బ్రహ్మచారిణః ॥ 20 ॥

పదము:

ఓషధయః । భూతభవ్యమ్ । అహోరాత్రే ఇతి । వనస్పతిః ।

సంవత్సరః । సహ । ఋతుభిః । తే । జాతాః । బ్రహ్మచారిణః

॥ 20 ॥

అనువాదం:

ఓషధులు, భూత భవిష్యత్తులు, అహోరాత్రులు

వనవృత్తి, సంవత్సరకాలం,

ఋతువులతో పాటు ఇవన్నీ కూడా

బ్రహ్మచర్య మాహాత్మ్యం వల్ల ఉత్పన్నమైనవే. || 20 ||

మంత్రము:

పార్థి॒వా ది॒వ్యాః పశ॑వః

అ॒ర॒ణ్యా గ్రా॒మ్యాశ్చ యే ।

అ॒ప॒క్షాః పక్షి॑ణ్శ్చ యే

తే । తా॒తా బ్ర॒హ్మచారి॑ణః || 21 ||

పదము:

పార్థి॒వాః । ది॒వ్యాః । పశ॑వః ।

అ॒ర॒ణ్యాః । గ్రా॒మ్యాః । చ । యే ।

అ॒ప॒క్షాః । పక్షి॑ణః । చ । యే ।

తే । తా॒తాః । బ్ర॒హ్మచారి॑ణః || 21 ||

అనువాదం:

భూలోకంలోని జనులు, దివిలోని దేవతలు

అరణ్యంలోని సంహార్యుల హరిజాది జంతువులు,

గ్రామీణములైన గవాక్షమహిషాదులు-

మంత్రము :

దే॒వా॒నా॒ మే॒తత్ పరి॒మా॒త

మ॒న॒భ్యా॒రూ॒థం చ॒రతి రో॒చ॒మా॒నమ్ ।

తస్మా॑ జ్ఞా॒తం బ్రా॒హ్మ॒ణం బ్ర॒హ్మ జ్యేష్ఠం

దే॒వాశ్చ స॒ర్వే అ॒మృ॒తేన సా॒శమ్

॥ 22 ॥

పదము :

దే॒వా॒నా॒మ్, ఏ॒తత్, పరి॒మా॒తమ్ ।

అ॒న॒భి॒రూ॒థమ్, చ॒రతి, రో॒చ॒మా॒నమ్ ।

తస్మా॑త్, జ్ఞా॒తమ్, బ్రా॒హ్మ॒ణమ్, బ్ర॒హ్మ, జ్యేష్ఠమ్ ।

దే॒వాః, చ, స॒ర్వే, అ॒మృ॒తేన, సా॒శమ్

॥ 22 ॥

అనువాదం :

ఈ సర్వాపరోక్ష పరబ్రహ్మ దేవతలచే పరిగృహీతమైనది

ఈ స్వయంప్రకాశమానమైన బ్రహ్మ

పరాక్రాంతం కాక వర్తిస్తుంది

దాని సకాశం నుంచి బ్రహ్మసంబంధమైన

ప్రశస్త వేదాత్మక బ్రహ్మ ప్రాదుర్భవించింది

అగ్నియేది దేవతలందరూ అమృతంతో పాటు జనించినారు ॥22॥

మంత్రము :

బ్ర॒హ్మ॒చారి॑ బ్ర॒హ్మ బ్రా॒హ్మణ్ వి॒భర్తి॑

తస్మిన్ దే॒వా అ॒ధి విశ్వే॑ స॒మో॒తాః ।

ప్రాణాపానా జనయ న్నాద్ వ్యానం

వాచం మనో హృదయం బ్రహ్మ మేధామ్ || 24 ||

పదము :

బ్రహ్మచారి । బ్రహ్మ । భ్రాజత్ । బిభర్తి ।

తస్మిన్ । దేవాః । అధి । విశ్వే । సమ్మతాః ।

ప్రాణాపానా । జనయన్ । ఆత్ । విజ్ఞానమ్ ।

వాచమ్ । మనః । హృదయమ్ । బ్రహ్మ । మేధామ్ || 24 ||

అనువాదం

బ్రహ్మచారి దీప్యమానమైన వేదాత్మక బ్రహ్మను భరిస్తున్నాడు
ఆయనపై సర్వదేవతలు సంబద్ధులై ఉన్నారు
అతడే సర్వ ప్రాణాపానములను ఉత్పన్నం చేసి
ఆ తర్వాత వ్యానాన్ని, వాక్కును, మనస్సును,
హృదయాన్ని, బ్రహ్మను, మేధస్సును
ఈ సర్వాన్ని సృష్టించి భరిస్తున్నాడు || 24 ||

పంక్తము

చక్షుః శ్రోత్రం యశో అస్మాను ధే

హ్యన్నం రేతో లోహిత ముదరమ్ || 25 ||

పదము

చక్షుః । శ్రోత్రమ్ । యశః । అస్మాను । ధేహి ।

అన్నమ్ । రేతః । లోహితమ్ । ఉదరమ్ || 25 ||

అనువాదం:

ఓ బ్రహ్మ! ప్రాతలమైన మాలో నేత్రములను, శ్రోత్రములను,
సర్వేంద్రియములను, కీర్తిని స్రవరిల్ల జెయ్యి
అలాగే అన్నము, రేతస్సు, రక్తము, ఉదరము-   ॥ 25 ॥

మంత్రము

తాని కల్పద్ బ్రహ్మచారి సలిలస్య పృష్ఠే
తపోఽతిష్ఠత్ తప్యమానః సముద్రే ।

స స్నాతో బ్రతుః పిజ్జలః

ప్రథివ్యాం బహు రోచతే   ॥ 26 ॥

పదము:

తాని । కల్పత్ । బ్రహ్మచారి । సలిలస్య । పృష్ఠే ।

తపః । అతిష్ఠత్ । తప్యమానః । సముద్రే ।

సః । స్నాతః । బ్రతుః । పిజ్జలః ।

ప్రథివ్యామ్ । బహు । రోచతే   ॥ 26 ॥

అనువాదం:

ఇవన్నీ బ్రహ్మచారి కల్పించి, ఉదకమధ్యంలో
తపస్సు చేస్తూ సముద్రంలో ఉన్నాడు
ఆ తపస్వి అయిన బ్రహ్మచారి ఎల్లవేళలా
స్నానంతో పవిత్రీకృతుడై, బ్రతువర్ణుడై,
పింగళవర్ణుడై భూమిపై అత్యధికంగా ప్రకాశిస్తున్నాడు ॥ 26 ॥

సూక్తం-6

ఋషి : శస్తాతిః దేవతలు మంత్రములలో పేర్కొన్న అగ్ని మొదలగువారు ||
 చందస్సు 1-22 అనుష్టుప్ 28 బృహతీ గర్గానుష్టుప్ : మంత్రములు
 || 28 ||

వినియోగం - ఈ సూక్తిం అర్థసూక్తం బృహద్గణంలో లఘుగణంలో దీనిని
 పఠించడం వల్ల కాంక్ష్యుదకాభిమంత్రజాదులలో దీనికి విని
 యోగం ఇందులో 'భవాశర్వావిదం', 'యా దేవీ పఞ్చ
 'యన్మాతరీ రథక్రీతం' అనే నాలుగు ఋక్తులు కాక మిగతవాటిని
 ఆంహోలింగ గణంలో పఠించడం వల్ల సర్వభైషజ్ఞాది కర్మ
 లలో దీనికి వినియోగం

మంత్రము :

అగ్నిం బ్రూమో వనస్పతీ-

నోషధీ రుత వీరుధః ।

ఇన్ద్రం బృహస్పతిం సూర్యం

తే నో ముఞ్చ న్త్వంహసః

|| 1 ||

పదము,

అగ్నిమ్ । బ్రూమః । వనస్పతీన్ ।

ఓషధీః । రుత । వీరుధః ।

ఇన్ద్రమ్ । బృహస్పతిమ్ । సూర్యమ్ ।

తే । నః । ముఞ్చన్తు । ఆంహసః

|| 1 ||

అనువాదం :

అగ్నిని స్తుతిస్తున్నాము.
 వనస్పతులను, ఓషధులను,
 అరణ్య లతాదులను స్తుతిస్తున్నాము.
 అలాగే ఇంద్రుని, బృహస్పతిని, సూర్యుని స్తుతిస్తున్నాము.
 వారందరూ మమ్ములను పాపం నుంచి
 విముక్తులను చేయుదురు గాక !

॥ 1 ॥

మంత్రము :

బ్రాహ్మ రాజావం పరుణం
 మిత్రం విష్ణు మథో భగమ్ ।
 అంశం వివస్వంతం బ్రాహ్మ-
 ప్రే వో ముచ్చా వ్యంహవః

॥ 2 ॥

పదము :

బ్రాహ్మః । రాజావమ్ । పరుణమ్ ।
 మిత్రమ్ । విష్ణుమ్ । అథో ఇతి । భగమ్ ।
 అంశమ్ । వివస్వంతమ్ । బ్రాహ్మః ।
 కే । వః । ముచ్చాస్తు । అంహవః

॥ 2 ॥

అనువాదం :

వ్రథువైన పరుణదేవుని స్తుతిస్తున్నాము.
 మిత్రుని, విష్ణువును, భగుని, అంశుని,

వివస్వంతుని స్తుతిస్తున్నాము
 వీరందరూ మమ్ములను పాపం నుంచి
 విముక్తులను చేయుదురు గాక !

॥ 2 ॥

మంత్రము :

బ్రాహ్మో దేవం సవితారం
 ధాతార మత పూషణమ్ ।
 త్వష్టార మగ్రియం బ్రాహ్మ-
 స్తే నో ముఞ్చ స్త్వంహసః

॥ 3 ॥

పదము

బ్రాహ్మః । దేవమ్ । సవితారమ్ ।
 ధాతారమ్ । అత । పూషణమ్ ।
 త్వష్టారమ్ । అగ్రియమ్ । బ్రాహ్మః ।
 తే । నః । ముఞ్చస్తు । ఆంహసః

॥ 3 ॥

అనువాదం :

దేవుడై, సర్వప్రేరకుడైన సవితను స్తుతిస్తున్నాము
 ధాతను, పూషను స్తుతిస్తున్నాము
 ప్రథమగణ్యుడైన త్వష్టను స్తుతిస్తున్నాము
 వారందరూ మమ్ము పాపం నుంచి
 విముక్తులను చేయుదురు గాక !

॥ 3 ॥

మంత్రము

గన్ధర్వాప్సరసో బ్రూమో

అశ్వినా బ్రహ్మణ స్పతిమ్ ।

అర్యమా నామ యో దేవ-

స్తే నో ముళ్ళ న్త్వంహసః

॥ 4 ॥

పదము,

గన్ధర్వాప్సరసః । బ్రూమః ।

అశ్వినా । బ్రహ్మణః । పతిమ్ ।

అర్యమా । నామ । యః । దేవః ।

తే । నః । ముళ్ళన్తు । అంహసః

॥ 4 ॥

అనువాదం

గంధర్వులను, అప్సరసలను స్తుతిస్తున్నాము

అశ్వినీదేవతలను స్తుతిస్తున్నాము

వేదరాశికి స్వామి అయిన అర్యముడనే దేవుని స్తుతిస్తున్నాము

వారందరూ సుమ్ములను పాపం నుంచి

విముక్తులను చేయుదురు గాక ।

। 4 ॥

మంత్రము

అవోరాత్రే ఇదం బ్రూమః

సూర్యాచన్ద్రమసౌ పుభా ।

విశ్వా నాదిత్యాన్ బ్రామ-

స్తే నో ముచ్చాన్త్యంహసః

॥ 5 ॥

పదము :

అహోరాత్రే ఇతి । ఇదమ్ । బ్రామః ।

సూర్యాచన్ద్రమసౌ । ఉభా ।

విశ్వాన్ । ఆదిత్యాన్ । బ్రామః ।

తే । నః । ముచ్చాన్తు । అంహసః

॥ 5 ॥

అనువాదం :

అహోరాత్రులను గూర్చి ఈ స్తుతి చేస్తున్నాము.

సూర్యచంద్రులను ఇరువురను స్తుతిస్తున్నాము.

॥ 5 ॥

పంక్తము :

వాతం బ్రామః పర్జన్య-

మన్తరిక్ష మథో దిశః ।

అశాశ్చ సర్వా బ్రామ-

స్తే నో ముచ్చాన్త్యంహసః

॥ 6 ॥

పదము :

వాతమ్ । బ్రామః । పర్జన్యమ్ ।

అన్తరిక్షమ్ । అథో ఇతి । దిశః ।

అ॒శాః । చ । స॒ర్వాః । బ్ర॒హ్మ॒మః ।

తే । నః । ము॒ఞ్చ॒స్తు । అం॒హసః

॥ 6 ॥

అనువాదం :

వాయుదేవుని స్తుతిస్తున్నాము.

పర్జన్యని స్తుతిస్తున్నాము.

అంతరిక్షాన్ని స్తుతిస్తున్నాము.

ద్విగేవతలను, విదిశలను-వీరందరినీ స్తుతిస్తున్నాము.

వారందరూ మమ్ములను పాపం నుంచి

విముక్తులను చేయుదురు గాక !

॥ 6 ॥

మంత్రము :

ము॒ఞ్చ॒స్తు మా శ॒వథ్యా॒2-

ద॒హో॒రా॒త్రే అ॒థో ఐ॒షాః ।

సో॒మో మా దీ॒వో ము॒ఞ్చ॒స్తు

య మా॒హ శ్చ॒న్ద్రమా॒ ఇతి

॥ 7 ॥

పదము :

ము॒ఞ్చ॒స్తు । మా । శ॒వథ్యా॒2త్ ।

అ॒హో॒రా॒త్రే ఇతి । అ॒థోఇతి । ఐ॒షాః ।

సో॒మః । మా । దీ॒వః । ము॒ఞ్చ॒స్తు ।

యమ్ । ఆ॒హః । చ॒న్ద్రమా॒ః । ఇతి

॥ 7 ॥

అనువాదం:

శపథ ప్రభవ పాపం నుంచి
అహారాత్రులు, ఉపశాఖలు, సోమదేవుడు
నిన్ను విముక్తి చెందింతురు గాక!
ఆ సోమునే 'చంద్రమాః' అని
అభిజ్ఞులు అంటారు.

॥ 7 ॥

మంత్రము:

పార్థి॑వా ది॒వ్యాః పశ॑వ

అర॒ణ్యా ఉత॑ యే మృ॒గాః ।

శకు॑స్తాన్ పక్షి॑ణో బ్రా॒హ్మ-

స్తే నో॑ ము॒చ్ఛాన్త॑న్త॒హసః॑

॥ 8 ॥

పదము:

పార్థి॑వాః । ది॒వ్యాః । పశ॑వః ।

అర॒ణ్యాః । ఉత॑ । యే । మృ॒గాః ।

శకు॑స్తాన్, పక్షి॑ణః । బ్రా॒హ్మః ।

తే । నః । ము॒చ్ఛాన్త॑న్త । అం॒హసః॑

॥ 8 ॥

అనువాదం:

భూలోకమునకు చెందిన, ద్యులోకమునకు చెందిన
పశువులు, అరణ్యంలోని మృగాదులు
శకునభూతములైన పక్షులు

మొదలగు వానిని స్తుతిస్తున్నాము.

అవి మమ్ములను పాపం నుంచి

విముక్తి చెందించు గాక !

॥ 8 ॥

మంత్రము :

భవాశ్రయో విదం బ్రహ్మో

రుద్రం వశువతిశ్చ యః ।

ఇహ ర్యా ఏషాం సంవిద్మ

తా మః సస్తు సదా శివాః

॥ 9 ॥

పదము :

భవాశ్రయో । ఇదమ్ బ్రహ్మముః ।

రుద్రమ్ । వశువతిః । చ । యః ।

ఇహః । యః । ఏషామ్ । సమ్విద్మ ।

తాః । మః । సస్తు । సదా । శివాః

॥ 9 ॥

అనువాదం :

భవాశ్రయములను గూర్చి

ఈ స్తుతివాక్యాన్ని పలుకుతున్నాము.

అలాగే రుద్రుని స్తుతిస్తున్నాము.

వశువతిని స్తుతిస్తున్నాము.

ఈ దేవతల బాణములు మాకు తెలియును.

అవి మాకు వర్షదా సుఖహేతువులగు గాక !

॥ 9 ॥

పంక్తము :

దివం బ్రూమో నక్షత్రాణి

భూమిం యజ్ఞాణి పర్వతాన్ ।

సముద్రా నద్యోఽపేశంతా-

స్తే నో ముఞ్చన్త్యహసః

॥ 10 ॥

పదము :

దివమ్ । బ్రూమః । నక్షత్రాణి ।

భూమిమ్ । యజ్ఞాణి । పర్వతాన్ ।

సముద్రాః । నద్యోః । పేశంతాః ।

తే । నః । ముఞ్చన్తు । అహసః

॥ 10 ॥

అనువాదం :

ద్యులోకాన్ని స్తుతిస్తున్నాము
దానినాశ్రయించి ఉన్న నక్షత్రాలను స్తుతిస్తున్నాము
అలాగే భూమిని స్తుతిస్తున్నాము
అందలి పుణ్యక్షేత్రాలను స్తుతిస్తున్నాము
అలాగే పర్వతాలను స్తుతిస్తున్నాము
సముద్రాలను స్తుతిస్తున్నాము
నదులను స్తుతిస్తున్నాము
సరోవరాదులను స్తుతిస్తున్నాము
అవన్నీ మమ్ములను పాపం నుంచి
విముక్తి చెందించు గాక !

॥ 10 ॥

మంత్రము :

సప్త రీన్ వా ఇదం బ్రూమోఽ-

వో దేవీః ప్రజాపతిమ్ ।

పితౄన్ యమశ్రేష్ఠాన్ బ్రూమ-

స్తే నో ముఖ్య స్త్వంహః

॥ 11 ॥

పదము:

సప్త బ్రూషీన్ । వై । ఇదమ్ । బ్రూమః ।

అపః । దేవీః । ప్రజాపతిమ్ ।

పితౄన్ । యమశ్రేష్ఠాన్ । బ్రూమః ।

తే । నః । ముఖ్యస్త్వంహః

॥ 11 ॥

అనువాదం :

సప్తర్షులను గూర్చి కదా ఈ స్తోత్రం చేస్తున్నాము

అలాగే ఈ ఆపోదేవతలను స్తుతిస్తున్నాము

ప్రజాపతిని స్తుతిస్తున్నాము

యమాధిపతితులైన పితరులను అలాగే స్తుతిస్తున్నాము

వారు మమ్ములను పాపం నుంచి

విముక్తులను చేయుదురు గాక ।

॥ 11 ॥

మంత్రము :

యే దేవా దీవిషతో

అన్తరిక్షసదేశ్య యే ।

పృథి॒వ్యాం శ॒క్రా యే శ్రీ॒తా-

స్తే నో ము॒ఞ్చ న్త్వంహా॑నః

॥ 12 ॥

పదము

యే । దే॒వాః । ది॒వి॒ఽన॒దః ।

అ॒న్త॒రి॒క్ష॒ఽన॒దః । చ । యే ।

పృథి॒వ్యామ్ । శ॒క్రాః । యే । శ్రీ॒తాః ।

తే । నః । ము॒ఞ్చ॒న్తు । అంహా॑నః

॥ 12 ॥

అనువాదం

ద్యులోకంలో ఉపవిష్టులై ఉన్న దేవతలు,

అంతరిక్షంలో ఉపవిష్టులై ఉన్న దేవతలు,

భూలోకంలో శక్తులై ఉన్న దేవతలు,

దాని నాశ్రయించి ఉన్న దేవతలు-

పీరందరూ మమ్ములను పొంది నుంచి

విముక్తులను చేయుదురు గాక !

॥ 12 ॥

మంత్రము :

అది॒త్యా రు॒ద్రా వసే॑వో

ది॒వి దే॒వా అథ॑ర్వా॒ణః ।

అ॒గ్నిర॑నో మ॒నీషి॑ణ

స్తే నో ము॒ఞ్చ న్త్వంహా॑నః

॥ 18 ॥

పదము:

అది॒త్యాః । రు॒ద్రాః । వసీ॑వః ॥

దివి॑ । దే॒వాః । అథ॑ర్వా॒ణః ।

అశ్శీ॑రసః । మనీ॑షి॒ణః ।

తే । నః । ము॒ఞ్చ॒న్తు । అం॑హసః

॥ 13 ॥

అనువాదం :

ద్వాదశాదిత్యులు, ఏకాదశ రుద్రులు,
అష్టవసువులు, దివిలోనున్న దేవతలు-
వీరిని, అథర్వవేదద్రష్టలైన అథర్వాణులను,
అంగిరసులను మనీషులైన వారందరినీ
మేము స్తుతిస్తున్నాము.
వారు మమ్ములను పాపం నుంచి
విముక్తులను చేయుదురు గాక !

॥ 13 ॥

పంక్తము:

య॒జ్ఞం బ్రా॑మో య॒జమా॑న-

మృ॒చః సా॑మాని భే॒షణా॑ ।

యజా॑ంషి హో॒త్రా బ్రా॑మ-

స్తే నో॑ ము॒ఞ్చ॒న్తు॒న్వం॑హసః

॥ 14 ॥

పదము :

యజ్ఞమ్ । బ్రామః । యజమానమ్ ।

ఋచః । సామాని । భేషజా ।

యజాంషి । హోత్రాః । బ్రామః ।

తే । నః । ముచ్చాన్తు । అంహసః

॥ 14 ॥

అనువాదం :

యజ్ఞాన్ని స్తుతిస్తున్నాము.

యజమానుని స్తుతిస్తున్నాము.

ఋక్కులను, సామములను, శాంతికరములైన

వామదేవ్యాది భేషజములను, యజస్సులను,

హోతలైన వారిని స్తుతిస్తున్నాము.

వారు మమ్ములను పాపం నుంచి

విముక్తులను చేయుదురు గాక !

॥ 14 ॥

మంత్రము :

పశ్య రాజ్యాని వీరుధాం

సోమశ్రేష్ఠాని బ్రామః ।

దర్శ భక్షో యవః సహ-

స్తే నో ముచ్చాన్తు వ్యంహసః

॥ 15 ॥

పదము:

ప॒చ్చా॑ । రా॒జ్యా॑నీ । వీ॒రు॑ధామ్ ।

నో॒మ॒శ్రేష్ఠా॑ని । బ్రా॒మ॒ణః ।

ద॒ర్శ॒ణః । భ॒గ్గః । య॒వః । స॒హః ।

తే॒ । నః॒ । ము॒చ్చా॒న్తు॒ । అం॒హ॒సః॒

■ 15 ■

అనువాదం:

ఓషధులకు చెందిన పత్ర, కాండ, పుష్ప, ఫల,

మూలాత్మకములైన ఐదింటిని స్తుతిస్తున్నాము.

దర్శ, భంగ, యవాది ఓషధివిశేషములను

మేము స్తుతిస్తున్నాము.

అవి మమ్ములను పాపం నుంచి విముక్తులను చేయు గాక! 15॥

మంత్రము:

అ॒రా॒యాన్ బ్రా॒మో ర॒క్షా॑న్సి

స॒ర్వాన్ పు॒ణ్య॑జ॒నాన్ పి॒తౄ॑న్ ।

మృ॒త్యా నే॑కశతం బ్రా॒మ

స్తే॒ నో॒ ము॒చ్చా॒న్త్వం॑హ॒సః

■ 16 ■

పదము:

అ॒రా॒యాన్ । బ్రా॒మః । ర॒క్షా॑న్సి ।

స॒ర్వాన్ । పు॒ణ్య॑జ॒నాన్ । పి॒తౄ॑న్ ।

మృత్యూన్ ఏకశతమ్ । బ్రామః ।

తే । నః । ముచ్చస్త్ర । అంహసః

॥ 16 ॥

అనువాదం :

దానప్రతిబంధకులను స్తుతిస్తున్నాము.
అలాగే రాక్షసులను, సర్పములను,
యాతుధానులను, పితరులను, మృత్యుదేవతలను.
ఏకోత్తర శతసంఖ్యాకులను స్తుతిస్తున్నాము.
వారు మమ్ములను పాపం నుంచి
విముక్తులను చేయుదురు గాక !

॥ 16 ॥

షంశ్రమః :

ఋతూన్ బ్రామ ఋతుపతీ-

నార్తవా నుత హాయనాన్ ।

సమాః సంవత్సరాన్ మాసాం-

స్తే నో ముచ్చ స్త్వంహసః

॥ 17 ॥

పదమః :

ఋతూన్ । బ్రామః । ఋతుపతీన్ ।

ఆర్తవాన్ । ఉత । హాయనాన్ ।

సమాః । సమ్వత్సరాన్ । మాసాన్ ।

తే । నః । ముచ్చస్త్ర । అంహసః

॥ 17 ॥

అనువాదం :

ఋతువులను స్తుతిస్తున్నాము.

* ఋతుపతులను స్తుతిస్తున్నాము.

అలాగే ఋతువంబంధ పదార్థములను,

‘చంద్ర, సౌర, సావన’ నామములతో

త్రివిధములైన వంశత్సరములను,

తైత్తిరాది మానములను - పీఠీ నన్నిటినీ స్తుతిస్తున్నాము.

అవి మమ్ములను పాపం నుంచి

విముక్తులను చేయు గాక !

॥ 17 ॥

మంత్రము :

ఏత¹ దేవా దక్షిణతః

హ్వాక్ ప్రాళ్ళా ఉదేత¹ ।

పురస్తా దుత్తరా చృక్రా

విశ్వే దేవాః పమేత్య

తే వో ముళ్ళా వ్యంహహః

॥ 18 ॥

* వసంత ఋతువునకు పశువులు అధిపతులు.

గ్రీష్మఋతునకు రుద్రులు అధిపతులు.

వర్షర్తువునకు అదిత్యులు అధిపతులు.

శరత్తునకు ఋతువులు అధిపతులు.

హేమంతఋతునకు, శిశిరఋతునకు మరుత్తులు అధిపతులు.

పదము :

అ । ఇత । దేవాః । దక్షిణతః ।

వశ్చాత్ । ప్రాళ్ళుః । ఉత్-విత ।

పురస్తాత్ । ఉత్తరాత్ । శక్రాః ।

విశ్వే । దేవాః । సమ్-విత్య ।

తే । నః । ముళ్ళాన్తు । అంహసః

॥ 18 ॥

అనువాదం :

ఓ దేవతలారా ! దక్షిణదిశలో నున్న మీరు దయచేయండి.

పశ్చిమ దిశలో నున్న మీరు దయచేయండి.

ప్రాగ్దిశలో నున్న మీరు దయచేయండి.

మాముందు, ఉత్తరదిశయందున్న మీరంతా

సహగతులై మమ్ములను

పాపం నుంచి విముక్తి చెందించండి.

॥ 18 ॥

మంత్రము :

విశ్వాన్ దేవా నిదం బ్రూమః

సత్యసంధా నృతావృధః ।

విశ్వభిః పత్నీభిః సహ

తే నో ముళ్ళాన్తు స్త్వంహసః

॥ 19 ॥

పదము :

విశ్వాన్ దేవాన్ ఇదమ్ బ్రూమః ।

సత్యసంధాన్ ఋతవృధః ।

విశ్వాభిః పశ్చిభిః సహ ।

తే నః ముచ్చస్త్ర అంహసః

॥ 19 ॥

అనువాదం :

విశ్వేదేవతలను ఉద్దేశించి

ఈ స్తుతివచనాన్ని పలుకుతున్నాము.

వారు సత్యసంధులు. ఋతవర్తకులు.

విశ్వాభ్యులైన దేవీగణంతో పాటు వారందరినీ స్తుతిస్తున్నాము.

వారు మమ్ములను పాపం నుంచి

విముక్తులను చేయుదురు గాక !

॥ 19 ॥

మంత్రము :

సర్వాన్ దేవా నిదం బ్రూమః

సత్యసంధా నృతావృధః ।

సర్వాభిః పశ్చిభిః సహ

తే నో ముచ్చస్త్ర స్త్వంహసః

॥ 20 ॥

పదము :

సర్వాన్ దేవాన్ ఇదమ్ బ్రూమః ।

సత్యసంధాన్ ఋతవృధః ।

సర్వాభిః । పత్నీభిః । సహ ।

తే । నః । ముచ్చాస్తు । అంహసః

॥ 20 ॥

అనువాదం :

సర్వదేవతలను దీనితో స్తుతిస్తున్నాము.

వారు సత్యసంధులు.

ఋతవర్ధకులు, సర్వపత్నీసహితులు

అయిన వారిని స్తుతిస్తున్నాము.

వారు మమ్ములను పాపం నుంచి

విముక్తులను చేయుదురు గాక !

॥ 20 ॥

మంక్రము :

భూతం బ్రూమో భూతపతిం

భూతానా ముత యో వశీ ।

భూతాని సర్వా సంగత్య

తే నో ముచ్చా స్త్వంహసః

॥ 21 ॥

పదము :

భూతమ్ । బ్రూమః । భూతపతిమ్ ।

భూతానామ్ । ఉత । యః । వశీ ।

భూతాని । సర్వా । సమ్గత్య ।

తే । నః । ముచ్చాస్తు । అంహసః

॥ 21 ॥

అనువాదం :

భూతకాలమును స్తుతిస్తున్నాము.
 భూతపతిని స్తుతిస్తున్నాము.
 మరిన్ని ఆ భూతములన్నింటికీ నియంత
 అయిన వానిని స్తుతిస్తున్నాము.
 ఆ సర్వభూతములు సమాగతములై
 మమ్ములను పాపం నుంచి విముక్తులను చేయు గాక ! 21॥

పంక్తము :

యా దేవీః పశ్చా ప్రదిశో

యే దేవా ద్వాదశర్తవః ।

సంవత్సరస్య యే దంష్ట్రా-

స్తే నః సన్తు సదా శివాః

॥ 22 ॥

పదము :

యాః । దేవీః । పశ్చా । ప్రదిశః ।

యే । దేవాః । ద్వాదశ । ఋతవః ।

సమ్వత్సరస్య । యే । దంష్ట్రాః ।

తే । నః । సన్తు । సదా । శివాః

॥ 22 ॥

అనువాదం :

పంచ సంఖ్యాకములైన ప్రధాన దిక్కులు దేవీరూపములు.
 అలాగే ద్వాదశ సంఖ్యాకములైన

ఋతుదేవతలు, సంవత్సరాత్మకమైన

ప్రజాపతి, ఆయన దంతవిశేషములు-

ఇవన్నీ మాకు సర్వదా శివంకరములగు గాక !

॥ 22 ॥

మంత్రము :

య న్మాతలి రథక్రిత-

మమృతం వేద భేషజమ్ ।

త దిష్ట్యో అప్పు ప్రావేశయత్

త దాపో దత్త భేషజమ్

॥ 23 ॥

పదము :

యత్ । మాతలి । రథక్రితమ్ ।

అమృతమ్ । వేద । భేషజమ్ ।

తత్ । ఇష్ట్యోః । అప్ సు । ప్ర । అవేశయత్ ।

తత్ । అపః । దత్త । భేషజమ్

॥ 23 ॥

అనువాదం :

మాతలి రథక్రయంతో లభించిన

అమరణసాధనమైన ఔషధాన్ని ఎరుగును.

ఆ ఔషధాన్ని ఇంద్రుడు ఉదకములలో ప్రక్షేపం చేసినాడు.

ఓ ఉదకమురాలా ! మీరు ఆ ఔషధాన్ని

మాకు ప్రసాదించండి,

॥ 23 ॥

ఇది ఆరవ సూక్తం.

ఇది మూడవ అనువాకం.

అనువాకం : 4

సూక్తం - 7

ముషి: అథర్వశుః దేవతలు ఉచ్చిష్టము, అధ్యాత్మము చందము: 1-5, 7-20,
19-27 అనుష్టుప్ 8 పురశిష్టిగ్ బార్హతసలానుష్టుప్ 21 స్వరాదను
ష్టుప్ 22 విరాట్ పథ్యా ద్విహతిః॥ మంత్రములు ॥ 27 ॥

వినియోగం :- ఈ సూక్తంలో బ్రహ్మాదనమునే సవయజ్ఞంలో హుతశిష్టమైన
 ఉదనమునకు సర్వజగత్కారణభూతమైన బ్రహ్మతో అభేదాన్ని
 సూచిస్తూ సుతి కలదు

మంత్రి తమ

ఉచ్చిష్టే నామ రూపం

చోట్లపై లోక అహింస ।

ఉచితము ఇవ్వ గాగియు

విశ్వ మంత్రః సమాహితమ్

■ 1 ■

పదము 1

ఉత్తరము, నామ, రూపము, చ.

ఉత్తరము. లోకము. అపహరము.

[illegible]

1. అన్న : సమైతిహితమ్

11

అనువాదం.

* ఉచ్చిష్టంలో నామధేయాత్మకమైన
 శబ్దప్రపంచము, దానితో నిరూపణీయమైన
 అర్థప్రపంచము అహితములై ఉన్నవి.
 ఆ ఓదనంలో లోకం అహితమై ఉన్నది.
 అందులోనే ద్యులోకాధిపతి ఇంద్రుడు,
 అగ్ని-వీరిరువురు సమాహితులై ఉన్నారు.
 విశ్వమంతా దాని నడుమ సమాహితమై ఉన్నది. || 1 ||

మంత్రము :

ఉచ్చిష్టే ద్యావాపృథివీ
 విశ్వం భూతం సమాహితమ్ ।
 ఆపః సముద్ర ఉచ్చిష్టే
 చన్ద్రమా వాత ఆహితః || 2 ||

పదము :

ఉత్-ఉచ్చిష్టే । ద్యావాపృథివీ ఇతి ।
 విశ్వమ్ । భూతమ్ । సమ్-అహితమ్ ।
 ఆపః । సముద్రః । ఉత్-ఉచ్చిష్టే ।
 చన్ద్రమాః । వాతః । ఆ-అహితః || 2 ||

* హోమం కరువాక మిగిలివది హుతావశిష్టము. అది భోజనానికై
 ఉద్దేశించిన ఓదనము.

వానిని సృష్టించిన ప్రజాపతి
 అందులోనే నమాహితులై ఉన్నారు.
 లోకంలోని ప్రజలు అందులోనే ఉన్నారు.
 వరుణుడు, సోముడు కూడా
 అందే అహితులై ఉన్నారు.
 వారి అనుగ్రహం వల్ల సంపద
 నాలో అహితమై ఉండు గాక :

॥ 3 ॥

మంత్రము :

దృ॒థో దృ॒హ॒స్థి॒రో నోః
 బ్ర॒హ్మ వి॒శ్వ॒స్ప॒జో దశ॑ ।
 నాభీ॑ మి॒వ న॒ర్వ॒త శ్చ॒క్ర-
 ముచ్చి॑ష్టే దే॒వతాః॑ శ్రీ॒తాః

॥ 4 ॥

పదము :

దృ॒థః । దృ॒హ॒స్థి॒రః । నోః ।
 బ్ర॒హ్మ । వి॒శ్వ॒స్ప॒జః । దశ॑ ।
 నాభీ॑మ్ । ఇ॒వ । న॒ర్వ॒తః । చ॒క్రమ్ ।
 ఉ॒చ్ఛి॑ష్టే । దే॒వతాః॑ । శ్రీ॒తాః

॥ 4 ॥

అనువాదం :

దృఢాంగము, దృఢాస్థిరము అయిన లోకం,
 అందలి బ్రాహ్మణులు, బ్రహ్మ,

విశ్వసప్తలైన నవబ్రహ్మలు, వానిని సృష్టించిన దశబ్రహ్మలు-
 వీరంతా ఉచ్చిష్టముతో సమాహితులై ఉన్నారు.
 మరిన్ని ఇంద్రాది దేవతలందరూ
 చక్రమధ్యస్థమైన నాభి (బండికుండ) వలె
 సర్వత్రా ఉన్న ఉచ్చిష్టాన్ని ఆశ్రయించి ఉన్నారు.   * 4 :

మంత్రము :

ఋక్ సామ యజు రుచ్చిష్ట

ఉద్గితః ప్రస్తుతం స్తుతమ్ ।

హిక్షార ఉచ్చిష్టే స్వరః

సామ్నో మేడిశ్చ త న్మయి

॥ 5 ॥

పదము :

ఋక్ । సామ । యజుః । ఉత్ 2 శ్చిష్టే ।

ఉత్ 2 గితః । ప్ర 2 స్తుతమ్ । స్తుతమ్ ।

హిక్ష 2 కారః । ఉత్ 2 శ్చిష్టే । స్వరః ।

సామ్నో । మేడిః । చ । తత్ । మయి

॥ 5 ॥

అనువాదం :

ఋక్, సామ, యజుర్వేదములు ఉచ్చిష్టమునందు
 సమాశ్రితములై ఉన్నవి.
 అందులో *ఉద్గితము, **ప్రస్తుతము,

* ఉద్గిత గానం చేసే తాగము.

** ప్రస్తుత గానం చేసే తాగము.

స్తుతము, *** హింకారము, **** స్వరము
సామ వేదమునకు సంబంధించిన స్తోత్ర విశేషము
ఇవన్నీ ఉచ్చిష్టమును ఆశ్రయించే ఉన్నవి.

॥ ౧ ॥

మంత్రము.

ఐన్ద్రాగ్నమ్ పావమానమ్

మహానామ్నీ ర్మహావ్రతమ్ ।

ఉచ్చిష్టే యజ్ఞస్యాజ్ఞా-

న్యస్త గర్భ ఇవ మాతరి

॥ 6 ॥

పదము :

ఐన్ద్రాగ్నమ్ । పావమానమ్ ।

మహానామ్నీః । మహావ్రతమ్ ।

ఉచ్ఛిష్టే, యజ్ఞస్య, అజ్ఞాని ।

అన్తః । గర్భః ఇవ । మాతరి

॥ 6 ॥

అనువాదం :

ఇంద్రాగ్నులను స్తుతించే సామము,
మూడు రకాల సవనములలో గానం చేసే సామము,
మహానామ్నములు అను ఋక్కులు,

*** నర్వ ఉద్గతలు మొదలు హింకారాన్ని ప్రయోగిస్తారు.

**** క్రిష్ట, వ్రతమ, ద్వితీయ, తృతీయ, చతుర్థ, మంద్ర, అతిమంద్ర ఆను
సవి సప్తస్వరములు.

* మహావ్రతము - ఇవన్నీ యజ్ఞమునకు
అంగములైన ఉచ్చిష్టమధ్యంలో
మాతృగర్భంలో వలె వర్తిస్తుంటాయి.

॥ 6 ॥

మంత్రము

రాజసూయమ్ వాజపేయమ్-

మగ్నిష్టోమ స్తదధ్వరః ।

అర్కశ్వమేధా పుచ్చిష్ఠే

జీవహర్తి ర్మదిస్తమః

॥ 7 ॥

పదము

రాజసూయమ్ । వాజపేయమ్ ।

అగ్నిష్టోమః । తత్ । అధ్వరః ।

అర్కశ్వమేధా । ఉచ్ఛిష్టే ।

జీవహర్తిః । మదిన్తమః

॥ 7 ॥

అనువాదం

రాజసూయము, వాజపేయము, అగ్నిష్టోమము,

అధ్వరము, అర్కశ్వమేధములు-

ఇవన్నీ ఉచ్చిష్టంలో సమాశ్రితములై ఉన్నవి

---

* రాజవ, గాయత్ర, బృహత్, రథంతర, భద్ర అను పంచసామములతో
చేసే స్తోత్రము

మంత్రము :

అగ్నిహోత్రం చ శ్రద్ధా చ

వషట్కారో వ్రతం తపః ।

దక్షిణేష్టం పూర్తం-

చోచ్చిష్టేఽధి సమాహితాః

॥ ౧ ॥

పదము :

అగ్నిహోత్రమ్ । చ । శ్రద్ధా । చ ।

వషట్కారః । వ్రతమ్ । తపః ।

దక్షిణా । ఇష్టమ్ । పూర్తమ్ । చ ।

ఉత్తేష్టే । అధి । సమ్ఽహితాః

॥ ౧ ॥

అనువాదం :

అగ్నిహోత్రము, శ్రద్ధ, వషట్కారము,

వ్రతము, తపస్సు, దక్షిణ,

ఇష్టము, పూర్తము - ఇవన్నీ

ఉచ్చిష్టమునందు సమాహితములై ఉన్నవి

॥ ౧ ॥

మంత్రము :

ఏకరాత్రో ద్వీరాత్రః

త్రీః వ్రత్రీ రుక్థ్యః ॥

ఓతం నిహిత ముచ్చిష్టే
యజ్ఞస్యాణాని విద్యయా

॥ 10 ॥

పదము.

వికరాత్రః । ద్వీరారాత్రః ।

నద్యఃక్రిః । ప్రక్రిః । ఉక్థ్యః ।

అఽతమ్ । నిహితమ్ । ఉచ్ఛిష్టే ।

యజ్ఞస్య । అణాని । విద్యయా

॥ 10 ॥

అనువాదం :

వికరాత్రము, ద్వీరారాత్రము మొదలైన
అహిన సోమయాగములు,
నద్యఃక్రి, ప్రక్రి (ఏకాహసోమయాగ విశేషములు),
ఉక్థములు ఉచ్చిష్టమునందు
అబద్ధములై, నిక్షిప్తములై ఉన్నవి.
ఈ యజ్ఞసంబంధమైన సూక్ష్మరూపములు
భావనతో బ్రహ్మయందు నిహితములై ఉన్నవి.

॥ 10 ॥

పంక్తము.

చతురాత్రః పంచరాత్రః

షడ్రాత్ర శ్చోభయః సహ ।

షోడశీ సప్తరాత్ర

శోచ్యోష్ఠో జ్జిరే సర్వే

యే యజ్ఞా అమృతే హితాః

॥ 11 ॥

పదము

చతుఃశ్రాతః । పశ్చశ్రాతః ।

షడ్శ్రాతః । చ । ఉభయః । సహ ।

షోడశీ । సప్తశ్రాతః । చ ।

ఉత్తశిష్ఠాత్ । జ్జిరే । సర్వే ।

యే । యజ్ఞాః । అమృతే । హితాః

॥ 11 ॥

అనువాదం :

చతుశ్రాతము, పంచశ్రాతము, షడ్శ్రాతము-
ఇవన్నీ, వీటిని ద్విగుణంగా చేసినవన్నీ,
షోడశీ, ఇతరములు అయిన యజ్ఞములన్నీ-
అమృతత్వాన్ని ప్రసాదించే ఈ యజ్ఞములన్నీ
ఉచ్ఛిష్టమునుంచి సముద్భవించినవి

॥ 11 ॥

మంత్రము :

ప్రతీహరో నిధనం

విశ్వజి ద్వాభిజి చ్చ యః ।

సాహృతిరాత్రా వుచ్ఛిష్ఠే

ద్వాదశాహోఽపి తన్మయి

॥ 12 ॥

ఉత్తశీష్టే । సర్వే । ప్రత్యుచ్చాః ।

కామాః । కామేన । తత్తపుః

॥ 13 ॥

అనువాదం

సూనృతము (నత్యవాక్కు), సంనతి, క్షేమము,
స్వధా, ఊర్జస్సు (బలవర్ధకమైన అన్నము),
అమృతము, సహము - ఈ నర్వకామ్యమాన
ఫలవిశేషములు ఉచ్చిష్టమునందే
సమాశ్రితములై ఉన్నవి
అత్కాభిముఖంగా ఉన్న కామ్యమాన
ఫలంతో యజమానిని తృప్తిచెందిస్తున్నవి

॥ 13 ॥

పంక్తము :

నవ భూమీః సముద్రా

ఉచ్చిష్టేఽధి శ్రీతా దివః ।

అ సూర్యో భాత్యుచ్చిష్టేఽ-

హోరాత్రే అపి తన్మయి

॥ 14 ॥

పదము :

నవ । భూమీః । సముద్రాః । ఉత్తశీష్టే ।

అధి । శ్రీతాః । దివః ।

అ । సూర్యః । భాతి । ఉత్తశీష్టే ।

అహోరాత్రే ఇతి । అపి । తత్ । మయి

॥ 14 ॥

అనువాదం:

నవఖండాత్మకమైన భూమి,
సప్తసముద్రములు, ద్యులోకంలో ఉన్న
ఉచ్ఛిష్టమునందు ఆశీతములై ఉన్నవి.
నూర్యుడు ఉచ్ఛిష్టము నుండి నర్వత్ర ప్రకాశిస్తున్నాడు.
అహోరాత్రులు కూడా దాని నాశ్రయించే ఉన్నవి.
ఈ చెప్పినవన్నీ నాలో భాసించు గాక!

॥ 14 ॥

మంత్రము.

ఉవహవ్యం విహవన్తం

యే చ యజ్ఞా గుహా హితాః ।

విధర్తి ఖర్తా విశ్వస్యో-

చ్ఛిష్టో జనితుః పితా

॥ 15 ॥

పదము.

ఉవహవ్యమ్ । విహవన్తమ్ ।

యే । చ । యజ్ఞాః । గుహా । హితాః ।

విధర్తి । ఖర్తా । విశ్వస్య ।

ఉచ్ఛిష్టః । జనితుః । పితా

॥ 15 ॥

అనువాదం.

ఉచ్చిష్టం స్వోత్పాదకునకు పిత.
ప్రాజమునకు పౌత్రుడు, పితామహుడు.
ఆ హుతావశిష్ట ఓదనం విశ్వమునకు ప్రభువై,
కామవర్షిలయి, మృత్యువును అతిక్రమించినదై,
పృథివియుండు నివసిస్తున్నది.

॥ 16 ॥

మంత్రము:

ఋతం సత్యం తపో రాష్ట్రం

శ్రమో ధర్మశ్చ కర్మ చ ।

భూతం భవిష్య దుచ్చిష్టే

వీర్యం లక్ష్మీ ర్పలం ఖలే

॥ 17 ॥

పదము:

ఋతమ్ । సత్యమ్ । తపః । రాష్ట్రమ్ ।

శ్రమః । ధర్మః । చ । కర్మ । చ ।

భూతమ్ । భవిష్యత్ । ఉచ్చిష్టే ।

వీర్యమ్ । లక్ష్మీః । ఖలమ్ । ఖలే

॥ 17 ॥

అనువాదం:

ఋతము, సత్యము, తపస్సు, రాష్ట్రము, శ్రమ,
ధర్మము, కర్మ, ఉత్పన్నమైన జగత్తు,
ఉత్పన్నం కానున్న జగత్తు - ఈ సర్వమూ
ఉచ్చిష్టము నందే అశ్రితములై ఉన్నవి.

అలాగే వీర్యము, లక్ష్మి, బలము,
బలవత్తరమైన ఆ ఓదనావశేషమునందు
సమాశ్రితములై ఉన్నవి

॥ 17 ॥

మంత్రము

సమృద్ధి రోజు ఆకూతిః

క్షత్రం రాష్ట్రం షడుర్వ్యుః ।

సంవత్సరో ధృచ్ఛిష్ట

ఇదా పైరిషా గ్రహా హవిః

॥ 18 ॥

పదము:

సమృద్ధిః । రోజుః । ఆకూతిః ।

క్షత్రమ్ । రాష్ట్రమ్ । షడ్ । ఉర్వ్యుః ।

సమృత్సరః । అధి । ఉత్ శిష్టి ।

ఇదా । ప్రపిషాః । గ్రహాః హవిః

॥ 18 ॥

అనువాదం :

సమృద్ధి, ఓజస్సు, సంకల్పం, జాత్రలేజం,
రాజ్యం, *షడ్విధాలైన భూములు,
సంవత్సరము, ఇదానామ దేవత,
ఋత్విక్కులను ప్రేరేపించే మంత్రములు,
గ్రహములు, హవిస్సు ఈ ఉచ్ఛిష్టము పైన
ఆధారపడి ఉన్నవి

॥ 18 ॥

* ద్యులోకము, పృథివి, అహోరాత్రులు, ఉదకములు, ఓషధులు

మంత్రము.

చతుర్హోతార ఆప్రియ-

శ్చతుర్మాస్యాని నీవిదః ।

ఉచ్ఛిష్టే యజ్ఞాః హోత్రాః

పశుబన్ధా స్తద్విష్టయః

॥ 18 ॥

పదము;

చతుఃహోతారః । ఆప్రియః ।

చతుఃమాస్యాని । నీవిదః ।

ఉత్తీష్టే । యజ్ఞాః । హోత్రాః ।

పశుబన్ధాః । తత్ । విష్టయః

॥ 19 ॥

అనువాదం :

* 'చతుర్హోతారు' అనే మంత్రములు,
పశుయాగ సంబంధమైన ప్రయాజులు,
చతుర్మాస్యములు, స్తోత్రవ్యగుణప్రకర్ష
నివేదన పరములైన మంత్రములు,
యాగములు, హోతరులు, పశుయాగములు,
ఇష్టులు - ఇవన్నీ ఉచ్ఛిష్టము నందే
సమాశ్రితములై ఉన్నవి.

॥ 19 ॥

* తెత్త రీయకంతో పంచానువాకములుగా సమామూలములైనవి. దశ
హోత, చతుర్హోత, పంచహోత, షడ్హోత, సప్తహోత అవి క్రమంగా
వీని పేర్లు ఉన్నప్పటికీ సామూహికంగా చతుర్హోతలనే పేరుతో వ్యవహరిస్తారు.

మంత్రము:

అ॒ర్థ॒మా॒సా॒శ్చ మా॒సా-

శ్చార్థ॒వా ఋ॒తు॒భిః స॒హ ।

ఉ॒చ్ఛి॒ష్టే ఘో॒షి॒ణీ రా॒వః

స్త॒నయి॒త్నుః శ్రు॒తి ర్మహీ

॥ 20 ॥

పదము:

అ॒ర్థ॒మా॒సాః । చ॒ । మా॒సాః । చ॒ ।

ఆర్థ॒వాః । ఋ॒తు॒భిః । స॒హ ।

ఉ॒చ్ఛి॒ష్టే । ఘో॒షి॒ణీః । రా॒వః ।

స్త॒నయి॒త్నుః । శ్రు॒తిః । మహీ

॥ 20 ॥

అనువాదం:

పక్షములు, మానములు, ఋతుసంబంధమైన

పదార్థవిశేషములు, ఋతువులు-

ఈ నర్వమూ ఉచ్ఛిష్టాన్ని ఆశ్రయించే ఉన్నవి.

పోషించే జలము, ఉరమే మబ్బులు,

పరిశుద్ధమైన భూమి-ఇవన్నీ కూడా

ఉచ్ఛిష్టమునందే సమాశ్రితములై ఉన్నవి.

॥ 20 ॥

మంత్రము:

శర్క॑రాః సేక॑తా అశ్శా॑న

ఓష॑ధయో వీరు॑ధ స్తృ॑తా ।

అ॒భ్రాదీ॑ వి॒ద్యుతో॑ వ॒ర్ష-
ముచ్చి॑ష్టే సం॒శ్రీతా॑ శ్రీతా

॥ 21 ॥

పదము:

శర్క॑రాః । సి॒కతాః॑ । అ॒శ్శానః॑ ।

ఓ॒షధ॑యః । వీ॒రుధః॑ । తృ॒చా ।

అ॒భ్రాదీ॑ । వి॒ద్యుతః॑ । వ॒ర్షమ్ ।

ఉత్త॑శీష్టే । సమ్మ॑శ్రీతా । శ్రీతా

॥ 21 ॥

అనువాదం :

గులకరాళ్ళు, ఇసుక, పాపాణములు, ఓషధులు,
లతలు, తృణములు, మేఘములు, మెఝపులు,
వర్షము - ఇవన్నీ ఉచ్చిష్టమునందే
సమవస్థితములై ఉన్నవి.

॥ 21 ॥

మంత్రము:

రా॒ద్ధిః ప్రా॒ప్తిః సమా॑ప్తి-

ర్యా॒ప్తి ర్మహా॑ ఏధ॒తుః ।

అ॒త్యా॑ప్తి రుచ్చి॑ష్టే భూ॒తి-

శ్చా॒హితా॑ ని॒హితా॑ హితా

॥ 22 ॥

పదము,

రాధీః । వ్ర॒త॑స్త్విః । సమ్॒త॑స్త్విః ।

వి॒త॑స్త్విః । మహాః । ఏ॒ధ॑తుః ।

అతి॒త॑స్త్విః । ఉత్॒త॑శ్శే ।

భూ॑తిః । చ । ఆ॒హ॑తా । ని॒హ॑తా । హి॒తా ॥ 22 ॥

అనువాదం:

నంసిద్ధి, ప్రాప్తి, సమాప్తి, వ్యాప్తి,

తేజస్సు, అభివృద్ధి, అవ్యాప్తి,

సమృద్ధి, అహితములు, నిష్ప్రములు-

ఇవన్నీ ఉచ్చిష్టమునందే స్థితములై ఉన్నవి. ॥ 22 ॥

మంత్రము;

యచ్ఛ॑ ప్రా॒ణతి॑ ప్రా॒దే॒వ

యచ్ఛ॑ వ॒శ్యతి॑ చక్ష॒షా ।

ఉచ్ఛి॑ష్టా జ్జి॒రే వ॒ర్వే

ది॒వి దే॒వా ది॒వి॒క్ర॑తః ॥ 23 ॥

పదము:

యత్ । చ । ప్రా॒ణతి॑ । ప్రా॒దే॒వ ।

యత్ । చ । వ॒శ్యతి॑ । చక్ష॒షా ।

ఉత్తరశిష్టాత్ జజ్ఞిరే సర్వే ।

దివి దేవాః దివిశ్శ్రీతః

॥ 23 ॥

అనువాదం :

చైతన్యవంతమైనది, ప్రాణంతో
నంచలిస్తున్నది, ప్రాణజాతమును
చక్షురింద్రియంతో చూచునది - ఇవన్నీ
ఉచ్ఛిష్టము నుండే జనించినవి.
సర్వదేవతలు, ద్యులోకస్థితులైన దేవతలు
ఉచ్ఛిష్టమునుండే జనించినారు.

। 23 ।

మంత్రము

ఋచః సామాని చంద్రాంసి

పురాణం యజుషా సహ ।

ఉచ్ఛిష్టా జజ్ఞిరే సర్వే

దివి దేవా దివిశ్శ్రీతః

॥ 24 ॥

పదము.

ఋచః । సామాని । చంద్రాంసి ।

పురాణమ్ । యజుషా । సహ ।

ఉత్తరశిష్టాత్ । జజ్ఞిరే । సర్వే ।

దివి । దేవాః । దివిశ్శ్రీతః

॥ 24 ॥

అనువాదం

ఋక్కులు, సామములు, ఛందస్సులు,
 పురాణములు, యజుస్సుతో పాటు ఇవన్నీ
 ఉచ్చిష్టమునుండే జనించినవి
 సర్వదేవతలు, ద్యులోకస్థితులైన దేవతలు
 ఉచ్చిష్టమునుండే జనించినారు

॥ 24 ॥

మంత్రము

ప్రాణాపానౌ చక్షుః శ్రోత్ర

మక్షీతిశ్చ క్షీతిశ్చ యా ।

ఉచ్చిష్టా జజ్ఞరే సర్వే

దివి దేవా దివిశ్రీతః

॥ 25 ॥

పదము

ప్రాణాపానౌ । చక్షుః । శ్రోత్రమ్ ।

అక్షీతిః । చ । క్షీతిః । చ । యా ।

ఉత్తీష్టాత్ । జజ్ఞరే । సర్వే ।

దివి । దేవాః । దివిశ్రీతః

॥ 25 ॥

అనువాదం

ప్రాణాపానములు, చక్షురింద్రియం,
 శ్రోత్రేంద్రియం, క్షయము,
 క్షయాభావము - ఈ సర్వపదార్థములు

ఉచ్చిష్టమునుండే జనించినవి.
సర్వదేవతలు, ద్యులోకస్థితులైన
దేవతలు ఉచ్చిష్టమునుండే జనించినవి.

॥ 25 ॥

పాంత్రిము :

అనన్తా మోదాః ప్రముదోః.

భీమోదముదశ్చ యే ।

ఉచ్చిష్టా జ్జిరే సర్వే

దివి దేవా దీవిశ్రితః

॥ 26 ॥

పదము :

అనన్తాః । మోదాః । ప్రముదోః ।

అభిమోదముదః । చ । యే ।

ఉచ్ఛిష్టాః । జ్జిరే । సర్వే ।

దివి । దేవాః । దీవిశ్రితః

॥ 26 ॥

అనువాదం .

అనంద మోదములు, ప్రమోదములు,
అభిమోదములు - ఇవన్నీ ఉచ్చిష్టమునుండే జనించినవి.
సర్వదేవతలు, ద్యులోకస్థితులైన దేవతలు
ఉచ్చిష్టమునుండే జనించినవి.

॥ 26 ॥

మంత్రము

దేవాః పితరో మనుష్యాః

గన్ధర్వాప్సరసశ్చ యే ।

ఉచ్చిష్టా జ్జిజ్ఞిరే సర్వే

దివి దేవా దివిశ్రీతః

॥ 27 ॥

పదము :

దేవాః । పితరః । మనుష్యాః ।

గన్ధర్వాః అప్సరసః । చ । యే ।

ఉచ్ఛిష్టాః । జ్జిజ్ఞిరే । సర్వే ।

దివి । దేవాః । దివిశ్రీతః

॥ 27 ॥

అనువాదం :

దేవతలు, పితరులు, మనుష్యులు, గంధర్వులు,

అప్సరసలు - పీఠంతా ఉచ్చిష్టమునుండే జనించినారు.

అలాగే ద్యులోకమునందున్న సర్వదేవతలు

ఉచ్చిష్టమునుండే జనించినారు

॥ 27 ॥

ఇది ఏడవ మూక ౦

సూక్తం-8

ఋషిః శౌరుపతి ॥ దేవతలు: మన్మథుఁ, ఆధ్యాత్మము ॥ ఛందస్సు. 1-82,84
అనుష్టుప్, 88 పథ్యావంతి ॥ మంత్రములు. ॥ 84 ॥

వినియోగం :- ఇది అర్చనాక్తం. బ్రహ్మయజ్ఞజపంలో దీనికి వినియోగం. శరీర మధ్యంలో అత్మగా ప్రతిష్ఠితుడైన బ్రహ్మను గూర్చి ఉపదేశించడం కోసం ఆ శరీరానికి, దానికి సాధన భూతాలైన ఇంద్రియాలు అధిష్ఠాతలైన దేవతల ప్రక్క - ప్రతిపచనరూపంతో ఉత్పత్తిని చెప్పదలచి, ఉపాయభూతమైన సృష్టిని ఉపదేశించదలచి ఇలా ప్రారంభిస్తున్నారు.

మంత్రము.

యన్మన్యుర్జాయా మావహాత్

సంకల్పస్య గృహా దధి ।

క ఆసం జన్యాః కే వరాః

క ఆ జ్యేష్ఠవరోఽభవత్

॥ 1 ॥

పదము.

యత్ । మన్యుః । జాయామ్ । ఆఽవహాత్ ।

సమ్కల్పస్య । గృహాత్ । అధి ।

కే । ఆసన్ । జన్యాః । కే । వరాః ।

కః । ఓం ఇతి । జ్యేష్ఠఽవరః । అభవత్

॥ 1 ॥

అనువాదం :

సర్వజగత్తుకు మూలమైన మాయాశక్తిని
అభిముఖం చేసుకున్నాడు.

సంకల్పమునకు ఆవాసమైన చోటు నుంచి
 వధూవర పరీక్ష జరిగినది.
 వరుడెవరు? కన్య ఎవరు?
 వారికి తగిన సమయమేమిటి?
 ఆ సమయంలో ఎవడు ముఖ్యువరుడైనాడు?

|| 1 ||

మంత్రము:

తపశ్చై॑ వాస్తాం॑ కర్మ
 చా॒స్త ర్మహ॑ త్యర్థవే॑ ।
 త ఆ॒సం జన్మా॑ స్తే వరా
 బ్రహ్మ॑ జ్యేష్ఠవరో॑భవత్

|| 2 ||

పదము:

తపః॑ । చ॒ । ఏ॒వ । ఆ॒స్తామ్ । కర్మ॑ । చ॒ ।
 అ॒స్తః । మ॒హతి॑ । అర్థ॑వే॑ ।
 తే॑ । ఆ॒సన్ । జన్మా॑ః । తే॑ । వరాః ।
 బ్ర॒హ్మ । జ్యేష్ఠ॑వరః॒ । అభ॑వత్

|| 2 ||

అనువాదం:

సృష్టినమయంలో ఆ పరమేశ్వరుని
 తపస్సు, కర్మ ఏర్పడినవి.
 ప్రభూతమైన సముద్రమధ్యంలో
 తొలుత ఉదకములున్నవి.

అవి జన్యములైనవి.

అవి వివాహ ప్రవృత్తులైన బంధుజనులైనవి.

అవే వరులుగా కూడా అయినవి.

జగత్కారణమైన బ్రహ్మ జ్యేష్ఠవరుడైనాడు.

॥ 2 ॥

మంత్రము

దశ సాక మజాయస్త

దేవా దేవేభ్యః పురా ।

యా వై తాన్ విద్యాత్ ప్రత్యక్షం ।

స వా అద్య మహద్ వదేత్

॥ 3 ॥

పదము:

దశ । సాకమ్ । అజాయస్త ।

దేవాః । దేవేభ్యః । పురా ।

యాః । వై । తాన్ । విద్యాత్ । ప్రతిక్షమ్ ।

సః । వై । అద్య । మహత్ । వదేత్

॥ 3 ॥

అనువాదం:

దేవతలకంటె ముందే పదుగురు

నుప్రకాశమానులైన దేవతలు ఉద్భవించినారు.

ఉపాసకుడు ఆ దేవతలను ప్రత్యక్షంగా తెలుసుకుంటాడు.

ఆ విద్వాంసుడు ఇప్పుడు సర్వగతమైన

బ్రహ్మను గూర్చి ప్రవచనం చేస్తాడు.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

ప్రాణాపానో చక్షుః శ్రోత్ర-

మక్షితిశ్చ క్షితిశ్చ యా ।

వ్యానోదానో వాక్ మన-

స్తే వా ఆకూతి మావహన్

॥ 4 ॥

పదము:

ప్రాణాపానో । చక్షుః । శ్రోత్రమ్ ।

చ । యా ।

వాక్ । మనః ।

ఆ । అవహన్

॥ 4 ॥

అనుబంధం 3

హృదయమధ్యంలో నున్న క్రియాశక్త్యాత్మక
ప్రాణమునకు ప్రాణాపానములు వృత్తులు
నేత్రము, శ్రోత్రము, అక్షితి (జ్ఞానశక్తి),
క్షితి (క్రియాశక్తి) కలవు
సర్వనాడులలో తిరుగుతూ ప్రేరేపించే
ఉదానం, వాక్కు, మనస్సు - ఇవన్నీ
ప్రాణాపానాదులకు వెంటన దశదేవతలు
పురుష సంకల్పాన్ని వీరు
అభిముఖ్యాన్ని చెందస్తారు

॥ 4 ॥

మంత్రము.

అజాతా ఆసన్నతవోఽ-

థో ధాతా బృహస్పతిః ।

ఇంద్రాగ్ని అశ్వినా తర్హి

కం తే జ్యేష్ఠ ముపాసత

॥ 5 ॥

పదము :

అజాతాః । ఆసన్ । ఋతవః ।

అథో ఇతి । ధాతా । బృహస్పతిః ।

ఇంద్రాగ్ని ఇతి । అశ్వినా । తర్హి ।

కమ్ । తే । జ్యేష్ఠమ్ । ఉప । ఆసత

॥ 5 ॥

అనువాదం :

ఋతువులు సృష్టి నమయంలో ఉత్పన్నములు కాలేదు.

మరిన్ని అదితి పుత్రుడైన ధాత, బృహస్పతి,

ఇంద్రాగ్నులు, అశ్వినీదేవతలు - ఈ ఆరుగురు

ఆరు ఋతువులకు అధిపతులు.

వారు కూడా అప్పటికి జనించలేదు.

ఆ కాలంలో ధాత్రాదులు తమజన్మార్థమై

వృద్ధతముడైన ఏ కారణభూతుని అభ్యర్థించినారు? ॥ 5 ॥

మంత్రము :

తపశ్చై వాస్తాం కర్మ

దానై ర్మహ త్యుర్ధవే ।

తపో హ జ్ఞజ్ఞే కర్మణ-

స్తత్ తే జ్యేష్ఠ ముపాసత

॥ 6 ॥

పదము

తపో : చ । ఏవ । ఆస్తామ్ । కర్మ ।

చ । అస్తా : మహతి । అర్హవే ।

తపో : హ । జ్ఞజ్ఞే , కర్మణః ।

తత్ । తే । జ్యేష్ఠమ్ । ఉప । ఆసత

॥ 6 ॥

అనువాదం :

సృష్టి సమయంలో ఆ పరమేశ్వరుని

తపస్సు కర్మ వీర్వదినవి

ప్రభూతమైన నముద్రమధ్యంలో

తొలుత ఉదకములున్నవి

తపస్సు కర్మనుంచి కలిగినది

ఆ ధాత్రాదులు వృద్ధతముదైన

సృష్టికర్తను సోప్వత్పాదనమునకై ప్రార్థించినారు

॥ 6 ॥

మంత్రము :

యేత ఆసీద్ భూమిః పూర్వా

యా మద్ధాతయ ఇద్ విదుః ।

యో వై తాం విద్యా న్నామథా

స మస్యేత పురాణవిత్

॥ 7 ॥

పదము

యా । ఇతః । ఆసీత్ । భూమిః । పూర్వా ।

యామ్ । అద్ధాతయః । ఇత్ । విదుః ।

యః । వై । కామ్ । విద్యాత్ । నామఽథా ।

నః । మన్యేత । పురాణఽవిత్

॥ 7 ॥

అనువాదం :

ఈ పురోవర్తి అయిన భూమికంటె ముందున్న
పృథివి ఏది కలదో, దానిని ప్రత్యక్షంగా
మహర్షులు వ్యాపించి ఉన్నారు.
ఆ సంగతి వారికి మాత్రమే తెలియును.
అతీత కల్పస్థమైన ఆ భూమిని
ఎవరైతే తెలుసుకొన్నారో,
వారు పురాతనమైన అర్థాన్ని ఎరిగినవారు.

॥ 7 ॥

మంత్రము :

కుత ఇన్ద్రః కుతః సోమః

కుతో అగ్ని రజాయత ।

కుత స్వష్టా సమభవత్

కుతో ధాతాజాయత

॥ 8 ॥

పదము

కుతః । ఇన్ద్రః । కుతః । సోమః ।

కుతః । అగ్నిః । అజాయత ।

అనువాదం :

ఈ భూమిపై మనుష్యులు అలంకృతులై ఉన్నారు.

హవ్యమును, యజ్ఞమును దేవతలకై

సమర్పణం చేస్తున్నారు.

‘స్వధా’ అంటూ అన్నంతో మర్దులు జీవిస్తున్నారు.

ఈ భూమి మాకు బలమును, ప్రాణమును

అయున్నును ప్రసాదించు గాక !

నాకు ఉన్నతిని కల్పించు గాక !

॥ 22 ॥

మంత్రము :

య ప్తే గ॒వ్యః పృ॒థివి స॒ంజభూ॒వ

యం బి॒త్ర త్యోష॑థయో యమా॒వః ।

యం గ॒వ్యర్వా అ॒వ్వర॑సశ్చ ఖే॒జిరే

తేన॑ మా సుర॒భిం కృ॑ణు

మా నో ద్వి॒క్షత॑ కశ్చ॒న

॥ 23 ॥

పదము :

యః । తే । గ॒వ్యః । పృ॒థివి । స॒మ్-జ॒భూవ॑ ।

యమ్ । బి॒త్రతి॑ । త్యోష॑థయః । యమ్ । అ॒వః ।

యమ్ । గ॒వ్యర్వాః । అ॒వ్వర॑సః । చ । ఖే॒జిరే ।

తేన॑ । మా । సుర॒భిమ్ । కృ॑ణు । మా । నః । ద్వి॒క్షత॑ । కః । చ॒న

॥ 23 ॥

అనువాదం :

(పూర్వ ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరంగా చెప్తున్నాడు.)

పూర్వకల్పంలోని ఇంద్రుని నుంచి

ఈ ఇంద్రుడు జనించినాడు.

అలాగే సోముని నుంచి సోముడు,

అగ్ని నుంచి అగ్ని ప్రభవించినారు.

త్వష్ట త్వష్ట నుంచి జనించినాడు.

ధాత ధాత నుంచి జనించినాడు.

॥ 9 ॥

మంత్రము :

యే త ఆసన్ దశ జాతా

దేవా దేవేభ్యః పురా ।

పుత్రేభ్యో లోకం దత్త్వా

కస్మిన్ స్తే లోక ఆసతే

॥ 10 ॥

పదము

యే । తే । ఆసన్ । దశ । జాతాః ।

దేవాః । దేవేభ్యః । పురా ।

పుత్రేభ్యః । లోకమ్ । దత్త్వా ।

కస్మిన్ । తే । లోకే । ఆసతే

॥ 10 ॥

అనువాదం :

ఈ అగ్న్యూది అధిష్ఠాతల నుంచి

పూర్వం పాతాపానాది దశదేవతలు కలిగినారు.

అకర్వ. v 15

వారి పుత్రులకు స్వకీయ స్థానమిచ్చి
ఈలోకంలో వీరు ఉపవిష్టులై ఉన్నారు

॥ 10 ॥

మంత్రము :

యదా శేశా నస్థి స్నాప

మాంసం మజ్జాన మాభరత్ ।

శరీరం కృత్వా పాదవత్

కం లోక మను ప్రావిశత్

॥ 11 ॥

పదము :

యదా । శేశాన్ । అస్థి । స్నాప ।

మాంసమ్ । మజ్జానమ్ । అభరత్ ।

శరీరమ్ । కృత్వా । పాదవత్ ।

కమ్ । లోకమ్ । అను । ప్ర । అవిశత్

॥ 11 ॥

అనువాదం :

సృష్టికాలంలో శిరోదుహాది శరీరావయవములను

ఒకచోట చేర్చినారు

అలా చేర్చిన హస్తపాదాదియుతమైన

శరీరాన్ని నిర్మించి ఇంకొక లోకాన్ని

ప్రవేశించినారు

॥ 11 ॥

మంత్రము:

కుతః కేశాన్ కుతః స్నావ

కుతో అస్థీన్యాభరత్ ।

అక్షా పర్వాణి మజ్జానం

కో మాంసం కుత ఆభరత్

॥ 12 ॥

పదము

కుతః । కేశాన్ । కుతః । స్నావ ।

కుతః । అస్థీని । ఆ । అభరత్ ।

అక్షా । పర్వాణి । మజ్జానమ్ ।

కః । మాంసమ్ । కుతః । ఆ । అభరత్

॥ 12 ॥

అనువాదం:

శరీరహములను ఎక్కడి నుంచి కొనివచ్చి

శరీర నిర్మాణం చేసినాడు ?

ఎక్కడ నుంచి స్రావమనేది ఉత్పన్నమైనది ?

అంగములెక్కడ నుంచి ఉత్పన్నములైనవి ?

కీళ్ళెక్కడ నుంచి ఉత్పన్నములైనవి ?

అస్థ్యంతర్గతమైన రసం (మజ్జ) ఎక్కడ నుంచి వచ్చినది ?

వీటిని మరొకరెవరు కొనివచ్చినారు ?

మాంసాన్ని ఎక్కడ నుంచి కొనివచ్చినారు ?

॥ 12 ॥

మంత్రము :

సం సి॒వో నామ॒ తే దే॒వా

యే సం॑ఖా॒రా స్వ॒మభ॑రన్ ।

సర్వ॑ం సం॒సి॒చ్ఛ మ॒ర్త్యం

దే॒వాః పు॒రుష॑ మా॒విశన్

॥ 13 ॥

పదము

సమ్॒సి॒చ్ఛః । నామ॑ । తే । దే॒వాః ।

యే । సమ్॑ఖా॒రాన్ । సమ్॑భ॒రన్ ।

సర్వ॑మ్ । సం॒సి॒చ్ఛ । మ॒ర్త్యమ్ ।

దే॒వాః । పు॒రుష॑మ్ । ఆ । అ॒విశన్

॥ 13 ॥

అనువాదం :

ఏ దేవతలు ఈ సంఖారములను

సమీకరించినారో, వారిని సంధాయకులంటారు

మరణధర్మంగల సర్వశరీరమును

అద్భిక్వతం చేసి పురుషాకృతిని నిర్మించి

అందులో ప్రవేశించినారు

॥ 13 ॥

మంత్రము:

ఊ॒రూ పా॒దా వ॒ష్టి॒వస్తౌ

శి॒రో హస్తా॑ వ॒థో ముఖ॑మ్ ।

పృష్ఠీ ర్భర్జహ్యే పార్శ్వే

క త్తత్ స మదధా దృషీః

॥ 14 ॥

పదము

ఊరూ ఇతి । పాదో । అష్టివస్తా ।

శిరః । హస్తా । అథో ఇతి । ముఖమ్ ।

పృష్ఠీః । బర్జహ్యో ఇతి । పార్శ్వే ఇతి ।

కః । తత్ । సమ్ । అదధాత్ । ఋషీః

॥ 14 ॥

అనువాదం.

తొడలు, పాదములు, మోకాళ్ళు, శిరస్సు,
హస్తములు మరియు ముఖము,
పృష్ఠములు మరియు వర్జహములనే అవయవములు,
రెండు పార్శ్వములు - ఈ అంగజాతమునంతా
ఏ ఋషి ఒకచోట చేర్చి సృష్టించినాడు?

॥ 14 ॥

మంత్రము

శిరో హస్తా వథో ముఖం

జిహ్వం గ్రీవాశ్చ కీకసాః ।

శ్వచా ప్రౌవృత్య సర్వం తత్

సంధా స మదధా నృహి

॥ 15 ॥

పదము :

శిరః । హస్తా । అథోఽతి । ముఖమ్ ।

జిహ్వమ్ । గ్రీవాః । చ । కిరసాః ।

త్వచా । ప్రౌఠావృత్య । సర్వమ్ । తత్ ।

సమ్మేధా । సమ్ । అదధాత్ । మహి

॥ 16 ॥

అనువాదం :

శిరస్సు, హస్తములు, ముఖము, జిహ్వ,
గ్రీవము, అస్థులు - ఈ అంగములన్నింటినీ
చర్మంతో ఆవృత్తం చేసి, ఆ సర్వాంగ
జాతమును సర్వాంగకర్తృ అయిన దేవత
స్వస్త్వాపారక్షమంగా సృష్టించినది

॥ 15 ॥

మంత్రము :

యత్త చ్చరీర మశయత్

సంధయా సంహితం మహత్ ।

యేనేద మద్య రోచతే

కో అస్మిన్ పర్ణ మాభరత్

॥ 18 ॥

పదము :

యత్ । తత్ । శరీరమ్ । అశయత్ ।

సమ్మేధయా । సమ్మేహితమ్ । మహత్ ।

యేస । ఇదమ్ । అద్య । రోచతే ।

ఈ । అస్మిన్ । వర్ణమ్ । ఆ । అభరత్

॥ 16 ॥

అనువాదం.

సంధాతి అయిన దేవత

అవయవసంధానం చేయగా

ఈ శరీరం ప్రవృద్ధమైనది.

ఈ శరీరం ఇప్పుడు ఏ వర్ణముతో

ప్రకాశిస్తున్నది? ఈ శరీరంలో ఏ దేవుడు

ఆ వర్ణాన్ని సంపాదించి పెట్టినాడు?

॥ 16 ॥

మంత్రము:

సర్వే దేవా అహిక్షన్

త దజానాద్ వధూః సతీ ।

ఈశా వశస్య యా జాయా

సాస్మిన్ వర్ణ మాభరత్

॥ 17 ॥

పదము

సర్వే । దేవాః । అహి । అహిక్షన్ ।

తత్ । అజానాత్ । వధూః । సతీ ।

ఈశా । వశస్య । యా । జాయా ।

సా । అస్మిన్ । వర్ణమ్ । ఆ । అభరత్

॥ 17 ॥

అనువాదం :

ఇంద్రాది దేవతలందరూ, శక్తిమంతులు
 కావలెనని అపేక్షించినారు
 పరమేశ్వరుని వివాహమాడిన
 చిద్రూపి అయిన శక్తి
 ఆ దేవతలు చేసిన దానిని గ్రహించుకున్నది
 నర్వజగత్తునకు నియంత అయిన
 ఆ శక్తి ఈ శరీరంలో
 గౌర, పిత, నీలాది వర్ణములను సృష్టించినది

॥ 17 ॥

మంత్రము :

యదా త్వష్టా వ్యతృణత్
 పితా త్వష్ట ర్య ఉత్తరః ।
 గృహం కృత్వా మర్త్యం
 దేవాః పురుష మావీశన్

॥ 18 ॥

పదము

యదా । త్వష్టా । వి॒తృ॒ణత్ ।
 పితా । త్వష్టః । యః । ఉత్తరః ।
 గృహమ్ । కృత్వా । మర్త్యమ్ ।
 దేవాః । పురుషమ్ । ఆ । అవిశన్

॥ 18 ॥

అనువాదం!

ఏ త్వష్ట, అతనిని సృష్టించిన పిత,
 ఏ కాలంలో ఈ చక్షుశ్శోత్రాది అవయవములను
 కలిపి మర్త్యుని సృష్టించినారో,
 ఆ దేవతలు ఆ పురుషునిలో ప్రవేశించినారు.

॥ 18 ॥

ఘంక్రము :

స్వప్నో వై తస్మిన్ ర్నిఃఋతిః

పాహ్నినో నామ దేవతాః ।

జరా ఖలత్యం పాలిత్యం

శరీర మను ప్రావేశన్

॥ 19 ॥

పదము

స్వప్నః । వై । తస్మిన్ । నిఃఋతిః ।

పాహ్నినః । నామ । దేవతాః ।

జరా । ఖలత్యమ్ । పాలిత్యమ్ ।

శరీరమ్ । అను । ప్ర । అవిశన్

॥ 19 ॥

అనువాదం .

నిద్ర, అలసత, నిర్ఋతి, పాపములు-
 ఈ సర్వం పురుషశరీరంలో ప్రవేశించినవి.
 వృద్ధాప్యం, చిత్తస్థలనం, వెంట్రుకలు నెరవడం-

పీని అభిమాన దేవతలు
శరీరంలో ప్రవేశించినారు

॥ 19 ॥

మంత్రము

స్తేయం దుష్కృతం వృజినం
సత్యం యజ్ఞో యశో బృహత్ ।
బలం చ క్షత్రమౌషశ్చ
శరీర మను ప్రావిశన్

॥ 20 ॥

పదము :

స్తేయమ్ । దుఃకృతమ్ । వృజినమ్ ।
సత్యమ్ । యజ్ఞః । యశః । బృహత్ ।
బలమ్ । చ । క్షత్రమ్ । ఔషః । చ ।
శరీరమ్ । అను । ప్ర । అవిశన్

॥ 20 ॥

అనువాదం

స్తేయము (దొంగతనము), దుష్కృతము,
తజ్జనితపాపము, యథార్థకథనము,
యజ్ఞము, కీర్తి, బలము, జ్ఞాత్రతేజము,
ఔషన్ను - ఇవన్నీ పురుషునిలో
వాని ననుగమించి ప్రవేశించినవి

॥ 20 ॥

మంత్రము.

భూతిశ్చ వా అభూతిశ్చ

రాతయోఽ రాతయశ్చ యాః ।

క్షుధశ్చ సర్వా స్తృప్తా శ్చ

శరీర మను ప్రావీశన్

॥ 21 ॥

పదము :

భూతిః । చ । వై । అభూతిః । చ ।

రాతయః । అరాతయః । చ । యాః ।

క్షుధః । చ । సర్వాః । తృప్తాః । చ ।

శరీరమ్ । అను । ప్ర । అవిశన్

॥ 21 ॥

అనువాదం :

సమృద్ధి, అసమృద్ధి, మిత్రులు, శత్రువులు-

ఇవన్నీ, ఆకలి, దబ్బి మొదలైనవన్నీ

పురుషుని శరీరంలో ఒకదానివెంట ఒకటి ప్రవేశించినవి. ॥21॥

మంత్రము :

నిష్ఠాశ్చ వా అనిష్ఠాశ్చ

యచ్చ హస్తేతి నేతి చ ।

శరీరం శ్రద్ధా దక్షిణా-

శ్రద్ధా చాను ప్రావీశన్

॥ 22 ॥

పదము :

ని॒ద్వాః । చ॒ । వై । అని॒ద్వాః । చ॒ ।

యత్ । చ॒ । హ॒స్త॑ । ఇతి॑ । న॒ । ఇతి॑ । చ॒ ।

శరీ॑రమ్ । శ్ర॒ద్ధా । దక్షి॑ణా ।

అశ్ర॑ద్ధా । చ॒ । అను॑ । ప్ర॒ । అవి॒శన్

॥ 22 ॥

అనువాదం :

నిందానిందలు, హర్షజనకమైనది,
హర్షజనకం కానిది, శ్రద్ధ, దక్షిణ, అశ్రద్ధ-
ఇవన్నీ పురుషుని శరీరంలో దాని
నాశ్రయించి ప్రాదుర్భవించినవి

॥ 22 ॥

మంత్రము

వి॒ద్యాశ్చ॑ వా అవి॒ద్యాశ్చ॑

యద్వా॒న్య దు॑పదేశ్య॒మ్ ।

శరీ॑రం బ్ర॒హ్మ ప్రా॒వీశ-

ద్భ॒చః సా॒మాథో॑ యజ్ఞః

॥ 23 ॥

పదము :

వి॒ద్యాః । చ॒ । వై । అవి॒ద్యాః । చ॒ ।

యత్ । చ॒ । అన్యత్ । ఉప॑దేశ్య॒మ్ ।

శరీరమ్ । బ్రహ్మ । ప్ర । అవిశత్ ।

ఋచః । సామ । అథోఽతి । యజ్ఞః

॥ 23 ॥

అనువాదం :

విద్యలు, అవిద్యలు, ఇతరములు,

ఉపదేశ సమధిగమ్యమైన బ్రహ్మ

శరీరంలో ప్రవేశించినవి.

మరిన్ని ఋక్సామ యజుర్వేదములు

అందులో ప్రవేశించినవి.

॥ 23 ॥

మంత్రము :

అనన్తా మోదాః ప్రముదోఽ-

భిమోదముదశ్చ యే ।

హసో నరిష్టా నృత్తాని

శరీర మను ప్రాప్నిశన్

॥ 24 ॥

పదము :

అనన్తాః । మోదాః । ప్రముదాః ।

అభిమోదముదాః । చ । యే ।

హసః । నరిష్టా । నృత్తాని ।

శరీరమ్ । అను । ప్ర । అప్నిశన్

॥ 24 ॥

అనువాదం,

అనంద మోదములు, ప్రమోదము,
అభిమోదము, ముదము, హాసము,
మనుష్యునకు గోచరించే శబ్దస్పర్శాది
విషయములు, నృత్యములు-ఇవన్నీ
ఆ శరీరాన్ననునరించే ప్రవేశించినవి

మంత్రము :

అలాపాశ్చ ప్రలాపా-

శ్చాభిలాప లపశ్చ యే ।

శరీరం నర్వే ప్రావిశ-

న్నాయుజః ప్రయుజో యుజః

పదము;

అ॒లాపాః । చ । ప్ర॒లాపాః । చ ।

అ॒భిలాప॑లపః । చ । యే ।

శరీరమ్ । నర్వే । ప్ర । అ॒విశన్ ।

అ॒ల॒యుజః । ప్ర॒ల॒యుజః । య॒జః ।

అనువాదం;

అలాపములు, ప్రలాపములు, అభిలాపములు-
ఇవన్నీ పురుషశరీరంలో ప్రవేశించినవి.
అయోజనములు, ప్రయోజనములు
యోజనములు-ఇవన్నీ శరీరంలో ప్రవేశించినవి

మంత్రము :

ప్రా॒ణాపా॒నౌ చక్షుః శ్రో॒త్ర-

మక్షీ॑తి॒శ్చ క్షీ॑తి॒శ్చ యా ।

వ్యా॒నోదా॒నౌ వాక్ మనః

శరీ॑రేణ త ఈ॒యన్తే

॥ 26 ॥

పదము :

ప్రా॒ణాపా॒నౌ । చక్షుః । శ్రో॒త్రమ్ ।

అక్షీ॑తిః । చ । క్షీ॑తిః । చ । యా ।

వ్యా॒నఽఉదా॒నౌ । వాక్ । మనః ।

శరీ॑రేణ । తే । ఈ॒యన్తే

॥ 26 ॥

అనువాదం :

ప్రాణాపానములు, చక్షురింద్రియం, శ్రోత్రేంద్రియం,

అక్షితి, క్షితి (క్షయాభావము, క్షయము),

వ్యానోదానములు, వాక్కు, మనస్సు

శరీరంలో ప్రవేశించినవి.

॥ 26 ॥

మంత్రము :

అ॒శిష్య॑ ప్ర॒శిష్య॑

న॒శిష్యో॑ వి॒శిష్య॑ యాః ।

పదము :

అస్మి¹యాః । చ । వాస్మి¹యాః । చ ।

త్వర¹ణాః । కృప¹ణాః । చ । యాః ।

గుహ్య¹ః । శుక్ర¹ః । స్థూల¹ః । అపః ।

తాః । బీభత్స¹ । అసాదయన్

॥ 28 ॥

అనువాదం :

అస్మియములు (సమంత స్నానములకు
సంబంధించిన ఉదకములు),
వాస్మియములు (శరీరములకు సంబంధించిన ఉదకములు),
త్వరణములు (త్వరగా పోవునవి)
కృపణములు మొదలైన ఉదకములు—
గుహ్యములై, శుక్లవర్ణములై, స్థూలములై
ఉన్న ఉదకములు—ఇవన్నీ బీభత్సమానమైన
పురుషశరీరమునందు ఉన్నవి.

॥ 28 ॥

మంత్రము :

అస్థి¹ కృత్వా సమిధం

తదష్టాపో అసాదయన్ ।

రేతః¹ కృత్వాఽఙ్గం

దేవాః పురుష మావీశన్

॥ 29 ॥

పదము

అస్థి॑ । కృ॒త్వా । సమ్॒ఽఞ్ధమ్ ।

తత్ । ఆ॒ష్ట । ఆ॒పః । అ॒సాద॑యన్ ।

రే॒తః । కృ॒త్వా । ఆ॒జ్యమ్ ।

దీ॒వాః । పు॒రుష॑మ్ । ఆ । అ॒విశన్

॥ 29 ॥

అనువాదం :

శరీరసంబంధమైన అస్థిజాతము
 శరీర పరిపాక నిమిత్తమైన దానినిగా చేసి,
 ఈ శరీరంలో అష్టసంఖ్యకములైన ద్రవములుగా ఉన్నవి.
 అజ్యము, వీర్యముగా పరికల్పించి
 ఇంద్రియాది దేవతలు
 పురుషుని శరీరంలో ప్రవేశించినారు.

॥ 29 ॥

మంత్రము :

యా ఆ॒పో యాశ్చ॑ దే॒వతా

యా వి॒రాడ్ బ్ర॒హ్మ॑ణా స॒హ ।

శరీ॑రం బ్ర॒హ్మ ప్రా॑వీశ-

చ్ఛరీ॑రే॒ధి ప్ర॒జాప॑తిః

॥ 30 ॥

పదము :

యాః । ఆ॒పః । యాః । చ । దే॒వతాః ।

యా । వి॒రాడ్ । బ్ర॒హ్మ॑ణా । స॒హ ।

శరీరమ్ । బ్రహ్మ । ప్ర । అవిశత్ ।

శరీరే । అధి । ప్రజాపతిః

॥ 30 ॥

అనువాదం :

తొలుత చెప్పిన ఉదాహరణలు, దేవతలు,

విరాట్టు, బ్రహ్మతేజస్సుతోపాటు

ఉన్న అవన్ని శరీరంలో ప్రవేశించినవి.

తరువాత బ్రహ్మకూడ ఆ శరీరంలో ప్రవేశించెను.

అందులో ప్రజాపతి (సంతానకారకుడు) ఉన్నాడు. ॥ 30 ॥

మంత్రము :

సూర్య శ్చక్షు ర్వాతః ప్రాణం

పురుషస్య వి భేజిరే ।

అథా స్యేతర మాత్మానం

దేవాః ప్రాయచ్చ స్సగ్నయే

॥ 31 ॥

పదము :

సూర్యః । చక్షుః । వాతః । ప్రాణమ్ ।

పురుషస్య । వి । భేజిరే ।

అథ । అన్యః । ఇతరమ్ । ఆత్మానమ్ ।

దేవాః । ప్ర । అయచ్చన్ । అగ్నయే

॥ 31 ॥

అనువాదం :

నూర్కుడు పురుష నేత్రేంద్రియాన్ని
అత్యీయభాగంగా స్వీకరించినాడు.
వాయువు ప్రాణాన్ని తన భాగంగా స్వీకరించినాడు.
ఇలా ఆయా ఇంద్రియాధిదేవతలు విభజించుకుని,
వారి వారి భాగాలుగా స్వీకరించినారు.
పిదప ఇంద్రియ వ్యతిరేకమైన
స్థూల శరీరాన్ని అగ్నికై
దేవతలు, తమభాగంగా స్వీకరించినారు.

॥ 31 ॥

మంత్రము :

తస్మాద్ వై విద్వాన్ పురుష-

మిదం బ్రహ్మేతి మన్యతే ।

సర్వా హ్యస్మిన్ దేవతా

గావో గోష్ఠ ఇవాసతే

॥ 32 ॥

పదము .

తస్మాత్ । వై । విద్వాన్ । పురుషమ్ ।

ఇదమ్ । బ్రహ్మ । ఇతి । మన్యతే ।

సర్వాః । హి । అస్మిన్ । దేవతాః ।

గావః । గోష్ఠేఽశ్వ । ఆసతే

॥ 32 ॥

అనువాదం :

అందువల్ల విద్వాంసుడైన పురుషుని శరీరాన్ని
అపరోక్షబ్రహ్మగా భావిస్తాడు.
సర్వదేవతలు ఈ శరీరంలోనే
గోష్ఠంలో గోవులున్నట్టుగా ఉంటారు.

॥ 32 ॥

మంత్రము :

ప్రథమేన ప్రమారేణ

త్రేధా విష్యజ్జే వి గచ్ఛతి ।

అద ఏకేన గచ్ఛ

త్యద ఏకేన గచ్ఛ

తీహైకేన ని షేవతే

॥ 33 ॥

పదము :

ప్రథమేన । ప్రమారేణ ।

త్రేధా । విష్యజ్జే । వి । గచ్ఛతి ।

అదః । ఏకేన । గచ్ఛతి ।

అదః । ఏకేన । గచ్ఛతి ।

ఇహ । ఏకేన । ని । షేవతే

॥ 33 ॥

అనువాదం :

ప్రథమభావి అయిన శరీరంతో మృతుడై
జీవాత్మ, మూడువిధాలుగా

నానా నియమాలతో వెడతాడు.
 స్వర్ణస్థితిని పుణ్యకర్మతో పొందుతాడు.
 నరకస్థితిని పాపకర్మతో పొందుతాడు.
 ఈ భూలోకంలో పుణ్యపాపాత్మకమైన కర్మతో
 సుఖదుఃఖాత్మకమైన భోగములను అనుభవిస్తాడు. || 33 ||

మంత్రము :

అ॒వ్వి॒ స్తి॒మా॒సు॒ వృ॒ద్ధా॒సు॒

శరీ॑ర మ॒న్తరా హి॑తమ్ ।

తస్మి॑ం ఛో॒వ్య ధ్యే॑న్తరా

తస్మా॑ ఛో॒వ్య ధ్యే॑చ్యతే

|| 34 ||

పదము :

అ॒వ్వి॒సు । స్తి॒మా॒సు॒ । వృ॒ద్ధా॒సు॒ ।

శరీ॑రమ్ । అ॒న్తరా॒ । హి॑తమ్ ।

తస్మి॑న్ । శ॒వః । అధి॑ । అ॒న్తరా॒ ।

తస్మా॑త్ । శ॒వః । అధి॑ । ఉ॒చ్యతే॒

|| 34 ||

అనువాదం :

అనార్ద్రమైన నర్వజగతును అర్ద్రంచేసి
 ప్రవృద్ధములైన ఉదకముల మధ్యంలో
 శరీరం నిహితమై ఉన్నది.
 అందులో దానిపై మధ్యలో

సర్వాధారభూతుడైన పరమేశ్వరుడున్నాడు.

ఆ శరీరం నుంచి ఆ సూత్రాత్మ సలుకుతాడు.

॥ 34 ॥

ఇది ఎనిమిదవ సూక్తం.

ఇది నాల్గవ అనువాకం.

అనువాకం: 5

సూక్తం - 9

ఋషి: కాంకాయనుడు ॥ దేవత: అద్భుది॥ చందస్సు: 1 సప్తపదా విరాట్ శక్వరీ
2,5-8,10,12,13,18-21 అనుష్టుప్: 3 పరోష్ణిక్: 4 ఉష్ణిగ్ బృహతి
గర్భా పరాత్రిష్టుప్ షట్పదాఽతిజగతి: 2,11,14,23,26 పథ్యాపంక్తి:;
15,22,24,25 సప్తపదా శక్వరీ: 16 పంచపదా విరాడుపరిష్టాజ్ఞోతి
త్రిష్టుప్: 17 త్రిపదా గాయత్రీ ॥ మంత్రములు: ॥ 28 ॥

వినియోగం:- ఈ సూక్తం అధ్యసూక్తం. జయకాముడైన రాజు యద్ధకాలంలో
తన భటులను ప్రేరేపిస్తూ దీనిని జపం చేస్తాడు.

అలాగే శత్రుజయ కర్మలో ఈ అనువాకంతో *వృషదాజ్యమును,
అటుకులను హోమం చేస్తాడు.

అలాగే ఈ అనువాకంతో ధనుర్విద్యాగ్నిలో వృషదాజ్యంతో
తడిసిన ధనుస్సమిధలతో హోమం చేస్తాడు.

అందులో ఆజ్యసిక్తములైన బాణసమిధలను కూడా వేస్తాడు.

అలాగే ఈ అనువాకంతో వృషదాజ్యంలో ధనుస్సును వేసి,
తీసి, అది మంత్రించి, యోధుడైన, జయకాముడైన రాజునకు
ప్రదానం చెయ్యాలి.

ఈ అనువాకంతో ఖంగపాశములను వృషదాజ్యంలో పడవేసి
పరసేనాక్రమణ స్థానములలో ప్రక్షేపించాలి.

*దధిబిందుయక్తమైన ఘృతము.

సర్వమ్ । తత్ । అర్బుదే । త్వమ్ । అమితేభ్యః ।

దృశే । కురు । ఉత్తరాన్ । చ । ప్ర । దర్శయ ॥ 1 ॥

అనువాదం:

మా యుద్ధభటుల హస్తములు, బాణములు,

మా ధానుస్కుల వీర కర్మలు, ఖడ్గములు,

కుఠారములు, ఇతరాయుధములు - ఇవన్నీ,

మా వీరుల హృదయంలో ఉన్న

శత్రుమారణ సంకల్పం - అదంతా

ఓ * అర్బుదా ! (అర్బుద పుత్రుడవైన సర్పమా !) నివు

మా శత్రువుల దృష్టికి తీసుకుని రా.

మరిన్నీ ఉద్గతములైన వానిని పదర్శించు.

॥ 1 ॥

మంత్రము .

ఉత్తిష్ఠత సం నహ్యధ్వం

మిత్రా దేవజనా యూయమ్ ।

సందృష్టా గుప్తా వః సన్తు

యా నో మిత్రా ణ్యర్బుదే

॥ 2 ॥

పదము :

ఉత్ । తిష్ఠత । సమ్ । నహ్యధ్వమ్ ।

మిత్రాః । దేవజనాః । యూయమ్ ।

* ఆ పేరుగల వర్షణుషి.

సమ్మేద్యష్టా । గుప్తా । వః । సన్తు ।

యా । నః । మిత్రాణాం । అర్చ్యదే

॥ 2 ॥

అనువాదం:

మిత్రులైన దేవజనులారా ! మీరు లేవండి.

యుద్ధసన్నద్ధులు కండు.

మీకు కనిపించిన మా భటులు రక్షితులగుదురు గాక !

ఓ సర్పమా ! మా శత్రువులతో

యుద్ధం చేయడానికి వచ్చిన మా సైన్యం

రక్షితమగు గాక !

॥ 2 ॥

మంత్రము:

ఉత్తిష్ఠత మా రభేథా-

మాదానసందానాభ్యామ్ ।

అమిత్రాణాం సేనా

అభి ధత్త మర్చ్యదే

॥ 3 ॥

పదము:

ఉత్ । తిష్ఠతమ్ । ఆ । రభేథామ్ ।

ఆదానసందానాభ్యామ్ ।

అమిత్రాణామ్ । సేనాః ।

అభి । ధత్తమ్ । అర్చ్యదే

॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఓ అర్బుదమా ! నివు, నీ పుత్రుడు
ఉత్తిష్ఠులగుదురు గాక !
పిదప ఆదాన సందానములతో
అమిత్రసేనను బంధింతురు గాక !

॥ 3 ॥

మంత్రము .

అర్బుది ర్నామ యో దేవ
ఈశానశ్చ న్యుర్బుదిః ।
యాభ్యా మస్తరిక్ష మావృత-
మియం చ పృథివీ మహీ ।
తాభ్యా మిన్ద్రమేదిభ్యా మహం
జిత మస్వేమి సేనయా

॥ 4 ॥

పదము :

అర్బుదిః । నామ । యః । దేవః ।
ఈశానః । చ । నిర్బుదిః ।
యాభ్యామ్ । అస్తరిక్షమ్ । ఆవృతమ్ ।
ఇయమ్ । చ । పృథివీ । మహీ ।
తాభ్యామ్ । ఇన్ద్రమేదిభ్యామ్ । అహమ్ ।
జితమ్ । అను । ఏమి । సేనయా

॥ 4 ॥

అనువాదం :

అర్బుదిగా ప్రసిద్ధమైన సర్వాత్మకదేవుడు
 ఎవడైతే ఉన్నాడో, ఆ ప్రభువు,
 అర్బుదపుత్రుడైన సర్యము - వీరిరువురితో
 ఆవృతమైన అంతరిక్షమంతా,
 వారిచే ఆవృతమైన విశాలమైన పృథివి,
 వారు వ్యాపించిన ఇంద్రమేదుల
 అర్బుది, అర్బుదులతో విజితమైన
 శత్రుబలం - వెనుకగా నేను వెడతాను.

॥ 4 ॥

మంత్రము :

ఉత్తిష్ట త్వం దేవజనా-

ర్బుదే సేనయా సహ ।

భజ్జన్మమిత్రాదాం సేనాం

భోగేభిః పరి వారయ

॥ 5 ॥

పదము :

ఉత్ । తిష్ట । త్వమ్ । దేవజన ।

అర్బుదే । సేనయా । సహ ।

భజ్జన్ । అమిత్రాదామ్ । సేనామ్ ।

భోగేభిః । పరి । వారయ

॥ 5 ॥

అనువాదం:

ఓ దేవజనా! అర్బుదా!
 నీవు సేనతోపాటు సిద్ధం కమ్ము.
 శత్రువుల సేనను భంగం చెందించి
 నిజ సర్పశరీరంతో వారిని చుట్టి వెయ్యి.

॥ ౧ ॥

మంత్రము:

సప్త జాతాన్ న్యర్బుద

ఉదారాణాం సమీక్షయన్ ।

తేభి స్త్వ మాజ్యే హుతే

సర్వై రుత్తిష్ట సేనయా

॥ 6 ॥

పదము .

సప్త । జాతాన్ । నిర్బుదే ।

ఉత్తరారాణామ్ । సమీక్షయన్ ।

తేభిః । త్వమ్ । ఆజ్యే । హుతే ।

సర్వైః । ఉత్తిష్ట । సేనయా

॥ 6 ॥

అనువాదం :

ఓ న్యర్బుదా! ప్రాగుక్త లక్షణములుగల వాని
 మధ్యలో సప్తసంఖ్యాకులుగా ఉత్పన్నులైన
 వారిని శత్రువులకు చూపిస్తూ నీవు
 ఆజ్యోపలక్ష్మితమైన హుతంలో
 వారందరితో పాటు మా సేనతోపాటు బయలుదేరు.

॥ 6 ॥

మంత్రము :

ప్రతి॒ఘ్నానా॒శ్రముఖీ

కృ॒ధుకర్ణి॑ చ క్రో॒శతు॑ ।

వి॒కేశీ॑ పు॒రుషే॑ హ॒తే

రది॒తే అ॒ర్చుదే॑ తవ॑

॥ 7 ॥

పదము .

ప్రతి॒ఘ్నానా॒శ్రముఖీ॑ ।

కృ॒ధుకర్ణి॑ చ । క్రో॒శతు॑ ।

వి॒కేశీ॑ । పు॒రుషే॑ । హ॒తే ।

రది॒తే । అ॒ర్చుదే॑ । తవ॑

॥ 7 ॥

అనువాదం:

ఓ అర్బుదమా ! పండ్లతోకాటువేసి

శత్రువు మృతుడుకాగా

అతని భార్య నెత్తి నోదూ కొట్టుకుంటూ

అశ్రుముఖి అయి కర్ణాభరణములు తీసివేసి

వెంట్రుకలు విరబోసుకుని రోదనం చేయుగాక !

॥ 7 ॥

మంత్రము :

సంకర్ష॑స్తీ క॒రూక॑రం

మన॑సా పు॒త్ర మి॒చ్ఛస్తీ॑ ।

పదము :

అలి¹ర్ల²వాః । జాష్క³మదాః ।

గృ¹ధాః । శ్యే²నాః । పత³త్రి⁴ణః ।

ధ్వా¹జ్ఞాః । శకు²న³యః । తృ⁴ప్య⁵న్తు ।

అమి¹త్రే²షు । సమ్³ఈ⁴క్షయన్ ।

రది¹తే । అర్బు²దే । తవ

॥ 9 ॥

అనువాదం :

ధృష్టులైన పక్షులు, పక్షిజాతులు ఏవైతే ఉన్నవో,
శరీరశ్రమను కల్పించే ఆ గృధ్రముల వంటి
పక్షులు, డేగలు, ఇతర మాంసభక్షకములైన పక్షులు,
కాకులు - ఇవన్నీ ఓ అర్బుదమా !
నీ విషదంత విలేఖనంతో మా శత్రువులను నిరీక్షిస్తూ
తదనంతరం తద్భక్షణంతో సంతృప్తులగును గాక !

॥ 9 ॥

మంత్రము :

అథో సర్వం శ్వా¹పదం

మక్షీ¹కా తృ²ప్య³తు క్రి⁴మిః ।

పా¹రు²షే³యే⁴ధి కు⁵ణ⁶పే

రది¹తే అర్బు²దే తవ

॥ 10 ॥

పదము :

అథోఽతి । సర్వమ్ । శ్వాపదమ్ ।

మక్షికా । తృప్యతు । క్రిమిః ।

పౌరుషేయే । అధి । కుణపే ।

రదితే । అర్చుదే । తవ

॥ 10 ॥

అనువాదం :

మరిన్ని సర్వశునకముల వంటి
సృగాల, వాఙ్మూలలన్నీ, నీలమక్షికములన్నీ,
(చెడిన మాంసంలో పుట్టే) క్రిములన్నీ,
శవంపై పడి సంత్కృష్టించు గాక!

॥ 10 ॥

మంత్రము :

ఆ గృహ్ణీతం సం బృహతం

ప్రాణాపానాన్ న్యర్చుదే ।

నివాశా ఘోషాః సం య

న్వమిత్రేషు సమీక్షయన్

రదితే అర్చుదే తవ

॥ 11 ॥

పదము :

ఆ । గృహ్ణీతమ్ । సమ్ । బృహతమ్ ।

ప్రాణాపానాన్ । నిఽఅర్చుదే ।

అశ్వ. v 17

అనువాదం :

ఓ అర్జుదా ! నీవు కాటువేయగా
శత్రు బాహువులు క్రియామూఢములగు గాక !
శత్రు హృదయంలో ఏ సంకల్పం ఉన్నదో,
అది కూడా విస్మృతమగు గాక !
మరిన్ని శత్రు సంబంధమైన
చతురంగబలం నిశ్చేషమగు గాక !

॥ 13 ॥

మంత్రము :

ప్రతిఘ్నానాః సం ధావ-
స్తారః పటారా వాఘ్నానాః ।
అఘారిణీ ర్వికేశ్యోఽరుదత్యః ।
పురుషే హతే రదితే అర్బుదే తవ

॥ 14 ॥

పదము :

ప్రతిఘ్నానాః । సమ్ । ధావస్త ।
ఉరః । పటారౌ । ఆఘ్నానాః ।
అఘారిణీః । వికేశ్యః । రుదత్యః ।
పురుషే । హతే । రదితే । అర్బుదే । తవ

॥ 14 ॥

అనువాదం :

ఓ అర్జుదా ! నీ కోరలకాటుతో
పురుషుడు హతుడు కాగా,

అతని స్త్రీలు తమ శరీరాన్ని కొట్టుకుంటూ
 వక్షస్థలాన్ని, తొడలను తమచేతులతో
 కొట్టుకుంటూ, వెంట్రుకలు విరబోసుకుని
 దుఃఖార్తలై రోదిస్తూ (మృతపురుషుని వద్దకు)
 పరువెత్తుదురు గాక !

॥ 14 ॥

మంత్రము;

శ్వ॒ఽన్వ॒తీ ర॒ప్ప॒రసో

రూ॒ప॒కా ఉ॒తార్బ॒దే ।

అ॒న్తఃపా॒త్రే రే॒రిహ॒తీం

రిశాం దు॒ర్దిహితే॒షిణీ॒మ్ ।

సర్వా॒స్తా అ॒ర్బుదే త్వ

మమి॒త్రేభ్యో దృ॒శే కు

రూ॒దారాంశ్చ ప్ర ద॑ర్శయ

॥ 15 ॥

పదము .

శ్వ॒ఽన్వ॒తీవ॒తీః । అ॒ప్ప॒రసో ।

రూ॒ప॒కాః । ఉ॒త । అ॒ర్బుదే ।

అ॒న్తఃపా॒త్రే । రే॒రిహ॒తీమ్ ।

రిశామ్ । దు॒ర్దిహితే॒షిణీ॒మ్ ।

సర్వాః । తాః । అ॒ర్బుదే । త్వమ్ ।

అమితేభ్యః । దృశే । కురు ।

ఉత్తరరాన్ । చ । ప్ర । దర్శయ

॥ 5 ॥

అనువాదం :

క్రిడార్థం శునకసహితలైన అస్పగసలు,
కేవల రూపమాత్రోపమాన లభ్యములైన సేనలు-
ఓ అర్బుదమా ! వీటినిన్నిటిని శత్రువులకు చూపించు.
పాత్రమధ్యాన్ని నాకుతూ,
దృష్టినిక్షిప్తాన్ని కోరుతున్న గోవును
ఓ అర్బుదమా ! నీవు మొదట చెప్పినవన్నీ
శత్రువులకు చూపించు.
అలాగే అద్భుతరూపులు, వికృతదర్శనులు
అయిన రాక్షసాదులను కూడా చూపించు.

15 "

మంత్రము :

ఖడూరేఽధిచక్రమాం

ఖర్వికాం ఖర్వవాసినిమ్ ।

య ఉదారా అన్తర్హితా

గన్తర్వాప్సరసశ్చ యే ।

సర్వా ఇతరజనా రక్షంసి

॥ 16 ॥

పతము :

ఖడూరే । అధిచక్రమామ్ ।

ఖర్వికామ్ । ఖర్వ2వాసినిమ్ ।

యే । ఉత్తరజనాః । అస్త్రహితాః ।

గన్ధర్వఅప్పరసః । చ । యే ।

సర్వాః । ఇతరజనాః । రక్షంసి

॥ 16 ॥

అనువాదం :

దూరంలో నున్న ఆకాశంనందుండి
సంక్రమణశీలమైన, కొద్దిగా కురచగానున్న,
కొద్దిగా శబ్దిస్తున్న దానిని ఓ అర్బుదమా!
శత్రువులకు చూపించు.

యక్షరాక్షసాదులు, మాయతో కన్పించకుండా ఉన్న
గంధర్వాస్పరసలు - పీఠపరిని
శత్రువులకు చూపించు.

సర్వస్వరూపులు, ఇతరజనంజ్ఞులు -
అయిన దేవతలు, రాక్షసులు -

॥ 16 ॥

మంత్రము :

చతుర్దంష్ట్రం ఛావదతః

కుమ్భముష్కం అస్పృజ్ఞాన్ ।

స్వభ్యసా యే చోద్భ్యసాః

॥ 17 ॥

సదము .

చతుర్దంష్ట్రం ఛావదతః ।

కుమ్భముష్కం అస్పృక్తముఖాన్ ।

స్వభ్యసాః । యే । చ । ఉత్తరభ్యసాః

॥ 17 ॥

అనువాదం :

ఓ అర్బుదా ! నీవు శత్రువుల సేనలు
 శోకార్తులై గడగడలాడునట్టు చెయ్యి.
 అలాగే శత్రువులను పరాభవించి,
 జయశీలరైన అర్బుద, న్యర్బుదులు
 ఇంద్రనహితులు మాకు జయం చేకూర్చుదురు గాక ! ॥ 18 ॥

మంత్రము .

ప్ర॒బ్ధీ॑నో మృ॒ది॒తః శ॑యాం
 హ॒తో॑మి॒త్రో న్య॑ర్బుదే ।
 అగ్ని॒జిహ్వో ధూ॑మశిఖా
 జయ॑న్తి ర్యన్తు సేన॑యా ॥ 19 ॥

పదము .

ప్ర॒బ్ధీ॑నః । మృ॒ది॒తః । శ॑యామ్ ।
 హ॒తః । అమి॒త్రః । ని॒ర్బు॑దే ।
 అగ్ని॒జిహ్వః । ధూ॑మ॒జిఖాః ।
 జయ॑న్తిః । యన్తు । సేన॑యా ॥ 19 ॥

అనువాదం :

ఓ న్యర్బుదా ! మా శత్రువు భీతచేతస్కుడు,
 సంపిష్టగాత్రుడు, గతాశువు అయి పడుకొను గాక!
 నీవు మాయతో సృష్టించిన అగ్నిజిహ్వులు,

ధూమశిఖులు శత్రుబలాన్ని జయించే
మా సేనలతో ఎటు వెళ్ళుదురు గాక !

॥ 19 ॥

మంత్రము

తయా¹ర్బుదే ప్రజుత్తానా-

మిన్దో² హస్తు వరంవరమ్ ।

అమిత్రాణాం శబీపతి-

ర్మామీషాం మోచి కశ్చన

॥ 20 ॥

పదము

తయా । అర్బుదే । ప్రజుత్తానామ్ ।

ఇన్దోః । హస్తు । వరమ్ । వరమ్ ।

అమిత్రాణామ్ । శబీపతిః ।

మా । అమీషామ్ । మోచి । కః । చన

॥ 20 ॥

అనువాదం

ఒ అర్బుదా ! నీవు యుద్ధరంగం నుంచి
తరిమివేసిన శత్రువులను శబీపతి అయిన
ఇంద్రుడు మరిమరీ వధించు గాక !
ఈ శత్రువుల మధ్యలో ఒకడు కూడా
తప్పించుకొనకుండు గాక !

॥ 20 ॥

మంత్రము :

ఉత్క¹సస్తు హృదయా-

న్యూర్ధ్వః ప్రాణ ఉదీషతు ।

శౌష్ఠ్యాస్య మను వర్తకా-

మమిత్రాన్ మోత మిత్రీణః

॥ 21 ॥

అను

ఉత్ । కనస్తు । హృదయాని ।

ఉర్ధ్వః । ప్రాణః । ఉత్ । ఈషతు ।

శౌష్ఠ్యఽతస్యమ్ । అను । వర్తకామ్ ।

అమిత్రాన్ । మా । ఉత । మిత్రీణః

॥ 21 ॥

అనువాదం

శత్రుహృదయములు

వారిలో నుంచి ఎగిరిపోవు గాక ।

ప్రాణవాయువు పైకి ఎగిరిపోవు గాక ।

శత్రువులు నోరెండిపోయి మరణింతురు గాక ।

నూకు మిత్రులైన జనలు అట్లు కాకుందురు గాక । ॥ 21 ॥

మంత్రము

యే చ ధీరా యే చాధీరాః

పరాశ్చో బధిరాశ్చ యే ।

తమసా యే చ తూపరా

అథో బస్తాభివాసినః ।

స॒ర్వా॒న్ స్త్రీ॒న్ అ॒ర్భుదే॒ త్వ
మమి॒త్రేభ్యో॑ దృ॒శే కు
రూదా॒రాంశ్చ॒ వ్ర ద॒ర్శయ

॥ 22 ॥

పదము

యే॒ । చ॒ । ధీ॒రాః । యే॒ । చ॒ । అధీ॒రాః ।

ప॒రా॒ఞ్చః । బ॒ధి॒రాః । చ॒ । యే॒ ।

తమ॒సాః । యే॒ । చ॒ । తూ॒ప॒రాః ।

అ॒థో॒ఞ్చి॒తి । బ॒స్త్రః ॒ అభి॒వా॒సినః॑ ।

స॒ర్వాన్ । కాన్ । అ॒ర్భుదే॒ । త్వమ్ ।

అమి॒త్రేభ్యః॑ । దృ॒శే । కురు॑ ।

ఉత్॒తరాన్ । చ॒ । వ్ర । ద॒ర్శయ

॥ 22 ॥

అనువాదం 1

ధీరులు, కాతరులు, పరాజ్ఞులు, బధిరులు,

తమోఽభ్రాంతులు, మరియు

బస్త్రావిధ్వనిని చేయువారు—

ఓ అర్భుదా ! నీవు నీ మాయతో

సృష్టించిన వారినందరిని శత్రువులకు దర్శింపజేయ్యి

అలాగే అద్భుతరూపులు, వికృతదర్శనులు

అయిన రాక్షసాదులను కూడా చూపించు

॥ 22 ॥

మంత్రము :

అర్చుదిశ్చ త్రిషన్ధిశ్చ-

మిత్రాన్ నో వి విధ్యతామ్ ।

యథైషా మిన్ద్ర్య వృత్రహన్ హనామ

శచీపతేఽమిత్రాదాం నహస్రశః

॥ 23 ॥

పదము

అర్చుదిః । చ । త్రిషన్ధిః । చ ।

అమిత్రాన్ । నః । వి । విధ్యతామ్ ।

యాథా । ఏషామ్ । ఇన్ద్ర్య । వృత్రహన్ । హనామ ।

శచీపతే । అమిత్రాదామ్ । నహస్రశః

॥ 23 ॥

అనువాదం.

సేనామోహకుడైన దేవుడు,
అర్చుది కలిసి మా శత్రువులను
బాగుగా కొట్టుదురు గాక!
ఓ వృత్రహంతా! ఇంద్రా! శచీపతీ!
వీ విధంగా ఈ శత్రువులను వేలాదిగా
చంపగలమో అలా చెయ్యి.

॥ 23 ॥

మంత్రము :

వనస్పతీన్ వానస్పత్యా-

నోషధీ రుత వీరుధః ।

గన్తర్వాప్సరసః సర్వాన్
దేవాన్ పుణ్యజనాన్ విత్వాన్ ।

సర్వాం స్త్రీం అర్బుదే త్వ

మమిత్రేభ్యో దృశే కు

రూదారాంశ్చ ప్ర దర్శయ

॥ 24 ॥

సదము

వనస్పతీన్ । వానస్పత్యాన్ ।

ఓషధీః । ఉత । వీరుధః ।

గన్తర్వాప్సరసః । సర్వాన్ ।

దేవాన్ । పుణ్యజనాన్ । విత్వాన్ ।

సర్వాన్ । శాన్ । అర్బుదే । త్వమ్ ।

అమిత్రేభ్యః । దృశే । కురు ।

ఉత్ ఆరాన్ । చ । ప్ర । దర్శయ

॥ 24 ॥

అనువాదం :

వృక్షములను, తద్వ్యేకారములైన వానిని,
ఓషధులను, తీవెలను, గంధర్వాప్సరనలను,
సర్పములను, దేవతలను, పుణ్యజనులను,
పితరులను, వీరందరినీ ఓ అర్బుదా !

నీవు శత్రువులకు కనపడునట్లు చెయ్యి.
 అలాగే అదృశ్యరూపులు, వికృతదర్శనులు
 అయిన రాక్షసాదులను కూడా చూపించు.

॥ 24 ॥

మంత్రము.

ఈశాం వో మరుతో దేవ
 ఆదిత్యో బ్రహ్మణస్పతిః ।
 ఈశాం వ ఇన్ద్రో శాన్విశ్చ
 ధాతా మిత్రః ప్రజాపతిః ।
 ఈశాం వ ఋషయ శ్చక్ర-
 రమిత్రేషు సమీక్షయన్
 రదితే అర్చుదే తవ

॥ 25 ॥

పదము.

ఈశామ్ । వః । మరుతః । దేవః ।
 ఆదిత్యః । బ్రహ్మణః । పతిః ।
 ఈశామ్ । వః । ఇన్ద్రః । చ । అగ్నిః । చ ।
 ధాతా । మిత్రః । ప్రజాపతిః ।
 ఈశామ్ । వః । ఋషయః । చక్రః ।

అమిత్రేషు । సమ్మత్యయన్ ।

రదితే । అర్పుదే । తవ

॥ 25 ॥

అనువాదం

ఓ శత్రువులారా ! మీకు మరుత్తులు
మొదలైన దేవతలు శిక్షకులగుదురు గాక !
అలాగే ఇంద్రుడు, అగ్ని మీకు నియంతలగుదురు గాక !
ఋషులు శిక్షకులగుదురు గాక !
ఓ అర్బుదా ! శత్రువులలో నీవు
దంతవిలేఖనం చెసినట్లయితే,
మాస్తున్న దేవాదులు శిక్షకులగుదురు గాక !
అట్లే ధాత, మిత్రుడు, ప్రజాపతి శిక్షకులగుదురు గాక ! ॥ 25 ॥

మంత్రము

తేషాం సర్వేషామీశానా

ఉత్తిష్ఠత సం సహ్యాధ్వమ్

మిత్రా దేవజనా యూయమ్ ।

ఇమం స్పృగామం సంజిత్య

యథాలోకం వి తిష్ఠధ్వమ్

॥ 26 ॥

పదము

తేషామ్ । సర్వేషామ్ । ఈశానాః ।

ఉత్ । తిష్ఠత । సమ్ । సహ్యాధ్వమ్ ।

మిత్రాః । దేవజనాః । యూయమ్ ।

ఇమమ్ । సమ్మేగ్రామమ్ । సమ్మేజిత్యమ్ ।

యథాలోకమ్ । వి । తిష్ఠధ్వమ్

॥ 26 ॥

అనువాదం.

అ మా సర్వశత్రువులకు శిక్షకులై,

లేచి సన్నద్ధులగుదురు గాక !

ఓ మిత్రులారా ! దేవజనులారా !

మీరు మా ఈ సంగ్రామాన్ని బాగా

జయించి యథాలోకాలకు వెళ్ళిపొండి.

॥ 26 ॥

ఇది తొమ్మిదవ సూక్తం.

సూక్తం - 10

ముమలు: భృగ్వంగిరసులు ॥ దేవత: త్రిషంధి ॥ ఛందస్సు-1 విరాట్ పథ్యా
 బృహతీ 1 2 షట్పదా త్రిష్టల్గర్వాఽతిజగతీ: 3 విరాడాస్తార పంక్తి: 4
 విరాడనుష్టుప్. 5-7, 10, 11, 14, 15, 18-20, 23, 24 అనుష్టుప్: 8
 విరాట్ త్రిష్టుప్. 9 పురోవిరాడ్ త్రిష్టుప్. 10 పురోవిరాడ్
 పురస్తాఞ్శ్చోతిష్టుప్. 12 పశ్చాదా పథ్యాపంక్తి: 13 షట్పదా
 జగతీ: 14 షట్పదా కకుమృత్యనుష్టుప్ త్రిష్టల్గర్వా శక్వరీ, 17
 పథ్యాపంక్తి: 21 త్రిషదాగాయత్రీ. 22 విరాట్ పురస్తాద్ బృహతీ: 25
 కకుమ్ (ఉప్పిక్), 28 ప్రస్తారపంక్తి ॥ మంత్రములు ॥ 27 ॥

వివియోగం:- పూర్వ సూక్తంలో వలెనే దీనికి కూడా వివియోగం.

అథర్వ v 18

మంత్రము

ఉత్తిష్టత సం నహ్యధ్వ-

ముదారాః కేతుభీః సహ ।

సర్వా ఇతరజనా రక్షాం-

స్యమిత్రా నను ధావత

॥ 1 ॥

పదము :

ఉత్ । తిష్టత । సమ్ । నహ్యధ్వమ్ ।

ఉత్-ఆరాః । కేతుభీః । సహ ।

సర్వాః । ఇతరజనాః । రక్షాంసి ।

అమిత్రాన్ । అను । ధావత

॥ 1 ॥

అనువాదం :

ఉదారులైన సేనానాయకులారా !

మీ మీ ధ్వజాలతో పాటులేవండి

సన్నద్ధులై యుద్ధోద్యుక్తులు కంద

ఓ నర్పములారా ! మీరు కూడా మా శత్రువులను

వెన్నంటి పరువెత్తండి.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

ఈశాం వో వేద రాజ్యం త్రిషణ్ణే

అరుణైః కేతుభీః సహ ।

యే అన్తరిక్షే యే దివి

ప్రృథివ్యాం యే చ మానవాః ।

త్రిషన్ధే నీ చేతసి దుర్జామాన ఉపాసతామ్

॥ 2 ॥

పదము

ఈశామ్ । వః । వేద । రాజ్యమ్ । త్రిషన్ధే ।

అరుణైః । కేతుభిః । సహ ।

యే । అన్తరిక్షే । యే । దివి ।

ప్రృథివ్యామ్ । యే । చ । మానవాః ।

త్రిషన్ధేః । తే । చేతసి ।

దుఃశనామానః । ఉప । ఆసతామ్

॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఓ శత్రువులారా ! మీ రాష్ట్రాన్ని త్రిసంధిదేవుడు

ఈశ్వరుడై తెలుసుకొనుగాక ।

ఓ వజ్రాత్మకదేవా ! అరుణవర్ణములైన

ఆత్మీయ ధ్వజములతో పాటు ఉద్గమించు.

అంతరిక్షంలో ప్రాదుర్భవించేవి,

ద్యులోకంలో ప్రాదుర్భవించేవి,

భూలోకంలో ప్రాదుర్భవించేవి,

ఆయిన ధ్వజములతో ఉద్గమించు.

ఓ త్రిసంధీ ! నీ మనస్సులో నున్న

మా దుష్టశత్రువును గ్రహించుదువు గాక ।

॥ 2 ॥

మంత్రము :

అయోముఖాః సూచీముఖా

అథో వికజ్జతీముఖాః ।

క్రవ్యాదో వాతరంహసః

ఆ సజన్తమిత్రాన్

వజ్రేణ త్రిషన్ధినా

॥ ౩ ॥

పదము :

అయోఃముఖాః । సూచీఃముఖాః ।

అథో ఇతి । వికజ్జతీఃముఖాః ।

క్రవ్యఃఅదః । వాతఃరంహసః ।

ఆ । సజన్తు । ఆమిత్రాన్ ।

వజ్రేణ । త్రిషన్ధినా

॥ ౩ ॥

ఆనువాదం :

అయోముఖులు, సూచీముఖులు అయిన పక్షులు,
మరిన్ని కంటకమయములైన వృక్షవిశేషములు,
వాయువేగంతో వెళ్ళేవి,
త్రిషన్ధినామక వజ్రాయుధంతో
ప్రేరితములై శత్రువులపై అనక్తములగు గాక ।

॥ ౩ ॥

మంత్రము .

అస్త్రధీహి జాతవేద

అదిత్య కుణవం బహు ।

త్రిషస్థి రియం సేనా

సుహితాస్తు మే వశే

॥ 4 ॥

పదము

అస్త్రః । ధీహి । జాతవేదః ।

అదిత్య । కుణవమ్ । బహు ।

త్రిషస్థిః । రియమ్ । సేనా ।

సుహితా । అస్తు । మే । వశే

॥ 4 ॥

అనువాదం,

ఓ జాతవేదా ! అదిత్యా ! బహుళ శవశరీరంతో

అంతరిక్షంలో ఆచ్ఛాదించు.

త్రిషంధిదేవునకు చెందిన ఈ సేన

నా వశంలో నిహితమగు గాక !

॥ 4 ॥

మంత్రము

ఉత్తిష్ట త్వం దేవజనా-

ర్భుదే సేనయా నహ ।

అయం బలి ర్వ ఆహుత-

ప్రివశ్నే రాహుతిః ప్రియా

॥ ౧ ॥

వదము:

ఉత్ । తిష్ఠ । త్వమ్ । దేవఽజన ।

అర్బుదే । సేనయా । సహ ।

అయమ్ । ఐతిః । పః । అఽహుతః ।

త్రిఽసంధేః । అఽహుతిః । ప్రియా

॥ ౧ ॥

అనువాదం:

ఓ దేవజనా! అర్బుదా! నీవు నీ సేనతో పాటు బయలుదేరు

అహుతి ఇస్తున్న నీకు ఈ బలి తృప్తికరమగు గాక!

త్రిషంధిదేవుని సేన కూడా అహుతితో ప్రీతిచెంది

శత్రువులను వధించు గాక!

॥ ౧ ॥

సంక్రమ

శితిపదీ సం ద్యోతు

శరవ్యేయం చతుష్పదీ ।

కృత్యే మిత్రేభ్యో భవ

త్రివశ్నేః సహ సేనయా

॥ ౧ ॥

పదము.

శితిఁవదీ । నమ్ । ద్యతు ।

శరవ్యాఁ । ఇయమ్ । చతుఃపదీ ।

కృత్యే । అమిత్రేభ్యః । భవ ।

త్రిఁసంధేః । సహ । సేనయా

॥ 6 ॥

అనువాదం :

శ్వేతవర్ణపాదములు గల గోవు
పాదచతుష్టయోపేతమైనది,
శరసంహతిరూపమై శత్రువుల మీద పడు గాక !
కృత్యారూపంలో నున్న ఓ గోవా !
శత్రు సంహారిణివి కమ్ము.
త్రిసంధి సేనకూడా నీ వైపున్నది.

॥ 6 ॥

మంత్రము.

ధూమాక్షి సం పతతు

కృధుకర్ణి చ క్రోశతు ।

త్రిషన్ధేః సేనయా జితే

అరుదాః సన్తు కేతవః

॥ 7 ॥

పదము.

ధూమఁబక్షి । నమ్ । పతతు ।

కృధుఁకర్ణి । చ । క్రోశతు ।

త్రి॒సం॑ధిః । సే॒సయా॑ । జితే॑ ।

అరు॑ణాః । స॒న్దు । కే॒తవః॑

॥ 7 ॥

అనువాదం :

శత్రుసేన ధూమాక్షి అయి వచ్చిపడు గాక !
పరుహధ్వనితో చెవులు దిమ్ముపడి
ఆ పరసేన ఆక్రోశించు గాక !
ఈ విధంగా త్రిసంధిసేన పరసేనను జయించగా
చారి ధ్వజములు రక్తముతో తడిసినవై
అరుణవర్ణములగు గాక !

॥ 7 ॥

మంత్రము

అ॒హాయ॑న్తాం పక్షి॑ణో యే

వయాం॑ స్య॒న్తరి॑క్షే దివి॑ యే చర॑న్తి ।

శ్వా॑పదో మక్షి॑కాః సం ర॑భన్తా-

మామాదో॑ గృ॒ధ్రాః కు॑ఙ్గపి రదన్తామ్

॥ 8 ॥

పదము .

అ॒వ । అ॒యన్తామ్ । పక్షి॑ణః । యే ।

వయాం॑సి । అ॒న్తరి॑క్షే । దివి॑ । యే । చర॑న్తి ।

శ్వా॑పదః । మక్షి॑కాః । సమ్ । ర॒భన్తామ్ ।

అ॒మ॒అదో॑ । గృ॒ధ్రాః । కు॑ఙ్గపి రదన్తామ్

॥ 8 ॥

అనువాదం :

అంతరిక్షంలో తిరుగుతున్న పక్షులు
 శత్రుబలం నశింపగా వారిపై వాలుగాక !
 ద్యులోకంలో తిరుగుతున్న పక్షులు,
 మృగములు, మక్షికములు - ఇవన్నీ
 శవభక్షణార్థమై ఉపశమించు గాక !
 గ్రద్దలు శవశరీరాలను తమ ముక్కులతో,
 కాళ్ళతో చిన్నాభిన్నం చేయుగాక !

॥ 8 ॥

మంత్రము

యా మి¹న్ద్రీ²ణ సం³ధాం సమ⁴ధ⁵త్థాబ్రహ్మ⁶దా చ బృహస్ప⁷తే ।తయా⁸హ మిన్ద్రీ⁹సంధయా¹⁰సర్వా¹¹న్ దేవా¹²నిహ హు¹³వఇతో¹⁴ జయత మా ముతః

॥ 9 ॥

పదము

యామ్ । ఇన్ద్రీ²ణ । సమ్³ధామ్ । సమ్⁴అధ⁵త్థాః ।బ్రహ్మ⁶దా । చ । బృహస్ప⁷తే ।తయా⁸ । అహమ్ । ఇన్ద్రీ⁹సంధయా¹⁰ ।సర్వా¹¹న్ । దేవా¹²న్ । ఇహ । హు¹³వే ।

ఇతః । జయత । మా । అముతః

॥ 9 ॥

అనువాదం:

ఓ బృహస్పతి! ఇంద్రునితో, బ్రహ్మతో కలిసి
ప్రతిజ్ఞారూపమైన ఏ సంధానక్రియను చేసినావో,
ఓ ఇంద్రా! ఆ ప్రతిజ్ఞారూపమైన
సంధానక్రియతో సర్వదేవతలను
ఈ సంగ్రామరంగంలోనికి ఆహ్వానిస్తున్నాను
ఓ ఆహూతులైన దేవతలారా!
ఈ మా సేనలకు జయాన్ని చేకూర్చండి
పరసేనలను గెలవనీయకండి

॥ 9 ॥

మంత్రము:

బృహస్పతి రాజ్ఞీరస

ఋషయో బ్రహ్మసంశితాః ।

అసురక్షయమ్ వధమ్

త్రిషంధిం దివ్యాశ్రయన్

॥ 10 ॥

పదము:

బృహస్పతిః । ఆజ్ఞీరసః ।

ఋషయః । బ్రహ్మసంశితాః ।

అసురక్షయమ్ । వధమ్ ।

త్రిసంధిమ్ । దివి । ఆ । అశ్రయన్

॥ 10 ॥

అనువాదం

అంగిరసుని పుత్రుడైన బృహస్పతి,
మంత్రంతో తీక్షణి౯కృతులైన ఇతర ఋషులు

అనురనాశకమైన వజ్రాయుధాన్ని
 ద్యులోకంలో ఉన్న త్రిషంధిదేవుని సేవించినారు.   " 10 "

మంత్రము.

యేనాసౌ గుప్త ఆదిత్య

ఉభా విస్తృత తిష్ఠతః ।

త్రిషంధి దేవా అభజ-

న్తాః సే చ బలాయ చ

॥ 11 ॥

పదము:

యేన । అసౌ । గుప్తః । ఆదిత్యః ।

ఉభౌ । విస్తృతః । చ । తిష్ఠతః ।

త్రిషంధిమ్ । దేవాః । అభజన్త ।

ః సే । చ । బలాయ । చ

॥ 11 ॥

అనువాదం.

ఎవరితో అకసంలో కనబడే ఆదిత్యులు రక్షితులౌతున్నారో,

ఆ ఆదిత్యుడు, ఇంద్రుడు - ఇరువురు

ఎవరి బలంతో స్వస్థానంలో ఉండగలుగుతున్నారో,

ఆ త్రిషంధిని (అయుధభూతుడైన దేవుని)

సర్వదేవతలు ఓజస్సు కోసమై

బలం కోసమై సేవించినారు.

॥ 11 ॥

మంత్రము :

సర్వాం లోకాన్ స్వ మజయన్

దేవా అహత్యానయా ।

బృహస్పతి రాక్షరసః

వజ్రం యమసింహితా

సురక్షయన్ వధమ్

॥ 12 ॥

పదము :

సర్వాన్ । లోకాన్ । సమ్ । అజయన్ ।

దేవాః । అహత్యా । అనయా ।

బృహస్పతిః । రాక్షరసః ।

వజ్రమ్ । యమ్ । అసింహితా ।

అసురక్షయన్ । వధమ్

॥ 12 ॥

అనువాదం :

ఇంద్రాదులు ఈ అహుతితో

సర్వలోకములను జయించినారు

అంగిరఃపుత్రుడైన బృహస్పతి

అసురక్షయకరమైన

అయుధాన్ని అహుతితో

సేవనం చేసినాడు

॥ 12 ॥

పంక్తము:

బృహస్పతి రాక్షరసః

వజ్రం యమసిద్ధితా

సురక్షయణం వధమ్ ।

తేనాహ మమూం సేనాం

ని లిమ్పామి బృహస్పతే

మిత్రాన్ హ హ్యోజసా

■ 13 ■

పదము:

బృహస్పతిః । ఆక్షరసః ।

వజ్రమ్ । యమ్ । అసిద్ధిత ।

అసురక్షయణమ్ । వధమ్ ।

తేన । అహమ్ । అమూమ్ । సేనామ్ ।

ని । లిమ్పామి । బృహస్పతే ।

అమిత్రాన్ । హన్మి । ఓజసా

■ 13 ■

అనువాదం:

అంగిరఃపుత్రుడైన బృహస్పతి

అసురక్షయకరమైన అయుధాన్ని

అహుతితో సేవనం చేసినాడు
 ఆ దేవుని ఆహ్వానిస్తున్నాము
 ఓ బృహస్పతి! నీవు నిర్మించిన ఆయుధంతో
 నేను ఈ శత్రుసేనను విచ్ఛిన్నం చేస్తున్నాను
 శత్రువులను ఆత్మీయబలంతో వధిస్తున్నాను

॥ 13 ॥

మంత్రము :

సర్వే దేవా అశ్వాన్తి

యే అశ్నన్తి వషట్ కృతమ్ ।

ఇమాం జుషధ్వ మాహుతి-

మితో జయత మాముతః

॥ 14 ॥

పదము

సర్వే । దేవాః । అతిఽఆయన్తి ।

యే । అశ్నన్తి । వషట్ కృతమ్ ।

ఇమామ్ । జుషధ్వమ్ । ఆఽహుతిమ్ ।

ఇతః । జయత । మా । అముతః

॥ 14 ॥

అనువాదం :

సర్వదేవతలు శత్రువులను దాటి
 మాకు అభిముఖంగా వస్తున్నారు,
 వషట్కారంతో ఇచ్చిన హవిస్సును, వారు భక్షిస్తున్నారు.
 మీరంతా ఈ అహుతిని సేవించండి

మా సేనలను విజేతలను చేయండి.

పరకీయ సేనలను విజేతలను చేయకండి.

■ 14 ■

మంత్రము 1

సర్వే దేవా అత్యాయుస్తు

త్రిషణ్ణై రాహుతిః ప్రియా :

సంధాం మహతీం రక్షత

యయాగ్రే అసురా జితాః

■ 15 ■

పదము :

సర్వే । దేవాః । అతిఽఆయస్తు ।

త్రిఽసంధీః । ఆఽహుతిః । ప్రియా ।

సమ్ఽధామ్ । మహతీమ్ । రక్షత ।

యయా । అగ్రే । అసురాః । జితాః

■ 15 ■

అనువాదం :

శత్రువులను దాటి మాకు అభిముఖంగా

దేవతలు వత్తురు గాక !

త్రిషంధి అను పేరుగల సేనామోహకుడైన

దేవునకు మా అహుతి ప్రియమగు గాక !

ఓ దేవతలారా ! జయవిషయమైన

మహాప్రతిజ్ఞను కాపాడండి.

దానితో పూర్వం అనురులు పరాజితులైనారు.

■ 15 ■

మంత్రము

వాయు రమిత్రాదా మిష్వగ్రా జ్యాఞ్వుతు

ఇన్ద్రో విషాం బాహూన్ ప్రతి భనక్తు

మా శకన్ ప్రతిధా మిషుమ్ ।

అదిత్య ఏషా మస్తుం వి నాశయతు

చన్ద్రమా యుతా మగతస్య పస్థామ్

॥ 16 ॥

పదము

వాయుః । అమిత్రాదామ్ । ఇమృతాగ్రాదీ । ఆ । అఞ్వుతు ।

ఇన్ద్రోః । విషామ్ । బాహూన్ । ప్రతి । భనక్తు ।

మా । శకన్ । ప్రతిధామ్ । ఇషుమ్ ।

అదిత్యః । ఏషామ్ । అస్తుమ్ । వి । నాశయతు ।

చన్ద్రమాః । యుతామ్ । అగతస్య । పస్థామ్

॥ 16 ॥

అనువాదం

వాయుదేవుడు శత్రువుల బాణాగ్రములకు ఎదురువెళ్ళుగాక !

ఇంద్రుడు ఈ శత్రువుల బాహువులను భగ్నంచేయుగాక !

తమ బాణాన్ని తిరిగి

అనుసంధించుటకు అశక్తులగుదురుగాక !

ఈ ఆయుధజాతాన్ని సూర్యుడు వినష్టం చేయుగాక !

చంద్రుడు శత్రుమార్గాన్ని వేరుపరచు గాక !

॥ 16 ॥

మంత్రము :

యదీ ప్రేయు దేవపురా

బ్రహ్మ వర్మాణి చక్రరే ।

తనూపాసం పరిపాదం కృత్యానా య

దుపొచిరే సర్వం త దీరసం కృధి

॥ 17 ॥

పదము :

యదీ । ప్ర 2 ఈయుః । దేవ 2 పురాః ।

బ్రహ్మ । వర్మాణి । చక్రరే ।

తనూ 2 పాసమ్ । పరి 2 పాసమ్ । కృత్యానాః । యత్ ।

ఉప 2 ఉచిరే । సర్వమ్ । తత్ । ఆరసమ్ । కృధి

॥ 17 ॥

అనువాదం :

శత్రుసేనలు దేవతల నగరాలపై దాడివెడలితే,

జ్ఞానులను శవదాలుగా చేసుకుంటే,

శరీర రక్షక సాధనాలను తయారుచేసుకుంటే

వాటి నన్నిటిని నీరసంగా చెయ్యి.

॥ 17 ॥

మంత్రము :

క్రవ్యాదానువర్తయన్

మృత్యునా చ పురోహితమ్ ।

అశర్వ. v 19

త్రిషన్తే ప్రేహి సేనయా

జయామిత్రాన్ ప్ర పద్యస్వ

॥ 18 ॥

పదము,

త్రవ్యఽఅదా । అనుఽపర్తయన్ ।

మృత్యునా । చ । పురఃఽహితమ్ ।

త్రిఽసంధే । ప్ర । ఇహి । సేనయా ।

జయ । అమిత్రాన్ । ప్ర । పద్యస్వ

॥ 18 ॥

అనువాదం

ఓ త్రవంధీ! నీ ముందున్న శత్రువును
మాంసాశితో అనువర్తింపజేయి
మృత్యువును అనుగమించునట్లు చెయి
అత్యయసేనతో వెళ్ళు శత్రువులను జయించు
శత్రుమధ్యంలోనికి ప్రవేశించు.

॥ 18 ॥

మంత్రము :

త్రిషన్తే తమసా త్వ-

మమిత్రాన్ పరి వారయ ।

ప్రవదాజ్యప్రబుతానాం

మామీషాం మోచి కశ్చన

॥ 19 ॥

పదము :

త్రి॒షంధీ॑ । తమ॑సా । త్వమ్ ।

అమి॑త్రాన్ । పరి॑ । వార॑య ।

పృ॒షదా॑జ్య॒ప్రను॑క్తానామ్ ।

మా । అమీ॑షామ్ । మోచి॑ । కః । చన॑

॥ 18 ॥

అనువాదం :

ఓ త్రిషంధీ! నీవు మాయామయమైన
అంధకారంతో శత్రువులను చుట్టుముట్టు.
పృషదాజ్య (అధిమిశ్రితమైన అజ్యము) హోమంతో
ప్రక్షిప్తులైన ఈ శత్రువుల మధ్యలో
ఒక్కడు కూడా బయటపడకుండు గాక!

॥ 19 ॥

మంత్రము .

శి॒తి॒వదీ॑ సం పత॑

త్వమి॑త్రా॒దా మ॒మూః సి॑చః ।

ము॒హ్య స్త్వ॑ ద్యా॒మూః సేనా॑

అమి॑త్రా॒దాం న్యర్పు॑దే

॥ 20 ॥

పదము :

శి॒తి॒ప్రదీ॑ । సమ్ । పత॑తు ।

అమి॑త్రా॒దామ్ । అ॒మూః । సి॑చః ।

ముహ్యన్తు । అద్య । అమూః । సేనాః ।

అమిత్రాదామ్ । నిఽఅర్భుదే

॥ 20 ॥

అనువాదం :

శిశిపది అయిన గోవు పరసేనా మధ్యంలో విడువబడి,

దుఃఖితులైన శత్రువులపై పడుగాక ।

ఓ న్యర్భుదమా ! ఆ దూరంగా కన్పించే శత్రుసేనలను

ఇప్పుడు మోహింప జెయ్యి

॥ 20 ॥

మంత్రము :

మూఢా అమిత్రా న్యర్భుదే

జహ్యేఽషాం వరంవరమ్ ।

అనయా జహి సేనయా

॥ 21 ॥

పదము :

మూఢాః । అమిత్రాః । నిఽఅర్భుదే ।

జహి । ఏషామ్ । వరమ్ఽవరమ్ ।

అనయా । జహి । సేనయా

॥ 21 ॥

అనువాదం :

ఓ న్యర్భుదా ! అమిత్రులను నీ మాయతో

నమ్మోహితులనుగా చెయ్యి

ఈ శత్రువులలో ఉన్నతోన్నతులైన వారిని

వరుసబెట్టి సంహరించు

మా సేన నీ అనుగ్రహం వల్ల
శత్రుసేనను జయించు గాక !

॥ 21 ॥

పంక్రమః ।

యశ్చ కవచీ యశ్చకవచో.

అమిత్రో యశ్చాప్తని ।

శ్యాపాశైః కవచపాశైః -

రప్తనాభిహతః శయామ్

॥ 22 ॥

పదమ

యః । చ । కవచీ । యః । చ । అకవచః ।

అమిత్రః । యః । చ । అప్తని ।

శ్యాపాశైః । కవచపాశైః ।

అప్తనా । అభిహతః । శయామ్

॥ 22 ॥

అనువాదం.

కవచధారుడైన శత్రువు,
కవచరహితుడైన శత్రువు,
రథాన్ని అధిరోపించిన శత్రువు,
వీరందరూ తమతమ మౌర్యపాశముల చేత,
కవచపాశముల చేత, రథాదులచేత
బద్ధులై నేలపై పడును గాక !

॥ 22 ॥

మంత్రము :

యే వర్మిణో యేవర్మాణో

అమిత్రా యే చ వర్మిణః ।

సర్వాం స్తాం అర్భుదే హతాం-

భ్యానోఽదస్తు భూమ్యామ్

॥ 23 ॥

పదము

యే । వర్మిణః । యే । అవర్మాణః ।

అమిత్రాః । యే । చ । వర్మిణః ।

సర్వాన్ । తాన్ । అర్భుదే । హతాన్ ।

భ్యానః । అదస్తు । భూమ్యామ్

॥ 23 ॥

అనువాదం,

ఏ శత్రువులు కవచధారులై ఉన్నారో,
ఎవరు కవచరహితులై ఉన్నారో,
ఎవరు కవచవ్యతిరిక్తమైన ఇతరములతో
అచ్ఛాదితులై ఉన్నారో,
వారందరినీ ఓ అర్భుదా ! నీవు
హతం చేయగా, భూమిపై పడిఉన్నవారిని
కుక్కలు, నక్కలు మొదలైనవి తిను గాక !

॥ 23 ॥

మంత్రము :

యే రథిణో యే అరథా

అసాదా యే చ సాదిణః ।

సర్వా¹ నదన్తు తాన్ హతాన్

గృధ్రాః శ్రేణాః పతత్రిః

॥ 24 ॥

పదము

యే । రథినః । యే । అరథాః ।

అసాదాః । యే । చ । సాదినః ।

సర్వాన్ । అదన్తు । తాన్ । హతాన్ ।

గృధ్రాః । శ్రేణాః । పతత్రిః

॥ 24 ॥

అనువాదం.

రథారూఢులైన వారిని, రథరహితులను
అశ్వాది వాహనరహితులను,
అశ్వీకులైన వారిని, ఓ అబ్బుదా!
నీ అనుగ్రహంతో మేము వధింతుముగాక!
అలా వధితులైన శత్రువులందరినీ
గద్దలు, డెగలు మొదలైన పక్షులు
తమ గోళ్ళతో చీల్చి తిను గాక!

॥ 24 ॥

మంత్రము.

సహస్ర¹ కుఞ్చి శతా-

మమిత్రి సేనా¹

సమరే వధానామ్ ।

వివీధా కకజాకృతా

॥ 25 ॥

యః । ఇమామ్ । ప్రతీదీమ్ । ఆహుతిమ్ ।

అమిత్రః । నః । యుయుత్పతి

॥ 26 ॥

అనువాదం :

వేగంగా ఎగురుతూపోయే శరములతో
ఆయువుపట్టులలో దెబ్బతిని
గొంతెత్తి ఆక్రోశిస్తున్న, దుఃఖపూరితము-
చూర్ణీకృతము అయి నేలపై పడిన
శత్రుసమూహాన్ని కుక్కలు, నక్కలు తినేవేయు గాక !
మేమిస్తున్న ఆహుతిని తిప్పికొట్టడానికి
యుద్ధం చెయ్యగోరే ఆ శత్రువులను కూడా
అలాగే అవి భక్షించు గాక !

॥ 26 ॥

మంత్రము

యాం దేవా అనుతిష్ఠన్తి

యస్యా నాస్తీ విరాధనమ్ ।

తయేన్ద్రో హస్తు వృత్రహ

వజ్రేణ త్రిషంధినా

॥ 27 ॥

పదము :

యామ్ । దేవాః । అనుతిష్ఠన్తి ।

యస్యాః । న । అస్తీ । విరాధనమ్ ।

తయా । ఇన్ద్రః । హన్తు । వృత్రహ ।

వజ్రేణ । త్రిసంధినా

॥ 27 ॥

అనువాదం :

పృషదాజ్యహుతిని వజ్రోత్పాదనమునకై

దేవతలు నమర్చిస్తారు

ఆ అహుతికి ఎదురు లేదు

ఆ అహుతితో ఉత్పన్నమైన త్రిసంధి వజ్రంతో

వృత్రాసురుని ఇంద్రుడు సంహరించినాడు.

అయిన మా శత్రువులను కూడా సంహరించు గాక ! ॥ 27 ॥

ఇది పదవ నూక్తం

ఇది ఐదవ అనువాకం

ఇది పదకొండవ కాండ

పన్నెండవ కాండ

తరువాత ఈ అనువాకంతో అగ్ని వెనుకనున్న గుంటలో దర్బిలను పరచి ఒకచదువును ఒక మారు సర్వహతం చెయ్యాలి ఎనిమిది ఋక్కులకు అవృత్తితో హోమక్రయాన్ని సంపాదించ వలెనని అర్థం

అగ్నికి వెనుక దర్బాది తృణములయందు వాటితోనే అర్చన ఒక ప్రస్తరణాన్ని పరచాలి విష్ణుగర్భరీమ అనే ఋక్కును సతిస్తూ దానిపై కూర్చొన వలెను

సత్యం బృహత్ అనే తొమ్మిది మంత్రాలను 'శన్తివా' అనే ఋక్కును 'ఉదాయషా' అనే రెండు ఋక్కులను పరిస్తూ ఉదయం లేవాలి

'ఉద్యయం' అనే మంత్రంతో వెళ్ళిపోవాలి ఉదీరాణా, అనే ఋక్కుతో కూర్చునకో, ఉత్తరానికో బయటికి వెళ్ళిపోవాలి 'యావత్తే' అనే మంత్రంతో భూమిని వీక్షించాలి ఇదీ 'అగ్ర హాయణే' కర్మ

అలాగే శుష్టికాముడు ఎత్తైన స్థలంపైనికి ఎక్కి 'యావత్తే' అనే మంత్రంతో పారజూడాలి

అలాగే ఈ అనువాకంతో జలపాత్రను సంపాదించి అగ్నికి ముందు సేరయుక్తంగా సంప్రోక్షించాలి

అలాగే ఈ అనువాక సతనంతో కృషికర్మ అవుతుంది దీనిని 'సీరా యజ్ఞాన్తి' (3వ కాండ, 17వ సూక్తం) అనే సూక్తంలో విస్తరించి చెప్పడం జరిగింది

అలాగే పుత్ర ధనాది సర్వఫలప్రాప్త్యర్థం 'యస్యాం సదోహవిర్ధానే' అనే మూడుమంత్రాలతో (38, 39, 40) అజ్ఞాన్ని హోమం చేయాలి

అలాగే వ్రీహియవాద్యన్నకాముడు 'యస్యామన్నం' అనే ఋక్కుతో వృథివిని ఉపస్థానం చెయ్యాలి

అలాగే మణిహరణ్యాదికాముడు 'నిధిం విభ్రతి' అనే రెండు మంత్రాలతో వృథివిని ఉపస్థానం చెయ్యాలి.

అలాగే మణిహరణ్యాదులు ప్రాప్తించిన తర్వాత కూడా ఈ మంత్రాలతోనే ఉపస్థానం చెయ్యాలి.

అలాగే పుష్టికాముడు పుష్టికాంలో 'యస్యాం కృష్ణమ్' అనే (52) ఋక్కుతో వనోదకాన్ని అభిమంత్రించి ఆవమనాన్ని స్నానాన్ని నిర్వహించాలి.

అలాగే గ్రామపత్తనాదిరక్షణం ఈ అనువాకంతో నాలుగు పురోదాశములపై రాళ్ళనుంచి , గ్రామాదికోణములలో పాతి పెట్టాలి.

అలాగే గ్రామపత్తనాదిరక్షణం ఈ అనువాకంకో ఒకొక్క పురోదాశం పైన శిలనుంచి రెండింటిని కలిపి గ్రామాదికోణము లలో పాతి పెట్టాలి

అలాగే అగ్నిగృహం వద్ద ఆ వేడి తగులని చోట పదుకుని ఈ సూక్తాన్ని జపించాలి ఈ తర్కలన్నీ వైకల్పికాలు.

అలాగే భూమి కంపించినపుడు చెనే భోమంలో ఈ అనువాకానికి వినియోగం.

అలాగే సోమయజ్ఞంలో దీక్షిరనియమంలో మూత్ర, పురీష పరిశుద్ధ్యర్థం ఉపయోగించే మట్టిగడ్డలను తీసుకునేటప్పుడు దీనికి వినియోగం.

అలాగే పార్థివ మహాకాంతిలో ఈ అనువాకానికి వినియోగం.

మంత్రము!

సత్యం బృహ దృత ముగ్రం దీక్షా తపో

బ్రహ్మ యజ్ఞః వృథివీం ధారయన్తి ।

సా నో భూతస్య భవ్యస్య ప

క్నుయం లోకం పృథివీ నః కృదోతు

॥ 1 ॥

పదము.

సత్యమ్ । బృహత్ । ఋతమ్ । ఉగ్రమ్ । దీక్షా । తవః ।

బ్రహ్మ । యజ్ఞః । పృథివీమ్ । ధారయన్తి ।

సా । నః । భూతస్య । భవ్యస్య । వత్సీ ।

ఉరుమ్ । లోకమ్ । పృథివీ । నః । కృదోతు

॥ 1 ॥

అనువాదం

సత్యము, బృహత్తు, ఋతము, ఉగ్రము,

తపస్సు, దీక్ష, బ్రహ్మ, యజ్ఞము—

ఇవన్నీ పృథివిని భరిస్తున్నవి

అ పృథివి మా భూతభవిష్యద్వర్తమానాలకు

చెందిన అన్నిటినీ పాలించునదై

మాకు ఉత్తమలోకాన్ని ప్రసాదించు గాక!

॥ 1 ॥

మంత్రము

అనంబాధం మధ్యతో మానవానాం

యస్యో ఉద్వతః ప్రవతః సమం బహు ।

నానావీర్యా ఓషధీ ర్యా విభర్తి

పృథివీ నః వ్రథకాం రాధ్యకాం నః

॥ 2 ॥

పదము :

అనమ్మ¹బాధమ్ । మధ్యతః । మానవానామ్ ।

యస్యాః । ఉత్త²వతః । ప్ర³వతః । సమమ్ । ఐహం ।

నానా⁴విర్యాః । ఓషధీః । యా । బిభర్తి ।

పృథివీ । నః । ప్రథతామ్ । రాధ్యతామ్ । నః

॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఈ పృథివిపై నున్న మానవుల మధ్యంలో
నీచోచ్చ భేదాలున్నా,
అధికారికంగా సమత్వం, ఐకమత్యం ఉన్నది.
మా ఈ పృథివి రోగాలను దూరం చేసే
అనేక గుణసంపన్నులైన ఓషధులను భరిస్తున్నది.
మా యశోవృద్ధికి ఇది సాధనభూతంగా ఉన్నది.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

యస్యాం సముద్ర ఉత సిన్ధు రావో

యస్యా మన్నం కృష్ణయః సంబభూవుః ।

యస్యా మిదం జిన్వతి ప్రాణ దేహిత్

సా నో భూమీః పూర్వపీఠే దధాతు

॥ 3 ॥

పదము :

యస్యామ్ । సముద్రః । ఉత । సిన్ధుః । అపః ।

యస్యామ్ । అన్నమ్ । కృష్ణయః । సమ్మ²బభూవుః ।

యస్మామ్ । ఇదమ్ । జిన్వతి । ప్రాణత్ । విజత్ ।

సా । నః । భూమిః । పూర్వపేయే । దధాతు

॥ 3 ॥

ఆనువాదం

ఇందులో మహానముద్రములు
నదీనదాలు, జలపూరములు ఉన్నవి
దీనిలోనే అహారాదులుగా పనికివచ్చే
ధాన్య శాకపాకాదులు ఉన్నవి
అవి ఇందలి ప్రాణులకు ప్రాణం పోస్తున్నవి
కృషివలులు, శిల్పకర్మవికారదులు జన్మించినారు
ఈ భూమి సమస్త భోగములను, విశ్వర్యమును
మాకు ప్రసాదించు గాక !

॥ 3 ॥

మంత్రము :

యస్మా శ్చతస్రః ప్రదిశః పృథివ్యా

యస్మా మన్నం కృష్ణయః సంబభూవుః ।

యా బిభర్తి బహుధా ప్రాణ దీజత్

సా నో భూమి ర్గోష్వ పృథ్వీ దధాతు

॥ 4 ॥

పదము :

యస్మాః । చతస్రః । ప్రదిశః । పృథివ్యాః ।

యస్మామ్ । అన్నమ్ । కృష్ణయః । సమ్బభూవుః ।

యా । బిభర్తి । బహుధా । ప్రాజ్ఞః । ఏషః ।

సా । నః । భూమిః । గోషు । అపి । అన్నే । దధాతు ।   4

అనువాదం.

ఈ భూమిపై అనేక కర్మచాతురీనమేతులు జన్మించినారు.

దీని నలుదిశలు అన్నాన్ని అనేక ప్రకారాలుగా

ప్రాణులకై భరిస్తున్నది.

బహువిధాలుగా ప్రాజ్ఞధారులు, కర్మకరులు

అయిన వారి ధారణపోషణాదులను

ఈ భూమి కల్పిస్తున్నది.

గోవులు, మేకలు మొదలగువాని ధారణ పోషణములను

కూడా ఇదే చేస్తున్నది.

॥ 4 ॥

మంత్రము.

యస్యాం పూర్వే పూర్వజనా విచక్రిరే

యస్యాం దేవా అసురా నభ్యవర్తయన్ ।

గవా మశ్వనాం వయశశ్చ విష్టా

భగం వర్చః పృథివీ సో దధాతు

॥ ౧ ॥

పదము:

యస్యామ్ । పూర్వే । పూర్వజనాః । విచక్రిరే ।

యస్యామ్ । దేవాః । అసురాన్ । అభివర్తయన్ ।

అనువాదం :

ఈ పృథివి విశ్వంశర, వసుంధర,
వస్తువులకు ఆధారస్థానం.
హిరణ్యగర్భ అయినది.
జగత్తునకు నివేశనం కల్పిస్తుంది.
వైశ్యానరాగ్ని దీనిపైనే ఉన్నది.
ఇక్కడ అగ్రగామి అయిన అగ్ని
వృషభసదృశుడు ఇంద్రుడు
మాకు ధనధారులుగా ఉన్నారు.

॥ 6 ॥

మంత్రము :

యాం రక్షన్త్యస్వప్నా విశ్వదాసీమ్
దేవా భూమీమ్ పృథివీ మప్రమాదమ్ ।
సా నో మధుప్రియం దుహా-
మథో ఉక్షతు వర్చసా

॥ 7 ॥

పఠము :

యామ్ । రక్షన్తి । అస్వప్నాః । విశ్వదాసీమ్ ।
దేవాః । భూమీమ్ । పృథివీమ్ । అప్రమాదమ్ ।
సా । నః । మధు । ప్రియమ్ । దుహామ్ ।
అథో ఇతి । ఉక్షతు । వర్చసా

॥ 7 ॥

అనువాదం :

నిద్రారహితులైన దేవతలు ఈ విశ్వధాత్రిని
మాత్రై మధుదోహనం చేస్తున్నారు
ఈ విశాలభూమి ప్రమాదరహితమగు గాక !
మమ్ము వర్చస్సుతో, జ్ఞానైశ్వర్యాదులతో
పరిపూర్ణులను చేయు గాక !

॥ 7 ॥

మంత్రము :

యార్థవేధి సలిల మగ్ర ఆసీత్
యాం మాయాభి రన్వచరన్ మనీషిణః ।
యస్యా హృదయం పరమే వ్యోమ-
స్త్యత్యేనావృత మమృతం పృథివ్యాః ।
సా నో భూమి స్త్విషిం బలం
రాష్ట్రే దధాతూ త్తమే

॥ 8 ॥

పదము :

యా । అర్థవే । అధి । సలిలమ్ । అగ్రే । ఆసీత్ ।
యామ్ । మాయాభిః । అనుచరన్ । మనీషిణః ।
యస్యాః । హృదయమ్ । పరమే । వియోమన్ ।
స్త్యత్యేన । ఆవృతమ్ । అమృతమ్ । పృథివ్యాః ।

సా । నః । భూమిః । త్వీషీమ్ । బలమ్ ।

రాష్ట్రే । దధాతు । ఉత్తతమే

॥ 8 ॥

అనువాదం.

ఈ భూమి తొలుత జలంపై, సముద్రంపై ఉండినది.

ఈ పృథివీహృదయం అమృతం వలె

సత్యనంకల్యమైన బలంతో వ్యాప్తమై ఉన్నది.

మహాకాశంలో దీనిని మాషాదులతో

మనీషులు సేవిస్తున్నారు.

ఈ మా భూమి ఉత్కృష్ట రాజ్యంలో

తేజస్సును, బలాన్ని ధరించు గాక!

॥ 8 ॥

మంత్రము:

యస్యా మాపః పరిచరాః సమానీ-

రహారాత్రే అప్రమాదం క్షరన్తి ।

సా నో భూమి ర్భూరిధారా పయో

దుహ మభో ఉక్షతు వర్చసా

॥ 9 ॥

పదము:

యస్యామ్ । ఆపః । పరిచరాః । సమానీః ।

అహారాత్రే ఇతి । అప్రమాదమ్ । క్షరన్తి ।

సా । నః । భూమిః । భూరిధారా । పయః ।

దుహమ్ । అభోఇతి । ఉక్షతు । వర్చసా

॥ 9 ॥

అనువాదం :

ఈ భూమిపై తిరిగే పరివ్రాజకులు,
జలప్రవాహాలు, సమదృష్టికలవైన అహోరాత్రములు
సౌవధానములై పరిభ్రమిస్తున్నవి,
ఇందలి రకరకాల భూరిధారలు
క్షీరధారలను మాకు ప్రసాదిస్తున్నవి
ఈ భూమి వర్షప్రతాపాదులతో విలసిల్లు గాక ! || 9 ||

మంత్రము :

యా మశ్వినా వమిమాతామ్
విష్ణు ర్యస్యమ్ విచక్రమే ।
ఇన్ద్రో యామ్ చక్ర ఆత్మనే-
నమిత్రామ్ శచీవతిః ।
సా నో మామి గా శృజతామ్

పయః

|| 10 ||

యామ్ । అశ్వినా । అమిమాతామ్ ।
విష్ణుః । యస్యమ్ । విచక్రమే ।
ఇన్ద్రః । యామ్ । చక్రే । ఆత్మనే ।
అనమిత్రామ్ । శచీవతిః ।

సా | నః | భూమిః | వి | స్పృశతామ్ |

మాతా | పుత్రాయ | మే | పయః

॥ 10 ॥

అనువాదం :

ఈ భూమికి అశ్వినీ దేవతలు
మాపనక్రియను చేస్తున్నారు.
ఇందలి పాలకులు ఇక్కడ పరాక్రమిస్తున్నారు.
ఇంద్రుడు శరీపతి తన శత్రునిర్మూలన క్రియల చేతను,
మాకు తల్లి అయిన భూమి తన పుత్రులకై
పాలనివ్వడంతోను పాలిస్తున్నారు.
తన పుత్రులందరకూ పృథివి
అన్నపానాదులు కల్పించు గాక !

॥ 10 ॥

మంత్రము :

గిరయస్తే పర్వతా హిమవన్తోఽ-

రణ్యం తే పృథివి సోనమస్తు ।

బ్రథుం కృష్ణాం రోహిణీం విశ్వరూపాం

ద్రువాం భూమిం వృథివీ మిన్ద్రగుప్తామ్ ।

అశీతో హతో అక్షతో

ధ్యష్టాం వృథివీ మహమ్

॥ 11 ॥

పదము :

గిరయః । తే । పర్వతాః । హిమవన్తః ।

అరణ్యమ్ । తే । పృథివి । సోనమ్ । అస్తు ।

బ్ర॒హ్మమ్ । కృ॒ష్ణామ్ । రో॒హిణీమ్ । వి॒శ్వ॒రూ॒పామ్ ।

ధ్రు॒వామ్ । భూ॒మీమ్ । పృ॒థి॒వీమ్ । ఇ॒ంద్ర॒గు॒ప్తామ్ ।

అ॒జీ॒తః । అ॒హ॒తః । అక్ష॑తః ।

అ॒ధి॑ । అ॒స్థామ్ । పృ॒థి॒వీమ్ । అ॒హమ్ ।

॥ 11 ॥

అనువాదం

ఓ పృథివీ! గిరులు, పర్వతాలు,
అరణ్యాలు నీకు సుఖమునిచ్చు గాక!
వాటి భరణపోషణాదులను నిర్వర్తిస్తున్నదానవు నీవు
వృక్షాదికములు అంకురించడానికి కృపి కారణమౌతున్నది
విశ్వరూపిణివి స్థిరమైన దానవు ఇంద్రరక్షితమైన దానవు.
అజీతవు. అక్షతవు
నేను ఇలాంటి భూమిని అధిష్టించి ఉన్నాను

॥ 11 ॥

మంత్రము;

యత్ తే మ॒ధ్యం పృ॒థి॒వి యచ్చ॑ నభ్యం

యాస్త॑ ఊర్జ॑స్త్వన్వః సంబ॑భూవుః ।

తాసు॑ నో ధే॒హ్యాభి॑ నః పవ॑స్వ

మాతా॑ భూమిః పు॒త్రో అహం॑ పృ॒థి॒వ్యాః ।

వర్జ॑న్యః పితా॑ స ఉ॒ నః పి॑వర్తు

॥ 12 ॥

పదము .

యత్ | తే | మధ్యమ్ | పృథివి | యత్ | చ | నభ్యమ్ |

యాః | తే | ఊర్జః | తన్వః | నమ్బభూవుః |

తాసు | నః | ధేహి | ఆభి | నః | పవస్వ |

మాతా | భూమిః | పుత్రః | ఆహమ్ | పృథివ్యాః |

పర్జన్యః | పితా | నః | ఓం ఇతి | నః | పివర్తు

॥ 12 ॥

అనువాదం .

ఓ పృథ్వీ! నీ మధ్యభాగమేది? నీ నాభీస్థానమేది?

నీతో ఊర్జస్వంతమైన శరీరధారులు

స్వయంభువులై ఉన్నారు.

వారిలో మాకు స్థానమివ్వు

మాకు రక్షణివ్వు.

ఓ భూమీ! నీవు మాతవు.

నేను పుత్రుడను. పర్జన్యుడు మా తండ్రి.

ఆయన మమ్ము పాలించు గాక!

॥ 12 ॥

మంత్రము :

యస్మాం వేదిం పరిగృహ్లాన్తి భూమ్నాం

యస్మాం యజ్ఞం తన్వతే విశ్వకర్మాణః |

యస్మాం మీయన్తే స్వరవః పృథివ్యా-

మూర్ధ్వాః శుక్రా ఆహుత్యాః పురస్తాత్ ।

సా నో భూమి ర్వర్థయద్ వర్థమానా   : 13 :

పదము :

యస్యామ్ । వేదిమ్ । పరిఽగృహ్ణన్తి । భూమ్యామ్ ।

యస్యామ్ । యజ్ఞమ్ । తన్వతే । విశ్వఽకర్మాణః ।

యస్యామ్ । మీయస్తే । స్వరవః । పృథివ్యామ్ ।

ఉర్ధ్వాః । శుక్రాః । ఆహుత్యాః । పురస్తాత్ ।

సా । నః । భూమిః । వర్థయత్ । వర్థమానా   : 13 :

అనువాదం :

ఈ భూమిపైనే యజ్ఞవేదిని నిర్మిస్తున్నారు
విశ్వకర్మలందరూ ఇక్కడే యజ్ఞములు చేస్తున్నారు
ఈ భూమికి ముందు ఉన్నతిని కల్పిస్తూ
పీఠోపేతములైన ఆహుతులతో పాటు
యూపంతంభములూ ఉన్నవి
ఇవన్నీ ఉపదేశం చేస్తున్నవి
ఈ భూమి మమ్ములను వర్ధిల్లజేయు గాక ।   : 13 :

సంక్రమః :

యో నో ద్వేషత్ పృథివి యః పృథన్యాద్

యోఽభిదాసా నృనసా యో పథేన ।

తం నో భూమే రన్తయ హర్వకృత్వరి   : 14 :

పదము :

యః | నః | ద్వీషత్ | పృథివి | యః | పృథన్యాత్ |

యః | అభి2దాసాత్ | మనసా | యః | వధేన |

తమ్ | నః | భూమే | రస్థయ | హర్ష2కృత్వరి || 14 ||

అనువాదం

ఎవరు మమ్ము ద్వేషిస్తున్నారో,
ఎవరైతే తమసేనలతో మమ్ము
పరాభవింపవలెనని చూస్తున్నారో,
ఎవడు మాకు అనిష్టం చేయవలెనని సంకల్పిస్తున్నాడో,
మమ్ములను ఎవరు బానిసలను చేయదలచుకొన్నాడో,
మమ్ములను చంపి కష్టపెట్టవలెనని
ఎవడు చూస్తున్నాడో, వారి నెల్లా
ఓ పృథ్వి! ముందుగానే నశింపజేయి.

|| 14 ||

మంత్రము :

త్వం జ్ఞాతా స్త్వయి చరన్తి మర్త్యా-

స్త్వం వీధర్షి ద్విపద స్త్వం చతుష్పదః |

తవేమే పృథివి వశ్చ మానవా

యేభ్యో జ్యోతి రమృతం మర్త్యేభ్య

ఉద్యస్తూర్యో రశ్మిభి రాతనోతి

|| 15 ||

పదము:

త్వత్ । జాతాః । త్వయి । చరన్తి । మర్త్యః ।

త్వమ్ । బిభర్షి । ద్విఽపదః । త్వమ్ । చతుఃపదః ।

తవ । ఇమే । పృథివి । పశ్య । మానవాః ।

యేభ్యః । జ్యోతిః । అమృతమ్ । మర్త్యేభ్యః ।

ఉత్తయన్ । సూర్యః । రశ్మిభిః । అతనోతి ॥ 15 ॥

అనువాదం:

ఓపృథివీ! మర్త్యులు నీలోనుంచే ఉద్భవించినారు
నీపైనే సంచరిస్తున్నారు
ద్విపాత్తులు, చతుష్పాత్తులు అయిన
ప్రాణులందరనూ నీవు భరిస్తున్నావు
ఈ మానవుల అమృతత్వసిద్ధికై
వారికి వెలుగునిచ్చుటకై ఉదయించిన సూర్యుని
కిరణాలతో విస్తృతపరుస్తున్నావు
మేము - పంచవిధ మానవులమూ,
నిన్ను సేవించుటకై ఇచ్చగిస్తున్నాము

॥ 15 ॥

మంత్రము:

తా నః ప్రజాః సం దుహ్రతాం సమగ్రా

వాచో మధు పృథివి ధీహి మహ్యమ్ ॥ 16 ॥

పదము:

తాః । నః । ప్రజాః । సమ్ । దుహ్రతామ్ । సమ్అగ్రాః ।

వాచః । మధు । పృథివి । ధీహి । మహ్యమ్ ॥ 16 ॥

అనువాదం :

ఓ భూమాతా ! మేము నీ వారము.

మేము నీ సంతానము.

సమగ్రవాక్కుతో మధుసందోహనం చేసి

శక్తిని మాకు నీవు కల్పించు.

॥ 16 ॥

మంత్రము :

విశ్వస్వం॒ మాతర మోషధీనాం

ధ్రువాం భూమిం పృథివీం ధర్మదా ధృతామ్ ।

శివాం స్యోనా మను చరేమ విశ్వహా

॥ 17 ॥

పదము.

విశ్వ॒స్వ॒మ్ । మాతరమ్ । ఓషధీనామ్ ।

ధ్రువామ్ । భూమిమ్ । పృథి॒వీమ్ । ధర్మదా । ధృతామ్ ।

శివామ్ । స్యోనామ్ । అను । చరేమ । విశ్వహా

॥ 17 ॥

అనువాదం :

సర్వపనన్పతులకు మాత ఈ విశాలభూమి.

ధర్మంతో, ధృతితో కల్యాణమయి అయిన

ఈ పృథివిని మేము సర్వదా సేవిస్తున్నాము

॥ 17 ॥

మంత్రము :

మహాత్ సధస్థం మహతీ బభూవిథ

మహన్ వేగ విజయ ర్వేవధుష్టే ।

మహాం స్వీర్ధ్రో రక్ష త్యప్రమాదమ్ ।

సా నో భూమే ప్ర రోచయ

హిరణ్యస్యేవ సందృశి

మా నో ద్విక్షత కశ్చన

॥ 18 ॥

పదము :

మహాత్ । సధఃస్థమ్ । మహతి । బభూవిథ ।

మహాన్ । వేగః । ఏజధుః । వేవధుః । తే ।

మహాన్ । త్వా । ఇన్ద్రః । రక్షతి । అప్రమాదమ్ ।

సా । నః । భూమే । ప్ర । రోచయ ।

హిరణ్యస్యైవ । సమ్దృశి ।

మా । నః । ద్విక్షత । కః । చన

॥ 18 ॥

అనువాదం :

మేమందరం ఒకచోట కలిసికొనుటకు

నీవు స్థానమైనావు నీవు గొప్పదానవు

నీ చలనగమనాదులు గొప్పవి వేగవంతమైనవి

ఇలాంటి నిన్ను మహేంద్రుడు

ప్రమాదాలు రాకుండా రక్షిస్తున్నాడు.

నీవు సేనవలె మెరిసిపోతున్నావు

మాయెడ ఎలాంటి ద్వేషభావాన్నీ

మనసులో ఉంచుకోవద్దు

॥ 18 ॥

మంత్రము :

అగ్ని రూపా మోషధీ వ్యగ్ని

మాటో బిభ్రతి త్యగ్ని రశ్మసు ।

అగ్ని రస్తః పురుషేషు

గో వ్యశ్యే వ్యగ్నయః

॥ 19 ॥

పదము :

అగ్నిః । భూమ్యామ్ । ఓషధీషు । అగ్నిమ్ ।

అవః । బిభ్రతి । అగ్నిః । అశ్మసు ।

అగ్నిః । అస్తః । పురుషేషు ।

గోషు । అశ్యేషు । అగ్నయః ।

॥ 19 ॥

అనువాదం .

పృథివీమధ్యభాగంలో అగ్ని ఉన్నాడు.

ఓషధులలో అగ్ని ఉన్నది. జలంలో అగ్ని ఉన్నది.

రాళ్ళలో నిప్పు ఉన్నది.

మనుష్యులలో జరరాగ్ని రూపంలో అగ్ని ఉన్నాడు.

గోవులలో, అశ్వములలో కూడా అగ్ని కలదు.

॥ 19 ॥

మంత్రము :

అగ్ని ర్దివ ఆ తవ త్యగ్నే

ర్దేవస్యోర్వస్త రిక్షమ్ ।

అశ్వ v 21

అగ్నిం మర్తాన ఇన్దతే
హవ్యవాహం ఘృతప్రియమ్

॥ 20 ॥

పదము:

అగ్నిః । దివః । ఆ । తపతి । అగ్నేః ।

దేవస్య । ఉరు । అన్తరిక్షమ్ ।

అగ్నిమ్ । మర్తానః । ఇన్దతే ।

హవ్యవాహమ్ । ఘృతప్రియమ్

॥ 20 ॥

అనువాదం:

ద్యులోకంలో (సూర్యరూపంతో) అగ్ని ఉండి ప్రకాశిస్తున్నది
ఈ అగ్ని ప్రకాశంలో అంతరిక్షం ఎదిగిపోతున్నది
ఈ విధంగా వివిధ రూపాలలో ఉన్న
హవ్యవాహనుడు, ఘృతప్రియుడు అయిన అగ్నిని
మనుష్యలోకం దీప్తిమంతం చేస్తున్నది

॥ 20 ॥

మంత్రము:

అగ్నివాసాః పృథివ్యసితజ్ఞా-

స్త్విషీమన్తం సంతతం మా కృతోతు

॥ 21 ॥

పదము:

అగ్నివాసాః । పృథివీ । అసితజ్ఞాః ।

త్విషీమన్తమ్ । సమంతమ్ । మా । కృతోతు

॥ 21 ॥

అనువాదం :

అగ్నితో పరివ్యాప్తమై,
కాటుక వలె నల్లనైన పొగతో కూడిన అగ్ని
పృథివీ రూపంలో నన్ను వెలిగిపోజేస్తున్నాడు.

॥ 21 ॥

మంత్రము :

భూమ్యాం దేవేభ్యో దదతి

యజ్ఞం హవ్య మరంకృతమ్ ।

భూమ్యాం మనుష్యాః జీవన్తి

స్వధయాన్నేన మర్త్యాః ।

సా నో భూమిః ప్రాణ మాయు ర్దధాతు

జరదప్తిం మా పృథివీ కృతోతు

॥ 22 ॥

పదము :

భూమ్యామ్ । దేవేభ్యః । దదతి ।

యజ్ఞమ్ । హవ్యమ్ । అరమ్కృతమ్ ।

భూమ్యామ్ । మనుష్యాః । జీవన్తి ।

స్వధయా । అన్నేన । మర్త్యాః ।

సా । నః । భూమిః । ప్రాణమ్ । ఆయుః । దధాతు ।

జరత్కృతమ్ । మా । పృథివీ । కృతోతు

॥ 22 ॥

అనువాదం :

ఈ భూమిపై మనుష్యులు అలంకృతులై ఉన్నారు
హవ్యమును, యజ్ఞమును దేవతలకై
సమర్పణం చేస్తున్నారు
'స్వధా' అంటూ అన్నంతో మర్త్యులు జీవిస్తున్నారు
ఈ భూమి మాకు బలమును, ప్రాణమును
ఆయుస్సును ప్రసాదించు గాక !
నాకు ఉన్నతని కల్పించు గాక !

॥ 22 ॥

మంత్రము :

య స్తే గన్తః పృథివి సంబభూవ
యం బిభ్ర త్యోషధయో యమావః ।
యం గన్తర్వా అప్సరసశ్చ భేజిరే
తేన మా సురభిం కృణు
మా నో ద్విక్షత కశ్చన

॥ 23 ॥

పదము :

యః । తే । గన్తః । పృథివి । సమ్బభూవ ।
యమ్ । బిభ్రతి । యోషధయః । యమ్ । ఆవః ।
యమ్ । గన్తర్వాః । అప్సరసః । చ । భేజిరే ।
తేన । మా । సురభిమ్ । కృణు । మా । నః । ద్విక్షత । కః । చన

॥ 23 ॥

అనువాదం .

ఓ పృథివీ! నీ నుంచి వచ్చే సుగంధాన్ని
ఓషధులు ధరిస్తున్నవి.
జలం ధరిస్తున్నది. గంధర్వులు ధరిస్తున్నారు.
అపసరసలు ధరిస్తున్నారు.
ఆ సుగంధంతో నన్ను కూడా సుగంధయుతునిగా చెయ్యి.
మాలో ఎవరూ ఎవరినీ ద్వేషించరు.
మాలో మేము అంతరంగంలో
మైత్రీభావంతో ఉందుము గాక!

॥ 23 ॥

పంక్తము .

యస్మిన్ గన్తః పుష్కర మవివేశ
యం సంజత్రుః సూర్యాయా వివాహే ।
అమర్త్యాః పృథివి గన్త మగ్రే
తేన మా సురభిం కృణు
మా నో ద్విక్షత కశ్చన

॥ 24 ॥

పదము .

యః । తే । గన్తః । పుష్కరమ్ । అవివేశ ।
యమ్ । సమ్జత్రుః । సూర్యాయాః । వివాహే ।
అమర్త్యాః । పృథివి । గన్తమ్ । అగ్రే ।

తే॑న॒ । మా॒ । సు॒రభి॑మ్ । కృ॒ణు॒ ।

మా॒ । నః॑ । ద్వి॒క్షత॑ । కః॑ । చ॒న

॥ 24 ॥

అనువాదం:

నీ సుగంధం ఓ పృథివీ! కమలంలో ప్రవేశించి ఉన్నది
మొదట దీనిని వాయ్వాది దేవతలు, సూర్యుడు
ఉపావివాహసమయంలో దానిని భరిస్తున్నారు
దీనితో నన్ను సుగంధవంతునిగా చెయ్యి
మాలో ఎవరుకానీ పరస్పరం
ద్వేషించుకొనకుండుము గాక!

॥ 24 ॥

మంత్రము:

య॑స్తే॒ గ॒న్తః పు॑రుషేషు

స్త్రీ॑షు పు॒ంసు భగో॑ రుచిః ।

యో అ॑శ్వేషు వీ॒రేషు

యో మృ॒గే॒శూత హ॑స్తిషు ।

క॒న్యా॒ఽయాం వ॑ర్షో యద్ భూ॑మే

తే॒నాస్మాం॑ అపి నం సృ॑జ

మా నో॑ ద్వి॒క్షత॑ కశ్చ॒న

॥ 25 ॥

పదము:

యః । తే । గన్తః । పురుషేషు

స్త్రీషు । పుంసు । భగః । రుచిః ।

యః | అశ్వేషు | వీరేషు |

యః | మృగేషు | ఉత | హస్తీషు |

కన్యాఽయామ్ | వర్చః | యత్ | భూమే |

తేన | అస్మాన్ | అపి | సమ్ | సృజ |

మా | నః | ద్విక్షత | కః | చన

॥ 25 ॥

అనువాదం :

ఓ పృథివీ! నీ సౌరభం వీరపురుషులలో, స్త్రీలలో

తేజోమయమై, కాంతిరూపమై ఉన్నది.

అశ్వములతో, మృగములలో, గజములలో

ఏ వర్చస్సైతే ఉన్నదో అది

కన్యలోను, మాలోను సృష్టి అగు గాక!

మాలో ఎవరూ మరొకనిని

ద్వీషింపకుందురు గాక!

॥ 25 ॥

మంక్రము :

శిలా భూమి రశ్మా పాంసుః

సా భూమిః సంధృతా ధృతా |

తస్యై హిరణ్యవక్షసే

పృథివ్యా అకరం నమః

॥ 26 ॥

పదము:

శిలా । భూమిః । అశ్మా । పాంసుః ।

సా । భూమిః । సమ్భృతా । ధృతా ।

తస్యై । హిరణ్యవక్షసే ।

వృథివ్యై । అకరమ్ । నమః

॥ 20 ॥

అనువాదం :

రాళ్ళు, రప్పలు, దుమ్ము, ధూళి భూస్వరూపమే

అది మాలోని వీరత్వాన్ని రక్షించుగాక !

యోగ్యమైన రీతిలో సురక్షితమై ఉండుగాక !

ఆ హిరణ్యగర్భ అయిన భూమికి నమస్కారం

॥ 26 ॥

మంత్రము :

యస్మాం వృక్షా వానస్పత్యా

ధ్రువా సిష్ఠన్తి విశ్వహే ।

వృథిపిం విశ్వధాయనం

ధృతా మచ్ఛావదామసి

॥ 27 ॥

పదము

యస్మామ్ । వృక్షాః । వానస్పత్యాః ।

ధ్రువాః । సిష్ఠన్తి । విశ్వహే ।

పృథివీమ్ । విశ్వఽధాయసమ్ ।

ధృతామ్ । అచ్చఽఅపదామసి

॥ 27 ॥

అనువాదం :

ఇందలి ఓషధులు, లతాదులు ఎల్లప్పుడూ స్థిరంగా ఉంటాయి

పూర్వోక్త గుణ విశిష్ట అయిన ఈ భూమి

సురక్షితంగా ఉండుగాక !

ముఖ్యంగా మేమీ పృథివిని

ప్రశంసిస్తూ గానం చేస్తున్నాము.

॥ 27 ॥

మంత్రము :

ఉదీరాదా ఉతాసినా

స్తిష్ఠంతః ప్రక్రామంతః ।

పద్భ్యాం దక్షిణసవ్యాభ్యాం

మా వ్యథిష్మహి భూమ్యామ్

॥ 28 ॥

పదము

ఉత్-ఈరాదాః । ఉత । అసినాః ।

తిష్ఠంతః । ప్ర-క్రామంతః ।

పత్-భ్యామ్ । దక్షిణ-సవ్యాభ్యామ్ ।

మా । వ్యథిష్మహి । భూమ్యామ్

॥ 28 ॥

అనువాదం:

అటూ ఇటూ తిరుగుతూ,
కూర్చుంటూ, నిలుచుంటూ, పరాక్రమిస్తూ
ఈ భూమిపై ఉన్న మేము ఎవరినీ కష్టపెట్టము || 28 ||

మంత్రము:

వి॒మృ॒గ్వ॒రిం పృ॒థి॒వీ మా వ॑దామి
క్ష॒మాం భూ॒మిం బ్ర॑హ్మ॒దా వా॒వృ॒ధానా॑మ్ ।
ఉ॒ర్జం పు॒ష్టం బి॒భ్రతీ॑ మ॒న్నభా॑గం
ఘృ॒తం త్వా॒భి ని పీ॑దేమ భూ॒మే || 29 ||

పదము:

వి॒మృ॒గ్వ॒రిమ్ । పృ॒థి॒వీమ్ । ఆ । వ॑దామి ।
క్ష॒మామ్ । భూ॒మీమ్ । బ్ర॑హ్మ॒దా । వా॒వృ॒ధానా॑మ్ ।
ఉ॒ర్జమ్ । పు॒ష్టమ్ । బి॒భ్రతీ॑మ్ । అ॒న్న॒భా॒గమ్ ।
ఘృ॒తమ్ । త్వా॒భి । ని । పీ॑దేమ । భూ॒మే || 29 ||

అనువాదం:

పాపప్రక్షాళకమై, బ్రహ్మసృష్టించినట్టి,
ఓజన్వితమై, పుష్టివంతమైన అన్నాన్ని,
అజ్యభాగాన్ని ధరించిన ఈ పృథివి
ప్రాణిమాత్రులకు నివాసయోగ్యమైనది

సదము

యాః | తే | ప్రాచీః | ప్ర॒౭ది॑శః | యాః | ఉదీ॑చీః |

యాః | తే | భూ॒మే | అధ॒రాత్ | యాః | చ | పశ్చా॑త్ |

నో॒మనాః | తాః | మహ్య॑మ్ | చర॑తే | భవ॑న్తు |

మా | ని | వ॒ప్తమ్ | భువ॑నే | శి॒శ్రియా॑ణః

॥ 31 ॥

అనువాదం :

ఓ భూమీ! నీకు పూర్వదిశలు, ఉత్తరదిశలు,
ప్రత్యగ్దిశలు, నీ క్రిందుగానున్న దిశలు,
నీ వెనుకనున్న దిశలు ఈ సర్వదిక్కులయందు
జనం వస్తూ పోతూ ఉన్నారు
మాకు వారు సుఖాన్ని కల్పింతురు గాక!
ఏ దేశంలో మేము నివసిస్తున్నామో
దానినుంచి ఎప్పుడూ మేము
అధఃపాతం చెందము

॥ 31 ॥

మంత్రము:

మా నః పశ్చా॑న్మా పుర॑స్తా-

న్నది॒ష్టా మో॒త్తరా॑ దధ॒రా దు॒త |

స్వ॒స్తి భూ॒మే నో భవ॑ మా వి॒దన్

పరి॒పథ్ని॑నో వరీ॑యో యావయా॑ వధ॑మ్

॥ 32 ॥

పదము:

మా | నః | పశ్చాత్ | మా | పురస్తాత్ |

నుదిష్టాః | మా | ఉత్తరాత్ | అధరాత్ | ఉత |

స్వస్తి | భూమే | నః | భవ | మా | విదన్ |

పరిపథినః | పరీయః | యవయ | వధమ్

॥ 32 ॥

అనువాదం.

ఓ భూమీ ! మా వెనుకనున్న ప్రాంతం
మమ్ములను చేయి వదలకుండు గాక !
దాని ముందునుంచి, ఉత్తరం నుంచి,
క్రిందిభాగం నుంచి మేము వినష్టలం కాకుండుము గాక !
మాకు శుభం కలుగు గాక !
మా శత్రువులు జ్ఞానశూన్యులగుదురు గాక !
ఆ శత్రువధార్థమై మాలో
ఉత్కృష్టులు ప్రయత్నింతురు గాక !

॥ 32 ॥

మంత్రము:

యావత్ తేభి విపశ్యామి

భూమే సూర్యేణ మేదిన్ |

తావన్నే చక్షుర్మా మే

క్షోత్తరా ముత్తరాం సమామ్

॥ 33 ॥

పదము.

యత్ | శయానః | పరిఽఆవర్తై | దక్షిణమ్ |

సవ్యమ్ | అభి | భూమే | పార్శ్వమ్ |

ఉత్తానాః | త్వా | ప్రతిదీప్ | యత్ |

స్పష్టిభిః | అధిఽశేమహే |

మా | హింసీః | తత్ర | నః | భూమే |

సర్వస్య | ప్రతిఽశీవరి

॥ 34 ॥

అనువాదం:

ఓ భూమీ! నిద్రిస్తున్నపుడు,
ఎడమ నుంచి కుడికి పొరలుతున్నపుడు,
నీవు పశ్చిమమునకు తిరిగి ఉన్నపుడు,
వెల్లకిల పడుకున్నపుడు,
మా సహచరులను ప్రతిక్షిస్తున్న వారిని
మమ్ములనెవరినీ ఓ భూదేవీ! నాశం చేయవద్దు.

॥ 34 ॥

చంద్రము:

యత్ | తే | భూమే | విభినామి

క్షిప్రం తదపి రోహతు |

మా | తే | మర్క | విమృగ్యరి

మా | తే | హృదయ మర్చిపమ్

॥ 35 ॥

పదము :

యత్ | తే | భూమే | వి॒భనామి |

క్షి॒ప్రమ్ | తత్ | అపే | రో॒హతు |

మా | తే | మర్మ | వి॒మృ॒గ్వరి |

మా | తే | హృద॑యమ్ | అర్చి॒పమ్

॥ 35 ॥

అనువాదం :

ఓ భూమీ ! నీ కోసమై దేనినైతే నాటినానో

అది త్వరలో మొలకెత్తు గాక !

ఓ విమృగ్వరీ ! నీకు అర్పించిన హృదయం

దుఃఖితం కాకుండు గాక !

॥ 35 ॥

మంత్రము

గ్రీ॒ష్మ స్తే భూమే వ॒ర్షాదే

శ॒ర ధే॒మ॒న్తః శిశి॑రో వ॒స॒న్తః |

ఋ॒తవ స్తే విహితా హ॒యసీ-

రహా॑రా॒త్రే పృథి॑వి నో దుహితామ్

॥ 36 ॥

పదము :

గ్రీ॒ష్మః | తే | భూమే | వ॒ర్షాదే |

శ॒రత్ | హే॒మ॒న్తః | శిశి॑రః | వ॒స॒న్తః |

ఋతవః । తే । విఽహితాః । హయనీః ।

అహోరాత్రే ఐతి । వృథివి । నః । దుహితామ్   ■ 36 ■

అనవాదం :

ఓ పృథివీ! నీకు గ్రీష్మము, శరత్తు, హేమంతము,
శిశిరము, వసంతము - ఈ ఋతువులన్ని
ఒక సంవత్సరంగా విహితములై ఉన్నవి.
దినరాత్రులు మాకు సుఖమునిచ్చేవి.

■ 36 ■

మంత్రము:

యాప సర్పం విజమానా విమృగ్వరీ
యస్యా మాస న్నగ్నయో యే అవ్వృత్తః ।

పరా దస్మాన్ దదతి దీవపీయా-

నిష్ఠ్ఠం పృథానా పృథివీ న వృతమ్ ।

శక్రాయ ద్రథి వృషభాయ వృషే   ■ 37 ■

పదము:

యా । అప । సర్పమ్ । విజమానా । విమృగ్వరీ ।

యస్యామ్ । అసన్ । అగ్నయః । యే । అవ్వృసు । అత్తః ।

పరా । దస్మాన్ । దదతి । దీవపీయాన్ ।

ఇ॒న్ద్రమ్ । వృ॒ణా॒నా । పృ॒థి॒వీ । న । వృ॒త్రమ్ ।

శ॒క్రాయ॑ । ద॒ధ్రీ॑ । వృ॒ష॒భాయ॑ । వృ॒ష్ణే॑   ॥ 37 ॥

అనువాదం :

ప్రజాశనకారి అయినట్టి, అటూఇటూ తిరుగుచున్నట్టి,
ఉదకములలో అంతర్నిహితములై ఉన్నట్టి
అగ్నులు ఇందులో ఉన్నవి
దన్యులను, శక్రుని, వీర్యవంతుడైన వృషభుని, ఇంద్రుని-
ఈ భూమి ధరిస్తున్నది.
శక్రువులను దూరం చేస్తున్నది
వృత్రనాశకుడైన ఇంద్రుని
మాతో సంగతుని చేస్తున్నది ఈ మా భూమే   ॥ 37 ॥

మంత్రము :

య॒స్యాం॑ సదో॒హవి॒ర్ధానే॑

యా॒హో య॒స్యాం॑ నిమీ॒యతే॑ ।

బ్ర॒హ్మ॒హో య॒స్యా మర్చ॑-

త్వ॒గ్నిః సా॒మ్నా య॒జుర్వి॑దః ।

యు॒జ్య॒న్తే య॒స్యా మృ॒త్వి॒జః

సోమ॑ మి॒న్ద్రాయ॑ పాత॑వే

॥ 38 ॥

పదము :

య॒స్యామ్ । సదో॒హవి॒ర్ధానే॑ ఇతి॑ సదో॒హవి॒ర్ధానే॑ ।

యా॒హో । య॒స్యామ్ । నిమీ॒యతే॑ ।

బ్రహ్మణః । యస్యామ్ । అర్పంతి ।

ఋక్ ౨భిః । సామ్నా । యజాః ౨విదః ।

యుజ్యంతే । యస్యామ్ । ఋత్విజః ।

సోమమ్ । ఇన్ద్రాయ । పాతవే

॥ ౩౪ ॥

అనువాదం

ఈ భూమి మీదనే మా నివాసగృహమున్నది.

ఇక్కడనే హవ్యములున్నవి.

ఇక్కడే యూపమును నాటి ఉన్నాము.

ఇక్కడే యజుర్వేదానికి చెందిన ఋత్విక్కులు,

ఋగ్వేదులైన ఋత్విక్కులు,

సామవేదము నెరిగిన బ్రహ్మలు,

కలిసి అర్చిస్తున్నారు.

సోమపానార్థమై ఇంద్రునితో సంయోజనం చేస్తున్నారు. ॥౩౪॥

షంశ్రమః

యస్యాం పూర్వే భూతకృత

ఋషయో గా ఉదాన్మచుః ।

సప్త సత్రేషు వేధసో

యజ్ఞేన తపసా సహ

॥ ౩౫ ॥

పదముః

యస్యామ్ । పూర్వే । భూతకృతః ।

ఋషయః । గాః । ఉత్ ౨ అన్మచుః ।

సప్త । సత్రేణ । వేధసః ।

యజ్ఞేన । తపసా । సహ

॥ 38 ॥

అనువాదం :

ఈ భూమిపైనే పూర్వులు, ఋషులు

బ్రహ్మను సప్తసూత్రమైన యజ్ఞంతో,

తపస్సుతో, ఉత్తమ స్వరంతో స్తుతిస్తూ ఉండినారు

॥ 38 ॥

మంత్రము :

సా నో భూమి రా దిశతు

యథనం కామయామహే ।

భగో అనుప్రయుక్త్యా

మిస్థ్రి ఏతు పురోగవః

॥ 40 ॥

పదము

సా । నో । భూమిః । ఆ । దిశతు ।

యత్ । ధనమ్ । కామయామహే ।

భగః । అనుప్రయుక్త్యామ్ ।

మిస్థ్రిః । ఏతు । పురోగవః

॥ 40 ॥

అనువాదం :

మా ఈ భూమి, మా ధనమును - మేము

కోరుతున్న దానిని మాకు ఇచ్చుగాక ।

భగుదు, సహాయకుడైన ఇంద్రుడు
పురోగమిస్తూ ఇక్కడికి వత్తురు గాక !

॥ 40 ॥

మంత్రము.

యస్యామ్ గాయన్తి నృత్యన్తి

భూమ్యామ్ మర్త్యా వైశ్చలహః ।

యుధ్యన్తే యస్యా మాత్రక్వన్తో

యస్యామ్ వదతి దున్తభిః ।

సా నో భూమిః ప్ర ఋదతామ్

సవత్సా నసవత్సమ్ మా పృథివీ కృతోతు

॥ 41 ॥

పదము :

యస్యామ్ । గాయన్తి । నృత్యన్తి ।

భూమ్యామ్ । మర్త్యాః । విశ్చలహః ।

యుధ్యన్తే । యస్యామ్ । ఆత్రక్వన్తో ।

యస్యామ్ । వదతి । దున్తభిః ।

సా । నః । భూమిః । ప్ర । ఋదతామ్ ।

సవత్సాన్ । అసవత్సమ్ । మా । పృథివీ । కృతోతు

॥ 41 ॥

అనువాదం:

ఏ భూమిపై మర్త్యులు గానం చేస్తున్నారో,
 నృత్యం చేస్తున్నారో, తమ రాష్ట్రరక్షను కోరుతున్నారో,
 దేనిపై ఆశ్రయంపొందుదును,
 దుందుభులు మ్రోగుతున్నవో
 ఆ ఈ భూమి శత్రువులను నురుమాడుతున్నది
 ఈ భూమి మమ్ములను శత్రురహితంగా చేయుగాక! ■ 41 ■

మంత్రము:

యస్యా మన్నం ప్రీహియవౌ
 యస్యా ఇమాః పశ్చ కృష్ణయః ।
 భూమ్యై పర్వత్యపత్నైః
 నమోఽస్తు పర్వమేదసే ■ 42 ■

పదము:

యస్యామ్ । అన్నమ్ । ప్రీహియవౌ ।
 యస్యాః । ఇమాః । పశ్చ । కృష్ణయః ।
 భూమ్యై । పర్వత్యపత్నైః ।
 నమః । అస్తు । పర్వమేదసే ■ 42 ■

అనువాదం:

ఏ భూమిపై ప్రీహియవలు పండునో,
 ఆహారార్థమై అవి ఉపయుక్తమగునో,

దేనిపై పంచప్రకారములైన కృత్యములు నడుచునో,
 ఎక్కడ సంవత్సరాంతం అన్నాదులు ఉత్పన్నములగునో,
 ఇంద్రుడు దేని పాలకుడో,
 ఆ పరస్పరత్తికి నా నమస్కారం.

॥ 42 ॥

మంత్రము :

యస్యాః పురో దేవకృతాః

క్షేత్రే యస్యా వికుర్వతే ।

ప్రజాపతిః పృథివీం విశ్వగర్భా-

మాశామాశాం రచ్యోం నః కృతోతు

॥ 43 ॥

పదము :

యస్యాః । పురో । దేవకృతాః ।

క్షేత్రే । యస్యాః । వికృర్వతే ।

ప్రజాపతిః । పృథివీమ్ । విశ్వగర్భామ్ ।

ఆశామ్ ఆశామ్ । రచ్యోమ్ । నః । కృతోతు

॥ 43 ॥

అనువాదం :

ఈ భూమిపైనే నగరములు దేవకృతములై ఉన్నవి.

దీని ప్రత్యేక ప్రాంతములలో పురుషులు

తమ తమ పనులను నిర్వర్తిస్తున్నారు.

ప్రజాపతి విశ్వగర్భయైన ఈ పృథివిని

దిక్కుదిక్కులా రమణీయంగా రూపొందిస్తున్నాడు. ॥ 43 ॥

మంత్రము :

నిధిం బిభ్రతీ బహుధా గుహా వసు
మడిం హిరణ్యం పృథివీ దదాతు మే ।
వసూని నో వసుదా రాసమానా
దేవీ దధాతు సుమనస్యమానా

॥ 44 ॥

పదము :

నిధిమ్ । బిభ్రతీ । బహుధా । గుహా । వసు ।
మడిమ్ । హిరణ్యమ్ । పృథివీ । దదాతు । మే ।
వసూని । నః । వసుదాః । రాసమానా ।
దేవీ । దధాతు । సుమనస్యమానా ।

॥ 44 ॥

అనువాదం :

బహువిధ గృహాలలో ధనము, రత్నాదులు, బంగారము
మొదలైన నిధులను ధరిస్తున్న మా ఈ భూమి
మాకు వాటినిన్నిటినీ ప్రసాదించు గాక !
ధనదాత్రి అయిన ఈ దేవి మా పనులన్నిటినీ
సౌమనస్యంతో ధనమిచ్చి పూర్తిచేయు గాక !
తగినంత ధనాన్ని మాకు ప్రసాదించు గాక !

॥ 44 ॥

మంత్రము :

జనం బిభ్రతీ బహుధా వివాచనం
నానాధర్మాణం పృథివీ యథోకనమ్ ।

సహస్రం ధారా ద్రవిణస్య మే దుహం

ధ్రువేవ ధేను రనవస్సుర నీ

॥ 45 ॥

పదము:

జనమ్ । త్రిభతీ । బహుధా । విజ్ఞానమ్ ।

నానాధర్మాణమ్ । పృథివీ । యథాక్షికమ్ ।

సహస్రమ్ । ధారాః । ద్రవిణస్య । మే । దుహమ్ ।

ధ్రువావత । ధేనుః । అనవస్సుర నీ

॥ 45 ॥

అనువాదం:

అనేకవిధ ధర్మములుగల వారు

అనేక భాషలు భాషించే వారు అయిన జనాన్ని,

ఒకే ఇంటిలో నున్న వారిని వలె భరిస్తూ,

వినష్టం వారికి కాకుండా కాపాడుతూ,

స్థిరంగా ఉన్న భూమి ద్రవ్యధారలను మాత్ర

ధేనువు వలె దోహదం చేయుగాక!

॥ 45 ॥

మంత్రము:

యస్తే సర్వే వృశ్చిక స్తుష్టదంశ్చ

హిమ స్తపతీ భృమలో గుహా శయే ।

క్రిమి ర్జన్యత్ పృథివి యద్య దేజితి

ప్రా॒వృ॒షి తన్నః సర్వ॑ నో॒ప స్ప॒వద్

యచ్చి॒వం తేన॑ నో మృ॒డ

॥ 46 ॥

పదము

యః । తే । సర్వః । వృషీ॑కః । తృప్త॑దంగా ।

హేమ॑స్త॒క్షి॒బ్ధః । భృ॒మ॒లః । గు॒హా । శయే॑ ।

క్రి॒మిః । జి॒న్వత్ । పృ॒థి॒వి । యత్॑యత్ । వి॒జతి॑ ।

ప్రా॒వృ॒షి । తత్ । నః । సర్వ॑త్ । మా । ఉ॒ప । స్ప॒వత్ ।

యత్ । శి॒వమ్ । తేన॑ । నః । మృ॒డ

॥ 46 ॥

అనువాదం :

పాము, తేలు వంటి విషక్రిమికీటాదులు

నీలోనే ఉండున్నవి

మంచుదెబ్బతినె కాటువేయక, కుట్టక

మబ్బుగా పడి ఉన్నవి

వర్షాగమంతో అవి ఓ పృథివీ

అటూ ఇటూ కదలనారంభిస్తాయి

అవి వివికానీ మాపై ప్రాకకుండు గాక !

మాకు నీవు శుభ, సుఖదాత్రివి కమ్ము

॥ 46 ॥

మంత్రము :

యే తే ప॒స్థానో బ॒హవో జనా॑యనా

రథ॑న్య వ॒ర్తాన॑సశ్చ యాత॑వే ।

యైః సం॒చర॑ స్తు॒భయే॑ భ॒ద్రపా॒పా-

స్తం ప॒స్థానం॑ జయే॒ మాన॒మిత్ర-

మ॑తస్క॒రం య ద్భి॒వం తే॑న నో మృ॒డ

॥ 47 ॥

పదము:

యే । తే । ప॒స్థా॑నః । బ॒హవః । జన॒ఽఅ॒యనాః ।

ర॑భస్య । వ॒ర్త్య । అ॒న॒నః । చ । యా॒తవే ।

యైః । సమ్॒ఽచర॑న్తి । ఉ॒భయే॑ । భ॒ద్రఽపా॒పాః ।

తమ్ । ప॒స్థా॑నమ్ । జయే॒మ । అ॒న॒మిత్రమ్ ।

అ॒తస్క॒రమ్ । యత్ । శి॒వమ్ । తే॑న । నః । మృ॒డ

॥ 47 ॥

అనువాదం:

ఓ భూమి । నీపై మనుష్యులు నడయాడే

దారులెన్నో ఉన్నవి.

బండి బాటలెన్నో ఉన్నవి.

వాటిపై అటూ ఇటూ తిరిగే మార్గాలున్నవి.

వాటిలో పరోపకారులైన వారు తిరుగుతుంటారు.

పొపులూ అలాగే తిరుగుతుంటారు.

వాటిని శత్రురహితంగా, తస్కరరహితంగా చెయ్యి.

అవి మాకు జయాన్ని చేకూర్చు గాక !

మాకు కల్యాణకారులగు గాక !

వాటితో మేము సుఖపడుదుము గాక !

॥ 47 ॥

మంత్రము :

మ॒ల్వం బి॒భ్రతీ॑ గురుభృద్
భ॒ద్రపా॑ప॒స్య ని॒ధనం॑ తితిక్షుః ।

వరా॑హే॒ణ పృ॒థివీ॑ స॒ంవిదా॑నా
సూ॑క॒రాయ॑ వి జిహితే॑ మృ॒గాయ॑

॥ 48 ॥

పదము :

మ॒ల్వమ్ । బి॒భ్రతీ॑ । గురు॒భృత్ ।
భ॒ద్రపా॑ప॒స్య । ని॒ధనమ్॑ । తితిక్షుః ।

వరా॑హే॒ణ । పృ॒థివీ॑ । స॒మ్విదా॑నా ।
సూ॑క॒రాయ॑ । వి । జిహితే॑ । మృ॒గాయ॑

॥ 48 ॥

అనువాదం :

బరువులను మోస్తూ, వాటిని మోయగల శక్తి కలది భూమి.
పుణ్యాత్ములు, పాపాత్ములు అయిన మానవుల
మరణాలను సహించేది పృథివి.
ఉత్తమ జలదాతలతో జలపానం చేస్తూన్న
వరాహములను మృగములను తనకిరణాలతో
పవిత్రం చేసే సూర్యరశ్మిలు కూడా విశేషంగా
ఈ భూమిపై పడుతున్నవి.

॥ 48 ॥

మంత్రము :

యే త ఆ॒ర॒చ్యాః పశ॑వో
మృ॒గా వనే॑ హితాః సింహా

వ్యాఘ్రాః పురుషాదశ్చరన్తి ।

ఉలం వృకం వృథివి దుచ్చునామిత

ఋక్షీకాం రక్షో అప బాధయాస్మత్

॥ 49 ॥

పదము :

యే । తే । ఆరణ్యాః । పశవః ।

మృగాః । వనే । హితాః । సింహాః ।

వ్యాఘ్రాః । పురుష౯అదః । చరన్తి ।

ఉలమ్ । వృకమ్ । వృథివి । దుచ్చునామ్ । ఇతః ।

ఋక్షీకామ్ । రక్షః । అప । బాధయ । అస్మత్

॥ 49 ॥

అనువాదం :

నీ వనాలలో ఉన్న సింహములు, వ్యాఘ్రములు

ఓ భూమి ! మానవ భక్షకములు.

అరణ్యములలోని ఇతర మృగాదికములు

స్వేచ్ఛగా తిరుగుతున్నవి.

వన్యమృగాలు, పిచ్చికుక్కలు, భల్లూకాదులు కూడా

భూమి పైనే ఉన్నవి.

అవి మాకు దూరంగా ఉండుగాక !

॥ 49 ॥

మంత్రము :

యే గన్తర్వా అప్సరసో

యే చారాయాః కిమీదినః ।

పిశాచా స్తస్త్వా రక్షాంసి

తా నస్మద్ భూమే యావయ

॥ 50 ॥

పదము:

యే । గస్త్రావాః । అప్సరసః ।

యే । చ । ఆరాయాః । కిమీదినః ।

పిశాచాన్ । నర్వా । రక్షాంసి ।

తాన్ । అస్మత్ । భూమే । యవయ

॥ 50 ॥

అనువాదం:

గంధర్వులు, అప్సరసలు, నిర్ధనులు, కిమీదినలు,
ఇతర పిశాచములు - వీటినిన్నిటినీ
మా నుండి దూరంగా కొనిపో.

॥ 50 ॥

మంత్రము:

యాం ద్విపాదః పక్షిణః సంవతన్తి

హంసాః సుప్తాః శకునా వయాంసి ।

యస్యాం వాతో మాతరిశ్వయతే

రక్షాంసి కృష్ణం శ్చావయంశ్చ వృక్షాన్ ।

వాతస్య ప్రవా ముపవా మను వా త్యర్చిః

॥ 51 ॥

పదము :

యామ్ । ద్విపాదః । పక్షిణః । సమ్పత్తన్తి ।

హంసాః । సువర్ణాః । శకునాః । వయాంసి ।

యస్యామ్ । వాతః । మాతరిశ్వా । ఈయతే ।

రజాంసి । కృష్ణన్ । చ్యవయన్ । చ । వృక్షన్ ।

వాతస్య । ప్రవమ్ । ఉపవమ్ । అను । వాతి । అర్చిః ॥ 51 ॥

అనువాదం :

ద్విపాతులు, హంసగరుడాది పక్ష్యాదులు,

మా భూమిపై తిరుగాడుతున్నవి.

సంచారశీలమైన వాయువు

దుమ్ము, ధూళిని రేపుతూ, వృక్షాలను

కదలించి వేస్తూ మరింతగా పెరిగి పీచుతున్నది.

ఆ వాయువు గతి తేజస్సునకు అనుకూలంగా పీచుతున్నది.

॥ 51 ॥

మంత్రము :

యస్యాం కృష్ణ మరుణం చ సంహితే

అహోరాత్రే విహితే భూమ్యా మధి ।

వర్షేణ భూమిః పృథివీ వృతా వృతా

సా నో దధాతు తద్రయా

ప్రియే ధామని ధామని

॥ 52 ॥

పదము :

యస్మామ్ కృష్ణమ్ అరుణమ్ చ సంహితే ఇతి సమీహితే ।
అహోరాత్రే ఇతి విహితే ఇతి విహితే భూమ్యామ్ అధి ।
వర్షేణ భూమిః పృథివీ వృతా ఆవృతా ।
సా నః దధాతు భద్రయా ।

ప్రియే ధామనిధామని

॥ 52 ॥

అనువాదం :

ఈ భూమిపై కృష్ణవర్ణములు, అరుణవర్ణములు
అయిన అహోరాత్రములు, అధివిహితములై ఉన్నవి.
ఈ విశాలమైన పృథివి వర్షంతో ఆవృతమై,
భద్రదంకరమై ప్రియమైన ప్రతిజంటిలోను
మాకు ప్రసన్నమగుగాక !

॥ 52 ॥

మంత్రము :

ద్యౌశ్చ మ ఇదం పృథివీ
చాంతరిక్షం చ మే వ్యచః ।
అగ్నిః సూర్య ఆపో మేధాం
విశ్వే దేవాశ్చ సం దదుః

॥ 53 ॥

పదము :

ద్యౌః చ మే ఇదమ్ పృథివీ చ ।
అంతరిక్షమ్ చ మే వ్యచః ।

అగ్నిః । సూర్యః । ఆపః । మేధామ్ ।

విశ్వే । దేవాః । చ । సమ్ । దదుః

॥ 53 ॥

అనువాదం :

ఆకాశము, పృథివీ, అంతరిక్షము, అగ్ని,
సూర్యుడు, విశ్వదేవతలు - వీరందరూ
మాకు మేధస్సును ఇచ్చి మా సర్వులలోను
వ్యాపించి బాగా ప్రకాశించాలి.

॥ 53 ॥

మంత్రము :

అహ మస్మి సహమాన

ఉత్తరో నామ భూమ్యామ్ ।

అభీషా డస్మి విశ్వాషా-

దాకామాశాం విషాసహిః

॥ 54 ॥

పదము :

అహమ్ । అస్మి । సహమానః ।

ఉత్తరః । నామ । భూమ్యామ్ ।

అభీషాత్ । అస్మి । విశ్వాషాత్ ।

ఆశామ్ 2 ఆశామ్ । వి2ససహిః

॥ 54 ॥

అనువాదం :

నేను సుఖదుఃఖాదులను సమానంగా పరిగ్రహించువాడను.
యశస్సు, ప్రతిష్ఠ, ఉత్కృష్టతరంగా భూమిపై

దిక్కుదిక్కులనుంచి జయం లభింపగా
పరాక్రమిస్తూ శత్రుధ్వంసం చేయువాడను.

॥ 54 ॥

మంత్రము :

అదో యద్ దేవి ప్రథమానా పురస్తాద్

దేవై రుక్తా వ్యసర్వో మహిత్వమ్ ।

ఆ త్వా సుభూత మవిశత్ తదానీ-

మకల్పయథాః ప్రదిశ శ్చతస్రః

॥ 55 ॥

పదము :

అదః । యత్ । దేవి । ప్రథమానా । పురస్తాత్ ।

దేవైః । ఉక్తా । విఽవసర్వః । మహిఽత్వమ్ ।

ఆ । త్వా । సుఽభూతమ్ । అవిశత్ । తదానీమ్ ।

అకల్పయథాః । ప్రఽదిశః । చతస్రః

॥ 55 ॥

అనువాదం:

ఓ దేవీ! ముందు దేవతలతో పాటు విజిగిష్యవై,

ప్రఖ్యాతవై, ప్రశంసితవై ఉన్న నీకు

విశేషించి ఉత్కృష్టమైన నీ చతుర్దిక్కులు

ప్రతిష్ఠను సమకూరుస్తున్నవి.

ఓ భూమీ! నీలోనికి ఆ ప్రతిష్ఠ ప్రవేశించి ఉన్నది. ॥ 55 ॥

మంత్రము:

యే గ్రామా య దరణ్యం

యాః సభా అధి భూమ్మమ్ ।

యే సంగ్రామాః సమీతయ-

స్తేషు చారు వదేమ తే

■ 56 ■

పదము:

యే । గ్రామాః । యత్ । అరణ్యమ్ ।

యాః । సభాః । అధి । భూమ్మమ్ ।

యే । సమ్2గ్రామాః । సమ్2తయః ।

తేషు । చారు । వదేమ । తే

■ 56 ■

ఆనువాదం:

ఏ గ్రామాదులు, ఏ అరణ్యాదులు,

ఏ సభాదులు, ఏ సంగ్రామాదులు,

ఏ పరిషత్తులు ఈ భూమిపై ఉన్నవో

అవన్నీ నిన్ను బహుధా ప్రశంసిస్తాయి.

■ 56 ■

మంత్రము:

అశ్వ ఇవ రజో దుధువే వి తాన్ జనాన్

య ఆక్షియన్ పృథివీం యా దజాయత ।

మ॒న్దాగ్రై॑శ్చ॒త్వరీ॑ భు॒వన॑స్య గో॒పా

వన॑స్ప॒తీనాం॑ గృ॒భి రోష॑ధీనామ్

॥ 57 ॥

పదము :

అ॒శ్వః॒౭౪వ॑ । ర॒జః । దు॒ధువే॑ । వి । తాన్ । జనాన్ ।

యే । ఆ॒౭అక్షి॑యన్ । వృ॒థిపీ॑మ్ । యాత్ । అజా॑యత ।

మ॒న్దాగ్రై॑ । అ॒గ్ర౭౪త్వ॑రీ । భు॒వన॑స్య । గో॒పాః ।

వన॑స్ప॒తీనామ్ । గృ॒భిః । రోష॑ధీనామ్

॥ 57 ॥

అనువాదం :

ఈ భూమిపైనే యుద్ధములు మొదలైనవి జరిగినవి.

వానిలో పాల్గొన్న మనుష్యులు, రాజులు,

అశ్వాదులను భూమి భరిస్తున్నది.

దానిపైనుంచి ఎగసివచ్చే ధూళి

అశ్వగతితో ముందుకు పరుగిడుతున్నది.

ప్రసన్నమై అగ్రభాగంలో

నడుస్తున్న భువనగోప్త్రీ! భూమి!

వనస్పతులను, ఓషధులను రక్షిస్తున్నావు నీవు.

॥ 57 ॥

మంత్రము :

యద్ వదా॑మి మధు॑మత్ తద్ వదా॑మి

య దీక్షి॑ తద్ వన॑న్తి మా ।

త్విషీమా నస్మి జాతిమా-

నవాన్యాన్ హస్మి దోధతః

॥ 58 ॥

పదము :

యత్ । వదామి । మధుఽమత్ । తత్ । వదామి ।

యత్ । ఈక్షే । తత్ । వనన్తి । మా ।

త్విషీమాన్ । అస్మి । జాతిమాన్ ।

అవ । అన్యాన్ । హస్మి । దోధతః

॥ 58 ॥

అనువాదం :

మేము మా ప్రదేశాన్ని గూర్చి ప్రవచిస్తూ

మధురంగా ప్రశంసిస్తున్నాము.

ఆ ప్రశంసలు మాకు సహాయకారులుగా ఉన్నవి.

ప్రకాశమానము, తేజోవంతము,

దీప్తివంతము అయిన జ్ఞానం కలవారిని తప్ప

మిగతా వారిని నేను నశింపజేస్తున్నాను.

॥ 58 ॥

మంత్రము :

శన్తివా సురభిః స్యోనా

కిలాలోఘ్ని పయస్వతి ।

భూమి రథి బ్రవీతు మే ।

ప్రథివీ పయసా సహ

॥ 59 ॥

అనువాదం :

విశ్వకర్మ అంతరిక్షంలో అంతఃప్రవిష్ట
అయిన భూమిని హవిస్సుతో సేవానిర్వహణకై
అకాంక్షిస్తున్నాడు.
ఆ గుహానిహితమైన, భాజనయోగ్యమైన
అన్నాదులను ఉపభోగార్థమై
మాతృభూమిపై భక్తికలిగినవారికి
ఆయన భాగం కల్పిస్తున్నాడు.

॥ 60 ॥

మంత్రము :

త్యమ్ స్యావపసీ జనానామ్ -

మదితిః కామదుఘా ప్రప్రథానా ।

యత్ త ఉనం తత్ త ఆ పూరయాతి

ప్రజాపతిః ప్రథమజా ఋతస్య

॥ 61 ॥

పదము.

త్యమ్ । అసి । ఆవపసీ । జనానామ్

అదితిః । కామదుఘా । ప్రప్రథానా ।

యత్ । తే । ఉనమ్ । తత్ । తే । ఆ । పూరయాతి ।

ప్రజాపతిః । ప్రథమజాః । ఋతస్య

॥ 61 ॥

అనువాదం

జనులకు సీవు అదితివి (జనులకు దుఃఖదాత్రివి కావు).
కామదుఘవు స్థితియోగ్యవు.

బహువిధ అహోరములకు మూలమైన దానవు.
 అన్నిటికంటె అధికమైన ఋతం ఏదైతే ఉన్నదో,
 దానిని సృష్టికి ముందు జనించినవారు,
 తరువాత జనించినవారు పరిపూర్ణం చేస్తున్నారు. || 61 ||

పంక్రమ :

ఉపస్థా స్తే అనమీవా అయక్ష్యా
 అస్మభ్యం సస్తు పృథివి ప్రసూతాః ।
 దీర్ఘం న ఆయుః ప్రతిబుధ్యమానా
 వయం తుభ్యం బలిహృతః స్యామ || 62 ||

పదము :

ఉప2స్థాః । తే । అనమీవాః । అయక్ష్యాః ।
 అస్మభ్యమ్ । సస్తు । పృథివి । ప్ర2సూతాః ।
 దీర్ఘమ్ । నః । ఆయుః । ప్రతి2బుధ్యమానాః ।
 వయమ్ । తుభ్యమ్ । బలి2హృతః । స్యామ || 62 ||

అనువాదం :

ఓ పృథివీ ! నీ వల్ల ఉత్పన్నులైన
 రోగరహితులు, క్షయరోగరహితులు,
 మా వద్ద ఉందురు గాక !
 మా ఆయుస్సు దీర్ఘ తరమగు గాక !
 మేము విజ్ఞాన యుక్తులమై
 నీకై బలిని సమకూర్తుము గాక !

సంక్రమము :

భూమే మాత ర్ని ధేహి మా

భద్రయా సుప్రతిష్ఠితమ్ ।

సంవిదానా దివా కవే

శ్రియాం మా ధేహి భూత్యామ్

॥ 63 ॥

పదము :

భూమే । మాతః । ని । ధేహి । మా ।

భద్రయా । సుప్రతిష్ఠితమ్ ।

సమ్విదానా । దివా । కవే ।

శ్రియామ్ । మా । ధేహి । భూత్యామ్

॥ 63 ॥

అనువాదం:

భూమాతా ! భద్రమూర్తివైన నిన్ను,
సుస్థిరమైన నిన్ను, మాకు స్థిరత్వాన్ని ప్రసాదించమని,
ప్రతిదినమూ మాకు అనేకవిషయాలను
తెలియజేయమని కోరుతున్నాము.
ఓ క్రాంతదర్శిని! భూమిపై సంపదను
మాకు లభింపజేతువు గాక !

॥ 63 ॥

ఇది మొదటి మాక్తం.

ఇది మొదటి అనువాదం.

అనువాకం: 2

సూక్తం - 2

ఋషి: భృగువు || దేవతలు: అగ్ని: మరియు మంత్రములలో పేర్కొన్నవారు;
 21-38 మృత్యువు || చందస్సు: 1,4,10,11,21-38,53 త్రిష్టుప్: 2,5,
 12-15,17,19,20,34-38,38,39,41,43,51,54 అనుష్టుప్: 3 అస్తోర
 పంక్తి: 8 భురిగార్షీపంక్తి: 7,45 జగతి: 8,48,49 భురిక్ త్రిష్టుప్: 9
 అనుష్టుప్బిర్వా విపరీత పాదాలజ్యే పంక్తి: 18 కకుమ్మతి పరాబ్రహ్మత్య
 నుష్టుప్: 18 నిచ్చదనుష్టుప్: 37 పురస్తాద్ బృహతి: 40 పురస్తాద్
 కకుమ్మత్యనుష్టుప్: 42 త్రిపదా భురిగార్షీ గాయత్రీ: 44 ద్విపదాఽఽర్షీ
 బృహతి: 48 ద్విపదా సామ్నీ త్రిష్టుప్: (42,44,48 ఏకావసానా);
 47 పంచపదా బార్హత వైరాజగర్వా జగతి: 50 ఉపరిష్టాద్ విరాద్
 బృహతి: 52 పురస్తాద్ విరాద్ బృహతి: 55 బృహతి గర్వాత్రిష్టుప్ ||
 మంత్రములు: || 55 ||

వినియోగం:- 'క్రవ్యాద్' అను పేరుగల అగ్నిని గూర్చినదీ సూక్తం.
 అగ్నులు మూడు. అమాద, క్రవ్యాద, హవ్యహహలు. అప
 క్వాన్నాన్ని తినువాడు లోకాగ్ని. క్రవ్యాదాగ్ని అనగా ఘోర
 రూపుడైన చితాగ్ని. పక్వాన్నాన్ని అహుతిచేయగా తినువాడు,
 దేవతలకై దానిని కొనిపోవువాడు హవ్యహహుడు. మొదటి
 ఇద్దరూ యాగానికి యోగ్యులు కాదు. క్రవ్యాదాగ్నిని గూర్చి ఈ
 సూక్తం చెప్తున్నది.

ఈ చితాగ్ని శవమాంసాన్ని తినడమే గాక, ఘోరత్వంవల్ల
 యజ్ఞాది బహురోగములను, మృత్యువును తనలో నింపుకుని
 ఉంటాడు. అందువల్ల అనేక విపత్తులకు మూలమౌతాడు.
 అయీ అపదలను, ఆ యా రోగములను, ఆ యా మృత్యువును
 ఈ సూక్తకర్త ప్రార్థనతో పరిహరిస్తున్నాడు.

అంతేగాక ఘోరరూపి అయిన ఈ క్రవ్యాదాగ్నిని శత్రువులను
 చంపవలసినదని కూడా ప్రార్థిస్తున్నాడు, సర్వపాపములను ఈ
 అగ్ని హరింపవలెనని అతని ఆశంస.

ఈ సీసం నీ ఖాగ్యం

నీవిక్మడకు రా

ఈ గోవులలో క్షయరోగం ఉన్నది

ఈ పురుషులలో క్షయరోగం ఉన్నది

ఈ రోగంతో పాటు నీవు అవాఙ్ముఖంగా వెళ్ళు

॥ 1 ॥

మంత్రము :

అఘశంసదుఃశంసాభ్యాం

కరేణానుకరేణ చ ।

యక్ష్యం చ సర్వం తేనేతో

మృత్యుం చ ని రజామసి

॥ 2 ॥

పదము :

అఘశంసదుఃశంసాభ్యామ్ ।

కరేణ । అనుకరేణ । చ ।

యక్ష్యమ్ । చ । సర్వమ్ । తేన । ఇతః ।

మృత్యుమ్ । చ । నిః । అజామసి

॥ 2 ॥

అనువాదం :

పాపి, దుష్టము అయిన దానితో పాటు నిన్ను,

కరణానుకరణలతో

సర్వయక్ష్యరోగములను, తుదకు మృత్యువును

ఇక్కడ నుంచి దూరంగా తరిమివేస్తున్నాము.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

నిరితో మృత్యుం నిర్ముతిం

నిరరాతి మజామసి ।

యో నో ద్వేష్టి తమ ద్వ్యగ్నే

అక్రవ్యాద్ యమ ద్విష్ణు-

స్తమ తే ప్ర సువామసి

॥ 3 ॥

పదము,

నిః । ఇతః । మృత్యుమ్ । నిః । నిర్ముతిమ్ ।

నిః । అరాతిమ్ । అజామసి ।

యః । నః । ద్వేష్టి । తమ్ । అద్ధి । అగ్నే ।

అక్రవ్యః । అత్ । యమ్ । ఓం ఇతి । ద్విష్ణుః ।

తమ్ । ఓం ఇతి । తే । ప్ర । సువామసి

॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఇక్కడనుంది మృత్యువును,

దుఃఖమును, శత్రువును

దూరీకరిస్తున్నది. ఓ అగ్ని ! మమ్ముల నెవడు

ద్వేషిస్తున్నాడో, అతనిని నాశం చెయ్యి.

మేమెవరిని ద్వేషిస్తున్నామో,

వానిని కూడా నీ వద్దకు పంపుతున్నాము.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

యద్యగ్నిః క్రవ్యాద్ యది వా వ్యాఘ్రః

ఇమం గోష్ఠం ప్రవివేశాన్యోకాః ।

తం మాషాజ్యం కృత్వా ప్ర హిదోమి

దూరం స గచ్ఛ త్వప్సషదో ప్యగ్నిన్

॥ 4 ॥

పదము

యది । అగ్నిః । క్రవ్యఽఅత్ । యది । వా । వ్యాఘ్రః ।

ఇయమ్ । గోఽస్థమ్ । ప్రఽవివేశః । అనిఽన్యోకాః ।

తమ్ । మాషఽజ్యమ్ । కృత్వా । ప్ర । హిదోమి ।

దూరమ్ । సః । గచ్ఛతు । అప్సఽనదః । అపి । అగ్నిన్ ॥ 4 ॥

అనువాదం

మాంసాశని అయిన అగ్ని,

ప్రాణిహంసకమైన వ్యాఘ్రం

నీ గోష్ఠంలో ప్రవేశించినది

దానిని నూషాజ్యముచేసి దూరంగా పంపిస్తేస్తున్నాము

ఈ జలంలో ఉన్న అగ్నిలో ఇది చేరుగాక ।

॥ 4 ॥

మంత్రము :

యత్ త్వ క్రుద్ధాః ప్రచక్ర-

ర్మన్యనా పురుషే మృతే ।

సుకల్ప మగ్ని తత్ త్వయా

పున స్తోద్ధీపయామసి

॥ ౧ ॥

పదము

యత్ । త్వా । క్రుద్ధాః । ప్రచక్షుః ।

మన్యునా । పురుషే । మృతే ।

సుకల్పమ్ । అగ్ని । తత్ । త్వయా ।

పునః । త్వా । ఉత్ । దీపయామసి

॥ ౨ ॥

అనువాదం

పురుషుడు మృతచెందగా క్రుద్ధులై,
క్రోధంతో నీకు అన్యాయం చేస్తున్నారు.
ఓ అగ్ని! ని ద్వారా ఆ అన్యాయం చక్కబడాలి.
అందువల్ల నిన్ను పునః ప్రజ్వలంప జేస్తున్నారు.

॥ ౧ ॥

మంత్రము

పున స్తోద్ధిత్యా రుద్రా వసవః

పున ర్భృహి వసునీతి రగ్నే ।

పున స్త్వా బ్రహ్మజస్పతి రాధాద్

దీర్ఘాయుశ్చాయ శతశరదాయ

॥ ౩ ॥

పదము :

పునః । త్వా । ఆదిత్యాః । రుద్రాః । వసవః ।

పునః । బ్రహ్మ । వసునీతిః । అగ్ని ।

పునః । త్వా । బ్రహ్మణః । పతిః । ఆ । అధాత్ ।

ధీర్హాయుత్యాయ । శతశారదాయ

॥ 6 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! ఆదిత్యులు, రుద్రులు, వసువులు,

ధనదాతలు, బ్రహ్మ, బ్రహ్మణస్పతి మాకు

ధీర్హాయువు చేకూర్చాలి

అందుకై నిన్ను పునఃస్థాపితం చేస్తున్నాము

॥ 6 ॥

మంత్రము :

యో అగ్నిః । క్రవాత్ ప్రవివేశ నో గృహ-

మిమం పశ్యన్నితరం జాతవేదసమ్ ।

తం హరామి విత్యయజ్ఞాయ దూరం

స ఘర్మమిన్ద్రాం పరమే సధస్థే

॥ 7 ॥

పదము :

యః । అగ్నిః । క్రవ్యతాత్ । ప్రవివేశ । నః । గృహమ్ ।

ఇమమ్ । పశ్యన్ । ఇతరమ్ । జాతవేదసమ్ ।

తమ్ । హరామి । పితృయజ్ఞాయ । దూరమ్ ।

సః । ఘర్మమ్ । ఇన్ద్రామ్ । పరమే । సధఃస్థే ॥ 7 ॥

అనువాదం .

మాంసభక్షకుడైన అగ్నిని దూరంగా కొనిపోతున్నాము.
దైన్యాన్ని దూరం చేసి యమరాజ్యం వద్దకు వెళ్ళిపోవుగాక!
ఇక్కడ మరొక అగ్ని (జాతవేదుడు) ఉన్నాడు,
మా ఇంటిలో ప్రవేశించినాడు.
అతనిని పితృయజ్ఞార్థం దూరంగా కొనిపోతున్నాము.
అతను పరమధామంలో వేడిసి కలిగించు గాక ! ॥ 7 ॥

మంత్రము .

క్రవ్యాద మగ్నిం ప్ర హిణోమి దూరం

యమరాజ్ఞో గచ్ఛతు రిప్రవాహః ।

ఇహాయ మితరో జాతవేదా దేవో

దేవేభ్యో హవ్యం వహతు ప్రజానన్ ॥ 8 ॥

పదము .

క్రవ్యః అదమ్ । అగ్నిమ్ । ప్ర । హిణోమి । దూరమ్ ।

యమః రాజ్ఞః । గచ్ఛతు । రిప్రః వాహః ।

ఇహ । అయమ్ । ఇతరః । జాతః వేదాః । దేవః ।

దేవేభ్యః । హవ్యమ్ । వహతు । ప్రః జానన్ ॥ 8 ॥

అనువాదం :

క్రవ్యాదుడైన అగ్నిని దూరంగా పంపివేస్తున్నాను
దోషాన్ని దూరం చేసి యమరాజువద్దకు వెళ్ళు
ఇక్కడ మరొక జాతవేదాగ్ని ఉన్నాడు
ప్రజ్ఞావంతుడైన దేవుడు దేవతలకోసమై
హవ్యమును కొనిపోవు గాక !

॥ ౪ ॥

మంత్రము :

క్రవ్యాద మగ్ని మిషితో హరామి

జనాన్ దృంహస్తం వజ్రేణ మృత్యుమ్ ।

ని తం శాస్మి గార్హపత్యేన విద్వాన్

పితౄణాం లోకేపి భాగో అస్తు

॥ ౪ ॥

పదము :

క్రవ్యఽఅదమ్ । అగ్నిమ్ । ఇషితః । హరామి ।

జనాన్ । దృంహస్తమ్ । వజ్రేణ । మృత్యుమ్ ।

ని । తమ్ । శాస్మి । గార్హపత్యేన । విద్వాన్ ।

పితౄణామ్ । లోకే । అపి । భాగః । అస్తు

॥ ౪ ॥

అనువాదం :

వజ్రప్రహరణం ద్వారా జనులను
మృత్యువు వద్దకు కొనిపోవునట్టి
క్రవ్యాదాగ్నిని ఇచ్ఛాపూర్వకంగా కొనిపోతున్నాను
గార్హపత్యాగ్ని ద్వారా విద్వాంసుడనైన నేను

అజ్ఞాపిస్తున్నాను.
జాతవేదునకు పితృలోకంలో
భాగం అవశ్యం లభించు గాక !

॥ 9 ॥

మంత్రము .

క్ర॒వ్యాద॑ మ॒గ్నిం శ॑శ॒మాన॑ ము॒ర్ధ్యం॑ ।
ప్ర॒ హి॑ణోమి ప॒థిభిః॑ పి॒తృయా॑స్తైః ।
మా దే॒వయా॑స్తైః పు॒నరా గా
అ॒త్యై॒వైధి॑ పి॒తృషు॑ జా॒గృహి॑ త్వమ్

॥ 10 ॥

పదము .

క్ర॒వ్యఽఅ॑దమ్ । అ॒గ్నిమ్ । శ॑శ॒మానమ్ । ఉ॒ర్ధ్వఽమ్ ।
ప్ర॒ హి॑ణోమి । ప॒థిభిః॑ । పి॒తృఽయా॑స్తైః ।
మా । దే॒వఽయా॑స్తైః । పు॒నః । ఆ । గాః ।
అ॒త్ర । ఏ॒వ । ఏ॒థి । పి॒తృషు॑ । జా॒గృహి॑ । త్వమ్

॥ 10 ॥

అనువాదం ।

ప్రశంసనీయగతి అయిన, మాంసభక్షకుడైన
అగ్నిని పితృయానం ద్వారా పంపుతున్నాను.
దేవయానం ద్వారా తిరిగి రాకుండువు గాక !
అందుకే అక్కడే ఉండు.
పితరుల పిషయమై నీవు జాగ్రత్త వహించు.

॥ 10 ॥

మంత్రము

స మిన్దతే సంకసుకం స్వస్తయే

శుద్ధా భవన్తః శుచయః పావకాః ।

జహతి రిప్ర మత్యేన వితి

సమిద్ధో అగ్నిః సుపునా పునాతి

॥ 11 ॥

పదము

సమ్ । ఇన్దతే । సమ్కసుకమ్ । స్వస్తయే ।

శుద్ధాః । భవన్తః । శుచయః । పావకాః ।

జహతి । రిప్రమ్ । అతి । వినః । వితి ।

సమ్కషత్తః । అగ్నిః । సుపునా । పునాతి

॥ 11 ॥

అనువాదం :

పవిత్రములు, పరిశుద్ధములు అయిన అగ్నులు మీరు
కల్యాణార్థమై అగ్నిని మరింత ప్రదీప్తం చేస్తున్నారు.
దుష్టత్వాన్ని వదలి పాపాన్ని అతిక్రమిస్తున్నారు
ప్రదీప్తమైన అగ్ని సర్వులను పవిత్రం చేస్తున్నాడు ॥ 11 ॥

మంత్రము :

దేవో అగ్నిః సంకసుకో

దివ స్పృష్టా న్యారుహత్ ।

ముచ్యమానో నిరేణనోఽ-

మో గస్మాం అశస్త్యాః

॥ 12 ॥

పదము.

దేవః । అగ్నిః । సమేకశుకః ।

దీవః । వృష్ణానీ । ఆ । అరుహత్ ।

ముచ్యమానః । నిః । వినసః ।

అమోక్ । అస్మిన్ । అశస్త్యాః

॥ 12 ॥

అనువాదం.

విదాహకుడైన అగ్నిదేవుడు ద్యులోకానికి

పైభాగాన్ని ఆరోహించి ఉన్నాడు.

మమ్ములను పాపం నుంచి విముక్తులను చేసి

చెడుదారుల నుంచి తప్పిస్తున్నాడు.

॥ 12 ॥

పంక్తము:

అస్మిన్ వయం సంకనుకే

అగ్నో రిప్రాణీ మృణ్మహే ।

అభూమ యజ్ఞియాః శుద్ధాః

ప్ర ణ ఆయాంషి కారిషత్

॥ 13 ॥

పదము :

అస్మిన్ । వయమ్ । సమ్కసుకే ।

అగ్నౌ । రిప్రాదీ । మృజ్మహే ।

అభూమ । యజ్ఞియాః । శుద్ధాః ।

ప్ర । నః । ఆయాంషి । తారిషత్

॥ 13 ॥

అనువాదం

ఈ దహించే అగ్నిలో మా దోషములన్నీ

పరిశుద్ధములై పోతున్నవి

మేము పవిత్రులము, పరిశుద్ధులము అవుతున్నాము

మా ఆయుస్సు పెరుగుతున్నది

॥ 13 ॥

మంత్రము :

సంకసుకో వికసుకో

నిర్ఋతో యశ్చ నిస్వరః ।

తే తే యక్ష్మం సవేదసో

దూరాద్ దూర మనీనశన్

॥ 14 ॥

పదము :

సమ్కసుకః । వికసుకః ।

నిఃకఋథః । యః । చ । నిఃస్వరః ।

అనువాదం :

మా అశ్వములలో, మా పీఠులలో,
మా గోవులలో, మేడిలు - గొర్రెలలో
లోకులను కష్టపరచే ఏ అగ్ని ఉన్నదో
మాంసభక్షకమైన ఆ అగ్నిని
మేము దూరం చేస్తున్నామా

॥ 15 ॥

మంత్రము :

అన్వేభ్య స్త్వా పురుషేభ్యో

గోభ్యో అన్వేభ్య స్త్వా ।

నిః క్రవ్యాదం నుదామసి

యో అగ్నిః క్షీవితయోపనః

॥ 16 ॥

పదము:

అన్వేభ్యః । త్వా । పురుషేభ్యః ।

గోభ్యః । అన్వేభ్యః । త్వా ।

నిః । క్రవ్యః అదమ్ । నుదామసి ।

యః । అగ్నిః । క్షీవితః అయోపనః

॥ 16 ॥

అనువాదం

జీవనాశకమైన క్రవ్యాదాగ్ని ఏదైతే ఉన్నదో
దానిని అన్యులనుంచి, పురుషులనుంచి,

గోవులనుంచి, అశ్వములనుంచి
సశ్శేషంగా దూరీకరిస్తున్నాము.

॥ 16 ॥

మంత్రము

యస్మిన్ దేవా అమృజత

యస్మిన్ మనుష్యాఽశత ।

తస్మిన్ పృథస్తావో మృష్ట్యా

త్వమగ్న్ని దివం రుహ

॥ 17 ॥

పదము

యస్మిన్ । దేవాః । అమృజత ।

యస్మిన్ । మనుష్యాఽశః । శత ।

తస్మిన్ । పృథస్తావః । మృష్ట్యా ।

అ । త్వమ్ । అగ్న్ని । దివమ్ । రుహ

॥ 17 ॥

అనువాదం :

ఎందులో దేవతలు పరిశుద్ధులౌతున్నారో,
ఎందులో మనుష్యులు, పరిశుద్ధులౌతున్నారో,
అందులో ఓ అగ్ని పూతాన్ని అహుతి చేసి,
పరిశుద్ధుడనౌతున్న నన్ను
ద్యులోకాన్ని ఆరోహింప జేయి.

॥ 17 ॥

మంత్రము

సమిద్ధో అగ్ని ఆహుత

స నో మా భ్యవక్రమీః ।

అత్తైవ దీదిహి ద్యవి

జ్యోక్ చ సూర్యం దృశే

॥ 18 ॥

పదము ।

సమిద్ధః । అగ్ని । ఆహుత ।

సః । నః । మా । అభివక్రమీః ।

అత్రి । ఏవ । దీదిహి । ద్యవి ।

జ్యోక్ । చ । సూర్యమ్ । దృశే

॥ 18 ॥

అనువాదం

అహుతి తీసుకున్న అగ్ని ।

ప్రదీపించి మమ్ములను అతిక్రమించకు

ఈ ద్యులో కస్థానంలోనే ప్రకాశిస్తూ ఉండు

సూర్యుని ఎల్లవేళలా దర్శిస్తూ ఉండు

॥ 18 ॥

మంత్రము

సీసే మృడ్వం నదే మృడ్వ-

మగ్నా సంకసుకే చ యత్ ।

అథో అవ్యాం రామాయాం

శీర్షక్తి ముపబర్హణే

॥ 18 ॥

పదము.

సీసే । మృత్త్వమ్ । నడే । మృత్త్వమ్ ।

అగ్నౌ । సమ్మేకసుకే । చ । యత్ ।

అథో ఇతి । అవ్యామ్ । రామాయామ్ ।

శీర్షక్తిమ్ । ఉపబర్హణే

॥ 19 ॥

అనువాదం.

దేనిని సీనంతో సంబంధింపజేసినామో,

దేనిని తుంగలో ఆవహింపజేసినామో,

దేనిని వినాశకమైన అగ్నిలో తపింపజేసినామో,

మేకలలో - నల్లనివానిలో, రంగులుగలవానిలో

తలపై ఉన్న మాలిన్యాన్ని కడిగివేయాలి

॥ 19 ॥

మంత్రము.

సీసే మలం సాదయిత్వా

శీర్షక్తి ముపబర్హణే ।

అవ్యా మసేక్ష్వాం మృష్ట్యా

శుద్ధా భవత యజ్ఞియాః

॥ 20 ॥

పదము

సీ^१సీ^१ । మలమ్ । సాదయి^१త్వా ।

శీ^१ర్షక్తిమ్ । ఉవ^१బర్హ^१దే ।

అ^१వ్యామ్ । అ^१సిక్ష్వామ్ । మృ^१ష్ట్యా ।

శు^१ద్ధాః । భ^१వత । య^१జ్ఞియాః

॥ 20 ॥

అనువాదం :

సీసంలోని మలినాన్ని పరిశుద్ధం చేసి,
ఇతర చూలిన్యాలను తొలగించి,
నల్లని గొర్రెలపైనున్న మలినాన్ని తొలగించి,
యజ్ఞమునకు అర్హమగు రీతిలో
పవిత్రమగుదుము గాక !

॥ 20 ॥

మంత్రము :

పరం మృ^१త్యో అను పరేహి ప^१థ్నాం

య^१స్త ఏష ఇతరో దేవయానా^१త్ ।

చక్షు^१ష్మతే శృ^१ణ్వతే తే బ్ర^१హ్మి-

మీహిమే వీరా బహ^१వో భవ^१న్తు

॥ 21 ॥

పదము :

పరమ్ । మృ^१త్యో ఇతి । అను । పరా । ఇహి । ప^१థ్నామ్ ।

యః । తే । ఏషః । ఇతరః । దేవయానా^१త్ ।

చక్షుష్మతే । శృణ్వతే । తే । బ్రహ్మిమి ।

ఇహ । ఇమే । వీరాః । బహవః । భవన్తు

॥ 21 ॥

అనువాదం

ఓ మృత్యూ! దేవయానానికి భిన్నమైన
నీ మార్గం ఏదైతే ఉన్నదో,
ఆ మార్గానికి దూరంగా వెళ్ళిపో.
చెవులు, కనులు ఉన్న నిన్ను అర్థిస్తున్నాన,
మా వీరులు అనేకులగుదురు గాక!

॥ 21 ॥

మంత్రము

ఇమే జీవా వి మృతై రా పవృత్ర-

న్నభూద్ భద్రా దేవహూతి ర్నో అద్య ।

ప్రాళ్ళో అగామ నృతయే హసాయ

సువీరానో విదథ మా వదేమ

॥ 22 ॥

పదము,

ఇమే । జీవాః । వి । మృతైః । ఆ । అపవృత్రన్ ।

అభూత్ । భద్రా । దేవహూతిః । నః । అద్య ।

ప్రాళ్ళుః । అగామ । నృతయే । హసాయ ।

సువీరానః । విదథమ్ । ఆ । వదేమ

॥ 22 ॥

అనువాదం

ఈ జీవులు మృతులలో నుంచి వేరుపడినారు
మా వ్రార్థన నేడు కల్యాణప్రదమైనది
మేము నవ్వుతూ, శ్రుశ్శుతూ
నాట్యం చేయడం వైపు వెడుతున్నాము
ఉత్తమ పీరులమై యుద్ధవిచారంలో
నిమగ్నలమగుదుము గాక !

॥ 22 ॥

మంత్రము :

ఇమం జీవేభ్యః పరిధిం దధామి
మైషాం ను గా దపరో అర్థ మేతమ్ ।
శతం జీవంత్యః శరదః పురూచీ-
స్తిరో మృత్యుం దధతాం వర్వతేన

॥ 23 ॥

సదము

ఇమమ్ । జీవేభ్యః । పరిధిమ్ । దధామి ।
మా । ఏషామ్ । ను । గాత్ । అపరః । అర్థమ్ । ఏతమ్ ।
శతమ్ । జీవంత్యః । శరదః । పురూచీః ।
తిరః । మృత్యుమ్ । దధతామ్ । వర్వతేన

॥ 23 ॥

అనువాదం :

జీవులకోసమై నేనొక పరిధిని కల్పిస్తున్నాను
వీరిలో ఎవరూ ఒక్కసారి కూడా
ఈ పరిధిని దాటకుందురు గాక !

నూరేళ్ళకు పైగా జీవినూ, జీవితాన్ని అనుభవినూ,
పర్వతం మూలంగా మృత్యువును ఇటు రాకుండా
అడ్డగింతురు గాక !

॥ 23 ॥

పంక్తము :

ఆ రోహ తాయు ర్జరసం వృధానా
అనుపూర్వం యతమానా యతి స్థ ।
తాన్ వ స్త్వష్టా సుజనిమా సజోషాః
సర్వ మాయు ర్నయతు జీవనాయ

॥ 24 ॥

పదము .

ఆ । రోహత । ఆయుః । జరసమ్ । వృధానాః ।
అనుపూర్వమ్ । యతమానాః । యతి । స్థ ।
తాన్ । వః । త్వష్టా । సుజనిమా । సజోషాః ।
సర్వమ్ । ఆయుః । నయతు । జీవనాయ

॥ 24 ॥

అనువాదం :

మేము వృద్ధులమై దీర్ఘాయుస్సుతో మనుదుము గాక !
సిద్ధి లభించే వరకూ మేము ప్రయత్నం చేస్తూనే ఉంటాము,
ఉత్తమజన్ముడు, ఉత్సాహవంతుడు
అయిన త్వష్ట మా అందరిని
దీర్ఘాయువు కోసమై నడిపిందును గాక !

॥ 24 ॥

మంత్రము :

యథా^హ న్యను^హర్వం భవ^{న్తి}

యథ^{ర్తవ} ఋతు^{భి} ర్యన్తి^{న్తి} సా^{కమ్} ।

యథా^న పూ^{ర్వ} మప^{రో} జహ

త్యేవా^{ధాత} రాయా^{ంషి} కల్పయై^{షామ్}

॥ 25 ॥

పదము

యథా^హ । అహ^{ని} । అను^హర్వమ్ । భవ^{న్తి} ।

యథా^హ । ఋత^{వః} । ఋతు^{భిః} । ర్యన్తి^{న్తి} । సా^{కమ్} ।

యథా^హ । న । పూ^{ర్వ}మ్ । అప^{రో} । జహ^{తి} । ఏవ ।

ధా^{తః} । ఆయా^{ంషి} । కల్పయ^{న్తి} । ఏ^{షామ్}

॥ 25 ॥

అనువాదం :

ఒకదాని వెనుక ఒకటిగా రోజులు వస్తూంటాయి

అలాగే ఋతువులు ఒకదాని వెంట ఒకటి వస్తూంటాయి

ముందు ఉన్న దానిని రెండవది వదిలిపెట్టుదు

ఓధాతా ! వీరి ఆయుస్సును కూడా

అలాగే కల్పించు

॥ 25 ॥

మంత్రము :

అశ్వ^{న్వతి} రీయ^{తే} సం రభ^{ధ్వం}

వీరయ^{ధ్వం} ప్ర^తరతా^{సఖాయః} ।

అత్రా జహిత యే అసన్ దురేవా

అనమీవా నుత్తరే మాభి వాజాన్

॥ 26 ॥

పదము.

అశ్వన్ 2వతీ । రీయతే । సమ్ । రథధ్వమ్ ।

వీరయధ్వమ్ । ప్ర । తరత । సఖాయః ।

అత్ర । జహిత । యే । అసన్ । దుః 2వవాః ।

అనమీవాన్ । ఉత । తరేమ । అభి । వాజాన్

॥ 26 ॥

అనువాదం.

అశ్వన్వతి (నది) అతివేగంగా ప్రవహిస్తున్నది.

దాని తెదురుగా మనం ఏకమై నిలబడదాం.

మిత్రులారా ! పరాక్రమించి నేస్తులందరూ

ఒకటిగా నిలబడండి

దుఃఖదాయకమైన వానిని ఇక్కడనుంచి తరిమివేద్దాం.

మనం దీనిని దాటినట్లయితే

అరోగ్యవంతమైన ఆహారాన్ని సంపాదించుకొనగలం. ॥ 26 ॥

మంత్రము;

ఉత్తిష్ఠతా ప్ర తరతా సఖాయో 2 -

శ్వన్వతీ నది స్యన్దత ఇయమ్ ।

అత్రా జహిత యే అసన్ న్నశివాః

శివా న్నోన్మనా నుత్తరే మాభి వాజాన్

॥ 27 ॥

పదము :

ఉత్ । తివ్రత । ప్ర । తరత । సఖాయః ।

అశ్వన్ ౨వతి । నదీ । స్మృన్తతే । ఇయమ్ ।

అత్ర । జహిత । యే । అసన్ । అశివాః ।

శివాన్ । స్మోనాన్ । ఉత్ । తరేమ । అభి । వాజాన్ ॥ 27 ॥

అనువాదం :

మిత్రులారా ! లేవండి నదిని దాటుదాం పదండి
ఈ అశ్వనవతి నది అతివేగంగా వెళ్ళిపోతున్నది
అశుభంకరులైన వారినందరినీ ఇక్కడే వదిలిపెట్టుండి
మనం ఈ నదిని దాటి వెళ్ళినట్లయితే శుభం కలుగుతుంది
సుఖదాయకమైన ఆహారాన్ని లభ్యం చేసుకుందాం ॥ 27 ॥

మంత్రము :

వైశ్వదేవీం వర్చస ఆ రభధ్వం

శుద్ధా భవన్తః శుచయః పావకాః ।

అతిక్రామన్తో దురితా పదాని

శతం హిమాః సర్వవీరా మదేమ ॥ 28 ॥

పదము :

వైశ్వదేవీమ్ । వర్చసే । ఆ । రభధ్వమ్ ।

శుద్ధాః । భవన్తః । శుచయః । పావకాః ।

అతిక్రమన్తః । దుఃఖతా । పదాని ।

శతమ్ । హిమాః । సర్వపిరాః । మదేమ

॥ 28 ॥

అనువాదం .

పరిశుద్ధులు, పవిత్రులు అయిన మీరు

వర్చస్సుకొసమై విశ్వదేవుని

ఉపాసించడం ఆరంభించండి.

పాపస్థానాలను దూరం చేస్తూ పీరులతో పాటు

నూరేళ్ళు అనందంగా ఉండుము గాక !

॥ 28 ॥

మంత్రము :

ఉదీచీనైః పథిభి ర్వాయుమద్భి-

రతిక్రమన్తో వరాన్ పరేభిః ।

త్రిః సప్త కృత్వ ఋషయః పరేతా

మృత్యుం ప్రత్యోహన్ పదయోపనేన

॥ 29 ॥

పదము .

ఉదీచీనైః । పథిభిః । వాయుమత్భిః ।

అతిక్రమన్తః । అవరాన్ । పరేభిః ।

త్రిః । సప్త । కృత్వః । ఋషయః । పరాః ।

మృత్యుమ్ । ప్రతి । ఔహన్ । పదయోపనేన

॥ 29 ॥

అనువాదం :

వాతపూర్ణములైన ఉద్ధృష్టమార్గాల ద్వారా
క్రిందనున్న వానిని అతిక్రమిస్తూ ఋషులు వస్తున్నారు
ఇరవై ఒక్కసార్లు తపస్సు చేస్తూ
తమ పదవిన్యాసంతో మృత్యువును
దూరం చేస్తూ వారు వస్తున్నారు

॥ 29 ॥

మంత్రము

మృత్యోః పదం యోపయంత ఏత
ద్రాఘీయ ఆయుః ప్రతరం దధానాః ।

అసీనా మృత్యుం నుదతా సధస్థి

థ జీవానో విదథ మా వదేమ

॥ 30 ॥

పదము :

మృత్యోః । పదమ్ । యోపయంతః । ఆ । ఇత ।

ద్రాఘీయః । ఆయుః । ప్రతరమ్ । దధానాః ।

అసీనాః । మృత్యుమ్ । నుదత । సధస్థి ।

అథ । జీవానాః । విదథమ్ । ఆ । వదేమ

॥ 30 ॥

అనువాదం :

మృత్యుపదములను దూరం చేస్తూ
ఈ ఆయుస్సును దీర్ఘము, ఉత్తమము చేసుకొని
అసినులమై మృత్యువును దూరంగా తరిమివేద్దాము
జీవులు తమ గృహాలలో యజ్ఞమును

చేసుకొందురు గాక !

మనం జీవిస్తూ యజ్ఞచర్ప చేద్దాము.

॥ 30 ॥

మంత్రము :

ఇమా నారీ రవిధవాః సువత్సీ-

రాష్ట్రనేన సర్పిషా సం స్పృశంతామ్ ।

అనశ్రవో అనమీవాః సురత్నా

ఆ రోహన్తు జనయో యోని మగ్రే

॥ 31 ॥

పదము :

ఇమాః । నారీః । అవిధవాః । సువత్సీః ।

ఆఽఅష్టనేన । సర్పిషా । సమ్ । స్పృశంతామ్ ।

అనశ్రవః । అనమీవాః । సురత్నాః ।

ఆ । రోహన్తు । జనయః । యోసీమ్ । అగ్రే

॥ 31 ॥

అనువాదం :

ఈ స్త్రీలను ధర్మపత్నులనుగా చేద్దాము.

వీరెప్పుడూ విధవలు కాకుందురు గాక !

అవాలతో కలిసిన ఘృతాన్ని స్పృశించుదాము.

రోగరహితులమై, అశురహితులమై

ఉత్తమ రత్నములను పొందుదుము గాక !

ఈ స్త్రీలు మొదట ఉండి ఉచ్చస్థానాన్ని పొందుదురు గాక !

॥ 31 ॥

మంక్రము :

వ్యాకరోమి హవిషాహ మేతా

తా బ్రహ్మదా వ్య!హం కల్పయామి ।

స్వధాం పితృభ్యో అజరాం కృణోమి

దీర్ఘే వాయుషా స మిమా స్తస్మజామి

॥ 32 ॥

పదము

వి॒ఆకరోమి । హవి॑షా । అహమ్ । ఏతా ।

తా । బ్రహ్మ॑దా । వి । అహమ్ । కల్ప॑యామి ।

స్వ॒ధామ్ । పిత॑ృభ్యః । అజ॑రామ్ । కృ॒ణోమి ।

దీర్ఘే॑ । ఆయు॑షా । సమ్ । ఇమాన్ । స్మ॒జామి

॥ 32 ॥

అనువాదం :

నేను హవిస్సుతో ఈ రెంటిని వ్యాకరిస్తున్నాను

బ్రహ్మతో నేను ఒక విశేష కల్పనను చేయిస్తున్నాను

పితరులకై నేను అవినాశమైన

స్వధాకరణం చేస్తున్నాను

వీరిని దీర్ఘాయుష్ఫంతులనుగా చేస్తున్నాను.

॥ 32 ॥

మంక్రము

యో సో అగ్నిః పితరో హృతస్యి-

స్త రావివే శామృతో మర్త్యేషు ।

మ య్యహం తం పరీ గృహ్ణామి దేవం

మా నో అస్మాన్ ద్విక్షత మా వయం తమ్ || 33 ||

పదము.

యః | నః | అగ్నిః | పితరః | హృత్మను |

అస్తః | ఆవివేశ | అమృతః | మర్త్యేషు |

మయి | అహమ్ | తమ్ | పరీ | గృహ్ణామి | దేవమ్ |

మా | నః | అస్మాన్ | ద్విక్షత | మా | వయమ్ | తమ్ || 33 ||

అనువాదం.

ఓ పితరులారా ! మా అమృతవహ్ని
మర్త్యుల హృదయంలో ఉత్పన్నమౌతున్నది.
ఆ దేవుని నేను పరిగ్రహిస్తున్నాను.
ఆ అగ్ని మమ్ములను ద్వేషింపకుండు గాక !
అలాగే మేము ద్వేషింపకుండుము గాక !

|| 33 ||

సంక్రమ :

అపావృత్య గార్హపత్యాత్

క్రవ్యాదా ప్రేత దక్షిణా |

ప్రియం పితృభ్య ఆత్మనే

బ్రహ్మభ్యః కృణుతా ప్రియమ్

|| 34 ||

అగ్నిః । పుత్రస్య । జ్యేష్ఠస్య ।

యః । క్రవ్యఽఅత్ । అనీఃఽఅహితః

॥ ౩౪ ॥

అనువాదం :

మాంసాశి ఆయిన అగ్ని స్థానభ్రంశం
చెందనివారై నూర్చుని నుండి
రెండు భాగాలతో కూడిన
జ్యేష్ఠభాగాన్ని తాను పొంది
అతనినేమో క్షీణింప జేస్తాడు.

॥ ౩౪ ॥

మంత్రము :

యత్ కృషతే యద్ వసుతే

యచ్ఛ వస్మీన విస్తతే ।

సర్వం మర్త్యస్య తన్నాస్తి

క్రవ్యా చే దనిరాహితః

॥ ౩౫ ॥

పదము :

యత్ । కృషతే । యత్ । వసుతే ।

యత్ । చ । వస్మీన । విస్తతే ।

సర్వమ్ । మర్త్యస్య । తత్ । చ । అస్తి ।

క్రవ్యఽఅత్ । చ । ఇత్ । అనీఃఽఅహితః

॥ ౩౫ ॥

అనువాదం :

మాంసాశి ఆయిన అగ్నిని
తొలగింపకపోయినట్లయితే

మర్త్యునికి చెందిన వాటినిన్నిటిని నశింపజేస్తాడు,
మనిషి కృషితో వేనిని సముపార్జించుకుంటాడో,
వేనిని తమ శ్రమవల్ల సంపాదించుకుంటాడో,
అవన్నీ వానికి దక్కేవి కావు

॥ 36 ॥

మంత్రము:

అయజ్ఞియో హతవర్చా భవతి
నై నేన హవి రత్తవే ।

చినత్తి కృష్యా గో ర్థనాత్
యం క్రవ్యా దనువ ర్తతే

॥ 37 ॥

పదము:

అయజ్ఞియః । హతవర్చాః । భవతి ।
న । ఏనేన । హవిః । అత్తవే ।

చినత్తి । కృష్యాః । గోః । ధనాత్ ।
యమ్ । క్రవ్యఽఅత్ । అనువ ర్తతే

॥ 37 ॥

అనువాదం:

ఆ మనిషి అపవిత్రుడు, నిస్తేజుడు అవుతాడు.
అతనిచ్చే హవిస్సు భక్షింపదగినది కాదు
అతని కృషి, అతని గోవులు, ధనము నష్టమైపోతాయి.
ఇదంతా ఆ మాంసభక్షకుడైన అగ్ని
తన్ననువర్తించడం వల్లనే సంభవిస్తుంది

॥ 37 ॥

మంత్రము

ముహుర్గృధైః ప్ర వద-

త్యార్తిం మర్త్యో నీత్య ।

క్రవ్యాద్ యా నగ్ని రన్తికా-

దనువిద్వాన్ వితావతి

॥ 38 ॥

వదము :

ముహుః । గృధైః । ప్ర । వదతి ।

అర్తిమ్ । మర్త్యః । నిత్యత్య ।

క్రవ్యఽఅత్ । యాన్ । అగ్నిః । అన్తికాత్ ।

అనువిద్వాన్ । వితావతి

॥ 38 ॥

అనువాదం :

అతని వద్దనుంచి మాంసభక్షకుడైన అగ్ని
దూరదూరంగా ఉంటాడు.

మానవుని కృషిని లభింపజేసుకొని
ప్రలోభాలతో పాటు అన్నింటినీ
పడేపడి ఆహ్వానిస్తూ ఉంటాడు.

॥ 38 ॥

మంత్రము

గ్రాహ్యో గృహః సం సృజ్యతే

ప్రియా య స్మియతే పతిః ।

బ్రహ్మైవ విద్వా నేష్యోతి యః

క్రవ్యాదం నిరాదధత్

॥ 39 ॥

పదము :

గ్రాహ్యః । గృహః । సమ్ । సృజ్యస్తే ।

త్రియాః । యత్ । మ్రియతే । పతిః ।

బ్రహ్మ । ఏవ । విద్వాన్ । ఏష్యతి । యః ।

క్రవ్యతిదమ్ । నిః ఆదధత్

॥ 39 ॥

అనువాదం :

ఎప్పుడు త్రిలు తమ పతి మృతివల్ల
పరపిడనంతో సంబంధం పెట్టుకుంటారో
అప్పుడు విద్వాంసుడైన బ్రహ్మ ఒక్కడే
ఆహ్వానానికి యోగ్యుడౌతాడు.

అప్పుడే మాంసాశి అయిన అగ్నిని తొలగింప గలడు. ॥ 39 ॥

పంక్తము:

యద్ రిప్రం శమలం చక్రమ

యచ్చ దుష్కృతమ్ ।

ఆపో మా తస్మా చ్చుమ్మ-

న్వగ్నైః సంకసుకా చ్చ యత్

॥ 40 ॥

పదము

అస్త్రః॒ ౭ధిః॑ । దీ॒వానా॑మ్ । పరి॒ ౭ధిః॑ । మను॒ష్యా॑ ౭వా॑మ్ ।

అగ్నిః॑ । గార్హ॒ ౭పత్యః॑ । ఉభ॑యాన్ । అస్త్రా॑ । శ్రీతః॑ ॥ 44 ॥

అనువాదం :

దేవతలను తనలో దాచుకున్నట్టి,
మనుష్యులకు సంరక్షకుడైనట్టి - గార్హపత్యాగ్ని
ఈ రెండింటి మధ్య ఉంటున్నాడు.

॥ 44 ॥

మంత్రము :

జీ॒వానా॑ మాయుః॒ ప్ర తి॒ర త్వ మగ్నే॑

పిత॒వాడాం॑ లోక మపి॑ గచ్ఛ॒స్తు యే మృతాః॑ ।

సు॒గార్హ॒పత్యో వి॒తప॑ న్నరా॒తి-

ముషా॑ముషాం శ్రీయ॑సిం ధే హ్యస్మై॑

॥ 45 ॥

పదము :

జీ॒వానా॑మ్ । ఆయుః॑ । ప్ర । తి॒ర । త్వమ్ । అగ్నే॑ ।

పిత॒వాడామ్ । లోకమ్ । అపి॑ । గచ్ఛ॒స్తు । యే । మృతాః॑ ।

సు॒గార్హ॒పత్యః । వి॒తప॑న్ । అరా॒తిమ్ ।

ఉషా॑మ్ ౭ఉషా॑మ్ । శ్రీయ॑సిమ్ । ధే॒హి । అస్మై॑

॥ 45 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! నీవు జీవులకు ఆయుస్సును
నిర్విఘ్నంగా గడచునట్లు చెయ్యి.

మృతులు పితరుల లోకం వైపు వెళ్ళుదురు గాక !
 ఉత్తమ గార్హపత్యాగ్ని శత్రువులను తపింపజేయు గాక !
 ఉషఃకాలం కల్యాణమయమై
 ఇతనికై ప్రవర్తిల్లు గాక !

॥ 45 ॥

మంత్రము:

సర్వా నగ్నీ సహమానః సపత్నా-

నైషా మూర్జం రయి మస్మాసు ధేహి

॥ 46 ॥

పదము:

సర్వాన్ । అగ్నీ । సహమానః । సపత్నాన్ ।

అ । ఏషామ్ । ఉర్జమ్ । రయిమ్ । అస్మాసు । ధేహి

॥ 46 ॥

అనువాదం:

ఓ అగ్నీ ! నకల శత్రువులను పరాస్తం చేస్తున్న నీవు
 ధనమును, బలమును మాలో స్థాపించు.

॥ 46 ॥

మంత్రము:

ఇమ మిన్ద్రం వహ్నిం పప్రీ మన్వారభధ్వం

స వో ని ర్వక్షద్ దురితా దవద్యాత్ ।

తేనాప హత శరు మాపతస్తం

తేన రుద్రస్య పరి పాతాస్తామ్

॥ 47 ॥

పదము :

ఇమమ్ । ఇన్ద్రమ్ । వహ్నిమ్ । పప్రీమ్ । అనుఽఆరభధ్వమ్ ।

సః । వః । నిః । వక్షత్ । దుఃఽఇతాత్ । అవద్యాత్ ।

తేన । అవ । హత । శరుమ్ । ఆఽవతన్తమ్ ।

తేన । రుద్రస్య । పరి । పాత । అస్తామ్

■ 47 ■

అనువాదం :

ఈ పాలకుడైన అగ్ని ప్రస్తుతిని
అనుకూలతా పూర్వకంగా ప్రారంభించు.

మా దుష్టదురితాలనుంచి ఆయన

మాకు ముక్తి ప్రసాదించు గాక !

మమ్ములను చంపనెంచి పైన పడుతున్న

శత్రువులను వినాశం చేయు గాక !

ఆయన రుద్రుని అస్త్రంతో సర్వపరిరక్ష చేయు గాక ! ■ 47 ■

మంత్రము :

అనద్వాహం వైవ మన్వారభధ్వం

స వో ని ర్వక్షద్ దురితా దవద్యాత్ ।

ఆ రోహత సవితు ర్నావ మేతాం

షడ్భి రుర్విభి రమతిం తరేమ

■ 48 ■

పదము :

అనద్వాహమ్ । వైవమ్ । అనుఽఆరభధ్వమ్ ।

సః । వః । నిః । వక్షత్ । దుఃఽఇతాత్ । అవద్యాత్ ।

అ । రోహత । నవితుః । నావమ్ । ఏతామ్ ।

షట్ ౭భిః । ఉర్విభిః । అమతిమ్ । తరేమ

॥ 48 ॥

అనువాదం :

బలవంతమైన నౌకను సిద్ధం చెయ్యండి.

అతను నింద్యమైన పాపం నుంచి

మమ్ములను వెలికి లాగు గాక !

ఈ నవితకు చెందిన నౌకపై అధిరోహించండి.

ఈ నౌకలపై ఎక్కి దుష్టబుద్ధులైన

శత్రువుల భయం నుంచి విముక్తుల మగుదుము గాక ! ॥48॥

మంత్రము :

అహోరాత్రే అన్వేషి బిభ్రత్

క్షేమ్య స్తిష్ఠన్ ప్రతరణః సువీరః ।

అనాతురా స్త్వమనస తల్ప బిభ్ర-

జ్యోగేవ నః పురుషగన్ధి రేధి

॥ 49 ॥

పదము :

అహోరాత్రే ఇతి । అను । ఏషి । బిభ్రత్ ।

క్షేమ్యః । తిష్ఠన్ । ప్రతరణః । సువీరః ।

అనాతురాన్ । స్త్వమనసః । తల్ప । బిభ్రత్ ।

జ్యోక్ । ఏవ । నః । పురుషగన్ధిః । ఏధి

॥ 49 ॥

అనువాదం :

దివారాత్రాలు సుఖాన్నిచ్చి
దుఃఖానికి దూరం చేసే నీవు,
ఉత్తమ వీరులతో కూడిన నీవు
ధనాదికాన్ని ధరించి అనుకూలంగా ఉంటావు.
ఓ తల్పమా ! ఉత్తమ మనస్కులైన
రుగ్మతారహితులైన మనుష్యులను ధరించుదానవు.
ఇలాంటి నీవు సర్వదా మనుష్యుల
సుగంధంతో సంయుక్తవై మా వద్దనే ఉండు.

॥ 49 ॥

మంత్రము :

తే దీవేభ్యః ఆ వృశ్చస్తే

పాపం జీవన్తి సర్వదా ।

క్రవ్యాద్ యా నగ్ని రన్తికా-

దశ్య ఇవానువపతే నడమ్

॥ 50 ॥

పదము :

తే । దీవేభ్యః । ఆ । వృశ్చస్తే ।

పాపమ్ । జీవన్తి । సర్వదా ।

క్రవ్యఽఅత్ । యాన్ । అగ్నిః । అన్తికాత్ ।

అశ్వఃఽఇవ । అనుఽవపతే । నడమ్

॥ 50 ॥

అనువాదం :

దేవతల నుంచి తమ్ము వేర్పరచుకుంటూ
సర్వదా పాపజీవనం చేస్తున్నవారు

మాంసభక్షకమైన అగ్ని అంతికంలో ఉండి
అశ్వం తుంగను ధ్వంసం చేసినట్టు ధ్వంసం చేస్తున్నారు.
॥ 50 ॥

పంక్తము;

యే॒శ్రద్ధా॑ ధ॒నకా॑మ్యా

క్ర॒వ్యాదా॑ సమా॒సతే॑ ।

తే॒ వా అ॒న్యేషాం॑ కు॒మ్భిం

ప॒ర్యాద॑ధతి సర్వదా

॥ 51 ॥

పదము :

యే । అశ్రద్ధాః । ధనకామ్యా ।

క్రవ్యశాపదా । సమ్మేషసతే ।

తే । వై । అన్యేషామ్ । కుమ్భిమ్ ।

పరిశీలనధతి । సర్వదా

॥ 51 ॥

అనువాదం .

శ్రద్ధాహీనులైన వారు, ధనలుబ్ధులైన వారు
మాంసభక్షకమైన అగ్ని సమీపంలో ఉంటారు.
వారు నిశ్చయంగా ఇతరుల కుంభములపై
సర్వదా కన్ను వేసి ఉంటారు.

॥ 51 ॥

పంక్తము :

ప్రే॒వ వి॒పతి॑షతి మ॒నసా॑

ము॒హూ రా వే॑ర్తతే పు॒నః ।

క్ర॒వ్యాద్ యా న॒గ్ని ర॑న్తి॒కా-

దను॑వి॒ద్వాన్ వి॒తాప॑తి

॥ 51 ॥

పదము:

ప్ర॒౭॒శ॒వ । పి॒పతి॑షతి । మన॑సా ।

ము॒హూః । ఆ । వ॒ర్త॒తే । పు॒నః ।

క్ర॒వ్య౭॒అత్ । యాన్ । అ॒గ్నిః । అ॒న్తి॒కాత్ ।

అను॑౭వి॒ద్వాన్ । వి॒తాప॑తి

॥ 52 ॥

అనువాదం:

మనస్సు నుంచి అభిమానాన్ని

తొలగించదలచుకున్నవారివలె

పునః పునః ఆవర్తనం చేస్తుంటారు.

మాంసభక్షకమైన అగ్నిని సమీపించకుండా వారు

వెనుకబడుతూ ఉంటారు.

॥ 52 ॥

మంత్రము :

అ॒వీః కృ॒ష్ణా భా॑గధే॒యం ప॒శూనాం

సి॒సం క్ర॒వ్యా దపి॑ చ॒న్ద్రం త॑ ఆ॒హూః ।

మా॒షాః పి॒ష్టా భా॑గధే॒యం తే హ॒వ్య-

మ॒ర॒ద్యాన్యా గ॒ర్హ్యం స॒చస్వ

॥ 53 ॥

పదము:

అపీః । కృష్ణా । భాగ2ధేయమ్ । పశూనామ్ ।

సీసమ్ । క్రవ్య2అత్ । అపీ । చన్ద్రమ్ । తే । ఆహుః ।

మాషాః । పిష్టాః । భాగ2ధేయమ్ । తే । హవ్యమ్ ।

అరణ్యాన్యాః । గర్హారమ్ । సచస్వ

॥ 53 ॥

అనువాదం:

మాంసభక్షకమైన అగ్ని!

పశువులలో నల్లని గొఱ్ఱ నీ భాగ్యం.

అలాగే సీసము, ఇతర లోహములు

నీకు చెందినవిగానే చెప్పారు.

పిష్టములు, మాషములు నీకు హవ్యమై

నీ భాగధేయంగా ఉంటాయి.

అందువల్ల నీ వీ అరణ్యంలోని గవిలోనే ఉండిపో.

॥ 53 ॥

పంక్తము:

ఇషీకాం జరతీ మిష్టా

తిల్పిశ్చాం దణ్డనం నడమ్ ।

త మిన్ద్ర ఇధ్మం కృత్వా

యమ స్యాగ్నిం నిరాదధౌ

॥ 54 ॥

పదము:

ఇషీకామ్ । జరతీమ్ । ఇష్టా ।

తిల్పిశ్చమ్ । దణ్డనమ్ । నడమ్ ।

తమ్ । ఇన్ద్రః । ఇర్ధమ్ । కృత్వా ।

యమస్య । అగ్నిమ్ । నిఃఽఆదధౌ

॥ 54 ॥

అనువాదం :

ఓ ఇంద్రా ! జీర్ణమైన బాణాగ్రాన్ని,
నువ్వులరాశిని, సమిధలను, తుంగలను
అహుతిగా తీసుకొని, వానిని ఇంద్రనముగా చేసుకొని
యమునికి చెందిన అగ్నిని ఆధానం చేయి. ॥ 54 ॥

మంత్రము :

ప్రత్యఞ్మర్కం ప్రత్యర్పయిత్వా

ప్రవిద్వాన్ పన్థాం వి హ్యఽవివేశ ।

పరామీషా మసూన్ దిదేశ

దీర్ఘే వాయుషా స మిమాన్సృజామి

॥ 55 ॥

పదము :

ప్రత్యఞ్మమ్ । అర్కమ్ । ప్రతిఽర్పయిత్వా ।

ప్రవిద్వాన్ । పన్థామ్ । వి । హి । ఆఽవివేశ ।

పరా । అమీషామ్ । అసూన్ । దిదేశ ।

దీర్ఘే । వాయుషా । సమ్ । ఇమాన్ । సృజామి

॥ 55 ॥

అనువాదం :

అస్తమించే నూర్యునకు సత్కార సమర్పణం చేసి
చక్కని మార్గాన్ని ఎరిగినవాడు
ధర్మపథంలో విశిష్టంగా ప్రవేశిస్తాడు.
మృతుల ప్రాణాలను పరమగణికి కొనిపోతాడు.
నేను వీరిని దీర్ఘాయుస్సుతో సంయోజనం చేస్తున్నాను.
॥ 55 ॥

ఇది రెండవ సూక్తం.

ఇది రెండవ అనువాకం.

అనువాకం : 3

సూక్తం - 3

ఋషి : యముడు ॥ దేవతలు : స్వర్గము, ఓదనము, అగ్ని ॥ చందస్సు : 1,42,
43,47 భురిక్ త్రిష్టవ : 2-7,9-11,14-18,18-20,23,25-33,35-38,
40,41,45,46,48-54 త్రిష్టవ : 8,12,21,22,24 జగతి : 13,17 స్వరా
దాక్షి పంక్తి : 34 విరాడ్ గర్భా త్రిష్టవ : 39 అనుష్టుప్ గర్భా త్రిష్టవ :
44 పరాభృహతి త్రిష్టవ : 55-80 సప్తపదా, శక్వామత్యోఽతి జాగత
శాక్వరాతిశాక్వర ధార్త్యగర్భా అతిధృతయః (:) : (55,57-80 కృతి)
మంత్రములు : ॥ 80 ॥

వినియోగం :- 'పుమాన్ పుంసోధి తివ్ర చర్మ' అనువిది స్వర్గోదన విషయకమైన
సూక్తము. ఈ ఋషి కొన్నిచోట్ల ఓదనాన్ని, కొన్నిచోట్ల దంపతు
లను సంబోధిస్తాడు. పశ్వస్వర్గోదన ప్రకాషాన్ని, దానివల్ల
కలిగే ఫలికాలను ఆలోచించి చెప్తాడు. స్వర్గంలో ఈ ఓదనంతో
పుత్రాదులతో సమాగమం కలుగుతుందన్న అభిప్రాయాన్ని
వెల్లడిస్తాడు.

స్వర్గోదనం వల్ల క్రవ్యాదుని, రక్షః విశాచాంను పరిహరిస్తాడు. ఆదిత్యులు అంగిరసులు ఈ క్రవ్యాదాదులనుంచి రక్షించవలెనని ఆ యుని ఆశంస.

స్వర్గోదనం అరవై ఏళ్ళ తర్వాత ఫలప్రదమౌతుందని, అలా దానిని పశ్యం చేసిన వారు నిధిపతులౌతారని వర్ణిస్తాడు. దానిని ప్రాగాది సర్వదిక్కులనుంచి సంరక్షణార్థమై, అన్నదర్థమై పరిరక్షించవలెనని మాకు జరాఫూర్వక మృత్యువును తుదకు ప్రాప్తింపజేయవలెనన్న ఆశంసతో ఈ సూక్తాన్ని ఉపసంహరిస్తున్నాడు.

సాంప్రదాయకులు నవయజ్ఞవిధిలో ఈ సూక్తాన్ని వినియోగిస్తారు.

మంత్రము :

పుమాన్ పుంసోఽధి తిష్ఠ చర్మహి

తత్ర హ్వయస్వ యతమా ప్రీయా తే ।

యావన్తా వగ్రే ప్రథమం సమేయథు-

స్తద్ వాం వయో యమరాజ్యే సమానమ్

॥ 1 ॥

పదము .

పుమాన్ । పుంసః । అధి । తిష్ఠ । చర్మ । ఇహి ।

తత్ర । హ్వయస్వ । యతమా । ప్రీయా । తే ।

యావన్తా । అగ్రే । ప్రథమమ్ । సమ్ । వియథుః ।

తత్ । వామ్ । వయః । యమరాజ్యే । సమానమ్

॥ 1 ॥

అనువాదం :

పురుషులలో పురుషుడవై విరాజిల్లు.
మృగాజినంపై ఆసీనుడవుకా.
నీకు అతిప్రియమైన ఆమెను పిలువు.
మీ దంపతులిరువురకూ
మొదట కలుసుకున్నపుడు మీ వయస్సెంతో
యమరాజ్యంలోనూ అంతే అగు గాక !

॥ 1 ॥

మంత్రము :

తావద్ వాం చక్షుస్తతి వీర్యాఽఽది

తావత్ తేజస్తతిధా వాజీనాని ।

అగ్నిః శరీరం సచతే యద్దైధో

ధా పశ్యాన్మీధునా సం భవాథః

॥ 2 ॥

పదము :

తావత్ । వామ్ । చక్షుః । తతి । వీర్యాఽఽది ।

తావత్ । తేజః । తతిధా । వాజీనాని ।

అగ్నిః । శరీరమ్ । సచతే । యదా । ఏధః ।

అధ । పశ్యాత్ । మీధునా । సమ్ । భవాథః

॥ 2 ॥

అనువాదం :

మీ చూపు ఇప్పటికీ మొదటిలాగే ఉన్నది.
శరీరదార్ద్యం అలాగే ఉన్నది.

తేజస్సు అలాగే ఉన్నది.
 మీ బలము అలాగే ఉన్నది.
 అగ్ని జ్వలిస్తూ సమిధలతో ఎలా ప్రదీప్తడౌతాడో,
 అలాగే మీ దంపతులు పరిణతులైనప్పుడు,
 మీకు సంతానోత్పత్తి జరుగుతుంది.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

స మస్మిం లోకే సము దేవయానే
 సం స్మా సమేతం యమరాజ్యేషు ।
 హతా పవిత్రైరుప త ద్వయేథాం
 యద్యద్ రేతో అధి వాం సంబభూవ

॥ 3 ॥

పదము :

సమ్ । అస్మిన్ । లోకే । సమ్ । ఓం ఇతి । దేవయానే ।
 సమ్ । స్మ । సమ్వేతమ్ । యమరాజ్యేషు ।
 హతా । పవిత్రైః । ఉప । తత్ । హ్వయేథామ్ ।
 యత్వయత్ । రేతః । అధి । వామ్ । సమ్వబభూవ

॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఈ లోకంలో కలిసే ఉండండి.
 దేవమార్గంలో కలిసే వెళ్ళండి.
 యమరాజ్యానికి కలిసే వెళ్ళండి.
 మీ ఇరువురి వీర్యసంయోజనంతో

కలిగిన పరిశుద్ధ సంతానాన్ని
పవిత్రులై అవ్యోనించండి.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

అప స్పృతాసో అభి సం విశధ్వ-

మిమం జీవం జీవధన్యాః సమేత్య ।

తాసాం భజధ్వ మమృతం య మాహు-

ర్య మోదనం పచతి వాం జనిత్రీ

॥ 4 ॥

పదము :

అపః । పుత్రాసః । అభి । సమ్ । విశధ్వమ్ ।

ఇమమ్ । జీవమ్ । జీవధన్యాః । సమేవిత్య ।

తాసామ్ । భజధ్వమ్ । అమృతమ్ । యమ్ । ఆహుః ।

యమ్ । ఓదనమ్ । పచతి । వామ్ । జనిత్రీ

॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఓ పుత్రులారా ! నీటిలో మునగండి.

జీవుని ధన్యం చేసుకొన్నవారు మీరు.

ఈ జీవంతో సంగతులై అమృతులు కండి.

మీ తల్లి వండిన దానిని ఓదనం అంటారు.

॥ 4 ॥

మంత్రము :

యం వాం నీతా పచతి యం చ మాతా

రిప్రాన్నిర్ముక్త్యై శమలాచ్చ వాచః ।

పదము :

ఉభే ఇతి । నభసి ఇతి । ఉభయాన్ । చ । లోకాన్ ।

యే । యజ్ఞనామ్ । అభిఽజితాః । స్వఃఽగాః ।

తేషామ్ । జ్యోతిష్మాన్ । మధుఽమాన్ । యః । అగ్రే ।

తస్మిన్ । పుత్రైః । జరసి । సమ్ । శ్రయేథామ్

॥ 6 ॥

అనువాదం :

యాజకులకు నిర్దేశించిన స్వర్గం
రెండు లోకాలకు, రెండు ద్యులోకాలకు
సంబంధించి ఉన్నది.
వానిలో మధుమంతము, జ్యోతిష్మంతము
అయిన స్వర్గం లభించు గాక !
అందులో ముఖ్యస్థానంపై మీ సంతానం
వృద్ధాప్యం దాకా ఉండు గాక !

॥ 6 ॥

మంత్రము :

ప్రాచీంప్రాచీం ప్రదిశ మా రభేథా-

మేతం లోకం శ్రద్ధధానాః సచస్తే ।

యద్ వాం పక్షం పరివిష్ట మగ్నా

తస్య గుప్తయే దంపతీ సః శ్రయేథామ్

॥ 7 ॥

పదము :

ప్రాచీమ్ప్రాచీమ్ । ప్రఽదిశమ్ । అ । రభేథామ్ ।

ఏతమ్ । లోకమ్ । శ్రత్ఽదధానాః । సచస్తే ।

యత్ । వామ్ । పక్వమ్ । పరిఽవిష్టమ్ । అగ్నౌ ।

తస్య । గుప్తయే । దంపతి ఇతి దమ్ఽపతి । సమ్ । శ్రయేథామ్

॥ 7 ॥

అనువాదం :

పూర్వదిశలో మొదలు పెడదాము.

ఈ లోకాన్ని శ్రద్ధధానులై లభింపజేసుకుంటారు.

మీరు పరిత్యజించినవి అగ్నిలో ప్రవేశిస్తాయి.

ఓ దంపతులారా ! ఓదనరక్షణకై

గుప్తస్థానాన్ని ఆశ్రయించండి.

॥ 7 ॥

మంత్రము :

దక్షిణాం దిశ మభి నక్షమాణౌ

పర్యావర్తేథా మభి పాత్ర మేతత్ ।

తస్మిన్ వాం యమః పితృభిః సంవిదానః

పశ్వాయ శర్మ బహులం ని యచ్ఛాత్

॥ 8 ॥

పదము :

దక్షిణామ్ । దిశమ్ । అభి । నక్షమాణౌ ।

పరిఽవర్తేథామ్ । అభి । పాత్రమ్ । ఏతత్ ।

తస్మిన్ । వామ్ । యమః । పితృఽభిః । సమ్ఽవిదానః ।

పశ్వాయ । శర్మ । బహులమ్ । ని । యచ్ఛాత్

॥ 8 ॥

ఆయన నాశ్రయించి సుకృతాన్ని పొందండి
ఓ దంపతులారా ! అది పరిపక్వమైన తర్వాత
మీరు కలిసి ఉన్నత స్థితిని పొందగలరు

(9)

మంత్రము

ఉత్తరం రాష్ట్రం ప్రజయోత్తరావద్

దిశా ముదీచీ కృణవ న్నో అగ్రమ్ ।

పాజ్ఞమ్ ఛన్దః పురుషో బభూవ

విశ్వే ర్విశ్వాజ్ఞైః సహ సం భవేమ

॥ 10 ॥

పదము :

ఉత్తరమ్ । రాష్ట్రమ్ । ప్రజయా । ఉత్తరవత్ ।

దిశామ్ । ఉదీచీ । కృణవత్ । నః । అగ్రమ్ ।

పాజ్ఞమ్ । ఛన్దః । పురుషః । బభూవ ।

విశ్వైః । విశ్వాజ్ఞైః । సహ । సమ్ । భవేమ

॥ 10 ॥

అనువాదం :

శ్రేష్ఠమైన రాష్ట్రం ఉత్తమ సంఘితో
అధిక శ్రేష్ఠమౌతున్నది.

ఆ ఉత్తందిశను మనకు ముందు

అగ్ని సిద్ధంచేసి ఉన్నాడు.

పురుషుడు పంక్తి చృందంగా ఉన్నాడు.

మేమందరం సర్వలోకం లభింపగా

పరిపూర్ణము, ఉన్నతులము అవుతున్నాము

॥ 10 ॥

మంత్రము :

ధ్రువేయం విరా ఇమో అస్త్యస్యై

శివా పుత్రేభ్య ఉత మహ్యమస్తు ।

సా నో దేవ్యదితే విశ్వవార

ఇర్య ఇవ గోపా అభి రక్ష పక్వమ్

॥ 11 ॥

పదము :

ధ్రువా । ఇయమ్ । విర్రాట్ । నమః । అస్తు । అస్యై ।

శివా । పుత్రేభ్యః । ఉత । మహ్యమ్ । అస్తు ।

సా । నః । దేవి । ఆదితే । విశ్వవారే ।

ఇర్యః ఇవ । గోపాః । అభి । రక్ష । పక్వమ్

॥ 11 ॥

అనువాదం :

ఈ ధ్రువాపిక్కునకు చెందిన విరాట్టునకు నమస్కరిస్తున్నాను.

పుత్రులకు, మాకు శుభము కలుగు గాక !

విశ్వహితకారిణి అయిన దేవి

మాకు హర్షం కల్పించు గాక !

సురక్షితంగా పరిపక్వం చేసి

సురక్షితంగా ఉంచు.

॥ 11 ॥

మంత్రము :

వితేవ పుత్రా నభి సం స్వేజస్వ నః

శివా నో వాతా ఇహ వాస్తు భూమా ।

య మోదనం పచతో దేవతే ఇహ

తం న స్తప ఉత సత్యం చ వేత్తు

॥ 11 ॥

పదము;

పితామహం పుత్రాన్ అభి సమ్ స్వజన్య నః ।

శివాః నః వాతాః ఇహ వాన్తు భూమా ।

యమ్ ఓదనమ్ పచతః దేవతే ఇతి ఇహ ।

తమ్ నః తపః ఉత సత్యమ్ చ వేత్తు

॥ 12 ॥

అనువాదం:

కొడుకులను తండ్రివలె

మమ్ములనందరినీ నీవు కలుసుకో.

ఈ భూమిపైన మాకై శుభప్రదమైన

వాయువులు వీచు గాక !

ఇక్కడ పక్వం చేస్తున్న ఓదనం

మాకై అక్కడ తపస్సును, సత్యమును

గ్రహించుకొను గాక !

॥ 12 ॥

మంత్రము

యద్యత్ కృష్ణః శకున ఏహ గత్వా

త్పరన్ విషక్తం బిల ఆససాద ।

యద్వా దాస్యాత్తర్హితా సమజ్జ్క

ఉలూఖలం ముసలం శుమ్మతాపః

॥ 13 ॥

పదము.

యత్ యత్ కృష్ణః శకునః ఆ ఇహ గత్వా ।

త్సరన్ విజనర్తమ్ బిశే ఆజనసాదే ।

యత్ వా దాసి ఆర్ద్రహస్తా సమ్ అజ్ఞే ।

ఉబాఖిలమ్ ముసలమ్ శుమ్భత ఆపః ॥ 13 ॥

అనువారం :

కృష్ణపక్ష వచ్చి అరుస్తూ బిలంలో నిలుచున్నది.

ఆర్ద్రహస్త అయిన దాసి రోలును, రోకలిని

సిద్ధం చేసుకొని ఇలంతో ప్రక్షాళనం చేస్తున్నది. ॥ 13 ॥

పంక్తము :

అయం గ్రావా పృథుబుధ్నో వయోధాః

పూతః పవిత్రై రప హస్త రక్షః ।

ఆ రోహ చర్మ మహి శర్మ యచ్చ

మా దంపతీ పాత్రమఘం ని గాతామ్ ॥ 14 ॥

పదము.

అయమ్ గ్రావా పృథుబుధ్నః వయః ధాః ।

పూతః పవిత్రైః అప హస్త రక్షః ।

ఆ । రోహ । చర్మ । మహి । శర్మ । యచ్చ ।

మా । దంపతీ ఇతి దమ్పతీ । పాత్రమ్ । అమమ్ । ని । గాతామ్

॥ 14 ॥

అనువాదం :

ఈ రాయి విశాలమైనది.

అధారాన్ని కల్పిస్తున్నది.

పవిత్రమైన సాధనాలతో పునీతమై

దుష్టుల నిది నశింపజేయు గాక !

చర్మాసనంపై కూర్చొని సుఖాన్ని కల్పించు గాక !

పుత్రుడు చేసిన పాపం దంపతులపై పడకుండు గాక ! ॥ 14 ॥

మంత్రము :

వనస్పతిః సహ దేవై ర్న ఆగన్

రక్షః పిశాచాం అపబాధమానః ।

స ఉచ్చ్రయాత్ ప్ర వదాతి వాచం

తేన లోకాం అభి సర్వాన్ జయేమ

॥ 15 ॥

పదము :

వనస్పతిః । సహ । దేవైః । నః । ఆ । అగన్ ।

రక్షః । పిశాచాన్ । అపబాధమానః ।

సః । ఉత్ । శ్రయాత్ । ప్ర । వదాతి । వాచమ్ ।

తేన । లోకాన్ । అభి । సర్వాన్ । జయేమ

॥ 15 ॥

అనువాదం :

వనస్పతి దేవతలతో పాటు మా వద్దకు వచ్చినది.

రాక్షసులను సకాయలను దూరం చేస్తున్నది.

అది ఉన్నతస్థితినుంచి పలుకుతున్నది.

దానితో సర్వలోకములను జయింతుము గాక !

॥ 15 ॥

మంత్రము

సప్త మేధాన్ పశవః పర్యగృహ్లాన్

య ఏషాం జ్యోతిష్మాం ఉత య శ్చకర్మ ।

త్రయోత్రింశద్ దేవతాస్తా స్పచస్తే

స నః స్వర్గ మభి నేష లోకమ్

॥ 16 ॥

పదము:

సప్త । మేధాన్ । పశవః । పరి । అగృహ్లాన్ ।

యః । ఏషామ్ । జ్యోతిష్మాన్ । ఉత । యః । చకర్మ ।

త్రయః ౨త్రింశత్ । దేవతాః । తాన్ । స్పచస్తే ।

సః । నః । స్వః ౨గమ్ । అభి । నేష । లోకమ్

॥ 16 ॥

అనువాదం .

పశువులు సప్తయజ్ఞాలను పరిగ్రహించినవి.

ముప్పైముగ్గురు దేవతలు దానిని సేవిస్తున్నారు.

అది వీనిలో తేజస్వంతమై ప్రకాశిస్తున్నది.

ఆ సోముడు మాకు స్వర్గలోకప్రాప్తి కలిగించు గాక !

॥ 16 ॥

మంత్రము :

స్వర్గం లోక మభి నో నయాసి

సం జాయయా సహ పుతైః స్యామ ।

గృహ్ణామి హస్త మను మైత్వత్ర

మా న స్తారీ నిర్ఘ్రిణ్ముతి ర్మో అరాతిః

॥ 17 ॥

పదము :

స్వః ౭ గమ్ । లోకమ్ । అభి । నః । నయాసి ।

సమ్ । జాయయా । సహ । పుతైః । స్యామ ।

గృహ్ణామి । హస్తమ్ । అను । మా । ఆ । ఏతు । అత్ర ।

మా । నః । తారీత్ । నిః ౭ ఋతిః । మో ఇతి । అరాతిః ॥ 17 ॥

అనువాదం :

మమ్ములను నివు స్వర్గలోకమునకు కొనిపోతున్నావు.

భార్యాపుత్రులతో కలిసి అక్కడ సుఖంగా ఉందుము గాక !

నేను పాణిగ్రహణం చేసిన స్త్రీ

అక్కడికి నన్ననుసరించి వచ్చు గాక !

నిర్ఘ్రిణ్ముతి, శత్రుపతి మాకు

కష్టములు కలిగింపకుందురు గాక !

॥ 17 ॥

మంత్రము :

గ్రాహీం పాప్మాన మతి తాం అయామ

తమో వ్య౭స్య ప్ర వదాసి వల్ల ।

పదము

విశ్వఽవ్యచాః । పృథఽవృష్టః । భవిష్యన్ :

సఽయోనిః । లోకమ్ । ఉప । యాహి । వితమ్ ।

వర్షఽవృద్ధమ్ । ఉప । యచ్చ । శూర్పమ్ ।

తుషమ్ । పలావాన్ । అప । తత్ । వినక్తు

॥ 19 ॥

అనువాదం .

విశ్వవ్యాప్తములు, ఆజ్యసిక్తములు అయిన

పేలాలను చేతబట్టుకొని

సయోసివైన నీవు ఈ లోకంలోనికి వచ్చి ఉన్నావు.

ఒక ఏడాది నిండిన శూర్పమును (చేతును) సమీపించు.

అది పొట్టును, తొడును వేరుపరుస్తుంది.

॥ 19 ॥

మంత్రము :

త్రయో లోకాః సంమితా బ్రాహ్మణేన

ద్యౌ రేవాసౌ పృథివ్యస్తరిక్షమ్ ।

అంశూన్ గృభిత్యా న్వారభేథా .

మా ప్యాయంతాం పునరా యన్తు శూర్పమ్

॥ 20 ॥

పదము .

త్రయః । లోకాః । సమ్మితాః । బ్రాహ్మణేన ।

ద్యౌః । ఏవ । అసౌ । పృథివీ । అస్తరిక్షమ్ ।

అంశున్ । గృభీత్వా । అనుఽఆరభేథామ్ ।

అ । ప్రియన్తామ్ । పునః । అ । యన్తు । శూర్పమ్   ■ 20 ■

అనువాదం :

బ్రాహ్మణుని జ్ఞానంతో ముల్లోకాల సమ్మిళితమైనవి.
అవి ఈ దుగ్ధలోకం, భూలోకం, అంతరిక్షం.
ధాన్యకణములను పరిగ్రహించి
అనుకూలంగా ఆరంభించు, వృద్ధిచెందు.
తరిగి శూర్పం లాజలను సిద్ధపరచు గాక !

■ 20 ■

మంత్రము .

పృథ గ్రూపాడి బహుధా పశూనా-

మేకరూపో భవసి సం సమృద్ధ్యా ।

ఏతాం త్వచం లోహిణీం తాం నుదస్య

గ్రావా శుమ్భతి మలగ ఇవ వస్త్రా   ■ 21 ■

పదము

పృథక్ । రూపాడి । బహుఽధా । పశూనామ్ ।

ఏకేఽరూపః । భవసి । సమ్ । సమ్ఽముద్ధ్యా ।

ఏతామ్ । త్వచమ్ । లోహిణీమ్ । తామ్ । నుదస్య ।

గ్రావా । శుమ్భతి । మలగఽఇవ । వస్త్రా   ■ 21 ■

అనువాదం .

పశువులకు వేరువేరు రూపాలు అనేకంగా ఉన్నవి.
అయినప్పటికీ సమృద్ధితో ఏకరూపం అవుతున్నవి
ఈ లాజలపైనున్న ఏరని పొట్టును తొలగించివేయి.
మడివేలు వస్త్రములను శుభ్రపరచునట్లు
ఈ ధాన్యాన్ని శుభ్రపరచు.
శిల కూడా పరిశుద్ధం చేస్తుంది.

॥ 21 ॥

మంత్రము :

పృథివీం త్వా పృథివ్యా మా వేశయామి

తనూః సమానీ వికృతా త ఏషా .

యద్యద్ ద్యుత్తం లిఖిత మర్పణేన తేన

మా సుస్రో ర్భహ్మణాపి తద్ వపామి

॥ 22 ॥

పదము :

పృథివీమ్ । త్వా । పృథివ్యామ్ । ఆ । వేశయామి ।

తనూః । సమానీ । వికృతా । తే । ఏషా ।

యత్ యత్ । ద్యుత్తమ్ । లిఖితమ్ । అర్పణేన । తేన ।

మా । సుస్రోః । బ్రహ్మణా । అపి । తద్ । వపామి

॥ 22 ॥

అనువాదం :

పృథివీతత్వాన్ని పృథివిలోనే స్థాపితం చేస్తున్నాను.

నీ వికృతమైన తనువు సూక్ష్మరూపియై ఉన్నది.

మరొకటేమో సమానమైన ప్రకృతిరూపిణిగా ఉన్నది.

ఏదో దెబ్బతో చీలినా, గీతలుపడినా దానితో పగిలిపోకు.

ఈ ఋక్కుద్వారా దానిని చక్కబరుస్తున్నాను. || 22 ||

మంత్రము.

జనిత్రీవ ప్రతి హర్యాసి సూనుం

సం త్వా దధామి పృథివీం పృథివ్యా ।

ఉఖా కుమ్భి వేద్యాం మా వ్యథిష్ఠా

యజ్ఞాయుధై రాజ్యే నాతిషక్త

|| 23 ||

పదము:

జనిత్రీఽవ । ప్రతి । హర్యాసి । సూనుమ్ ।

సమ్ । త్వా । దధామి । పృథివీమ్ । పృథివ్యా ।

ఉఖా । కుమ్భి । వేద్యామ్ । మా । వ్యథిష్ఠాః ।

యజ్ఞాయుధైః । రాజ్యేన । అతిషక్త

|| 23 ||

అనువాదం:

జనని కుమారులను వలె నీవు చూస్తున్నావు.

పృథివిని పృథ్వీతత్వతోపాటు సంధానం చేస్తున్నాను.

పాత్రలు, కుండలు వేడిమిద ఉంచము.

యజ్ఞసాధనములను ఘృతాదులతో తడుపుతున్నాను. || 23 ||

మంత్రము:

అగ్నిః పచన్ రక్షతు త్వా పురస్తా-

దిన్దోఽ రక్షతు దక్షిణతో మరుత్వాన్ ।

వరుణ స్త్రో దృంహ ధరుణే ప్రతీచ్యా

ఉత్తరాత్ త్వా సోమః సం దదాత్తై

॥ 24 ॥

పదము

అగ్నిః । పచన్ । రక్షతు । త్వా । పురస్తాత్ ।

ఇన్ద్రః । రక్షతు । దక్షిణతః । మరుత్వాన్ ।

వరుణః । త్వా । దృంహత్ । ధరుణే । ప్రతీచ్యాః ।

ఉత్తరాత్ । త్వా । సోమః । సమ్ । దదాత్తై

॥ 24 ॥

అనువాదం.

పాచకుడైన అగ్ని ముందు వైపు నిన్ను రక్షించు గాక!

వాయుదేవుడు, ఇంద్రుడు దక్షిణం వైపు

నిన్ను రక్షింతురు గాక!

పశ్చిమం వైపు వరుణుడు నీకు

ఆధారమైన స్థలాన్ని దృఢపరచు గాక!

సోముడు నిన్ను ఉత్తరదిశనుంచి

సురక్షితునిగా ఉంచు గాక!

॥ 24 ॥

మంత్రము :

పూతాః పవిత్రైః పవన్తే అత్రాద్

దిపం చ యన్తి పృథివీం చ లోకాన్ ।

తా జీవలా జీవధన్యాః ప్రతిష్ఠాః

పాత్ర అసీక్తాః పర్యగ్ని రిన్ద్రామ్

॥ 25 ॥

పదము.

పూతాః । పవిత్రైః । సచస్తే । అభాత్ ।

దివమ్ । చ । యన్తి । పృథివీమ్ । చ । లోకాన్ ।

తాః । జీవలాః । జీవఽధన్యాః । ప్రతిఽస్థాః ।

పాత్రే । ఆఽసీక్తాః । వరే । అగ్నిః । ఇన్ద్రామ్

॥ 25 ॥

అనువాదం.

జలధారలు పవిత్రములై, పరిశుద్ధములై
మేఘంనుంచి వచ్చి సద్గుణులను పునీతులను చేస్తున్నవి,
ద్యులోకాన్ని, పృథివీలోకాన్ని
అవి లభింపజేసుకుంటున్నవి
జీవనదాతులైనట్టి, అందరకూ
అధారభూతిములైనట్టి పాత్రలలోని జలధారలను
అగ్ని నాలుగు దిక్కులనుంచి తపింపజేయు గాక !

॥ 25 ॥

పంక్తము :

ఆ యన్తి దివః పృథివీం సచస్తే

భూమ్యాః సచస్తే అధ్యంతరీక్షమ్ ।

శుద్ధాః సతీస్తా ఉ శుమ్భంత ఏవ

తా నః స్వర్గ మభి లోకం నయన్తు

॥ 26 ॥

పదము

ఆ । యన్తి । దివః । పృథివీమ్ । సచస్తే ।

భూమ్యాః । సచస్తే । అధి । అంతరీక్షమ్ ।

శుద్ధాః । సతీః । తాః । ఓం ఇతి । శుమ్భస్తే । ఏవ ।

తాః । నః । స్వః ౭ గమ్ । అభి । తోకమ్ । నయన్తు ॥ 26 ॥

అనువాదం

జలధారలు ద్యులోకం నంచి వనున్నవి.

పృథివి ఒకటిగా చేస్తున్నవి

భూమికి అంతరిక్షానికి మధ్య

సంబంధం కల్పిస్తున్నవి

శుద్ధములైన ఉదకములు నగ్నలను పవిత్రులను చేస్తున్నవి

అవి మాకు స్వర్గలోకప్రాప్తి కలిగించు గాఢ । ॥ 26 ॥

మంత్రము:

ఉతేవ ప్రభీర్వ రుత సంమితాన

ఉత శుక్రాః శుచయ శ్శామ్మతానః ।

తా ఓదనం దంపతిభ్యాం ప్రశిష్టా

అపః శిక్షన్తీః పచతా సునాథాః ॥ 27 ॥

పదము:

ఉత ౭ ఉవ । ప్ర ౭ భీర్వః । ఉత । సమ్ ౭ మితానః ।

ఉత । శుక్రాః । శుచయః । చ । అమ్మతానః ।

తాః । ఓదనమ్ । దంపతి ౭ భ్యామ్ । ప్ర ౭ శిష్టాః ।

అపః । శిక్షన్తీః । పచత । సు ౭ నాథాః ॥ 27 ॥

అనువాదం.

ఉదకములు ప్రభాసంపన్నములైనవి,
సమ్మతములైనవి. బలవర్ధకములైనవి.
పవిత్రములైనవి అమృతములైనవి.
అవి ఉత్తమ శిష్టసమ్మతమైన
ఉత్తములతో కొనిరాబడిన దంపతులకై
ఓదనమును పరిపక్వం చేస్తున్నవి.

॥ 27 ॥

మంత్రము

సంఖ్యాతా స్తోత్రాః పృథివీం సచస్తే

ప్రాణాపానైః సంమీతాః ఓషధీభిః ।

అసంఖ్యాతాః ఓష్యమానాః సువర్ణాః

సర్వం వ్యాఽపుః శుచయః శుచిత్వమ్

॥ 28 ॥

పదము

సమ్2ఖ్యాతాః । స్తోత్రాః । పృథివీమ్ । సచస్తే ।

ప్రాణాపానైః । సమ్2మీతాః । ఓషధీభిః ।

అసమ్2ఖ్యాతాః । అ2ఓష్యమానాః । సు2వర్ణాః ।

సర్వమ్ । వి । ఆపుః । శుచయః । శుచి2త్వమ్

॥ 28 ॥

అనువాదం ।

అనేక జలబిందువులు పృథివిపై పడుతున్నవి.

అవి ప్రాణాపానములతోను, ఓషధులతోను కలిసి ఉన్నవి.

అసంఖ్యాకములు, సుందరములు అయిన
జలబిందువులు సువర్ణములై, శుద్ధములై
సర్వలను పునీతులను చేయుటకు వ్యాపిస్తున్నవి || 28 ||

మంత్రము

ఉద్యోధ స్త్యభి వల్గన్తి తప్తాః
ఫేన మస్యన్తి బహులాంశ్చ బిన్దూన్ ।
యోషేవ దృష్ట్వా పతి మృత్వీయా
యైతై స్తద్భులై ర్భవతా స మాపః || 29 ||

పదము

ఉత్ । యోధన్తి । అభి । వల్గన్తి । తప్తాః ।
ఫేనమ్ । అస్యన్తి । బహులాన్ । చ । బిన్దూన్ ।
యోషేవ । దృష్ట్వా । పతిమ్ । మృత్వీయాయ ।
ఏతైః । తద్భులైః । భవతః । సమ్ । ఆపః || 29 ||

అనువాదం

తప్తములైన జలములు మరుగుతున్నవి - పిలుస్తున్నవి
మరుగులను క్రక్కుతున్నవి
బుడగలను రేపుతున్నవి
ఓ ఉదకములారా ! స్త్రీ పతిని చూచి
ముతుకర్మకై ఏకమౌతున్నట్లు
ఈ తండులములతో మీరు సంయోజనం పొందండి. || 29 ||

మంత్రము.

ఉత్థాపయ సీదతో మధ్న వినా-

నద్ధి రాత్మాన మభి సం స్పృశస్తామ్ ।

అమాసి పాత్యై రుదకం య దీత-

న్మితా త్తజ్జులః ప్రదిశో యదీమాః

॥ 30 ॥

పదము.

ఉత్ । స్థాపయ । సీదతః । మధ్న । వినాన్ ।

అత్ ౨భిః । ఆత్మానమ్ । అభి । సమ్ । స్పృశస్తామ్ ।

అమాసి । పాత్యైః । ఉదకమ్ । యత్ । ఏతత్ ।

మితాః । తజ్జులః । ప్రదిశః । యదీ । ఇమాః

॥ 30 ॥

అనువాదం

అడుగున ఉన్న బియ్యాన్ని పైకి పొరలించు
జలంతో బాగా కలిసిపొవునట్లు బియ్యం కలియుగాక ।
నేను ఈ ఉదకాన్ని పాత్రలతో కొలిచినాను
నలుదిక్కులకూ వెళ్ళే బియ్యాన్ని కూడా
అలాగే కొలిచినాను.

॥ 30 ॥

మంత్రము.

ప్ర యచ్చ పర్కం త్వరయా హరాష-

మహింసన్త ఓషధీ ర్దాన్తు పర్వన్ ।

యాసాం నోమః పరి రాజ్యంఽ బభూ

వా మన్యుతా నో వీరుధో భవన్తు

॥ 31 ॥

పదము :

ప్ర । యచ్చ । పర్ముమ్ । త్వరయ । ఆ । హర । ఓషష్ట ।

అహింసన్తః । ఓషధీః । దాన్తు । పర్వన్ ।

యాసామ్ । నోమః । పరి । రాజ్యంఽమ్ । బభూవ ।

అమన్యుతాః । నః । వీరుధః । భవన్తు

॥ 31 ॥

అనువాదం.

కొడవలిని ప్రసాదించు త్వరపడు.

ఇక్కడకు కొనిరా

హింసకు చాల్యడని ఓషధుల గణపులను ఖండించసి.

వాని రాజ్యానికి అధిపతి నోముడు

ఆ లతలు మాతోపాటు క్రోధరహితములగు గాక ! ॥ 31 ॥

మంత్రము :

నవం బర్హి రోదనాయ స్పృడీత

ప్రియం హృద శృక్తువో వర్ణింస్తు ।

తస్మిన్ దేవాః సహ దైవీ ర్విశ-

న్త్విమం ప్రాశ్నన్త్యుతుభీ ర్నిషద్యః

॥ 52 ॥

పదము.

నవమ్ | బర్హిః | ఓదనాయ | స్పృధీత |

ప్రియమ్ | హృదః | చక్షుషః | పల్గు | అస్తు |

తస్మిన్ | దేవాః | సహ | దైవీః | విశన్తు |

ఇమమ్ | ప్ర | అశ్నన్తు | ఋతుభిః | నిలనద్య || 32 ||

అనువాదం :

ఓదనం చేయుటకై శేలేత తృణములను కోసి తెండి.

మా హృదయానికది ప్రేయము.

చూడడానికి నుందరము అగు గాక |

అందులో దేవీసహతులైన

దేవతలందరూ ప్రవేశింతురు గాక |

అలా కూర్చొని ఋతువులననుసరించి

దానిసారగితుము గాక |

|| 32 ||

మంత్రము :

వనస్పతే స్తీర్ణ మా సీద బర్హి -

రగ్నిష్టోమైః సంమితో దేవకాభిః |

త్యక్త్రేవ రూపం సుకృతం స్వధి -

త్యేనా ఏహః పరి పాత్రే దదృశ్రామ్

|| 33 ||

పదము

వనస్పతే | స్తీర్ణమ్ | ఆ | సీద | బర్హిః |

అగ్నిష్టోమైః | సమ్మితః | దేవకాభిః |

త్వష్ట్రోఽశవ । రూవమ్ । సుఽకృతమ్ । స్వఽధికాః ।

ఏనా । ఏహః । పరి । పాత్రే । దద్వత్రామ్ || 33 ||

అనువాదం :

ఈ వనస్పతిలో ఉత్పన్నమైన స్తంభమా ।
 నీవు అగ్నిష్టోమానికి చెందిన దేవతలతో సమ్మానితవు కా
 త్వష్ట తన శత్రుతో నీ రూపాన్ని
 నుందరంగా చెక్కు గాక ।
 నీవు ఈ పాత్రలో ఉండు || 33 ||

పంక్తము ।

ష్ట్యాం శరత్స నిధిపా అభీఽచ్చాత్

స్వః పశ్వే నాభ్యఽశ్నవాతై ।

ఉపేనం జీవాన్ పితరశ్చ పుత్రా

ఏతం స్వర్గం గమయాన్త మగ్నిః || 34 ||

పదము,

ష్ట్యామ్ । శరత్ఽను । నిధిఽపాః । అభి । ఇచ్చాత్ ।

స్వః । పశ్వేన । అభి । అశ్నవాతై ।

ఉప । ఏనమ్ । జీవాన్ । పితరః । చ । పుత్రాః ।

ఏతమ్ । స్వఃఽగమ్ । గమయ । అన్తమ్ । అగ్నిః || 34 ||

అనువాదం.

నిధిపాలకులు అరవై ఏళ్ళలో
పక్ష్యం చేసిన ఒదనంతో స్వర్గప్రాప్తిని వాంఛిస్తారు.
పితరులు, పుత్రులు దీనిపైనే జీవిస్తారు
అగ్ని సమీపానికి, స్వర్గానికి దీనిని నీవు కొనిరమ్ము. || 34 ||

మంత్రము:

ధర్తా ద్రియస్వ ధరుణే పృథివ్యా
అచ్యుతమ్ త్వా దేవతా చ్యవయన్తు ।
తమ్ త్వా దంపతీ జీవన్తా జీవపుత్రా
పుద్ వాసయాతః పర్యగ్నిధానాత్ || 35 ||

పదము.

ధర్తా । ద్రియస్వ । ధరుణే । పృథివ్యా ।
అచ్యుతమ్ । త్వా । దేవతాః । చ్యవయన్తు ।
తమ్ । త్వా । దంపతీ ఇతి దమ్దంపతీ । జీవన్తా । జీవపుత్రా ।
ఉత్ । వాసయాతః । పరీ । అగ్నిధానాత్ || 35 ||

అనువాదం:

ధర్తయైన ఓ పాత్రా! పృథివిని ఆధారంగా
చేసుకొని స్థిరంగా ఉండు.
ఇలా అచ్యుతమైన నన్ను దేవతలు మాత్రమే
స్థానభ్రష్టం చేయగలరు

జీవించిన పుత్రుల గల జీవించి ఉన్న దంపతులు నిన్ను
అగ్నిధాన స్థానం నుంచి వెలికి తీయుదురు గాక । ॥ 35 ॥

మంత్రము :

సర్వా స్తమాగా అభిజిత్య లోకాన్

యావంతః కామాః స మతీతృప స్తాన్ ।

వి గాహేథా మాయవనం చ దర్శి-

రేకస్మిన్ పాత్రే అధ్యుద్ధ రై నమ్

॥ 36 ॥

పదము :

సర్వాన్ । సమ్ ఆగాః । అభిజిత్య । లోకాన్ ।

యావంతః । కామాః । సమ్ । అతీతృపః । తాన్ ।

వి । గాహేథామ్ । ఆయవనమ్ । చ । దర్శి-

రేకస్మిన్ । పాత్రే । అధి । ఉత్ । హర । ఏనమ్

॥ 36 ॥

అనువాదం :

ఆ అన్నిలోకాలను స్వాయత్తం చేసుకొని

సమాగతములైన కామనలతో నిన్ను తృప్తి పరుస్తున్నారు

దర్శించమనుములు లోపల ఉంచి

ఒకే పాత్రలో దీనిని వెలికి తీసుకో

॥ 36 ॥

మంత్రము

ఐవ స్తృణీహి వ్రథయ పురస్తాద్

ఘృతేన పాత్ర మలి ఘార యైతత్ ।

పదము.

ఉ॒వ । అ॒స్త॒రిః । అ॒క॒రః । లో॒కమ్ । ఏ॒తమ్ ।

ఉ॒రుః । వ్ర॒థ॒తామ్ । అ॒స॒మః । స్వ॒ః ౭ గః ।

తస్మిన్ । శ్ర॒యా॒త్తై । మ॒హి॒షః । సు॒ఽవ॒ర్ణః ।

దే॒వాః । ఏ॒నమ్ । దే॒వతా॑భ్యః । ప్ర । యద్వా॒చ్ఛన్ ॥ ౩౭ ॥

అనువాదం:

నీవు ఆ లోకాన్ని నిర్మించినావు

ఆ విశాలము, అప్రతిమానము అయిన స్వర్గం

నీ ముందు పరచుకున్నది

అందులో మహిషము, సువర్ణము ఆశ్రయించి ఉన్నవి

దీనిని దేవతలు దేవతలకు పంచిపెడుతున్నారు ॥ ౩౭ ॥

మంత్రము :

యద్య॑ జ్ఞాయా ప॒చతి॑ త్వత్ ప॒రఃప॑రః

పతి॑ర్వా జాయే త్వత్ తి॒రః ।

సం తత్ సృ॑జేథాం స॒హ వాం త ద॑స్తు

సంపా॑దయన్తా స॒హ లో॒క మే॒కమ్ ॥ ౩౮ ॥

పదము :

యత్ ౭ యత్ । జాయా । ప॒చతి॑ । త్వత్ । ప॒రః ౭ ప॑రః ।

పతి॑ః । వా । జాయే । త్వత్ । తి॒రః ।

సమ్ | తత్ | సృజేథామ్ | సహ | వామ్ | తత్ | అస్తు |

సమ్పాదయన్తా | సహ | తోకమ్ | ఏకమ్ || 39 ||

అనువాదం:

దేనిని దేనిని నీ ధర్మపత్ని పక్ష్యం దేసి ఉన్నదో వానిని,
ఓ స్త్రీ! నీకు భిన్నుడుగా నున్న భర్తదేనిన వానిని
మీరిద్దరూ కలిసి చెరిసగం పంచుకొనండి
మీరిరువురూ ఒకే తోకానికి సమీపంగా
క్రమక్రమంగా వెడుతున్నారు.

|| 39 ||

మంత్రము

యావన్తో అస్యాః సృథివీం సచన్తే

అస్మత్ పుత్రాః పరి యే సంబభూవుః |

సర్వాం స్తాం ఉప పిత్రే హ్యయేథాం

నాథీం జానానాః శిశవః సమాయాన్ || 40 ||

పదము:

యావన్తః | అస్యాః | సృథివీమ్ | సచన్తే |

అస్మత్ | పుత్రాః | పరి | యే | సమ్పాదయన్తాః |

సర్వాన్ | తాన్ | ఉప | పిత్రే | హ్యయేథామ్ |

నాథీమ్ | జానానాః | శిశవః | సమ్పాదయన్ || 40 ||

అనువాదం

ఎంతకాలం వరకూ ఈమెకు సంతానం కలుగుతుంటుందో,
 ఎంతవరకూ ఈ దిక్కులూ, భూమి ఉండునో,
 అంతదాకా వానినన్నింటిని
 ఒక పాత్రలో భోజనానికై రప్పించు
 పుత్రులు కేంద్రస్థానాన్ని కనుగొని వత్తురు గాక !   " 40 "

మంత్రము :

వసో ర్యా ధారా మధునా వ్రవీనా

ఘృతేన మిశ్రా అమృతస్య నాభయః ।

సర్వా స్తా అప రున్ధే స్వర్గః

షష్ఠ్యాం శరత్సు నిధిపా అభీఽచ్చాత్   " 41 "

పదము

వసోః । యాః । ధారాః । మధునా । వ్రవీనాః ।

ఘృతేన । మిశ్రాః । అమృతస్య । నాభయః ।

సర్వాః । తాః । అప । రున్ధే । స్వర్గః ।

షష్ఠ్యామ్ । శరత్ఽసు । నిధిఽపాః । అభి । ఇచ్చాత్   " 41 "

అనువాదం

మధుపూరములు, ఘృతమిశ్రితములు,

అమృతమునకు కేంద్రభూతములు అయిన

ధనధారలు మొత్తం స్వర్గసమీపానికి కొనిపోగలవు

నిధిపతులు అరవై సంవత్సరాలలో
వానిని కొనివత్తురు గాక ।

॥ 41 ॥

మంత్రము .

నిధిం నిధిపా అభ్యేన మిచ్చా-
దశీశ్వరా అభితః సస్తు యేశ్వర్యే ।

అస్మాభి ర్భక్తో నిహితః స్వర్గ-

ప్రిభిః కాష్ఠే ప్రి వైష్ణవై నరుక్షత్

॥ 42 ॥

పదము

నిధిమ్ । నిధిపాః । అభి । ఏనమ్ । ఇచ్చాత్ ।

అశీశ్వరాః । అభితః । సస్తు । యే । అశ్వర్యే ।

అస్మాభిః । దత్తః । నిహితః । స్వర్గః ।

ప్రిభిః । కాష్ఠేః । ప్రిన్ । స్వర్గగాన్ । అరుక్షత్

॥ 42 ॥

అనువాదం .

నిధిపాలకులు ఈ నిధిని వాంఛిస్తున్నారు.

ఇతరులైన ఐశ్వర్యహీనులు అన్ని వేపులా ఉన్నారు.

మా దానం వల్ల ప్రాప్తించిన స్వర్గం సురక్షితంగా ఉన్నది.

మూడు భాగములలో మూడు స్వర్గములకు

మీదుగా ఆరోపించి ఉన్నది.

॥ 42 ॥

మంత్రము :

అగ్ని రక్ష స్తవతు యద్ విదేవం

క్రవ్యాత్ పితౄద ఇహ మా ప్ర పిస్త .

నుదామ ఏన మప రుధ్ధో అస్మ-

దాదిత్యా ఏన మక్షీరసః సచన్తామ్

■ 42 ■

పదము

అగ్నిః । రక్షః । తవతు । యత్ । విదేవమ్ ।

క్రవ్యఽఅత్ । పితౄదః । ఇహ । మా । ప్ర । పిస్త ।

నుదామః । ఏనమ్ । అప । రుధ్ధః । అస్మత్ ।

అదిత్యాః । ఏనమ్ । అక్షీరసః । సచన్తామ్

■ 43 ■

అనువాదం :

ఈశ్వరవిరోధి అయిన రాక్షసుని

అగ్ని తపింపజేయు గాక !

మంసాశి అయిన పితౄద

జలపానం కూడా చేయకుండు గాక !

మేము వీనిని దూరంగా ఉంచుతున్నాము

వాని వద్దకు మేము వెళ్ళవలసిన అవసరం కలగకుండు గాక !

అదిత్యులు, అంగిరసుడు ఈ దుష్టుని

బంధించి ఉంతురు గాక !

■ 44 ■

మంత్రము :

అదిత్యోభ్యో అజీరోభ్యో మ ధీదం
ఘృతేన మిశ్రం ప్రతి వేదయామి ।

శుద్ధహస్తా బ్రాహ్మణ స్యానీహ-

త్యైతం స్వర్గం సుకృతా వపీతమ్

॥ 44 ॥

పదము :

అదిత్యోభ్యః । అజీరోభ్యః । మధు । ఇదమ్ ।

ఘృతేన । మిశ్రమ్ । ప్రతి । వేదయామి ।

శుద్ధహస్తా । బ్రాహ్మణస్య । అనీహత్య ।

ఏతమ్ । స్వర్గమ్ । సుకృతా । అపీ । ఇతమ్

॥ 44 ॥

అనువాదం :

ఈ మధువు ఘృతంతో మిశ్రితమై ఉన్నది.

మా అదిత్యులను, అంగిరసులను ఉద్దేశించినదిది.

వారికి నేను విన్నవించుకుంటున్నాను.

జ్ఞానికి చెందిన పరిశుద్ధ హస్తములు అహితం చేయవు.

అవి పుణ్యవంతములు. స్వర్గాన్ని కూడా పొందునవి. ॥ 44 ॥

మంత్రము

ఇదం ప్రాప ముత్తమం కాష్ఠ మస్య

యస్మా ల్లోకాత్ పరమేష్ఠీ సమాప ।

అ సే॒శ్చ స॒ర్వి ర్ఘ్న॑త॒వత్ స॒మ-

జ్యేష్ఠ॑ భా॒గో అజ్ఞి॑ర॒సో నో అ॒త్ర

॥ 47 ॥

పదము:

ఇ॒దమ్ । ప్ర । అ॒వమ్ । ఉత్త॑మమ్ । కా॒ర్ణమ్ । అ॒స్య ।

యస్మా॑త్ । లో॒కాత్ । ప॒రమే॑స్థి । స॒మే॒త॒వ ।

అ । సే॒శ్చ । స॒ర్విః । ఘ్న॑త॒వత్ । స॒మే । అజ్ఞి॑ ।

వి॒షః । భా॒గః । అజ్ఞి॑ర॒సః । నః । అ॒త్ర

॥ 48 ॥

అనువాదం

ఏ లోకంనుంచి పరమేష్ఠి
పరమేశ్వరప్రాప్తిని చెందుతాడో,
అక్కడినుంచి దీనిలో ఉత్తమభాగాన్ని
నేను అధీనం చేసుకుంటున్నాను.
అజ్ఞయుతమైన సర్వినీ ఆసేచనం చేస్తున్నాను
ఇందులో మిత్రమం చేస్తున్నాను
మా ఈ భాగం అంగిరసులకు చెందినది

॥ 49 ॥

మంత్రము:

స॒త్యాయ॑ చ త॒వసే॑ దీ॒వతా॑భ్యో

ని॒ధిం శీ॒వధిం॑ ప॒రి దద్మ॑ ఏ॒తమ్ ।

మా నో ద్యూ॒తే॒వ గా॒న్మా సమి॑త్యాం

మా స్నో॒న్యస్నో॒ ఉత్సృ॑జతా పు॒రా మత్

॥ 50 ॥

పదము.

సత్కాయం . చ . తపసే . దేవతాభ్యః .

నిఽధిమ్ . శేవఽధిమ్ . పరి . దద్మః . ఏతమ్ .

మా . నః . ద్యూతే . అవ . గాత్ . మా . సమేఽభిక్త్యామ్ .

మా . స్మ . అన్యస్మై . ఉత్ . స్పృశత . పురా . మత్ || 45 ||

అనువాదం.

సత్యంకోసం, తపస్సుకోసం,
దేవతలకోసం ఈ నిధిరూపమైన
శేవధిని సమర్పిస్తున్నాము.
జూదంలో సమితిలో అది మాకు
దూరం కాకుండు గాక !
నన్ను వదలి అది మరొకరికి
లభ్యం కాకుండు గాక !

|| 46 ||

మంత్రము.

అహం పదా మృహం దదామి

మమేదు కర్మన్ కరుణేఽధి జాయా .

కామారో లోకో అజనిష్ట పుత్రోత్

న్వారభేథాం వయ ఉత్తరాపత్

|| 47 ||

పదము.

అహమ్ . పదామి . అహమ్ . దదామి .

మమ . ఇత్ . ఓం ఇతి . కర్మన్ . కరుణే . అధి . జాయా .

కౌమారః । లోకః । అజనిష్ఠః । పుత్రః ।

అనుఽఆరభేథామ్ । వయః । ఉత్తరఽవత్

॥ 47 ॥

అనువాదం

నేను పచనం చేస్తున్నాను
 నేను ప్రదానం చేస్తున్నాను
 నా ధర్మపత్ని నాతో పాటు ఈ కర్మలో ప్రయత్నిస్తున్నది
 చిన్నలు, పెద్దలు అయిన పుత్రులు, లోకులు జనిస్తున్నారు
 ఉద్యస్థిలిన పొందినవారు
 తమ జీవితాన్ని ఉత్తమోత్తమంగా గడుపుతున్నారు ॥ 47 ॥

మంత్రము

న కిల్బిష మత్ర నాధారో అస్తీ

న యన్మిత్యైః సమమమాన ఏతి ।

అనూనం పాత్రం నిహితం న ఏతత్

పక్తారం పక్వ్యః పున రా విశాతి

॥ 48 ॥

పదము:

న । కిల్బిషమ్ । అత్ర । న । ఆఽధారః । అస్తీ ।

న । యత్ । మిత్యైః । సమ్ఽఅమమానః । ఏతి ।

అనూనమ్ । పాత్రమ్ । నిఽహితమ్ । నః । ఏతత్ ।

పక్తారమ్ । పక్వ్యః । పునః । ఆ । విశాతి

॥ 48 ॥

ఆనువాదం

ఈ సమర్పణలో వి పాపమూ లేదు.
 దీనికి ఆధారము వీధి లేదు.
 మిత్రులతో పాటు ఇది జనించునదీ కాదు.
 ఈ ప్రాత్రను పరిపూర్ణంగా ఉంచుతున్నాను.
 పాచకుల వద్దకు తిరిగి మేము వెడుతున్నాము. || 48 ||

మంత్రము

ప్రియం ప్రియాణాం కృణవామ
 తమ స్తే యస్తు యతమే ద్విషన్తి ।
 ధేను రనద్వాన్ వయోవయ ఆయదేవ
 పౌరుషేయ మప మృత్యుం నుదన్తు || 49 ||

పదము

ప్రియమ్ । ప్రియాణామ్ । కృణవామ ।
 తమః । తే । యస్తు । యతమే । ద్విషన్తి ।
 ధేనుః । అనద్వాన్ । వయః2వయః । ఆ2యత్ । ఏవ ।
 పౌరుషేయమ్ । అప । మృత్యుమ్ । నుదన్తు || 49 ||

ఆనువాదం

మిత్రులకు ప్రియాన్ని మేము చేస్తున్నాము.
 ప్రియులకు ప్రియం చేస్తున్నాము.
 మమ్ములను ద్వేషించే వారు

అంధకారంలో పడిపోదురు గాక !
 గోవు, వృషభము మొదలైన వానిలో
 ఉన్న బలాన్ని మేము గ్రహిస్తున్నాము.
 మనుష్యులకు మృత్యువును దూరం చేస్తున్నాము. || 49 ||

మంత్రము :

స మగ్నయో విదు రన్యో అన్యం
 య ఓషధీః సచతే యశ్చ సిన్ధూన్ ।
 యావన్తో దేవా దివ్యాత్మితపన్తి
 హిరణ్యం జ్యోతిః పచతో బభూవ || 50 ||

పదము :

సమ్ । అగ్నయః । విదుః । అన్యః । అన్యమ్ ।
 యః । ఓషధీః । సచతే । యః । చ । సిన్ధూన్ ।
 యావన్తః । దేవాః । దివీ । ఆత్మితపన్తి ।
 హిరణ్యమ్ । జ్యోతిః । పచతః । బభూవ || 50 ||

అనువాదం :

అగ్నులు ఒకరినొకరు తెలిసినవారు.
 ఓషధులలోను నదులలోను ఉన్న దేవతలు
 ప్రకాశమానులై కాంచనాన్ని, జ్యోతిని
 పాచకులకు కల్పిస్తున్నారు.

పంక్తము:

ఏషా త్వదాం పురుషే సం బభూ

వా నగ్నాః సర్వే పశవో యే అన్యే ।

క్షత్రే బాత్మానం పరీ ధాపయాథోఽ-

మోతం వాచో ముఖ మోదనస్య

॥ ౧1 ॥

పదము:

ఏషా । త్వదామ్ । పురుషే । సమ్ । బభూవ ।

అనగ్నాః । సర్వే । పశవః । యే । అన్యే ।

క్షత్రేణ । ఆత్మానమ్ । పరీ । ధాపయాథః ।

అమాఽశతమ్ । వాచః । ముఖమ్ । ఓదనస్య

॥ ౧1 ॥

అనువాదం:

మనుష్యులలో ఒక చర్మం నుంచి

మరొక చర్మం ప్రభవిస్తుంది.

ఇతర పశుగణం నగ్నంగా లేదు.

శౌర్యంతో తమలో తాము

పోటీపడుతూ ఆ ఓదనాన్ని స్వీకరిస్తారు.

వస్త్రము, ఓదనముఖము ఇందులో ప్రధానమైనవి. ॥ ౧1 ॥

పంక్తము:

య దక్షిణ వదా యత్ సమీక్యాం

య ద్వా వదా అన్యతం విత్తకామ్య ।

సమానం తస్తు మభి సంవసానౌ

తస్మిన్ సర్వం శమలం సాదయాథః

॥ 52 ॥

పదము:

యత్ । అక్షిమే । వదాః । యత్ । సమ్మిత్యామ్ ।

యత్ । వా । వదాః । అస్మత్ । విత్తకామ్యా ।

సమానమ్ । తస్తుమ్ । అభి । సమ్మిత్యామ్ ।

తస్మిన్ । సర్వమ్ । శమలమ్ । సాదయాథః

॥ 52 ॥

అనువాదం:

పాచికలాదుతూ, సభలో ఆదుతూ

ధనఁ కోసమై అబద్ధాలాడే వారి

సర్వదోష పరిహారార్థం ఇది కృషి చేస్తుంది

॥ 52 ॥

మంత్రము:

వర్షం వనుష్వాపి గచ్ఛ దేవాం-

స్త్వచో ధూమం పర్యుత్పతయాసి ।

విశ్వవ్యాదా ఘృతపృష్ఠో ధివిష్య-

స్త్వయోని ర్లోక ముప యా హ్యేతమ్

॥ 53 ॥

పదము.

వర్షమ్ । వసుష్వ । అపి । గచ్ఛ । దేవాన్ ।

త్వచః । ధూమమ్ । పరి । ఉత్ । పాతయాసి ।

విశ్వఽవ్యచాః । పృథఽవృష్టః । భవిష్యన్ ।

సఽయోగిః । లోకమ్ । ఇవ । యాహి । ఏతమ్

॥ 53 ॥

అనువాదం:

వర్షం లభించు గాక !

దేవతల వద్దకు వెళుదుము గాక !

చర్మంపైని ధూమం పైకి లేచునట్లు చేస్తున్నాము.

విశ్వంలో విస్తృతమైన అజ్యంతో

దీసిని సంయోజనం చేయుటకై ఇచ్చగిస్తున్నాము.

సజాతీయులైన జనంతో సంబంధమేర్పడు గాక !

॥ 53 ॥

మంత్రము

తన్వంఽ స్వరోఽ ఐహుధా వి చక్రే

యథా విద ఆత్మ న్మన్యవర్ణమ్ ।

అపాక్షైత్ కృష్ణాం యశతీం పునానో

యా లోహిణీ కాం తే అగ్నౌ జహోమి

॥ 54 ॥

అంతు

తన్వంఽమ్ । స్వఃఽగః । ఐహంఽథా । వి । చక్రే ।

యథా । విదీ । ఆత్మన్ । అన్యఽవర్ణమ్ ।

ఏతమ్ | పరి | దద్యుః | తమ్ | నః |
 గోపాయత | ఆ | అస్మాకమ్ | ఆఽవిరోః |
 దిష్టమ్ | నః | అత్ర | జరనే | ని | నేషత్ |
 జరా | మృత్యవే | పరి | నః | దదాతు |
 అథ | పశ్యేన | సహ | సమ్ | భవేమ

* ౧౧ *

అనువాదం

తూర్పు దిక్కునకు ఓదనమా ! నిన్ను
 నేను అందజేస్తున్నాను
 దానికి అధిపతి అగ్ని రక్షణకర్త కాలనర్పం
 ధనుర్ధారి అదిత్యుడు
 మేము వచ్చేదాకా మీరు దీనిని కాపాడండి.
 మా గమ్యం వైపు మమ్ములను కొనివీనివ్వండి.
 మా వృద్ధాప్యం వరకు, ఆ తరువాత
 మరణం వరకు ఆయనే మమ్ము నడిపించారి
 అప్పుడు మేము అక్కడ
 పశ్యం చేసిన ఈ ఓదనంలో
 సంగతులమౌదుము గాక !

" ౧౧ "

మంత్రము

దక్షిణాయై శ్వా దిశ ఇష్టాయాఽధిపతయే
 తిర్శ్చిరాజయే రక్షితే యమా యేషుమతే |
 ఏతం పరి దద్యుస్తం నో

మా గమ్యంవైపు మమ్ములను కొనిపోసిండు.
మా వృద్ధాప్యం వరకు, ఆ తరువాత మరణం వరకూ
ఆయనే మమ్ము నడిపించాలి.
అప్పుడు మేము అక్కడ పక్ష్యం చేసిన
ఈ ఓదనంతో సంగతులమగుదుము గాక |

॥ 56 ॥

మంత్రము .

ప్రతీచ్యై త్వా దిశే వరుణాయాఽధిపతయే

వృదాకవే రక్షితే న్నా యేషుమతే ।

ఏతం పరి దద్య స్తం నో

గోపాయతాస్మాక మైతోః ।

దిష్టం నో అత్ర జరసే ని నేష-

జ్జరా మృత్యవే పరి ణో దదా-

త్వథ వక్ష్యేన సహ సం భవేమ

॥ 57 ॥

-దహ

ప్రతీచ్యై । త్వా । దిశే । వరుణాయ । అధిపతయే ।

వృదాకవే । రక్షితే । అన్నాయ । ఇషుమతే ।

ఏతమ్ । పరి । దద్యః । తమ్ । నః ।

గోపాయత । అ । అస్మాకమ్ । ఆఽఏతోః ।

దిష్టమ్ । నః । అత్ర । జరసే । ని । నేషత్ ।

జరా । మృత్యువే । పరి । నః । దదాతు ।

అథ । వశ్యేన । సహ । నమ్ । భవేమ

॥ 57 ॥

అనువాదం :

పశ్చిమ దిక్కునకు నిన్ను అందిస్తున్నాము
దాని అధిపతి వరుణుడు
రక్షణకర్త పృథాకువు (చుక్కలపాము)
ధనుర్ధారి అన్నము
మేము వచ్చేదాకా మీరు దీనిని కాపాడండి
మా గమ్యం వైపు మమ్ములను కొనిపోనిండు
మా వృద్ధాప్యం వరకు, ఆ తరువాత మరణం వరకు
ఆయనే మమ్ము నడిపించాలి
అప్పుడు మేము అక్కడ పక్వం చేసిన ఈ ఓదనంతో
సంగతులమగుదుము గాక !

॥ 57 ॥

మంత్రము

ఉదీత్యై త్వా దిశి నోమాయాధిపతయే

స్వజాయ రక్షితే శన్యా ఇమమత్యై ।

ఏతం పరి దద్మ స్తం నో

గోపాయకాస్మాక మైతేః ।

దిష్టం నో అత్ర జరసే ని నేష-

జ్జరా మృత్యవే పరి యో దదా-

త్వథ పశ్యేన సహ సం భవేమ

॥ 58 ॥

సదము.

ఉదీచ్యైః । త్వా । దీశే । సోమాయ । అధీపతయే ।

స్వకాయే । రక్షితే । అశన్త్యైః । ఇమృతమత్యైః ।

ఏతమ్ । పరి । దద్యుః । తమ్ । నః ।

గోపాయత । ఆ । అస్మాకమ్ । ఆపీతోః ।

దిష్టమ్ । నః । అత్ర । జరసే । ని । నేషత్ ।

జరా । మృత్యవే । పరి । నః । దదాతు ।

అథ । పశ్యేన । సహ । సమ్ । భవేమ

॥ 58 ॥

అనువాదం.

ఉత్తర దిక్కునకు నిన్ను అందిస్తున్నాము.

దాని అధిపతి సోముడు.

రక్షణకర్త స్వజనామక సర్వము.

అతని ధనుర్ధారి.

మేము వచ్చేదాకా మీరు దీనిని కాపాడండి.

మా గమ్యం వైపు మమ్ములను కొనిపోనిండు.

మా వృద్ధాప్యం వరకు, ఆ తరువాత మరణం వరకు

ఆయనే మమ్ము నడిపించాలి.

అప్పుడు మేము అక్కడ పశ్యం చేసిన

ఈ ఓదనంతో సంగతులమగుదుము గాక !

॥ 58 ॥

మంత్రము:

ద్రువా॑యై త్వా ది॒శే విష్ణ॑వేధిపతయే

కల్మా॑షగ్రీ॒వాయ రక్షి॑త ఓషధీ॒భ్యః ఇమ॑మతిభ్యః ।

ఏ॒తం పరి॑ దద్మ॒స్తం నో

గోపా॑యతాస్మాక మైతోః ।

దిష్టం॑ నో అత్ర॑ జరసే ని నేష-

జ్జరా మృ॒త్యవే॑ పరి॒దో దదా-

త్వథ ప॒క్వేన॑ సహ సం భవే॒మ

॥ 59 ॥

పదము:

ద్రు॒వా॑యై । త్వా । ది॒శే । విష్ణ॑వే । అధి॒పత॑యే ।

కల్మా॑షగ్రీ॒వాయ । రక్షి॑తే । ఓష॑ధీ॒భ్యః । ఇమ॑మతిభ్యః ।

ఏ॒తమ్ । పరి॑ । దద్మ॒ః । తమ్ । నః ।

గోపా॑యత । ఆ । అస్మా॑కమ్ । ఆ॒వీ॑తోః ।

దిష్టమ్॑ । నః । అత్ర॑ । జర॑సే । ని । నేషత్ ।

జరా॑ । మృ॒త్యవే॑ । పరి॑ । నః । దదా॑తు ।

అథ॑ । ప॒క్వేన॑ । సహ॑ । సమ్ । భవే॒మ

॥ 59 ॥

అనువాదం :

ద్రువ దిశకు నిన్ను అందజేస్తున్నాము.
దానికధిపతి విష్ణువు.
కల్మాషగ్రీవమనే సర్పం రక్షకము.
ఓషధులు ధనుర్ధారులు.
మేము వచ్చేదాకా మీరు దీనిని కాపాడండి.
మా గమ్యంవైపు మమ్ములను కొనిపోనిండు.
మా వృద్ధాప్యం వరకు, ఆ తరువాత మరణం వరకు
ఆయనే మమ్ము నడిపించాలి.
అప్పుడు మేము అక్కడ పక్ష్యం చేసిన
ఈ ఓదనంతో సంగతులమగుదుము గాక !

॥ 59 ॥

మంత్రము :

ఊర్ధ్వాయై త్వా దిశి బృహస్పతయేధిపతయే ।

శ్విత్రాయై రక్షితే వర్షాయేషుమతే ।

ఏతం పరి దద్మ స్తం నో

గోపాయతాస్మాక మైతేః ।

దిష్టం నో అత్ర జరసే ని నేష-

జ్జరా మృత్యవే పరి దో దదా-

త్వథ పక్ష్యేన సహ సం భవేమ

॥ 60 ॥

పదము :

ఊర్ధ్వాయై । త్వా । దిశి । బృహస్పతయే । అధిపతయే ।

శ్విత్రాయై । రక్షితే । వర్షాయై । షుమతే ।

అనువాకం: 4

సూక్తం - 4

ఋషి: కశ్యపుడు || దేవత: వశ || చందస్సు: 1-8, 8-19, 21-31, 33-41, 43-53 అనుష్టుప్; 7 ఋగిగనుష్టుప్; 20 విరాడనుష్టుప్; 32 ఉష్టిగృహతి గర్వానుష్టుప్ || మంత్రములు: || 53 ||

వినియోగం :- ఇది వశావిషయకమైన సూక్తము. 'వశా గౌర్యా గర్వం న గృహ్లాతి' (కౌశిక సూత్రము-44,1) అని దానిలుడు.

'వశా వంద్యా గౌః' (ఋగ్వేదభాష్యం-2-7-5) అని సాయణుడు.

'వశా న్యభావవంద్యా గౌః' (ఋ. భా. 10-91-14) అని సాయణుడు.

ఎవరి ఇంటిలో వశాగోవు ఇన్నిస్తుందో అతని ఇంటిలో, అది వశ అని తెలియకపోయినందువల్ల మూడేళ్ళకాపాడబడుతుంది. అ తర్వాత సంగ్రహ్యకాదు.

'వశ' అనే గోవు దేవతలకు విశేషంగా ప్రియమైన హవిస్సు అవుతుంది.

అందువల్ల దేవతలకై దానిని యాచించే బ్రాహ్మణులకు యజ్ఞ మాని దానం చేయాలి. అలా చేస్తే ప్రజాది వృద్ధి కలుగుతుంది. అలా చేయకపోతే అనేక అపదలు వస్తాయి. ఆ అపత్తు అలా ఇవ్వనపుడు దాని ఏ అంగం నుంచి ఎలాంటిదొస్తుందో ఈ సూక్తం చెప్తున్నది. ఇతర వివర్తకాదా కలుగుతుందని అంటున్నది.

యాచించే బ్రాహ్మణులకు దానం చేయమని ఈ వశ బ్రహ్మోవ ద్రవాది పాపములకు కారణమౌతుంది:

బ్రాహ్మణులు దానిని యాచించినపుడు దేవతలే యాచిస్తున్నారని భావించాలి. ఆ గోవు దేవతలకు చెందిన భాగము. దానిని దానం చేస్తే ఆ దాత కోరికలన్నింటినీ ఇస్తుంది. దానిని తానే వండి తింటే వానికి హని కలుగుతుంది.

ఈ గోవు బ్రాహ్మణులకు ఇవ్వగా వారు దానిని బ్రాహ్మణులకు హవ్యరూపంలో అర్పించవలెనని అది అపేక్షిస్తుంది. అందు వల్ల హతం కానీ, అహతం కానీ వశా (గో) పతి దానిని తన ఇంటిలోనే వచనం చేస్తే అధఃపాతం చెంది నరకానికి పోతాడు.

మంత్రము :

దదామీత్యేవ బ్రూయా-

దను చైనా మభుత్పత ।

వశాం బ్రహ్మభ్యో యాచద్భ్య-

స్తత్ ప్రజావ దవత్యవత్

॥ 1 ॥

పదము :

దదామి । ఇతి । ఏవ । బ్రూయాత్ ।

అను । చ । వినామ్ । అభుత్పత ।

వశామ్ । బ్రహ్మభ్యః । యాచత్భ్యః ।

తత్ । ప్రజావత్ । అవత్యవత్

॥ 1 ॥

అనువాదం :

వశాగోవును 'నేను దానం చేస్తాను' అని చెప్పాలి.

దీని విషయంలో అనుకూల భావంతో ఉండాలి.

యాచించిన బ్రాహ్మణులకు ఈ వశాగోవును

దానం చేసినవారు సంతానవంతులౌతారు.

॥ 1 ॥

పంక్తము

ప్రజయా న వి క్రిడితే

పశుభి శ్చోప దస్యతి ।

య ఆర్షేయేభ్యో యాచద్యోః

దేవానాం గాం న దిత్సతి

॥ 2 ॥

పదము

ప్రజయా । నః । వి । క్రిడితే ।

పశుభిః । న । శ్చోప । దస్యతి ।

యః । ఆర్షేయేభ్యః । యాచత్ 2భ్యః ।

దేవానామ్ । గామ్ । న । దిత్సతి

॥ 2 ॥

అనువాదం ।

యాచించిన ఋషిసంస్కలైన బ్రాహ్మణులకు,

దేవతలకు ఈ గోదానం చేయనివాడు

తన సంతానాన్ని అమ్ముకొన్నవాడౌతాడు.

పశువులతో పాటు నష్టపడతాడు.

॥ 2 ॥

పంక్తము :

కూటయాస్య సం శీర్ష్యస్తే

శ్చోదయా కాట మర్తతి ।

బ॒ణ్ణయా ద॒హ్య॒స్తే గృ॒హః

కా॒ణయా దీ॒యతే॑ స్వ॒మ్

॥ ౩ ॥

పదము :

కూ॒టయా॑ । అ॒స్య । స॒మ్ । శీ॒ర్య॒స్తే ।

శ్లో॒ణయా॑ । కా॒టమ్ । అ॒ర్దతి॑ ।

బ॒ణ్ణయా॑ । ద॒హ్య॒స్తే । గృ॒హః ।

కా॒ణయా॑ । దీ॒యతే॑ । స్వ॒మ్

॥ ౩ ॥

అనువాదం :

కొమ్ములు విరిగిన గోవును దానం చేస్తే

విరుచుకుని పడిపోతాడు.

కుంటిదానిని దానం చేస్తే

ఒక గుంటలో పడిపోతాడు.

అంగవైకల్యం కలదానిని ఇస్తే

అతని ఇల్లు దగ్గమైపోతుంది.

గ్రుడ్డిగోవును దానం చేస్తే

అతని ధనం అన్యాయత్తమౌతుంది.

॥ ౩ ॥

మంత్రము :

వి॒లోహి॑తో అ॒ధిష్ఠా॑నా-

చ॒చ్ఛకో॑ వీ॒ర్వతి॑ గో॒పతి॑మ్ ।

తథా¹ వశాయాః సంవిద్యం

దురదభ్నా హ్యుచ్యతే

॥ 4 ॥

పదము;

వి2లోహితః । అధి2స్థానాత్ ।

శక్నః । విన్దతి । గో2పతిమ్ ।

తథా¹ । వశాయాః । సమ్2విద్యమ్ ।

దురదభ్నా । హి । ఉచ్యతే

॥ 4 ॥

అనువాదం:

ఆ అవు గోమయాన్ని కుప్పవేసిన చోటునుంచి

దాని యజమానికి రక్తస్రావం జరుగుతుంది.

ఈ వశానామక ధేనువును గూర్చి

ఇలాంటి భావం ఏర్పడాలి.

‘దీనిని వంచించడం బహు కష్టం’.

॥ 4 ॥

మంత్రము:

పదో¹రస్యా అధిస్థానాద్

విక్లిన్తు ర్నామ విన్దతి ।

అనామనాత్ సం శీర్యన్తే

యా ముఖే నోపజిఘ్రతి

। 5 ॥

పదము :

పదోః । అస్యాః । అధి॒ఽస్థానాత్ ।

వి॒ఽక్లిన్దుః । నామ । వి॒న్దతి ।

అనామనాత్ । సమ్ । శీ॒ర్యన్తే ।

యాః । ముఖే॑న । ఆప॒ఽఽజి॒ఘ్రి

॥ ౧ ॥

అనువాదం :

ఈ గోవు పాదం మోపిన చోటినుంచే

‘విక్లిన్దు’ అనే రుగ్మత

దాని యజమానిని ఆవహిస్తుంది.

ఏ జబ్బులేకనే ఆతని పతువులు

అది మూర్ఖునిన చోటనే పడిపోతాయి.

॥ ౧ ॥

మంత్రము :

యో అస్యాః కర్థా॑వా॒స్సునో

త్యా స దీ॑వే॒ఘ్ వృ॒శ్శతే ।

అక్షీ॑ కు॒ర్వ ఇతి మ॒న్యతే

కనీ॑యాః కృ॒ణుతే స్వమ్

॥ 6 ॥

పదము :

యాః । అస్యాః । కర్థా । ఆ॒ఽస్సునో॑తి ।

ఆ । సః । దీ॑వే॒ఘ్ । వృ॒శ్శతే ।

లక్ష్మీ । కుర్వే । ఇతి । మన్యతే ।

కనీయః । కృణుతే । స్వమ్

॥ 6 ॥

అనువాదం .

దీని చెవులను మెలివేసిన వాడు.

దేవతలకు దూరమౌతాడు.

దీనిమీద ఏదో నామాంకనం

చేస్తున్నాననుకుంటాడుగాని

తన సంపదనే క్షీణింపజేసుకుంటాడు.

॥ 6 ॥

మంత్రము :

యదస్యాః కస్మై చిద్ భోగాయ

బాలాన్ కశ్చిత్ ప్రకృన్తతి ।

తతః కిశోరా మ్రియన్తే

వత్సాంశ్చ ఘాతుకో వృకః

॥ 7 ॥

పదము,

యత్ । అస్యాః । కస్మై । చిత్ । భోగాయ ।

బాలాన్ । తః । చిత్ । ప్రకృన్తతి ।

తతః । కిశోరాః । మ్రియన్తే ।

వత్సాన్ । చ । ఘాతుకః । వృకః

॥ 7 ॥

అనువాదం :

ఎవడైతే ఏదో ఒక లాభం కోసం
ఈ గోవు తోకను ఖండిస్తాడో
అతని పిల్లలు చనిపోతారు.
తోడేలు వాని పిల్లలను చంపుతుంది.

॥ 7 ॥

మంత్రము :

య దస్యా గోపతా సత్యా
లోమ ధ్వాజ్ఞో అజీహిదత్ ।
తతః కుమారా మ్రియన్తే
యక్షో విన్ద త్యనామనాత్

॥ 8 ॥

పదము :

యత్ । అస్యాః । గోపతా । సత్యాః ।
లోమ । ధ్వాజ్ఞః । అజీహిదత్ ।
తతః । కుమారాః । మ్రియన్తే ।
యక్షాః । విన్దతి । అనామనాత్

॥ 8 ॥

అనువాదం :

ఇది యజమాని వద్ద ఉండగా
కాకి దాని వెంట్రుకలను లాగి ఛేదనప్రయత్నముతో
అతని పిల్లలు చనిపోతారు.
జబ్బులేకనే వారు నశించడం మొదలవుతుంది.

॥ 8 ॥

మంత్రము :

య దస్యాః పల్పాలనం

శక్పద్ దాసి సమస్యతి ।

తతోపరూపం జాయతే

తస్మా దవ్యేష్య దీనసః

॥ 9 ॥

పదము :

యత్ । అస్యాః । పల్పాలనమ్ ।

శక్పత్ । దాసి । సమ్ అస్యతి ।

తతః । అపరూపమ్ । జాయతే ।

తస్మాత్ । అవీష్యత్ । వీనసః

॥ 9 ॥

అనువాదం :

పనిమనిషి ఈ గోవు పంచితాన్ని, గోమయాన్ని

ఒక చోటుకు త్రోసినట్లయితే,

ఆ దోషం వల్ల అంగవైకల్యం కలుగుతుంది.

అది తొలగిపోదు.

॥ 9 ॥

మంత్రము :

జాయమానాభి జాయతే

దేవా స్తప్రబాహ్మణాన్ మా ।

తస్మాద్ బ్రహ్మభ్యో దే యైషా

త దాహుః స్వస్య గోపనమ్

॥ 10 ॥

పదము

జాయమానా । అభి । జాయతే ।

దేవాన్ । సబ్రహ్మచాన్ । వశా ॥

తస్మాత్ । బ్రహ్మభ్యః । దేయా । ఏషా ।

తత్ । ఆహుః । స్వస్య । గోపనమ్

॥ 10 ॥

అనువాదం :

దేవతల కోసం బ్రాహ్మణుల కోసం

ఈ గోవు మీదు కట్టినది.

కాబట్టి దీనిని బ్రాహ్మణులకే దానం చేయాలి.

అందుతో దాత సంపద సురక్షితమౌతుంది.

॥ 10 ॥

మంత్రము

య ఏనాం వని మాయన్తి

తేషాం దేవకృతా వశా ।

బ్రహ్మజ్యేయం త దబ్రువన్

య ఏనాం నిప్రియాయతే

॥ 11 ॥

పదము :

యే । ఏనామ్ । వనిమ్ । ఆఽయన్తీ ।

తేషామ్ । దేవఽకృతా । వశా ।

బ్రహ్మఽజ్యేయమ్ । తత్ । అబ్రువన్ ।

యః । ఏనామ్ । నిఽప్రియా యతే

॥ 11 ॥

అనువాదం .

ఈ గోవును యాచిస్తూ వచ్చిన బ్రాహ్మణులకు
దీనిని దానం చేయాలి.

అలా ఇవ్వక తనకు ప్రియమైనదని

తన వద్దనే ఉంచుకునే వాడు ఆ బ్రాహ్మణుల విషయంలో

అపరాధం చేసినవాడే అవుతాడు.

॥ 11 ॥

మంత్రము

య ఆర్షేయేభ్యో యాచద్యోభ్యో

దేవానాం గాం న దిత్వతి ।

ఆ స దేవేభ్య వృశ్చతే

బ్రాహ్మణానాం చ మన్యవే

॥ 12 ॥

పదము

యః । ఆర్షేయేభ్యః । యాచత్కృత్యః ।

దేవానామ్ । గామ్ । న । దిత్వతి ।

ఆ । సః । దీవేషు । వృశ్శతే ।

బ్రాహ్మణానామ్ । చ । మన్యవే

■ 12 ■

అనువాదం :

యాచించిన బ్రాహ్మణులకు

ఈ దేవతల గోవును ఇవ్వనివాడు

వారి కోపానికి గురిఅవుతాడు.

దేవతల యెడ అపరాధం చేసినవాడౌతాడు.

■ 12 ■

మంత్రము

యో అస్య స్వాత్ వశాఽభోగో

అన్యా మిచ్చేత తర్హి సః ।

హింస్తే ఆదత్తా పురుషం

యాచితాం చ న దిత్వతి

■ 13 ■

పదము :

యః । అస్య । స్వాత్ । వశాఽభోగః ।

అన్యామ్ । ఇచ్చేత । తర్హి । సః ।

హింస్తే । ఆదత్తా । పురుషమ్ ।

యాచితామ్ । చ । న । దిత్వతి

■ 13 ■

అనువాదం :

ఈ గోవు నెవడు అనుభవిస్తున్నాడో,

అతడు మరొక గోవును గ్రహించవచ్చును.

యాచించినా ఇవ్వకపోతే
అది ఆ పురుషుని హింసిస్తుంది.

॥ 13 ॥

మంత్రము:

యథా శేవధి ర్నిహితో

బ్రాహ్మదానాం తథా వశా ।

తా మేత దచ్చాయన్తి

యస్మిన్ కస్మింశ్చ జాయతే

॥ 14 ॥

పదము:

యథా । శేవధిః । నిహితః ।

బ్రాహ్మదానామ్ తథా । వశా ।

తామ్ । ఏతత్ । అచ్చయన్తి ।

యస్మిన్ । కస్మిన్ । చ । జాయతే

॥ 14 ॥

అనువాదం:

సురక్షితంగా ఉన్న నిధివంటి ఈ గోవును

బ్రాహ్మణులకు దానం చేయాలి.

ఏదో ఒకచోట ఇది జనిస్తుంది.

బ్రాహ్మణులకోసమే ఇది ఉద్దిష్టమైనది.

దీనిని యాచించుటకై బ్రాహ్మణులు వస్తారు.

॥ 14 ॥

మంత్రము:

స్వ మేత దచ్చాయన్తి

యద్ వశాం బ్రాహ్మదా అభి ।

యథై॑ నా నన్య॑స్మిన్ జి॒నీయా-
 - - -

దే॒వాస్యా॑ ని॒రోధ॑నమ్

॥ 15 ॥

పదము.

స్వమ్ । ఏ॒తత్ । అ॒చ్చ॒ఆ॒యన్తి ।

యత్ । వ॒శామ్ । బ్రా॒హ్మ॒ణాః । అభి ।

యథా॑ । ఏ॒నాన్ । అన్య॑స్మిన్ జి॒నీయాత్ ।

ఏ॒వ । అ॒స్యాః । ని॒రోధ॑నమ్

॥ 15 ॥

అనువాదం.

బ్రాహ్మణులు దీనిని అడుగుటకై వస్తున్నారంటే

తమ ధనమును తామడుగుటకై

వస్తున్నారన్నమాట

దీనిని నిరోధించడమంటే

కష్టాలు కొనితెచ్చుకొనడమే.

॥ 15 ॥

మంత్రము :

చ॑రే దే॒వా తై॒ర్వి॒హయ॑దా-

ద॒వి॒శ్వాత॑గదా సతీ ।

వ॒శాం చ॑ వి॒ద్యా స్సార॑ద

బ్రా॒హ్మ॒ణా స్ర॒ష్ట్యేష్వా॑ః

॥ 16 ॥

పదము .

చరేత్ . ఏవ . ఆ . త్రైహాయనాత్ .

అవిజ్ఞాతఽగదా . సతీ .

వశామ్ . చ . విద్యాత్ . నారద .

బ్రాహ్మదాః . తర్హి . ఏష్యాఽః

॥ 16 ॥

అనువాదం :

అజ్ఞాతంగా మూడేళ్ళదాకా

అది తల్లితోనే ఉంటుంది.

ఓ నారదా ! అప్పుడది దానయోగ్యమౌతుంది.

బ్రాహ్మణులకు దానినివ్వాలి.

॥ 16 ॥

పంక్తము .

య ఏనా మవశా మాహ

దేవానాం నిహితం నిధిమ్ .

ఉభౌ తస్మై భవాశ్రయే

పరిక్ర మ్యేషు మన్యతః

॥ 17 ॥

పదము :

యః . ఏనామ్ . అవశామ్ . ఆహ .

దేవానామ్ . నిహితమ్ . నిధిమ్ .

మంత్రము :

దురద ఘ్నేన మా శయే

యాచితాం చ న దిత్సతి ।

నాస్మై కామాః స మృత్యునై

యా మదత్త్వా చిక్కిరతి

॥ 18 ॥

పదము :

దురదఘ్నా । వినమ్ । ఆ । శయే ।

యాచితామ్ । చ । న । దిత్సతి ।

న । అస్మై । కామాః । సమ్ । మృత్యునై ।

యామ్ । అదత్త్వా । చిక్కిరతి

॥ 19 ॥

అనువాదం :

యాచింపగా దానమివ్వక పోతే

వందనకు లోబడని ఈ గోవు

అతనిని అణచివేస్తుంది.

అతను కోరిన కోరికలు సఫలం కావు.

॥ 19 ॥

మంత్రము :

దేవా వశా మయాచన్

ముఖం కృత్వా బ్రాహ్మణమ్ ।

అథర్వ వ 31

తేషాం సర్వేషా మదద-

ద్దేదం న్యేతి మానుషః

॥ 20 ॥

పదము .

దేవాః । వశామ్ । అయాచన్ ।

ముఖమ్ । కృత్వా । బ్రాహ్మణమ్ ।

తేషామ్ । సర్వేషామ్ । అదదత్ ।

హేడమ్ । ని । ఏతి । మానుషః

॥ 20 ॥

అనువాదం :

బ్రాహ్మణముఖంగా దేవతలు ఈ గోవును యాచిస్తారు.

అప్పుడు ఇవ్వనివాడు అదేవతలందరి

అగ్రహానికి పాత్రుడౌతాడు.

॥ 20 ॥

పంక్తము :

హేడం పశూనాం న్యేతి

బ్రాహ్మణేభ్యో దదత్ వశామ్ ।

దేవానాం నిహితం భాగం

మర్త్య శ్చ స్నిహియా యతే

॥ 21 ॥

పదము :

హేడమ్ । పశూనామ్ । ని । ఏతి ।

బ్రాహ్మణేభ్యః । అదదత్ । వశామ్ ।

దే॒వా॒నామ్ । ని॒॒హితమ్ । భా॒గమ్ ।

మ॒ర్త్యః । చ । ఇత్ । ని॒॒ప్రియా॒యతే

॥ 21 ॥

అనువాదం:

దేవతలకై ఉద్దిష్టమైన ఈ భాగాన్ని

తన వద్దనే ఉంచుకునే మనిషి,

బ్రాహ్మణులకు ఈ గోవును దానం చేయని మనిషి,

పశువుల క్రోధానికి కూడా పాత్రుడౌతాడు.

॥ 21 ॥

మంక్రము:

య ద॒న్యే శ॒తం యాచే॑యు-

ర్బా॒హ్మ॒దా గో॑ప॒తిం వ॒శామ్ ।

అ॒థై॒నాం దే॒వా అ॒బ్రు॑వ-

న్నే॒వం హ॑ వి॒దుషో॑ వ॒శా

॥ 22 ॥

పదము:

యత్ । అ॒న్యే । శ॒తమ్ । యాచే॑యుః ।

బ్రా॒హ్మ॒దాః । గో॑ప॒తిమ్ । వ॒శామ్ ।

అ॒థ । ఏ॒నామ్ । దే॒వాః । అ॒బ్రు॑వన్ ।

ఏ॒వమ్ । హ॑ । వి॒దుషాః॑ । వ॒శా

॥ 22 ॥

అనువాదం :

గోపతి వద్దకు వచ్చి ఇతరులు
దీనిని యాచించినట్లయితే దేవతలిలా అంటారు,
“ఈ గోవు విద్వాంసులకే ఉద్దిష్టమైనది.”

॥ 22 ॥

మంత్రము :

య ఏవం విదుషే దత్త్వా-
భాన్యేభ్యో దదత్ వశామ్ ।
దుర్గా తస్మా అధిష్ఠానే
ప్రథివీ సహదేవతా

॥ 23 ॥

పదము :

యః । ఏవమ్ । విదుషే । అదత్త్వా ।
అథ । అన్యేభ్యః । దదత్ । వశామ్ ।
దుర్గా । తస్మై । అధిష్ఠానే ।
ప్రథివి । సహదేవతా

॥ 23 ॥

అనువాదం :

ఎవడైతే విద్వాంసులకు ఈ గోవును
దానం చేయకుండా ఇతరులకు ఇచ్చివేస్తే,
తనకాధారభూతమైన ప్రథివితోపాటు
దేవతలందరినీ ఆతను వ్యతిరేకం చేసుకుంటాడు.

॥ 23 ॥

మంత్రము .

దేవా వశా మయాచన్

యస్మిన్నగ్రే అజాయత ।

తా మేతాం విద్యా న్నారదః

సహ దేవై రుదాజత

॥ 24 ॥

పదము :

దేవాః । వశామ్ । అయాచన్ ।

యస్మిన్ । అగ్రే । అజాయత ।

తామ్ । ఏతామ్ । విద్యాత్ । నారదః ।

సహ । దేవైః । ఉత్ । అజత

॥ 24 ॥

అనువాదం :

ఈ గోవు ముందు ఎవరి ఇంట జన్మించినదో
అక్కడే దేవతలు దానిని యాచిస్తారు.
నారదా ! ఈ గోవును దేవతలతో పాటు
ఉన్నతి చెందిన దానినిగా గ్రహించు.

॥ 24 ॥

మంత్రము ।

అనపత్య మల్పపశుం

వశా కృడోతి పూరుషమ్ ।

బ్రాహ్మణైశ్చ యాచితా

మథేనాం నిప్రియాయతే

॥ 25 ॥

పదము:

అనపత్యమ్ । అల్పపశుమ్ ।

వశా । కృణోతి । పురుషమ్ ।

బ్రాహ్మణైః । చ । యాచితామ్ ।

అథ । ఏనామ్ । నిప్రియాయతే

॥ 25 ॥

అనువాదం:

బ్రాహ్మణులు యాచించినప్పటికీ
దీనిని తనవద్దనే ఉంచుకొన్న వానిని
ఈ గోవు సంతానహీనునిగా,
అల్పపశువునిగా చేస్తుంది.

॥ 25 ॥

మంత్రము:

అగ్నిషోమాభ్యాం కామాయ

మిత్రాయ వరుణాయ చ ।

తేభ్యో యాచంతి బ్రాహ్మణా-

స్తే ష్వా పృశ్నతే దదత్

॥ 26 ॥

పదము.

అగ్నిసోమోఽభ్యామ్ । కామాయ ।

మిత్రాయ । వరుణాయ । చ ।

తేభ్యః । యాచన్తి । బ్రాహ్మణాః ।

తేషు । ఆ । వృశ్చతే । అదదత్

॥ 26 ॥

అనువాదం :

అగ్నిసోమలకు, విప్రనికి, వరుణునకు,
కామునకుగాను బ్రాహ్మణులు ఈ గోవును యాచిస్తారు.

దీనిని దానం చేయనివాడు

దేవతలందరినీ దూరం చేసుకుంటాడు.

॥ 26 ॥

మంత్రము :

యావ దస్యా గోపతిర్నో

పశ్యణుయాద్భువః స్వయమ్ ।

చరే దస్య తావద్ గోషు

వాస్య శ్రుత్వా గృహే వసేత్

॥ 27 ॥

పదము :

యావత్ । అస్యాః । గోపతిః । న ।

అపశ్యణుయాత్ । ఋచః । స్వయమ్ ।

దేవతలు కోపించి వాని ఆయువును
ఐశ్వర్యాన్ని వినష్టం చేస్తారు.

॥ 28 ॥

మంత్రము :

వశా చరన్తీ బహుధా

దేవానాం నిహితో నిధిః ।

ఆవి ష్కృణుష్య రూపాదీ

యదా స్థామ జిహ్వాంసతి

॥ 28 ॥

పదము .

వశా । చరన్తీ । బహుధా ।

దేవానామ్ । నిహితః । నిధిః ।

ఆవిః । కృణుష్య । రూపాదీ ।

యదా । స్థామ । జిహ్వాంసతి

॥ 29 ॥

అనువాదం :

ఈ గోవు చిరకాలం తిరుగుతూ ఉండే దేవతల నిధి.

ఇది ఉన్నచోటు నుంచి వెళ్ళదలచుకుంటే

అనేక రూపాలను ఆవిష్కరించుకుంటుంది.

॥ 29 ॥

మంత్రము :

ఆవి రాత్మానం కృణుతే

యదా స్థామ జిహ్వాంసతి ।

అథో హ బ్రహ్మభ్యో వశా

యా ఛ్వాయ కృణుతే మనః

॥ 3 ॥

పదము

ఆవిః । ఆత్మానమ్ । కృణుతే ।

యదా । స్థామ । జీహాంసతి ।

అథో ఇతి । హ । బ్రహ్మభ్యః । వశా ।

యా ఛ్వాయ । కృణుతే । మనః

॥ 30 ॥

ఆసువాదం .

తానున్న చోటుకు వెళ్ళదలచుకున్నప్పుడు

తన్ను ఆవిష్కరింపజేసుకుంటుంది,

బ్రాహ్మణుల యాచనకై అది మనసుపడుతుంది,

॥ 30 ॥

మంత్రము .

మనసా సం కల్పయతి

తద్ దేవాం అపి గచ్ఛతి ।

తతో హ బ్రహ్మభ్యో వశా-

ముపప్రయన్తి యాచితుమ్

॥ 31 ॥

పదము :

మనసా । సమ్ । కల్పయతి ।

తత్ । దేవాన్ । అపి । గచ్ఛతి ।

తతః । హ । బ్రహ్మణః । వశామ్ ।

ఉపప్రయన్తి । యాచితుమ్

॥ 31 ॥

అనువాదం :

ఈ ఆవు సంకల్పించుకుంటే
దేవతల దగ్గరకు కూడా వెళ్ళగలదు.
ఆప్పుడు బ్రాహ్మణుడు ఈ గొవును
యాచించుటకై వస్తాడు.

॥ 31 ॥

మంత్రము

స్వధాకారేణ పితృభ్యో

యజ్ఞేన దేవతాభ్యః ।

దానేన రాజన్యోఽవశాయా

మాతుర్హేడం న గచ్ఛతి

॥ 32 ॥

పదము :

స్వధాకారేణ । పితృభ్యః ।

యజ్ఞేన । దేవతాభ్యః ।

దానేన । రాజన్యః । వశాయాః ।

మాతుః । హేడమ్ । న । గచ్ఛతి

॥ 32 ॥

అనువాదం .

స్వధాకారంతో పితరులకు, యజ్ఞంతో దేవతలకు,

దానంతో రాజులకు సంతృప్తి కలుగుతుంది.

అందువల్ల ఈ గోవును దానం చేస్తే
దాని తల్లి కోపం శత్రువులపై పడదు.

॥ ౪౭ ॥

మంత్రము .

వశా మాతా రాజన్యైస్య

తథా సంభూత మగ్రశః ।

తస్యై ఆహు రనర్పణం

యద్ బ్రహ్మభ్యః ప్రదీయతే

॥ ౪౮ ॥

పదము

వశా । మాతా । రాజన్యైస్య ।

తథా । సంభూతమ్ । అగ్రశః ।

తస్యైః । ఆహుః । అనర్పణమ్ ।

యత్ । బ్రహ్మభ్యః । ప్రదీయతే

॥ ౪౮ ॥

అనువాదం .

ఈ వశ (గోవు) క్షత్రియునకు తల్లి.

అలాగే తొలినుంచి వస్తున్నది.

దీనిని బ్రాహ్మణులకిస్తే అది దానం కాదు.

ఎందుకంటే అది బ్రాహ్మణులకు చెందినదే మఱి . ॥ ౪౮ ॥

మంత్రము.

యథాజ్యం ప్రగృహీత-

మాలుమేప్తః స్రువో అగ్నయే ।

ఏవా హ బ్రహ్మభ్యో వశా-

మగ్నయ ఆ వృశ్చతే దదత్

■ 34 ■

పదము:

యథా । అజ్యమ్ । ప్రగృహీతమ్ ।

అలమేప్తః । స్రుచః । అగ్నయే ।

ఏవ । హ । బ్రహ్మభ్యః । వశామ్ ।

అగ్నయే । ఆ । వృశ్చతే । అదదత్

■ 34 ■

అనువాదం:

అగ్నికి సృచంతో అజ్యాన్ని సమర్పిస్తారు.

ఈ వశను బ్రాహ్మణులకు ఇవ్వనప్పుడు

అగ్నికి అపచారం చేసినట్లువుతుంది.

■ 34 ■

మంత్రము:

పురోడాశవత్సా సుదుఘా

లోకేస్మా ఉవ తిష్ఠతి ।

సాన్తై సర్వాన్ కామాన్

వశా ప్రదదుషే దుహే

■ 35 ■

పదము :

పురో¹దాశ²వత్సా³ । సు⁴ద⁵దు⁶హ⁷ ।

లో⁸కే⁹ । అ¹⁰స్మై¹¹ । ఉ¹²ప¹³ । తి¹⁴ష్ఠ¹⁵తి¹⁶ ।

సా¹⁷ । అ¹⁸స్మై¹⁹ । స²⁰ర్వా²¹న్²² । కా²³మా²⁴న్²⁵ ।

వశా²⁶ । ప్ర²⁷ద²⁸దు²⁹షే³⁰ । దు³¹హే³² ।

■ 35 ■

అనువాదం :

పురోదాశరూపిణి అయిన ఈ వశ

ఎవరి దగ్గర ఉంటే వారికే బాగా పాలిస్తూ,

గోదాత సమీపంలో నిలుస్తుంది.

ఆ దాతకు సర్వవాంఛలను ఇది సంపూర్తి చేస్తుంది. || 35 ||

మంత్రము :

స¹ర్వా²న్³ కా⁴మా⁵న్⁶ య⁷మ⁸రా⁹జ్యే¹⁰

వశా¹¹ ప్ర¹²ద¹³దు¹⁴షే¹⁵ దు¹⁶హే¹⁷ ।

అ¹⁸థా¹⁹హు²⁰ ర్వా²¹ర²²కం²³ లో²⁴కం²⁵

నీ²⁶రు²⁷న్ధా²⁸న²⁹స్య³⁰ యా³¹చి³²తా³³మ్³⁴

■ 36 ■

పదము :

స¹ర్వా²న్³ । కా⁴మా⁵న్⁶ । య⁷మ⁸రా⁹జ్యే¹⁰ ।

వశా¹¹ । ప్ర¹²ద¹³దు¹⁴షే¹⁵ । దు¹⁶హే¹⁷ ।

అథ । ఆహుః । నరకమ్ । లోకమ్ ।

నిర్మరుద్ధానస్య । యాచితామ్

॥ 36 ॥

అనువాదం :

యమరాజ్యంలో గోదాతలై
సర్వకామనలను దోహదం చేస్తుంది.
దీనిని యాచించిన వారికి
దానం చేస్తున్నపుడు అడ్డగిస్తే
వారికి నరకప్రాప్తి కలుగుతుందని చెప్తారు.

॥ 36 ॥

పంక్తము .

ప్రపీయమానా చరతి

క్రుద్ధా గోపతయే వశా ।

వేహతం మా మన్యమానో

మృత్యోః పాశేషు బధ్యతామ్

॥ 37 ॥

పదము :

ప్రపీయమానా । చరతి ।

క్రుద్ధా । గోపతయే । వశా ।

వేహతమ్ । మా । మన్యమానః ।

మృత్యోః । పాశేషు । బధ్యతామ్

॥ 37 ॥

అనువాదం

సంతానోత్పత్తి కల్పించే గోవు
తన స్వామిపై కోపిస్తుంది
'నన్ను వంధ్యగా తలచినవాడు
మృత్యుపాశములతో బంధితుడౌతాడు'

॥ 37 ॥

మంత్రము :

యో వేహతం మన్యమానో-

మా చ పచతే వశామ్ ।

అప్యస్య పుత్రాన్ పౌత్రాంశ్చ

యాచయతే బృహస్పతిః

॥ 38 ॥

పదము

యః । వేహతమ్ । మన్యమానః ।

అమా । చ । పచతే । వశామ్ ।

అపి । అస్య । పుత్రాన్ । పౌత్రాన్ । చ ।

యాచయతే । బృహస్పతిః

॥ 38 ॥

అనువాదం :

ఈ గోవును వంధ్యగా తలచి
వండుకున్న వాని పుత్రులను, పౌత్రులను కూడా
బృహస్పతి యాచించి తీసుకుంటాడు

॥ 38 ॥

మంత్రము:

మహా దేహావ తపతి

చరన్తి గోమ గౌరవీ ।

అథో హ గోపతయే

వశా దదుషే విషం దుహే

॥ 38 ॥

పదము

మహాత్ । ఏహా । అవ । తపతి ।

చరన్తి । గోమ । గౌః । అపీ ।

అథో ఖతి । హ । గోపతయే ।

వశా । అదదుషే । విషమ్ । దుహే

॥ 39 ॥

అనువాదం:

గోవులలో ఈ గోవు చరిస్తున్నా
ఎక్కువ సంతాపకారిణి అవుతుంది.

దానమివ్వని వానికి ఇది విషాన్ని పిదుకుతుంది.

॥ 39 ॥

మంత్రము:

ప్రియం వశూనాం తపతి

యద్ బ్రహ్మభ్యః ప్రదీయతే ।

అథో వశాయా స్తత్ ప్రియం

యద్ దీవత్రా హవిః స్యాత్

॥ 40 ॥

పదము :

ప్రి॒యమ్ । పశూ॒నామ్ । భ॒వతి ।

యత్ । బ్ర॒హ్మ॒ఽభ్యః । ప్ర॒తి॒దీ॒యతే ।

అథో॑ ఇతి । వశా॒యాః । తత్ । ప్రి॒యమ్ ।

యత్ । దే॒వ॒త్రా । హ॒విః । స్యాత్

■ 40 ■

అనువాదం :

బ్రాహ్మణులకు దీనిని దానం చేస్తే

అది పశువులకు ప్రియమౌతుంది

ఈ గోవునకు ప్రియమైనది

దేవతలకు కూడా హవిష్సువలె

ప్రియమే అవుతుంది

॥ 40 ॥

మంత్రము :

యా వశా ఉదక॑ల్పయన్

దే॒వా య॒జ్ఞా దుదీ॑త్య ।

తాసా॑ం విలి॒ప్త్యం భీ॒మా-

ముదా॑కురుత వార॒దః

■ 41 ■

పదము :

యాః । వశాః । ఉత్॑ఽఅక॑ల్పయన్ ।

దే॒వాః । య॒జ్ఞాత్ । ఉత్॑ఽవి॑త్య ।

తాసిమ్ । విల్లిప్తమ్ । భీమామ్ ।

ఉత్తరకురుత । నారదః

॥ 41 ॥

అనువాదం :

ఈ గోవులు, దేవతలు

యజ్ఞం చేయవలెనని సంకల్పించుకొన్నారు.

అధిక ఘృతసంభరితమైన అవును,

భయంకరమైన దానిని నారదుడు అనుభవిస్తున్నాడు. ॥ 41 ॥

మంత్రము.

తాం దేవా అమీమాంసస్త

వశీయామివశేతి ।

తా మ్రబీత్ నారద ఏషా

వశానాం వశత మేతి

॥ 42 ॥

పదము

తామ్ । దేవాః । అమీమాంసస్త ।

వశా । ఇయామే । అవశాం । ఇతి ।

తామ్ । అరబీత్ । నారదః । ఏషా ।

వశానామ్ । వశతమా । ఇతి

॥ 42 ॥

అనువాదం :

ఈ విషయమై దేవతలు మీమాంస చేసినారు
ఈ వశ మన వశంలో ఉండదగినది కాదు
దీని విషయమై నారదుడేమన్నాడంటే
'ఇది వశలలో అధికవశమైనది '

॥ 42 ॥

మంత్రము :

కతి ను వశా నారద
యా స్త్వం వేత్త మనుష్యజాః ।
తాస్త్యై పృచ్ఛామి విద్వాంసం
కస్య నాశ్చియా దబ్రాహ్మణః

॥ 43 ॥

పదము :

కతి । ను । వశా । నారద ।
యాః । త్వమ్ । వేత్త । మనుష్యజాః ।
తాః । త్వై । పృచ్ఛామి । విద్వాంసమ్ ।
కస్యః । న । అశ్చియాత్ । అబ్రాహ్మణః ।

॥ 43 ॥

అనువాదం :

ఓ నారదా ! ఇది మనుష్యులలో ఉత్తమమైనదని తెలుసుకొ
అవులలో ఇది ఎన్నవది ? అని
విద్వాంసుడవైన నిన్ను ప్రశ్నిస్తున్నాను
దీనిని అబ్రాహ్మణుడు తినకూడదా ?

॥ 43 ॥

మంత్రము :

వి॒రి॒ప్త్యాః బృ॒హ॒స్ప॒తే

యా చ సూ॒త॒వ॒శా వ॒శా ।

తస్యా నాశ్నీ॒యా ద॒ప్రా॒హ్మ॒ణో

య ఆ॒శం॒సే॒త భూ॒త్యామ్

॥ 44 ॥

పదము :

వి॒రి॒ప్త్యాః । బృ॒హ॒స్ప॒తే ।

యా । చ । సూ॒త॒వ॒శా । వ॒శా ।

తస్యాః । న । అశ్నీ॒యాత్ । అ॒ప్రా॒హ్మ॒ణః ।

యః । ఆ॒శం॒సే॒త । భూ॒త్యామ్

॥ 44 ॥

అనువాదం .

బృహస్పతీ !

ఐశ్వర్యకామి అయిన అప్రాహ్మణుడు

అధిక ఘృతదాత్ర అయిన గోవును,

సుతవశి అయిన గోవును భుజింపకూడదు.

॥ 44 ॥

మంత్రము

నమ॑స్తే అస్తు నార

దాసు॑ఘ విదు॑షే వశా ।

కతమాసాం భీమతమా

యా మదత్త్వా పరాభవేత్

॥ 44 ॥

పదము :

నమః । తే । అస్తు । నారద ।

అనుష్ఠు । విదుషే । వశా ।

కతమా । ఆసామ్ । భీమతమా ।

యామ్ । అదత్త్వా । పరాభవేత్

॥ 45 ॥

అనువాదం :

నారదా ! నీకు నమస్కారం
విద్వాంసునకు అనుకూల భావంతో
గోవును ప్రదానం చేయవలెను.
ఇందులో ఏది భయంకరమైనది ?
దేనిని దానం చేయకపోతే
పరాభవం కలుగుతుంది ?

॥ 45 ॥

మంత్రము

విలిప్తి యా బృహస్పతే-

భో సూతవశా వశా ।

తస్యా నాశ్చియా దక్షాహ్మణో

య ఆశంసేత భూత్యామ్

॥ 46 ॥

పదము :

విలిపిస్తీ | యా | బృహస్పతే |

అథో ఇతి | సూతవశా | వశా |

తస్యాః | న | అశ్నియాత్ | అబ్రాహ్మణః |

యః | అశంసేత్ | భూత్యామ్

॥ 46 ॥

అనువాదం.

ఓ బృహస్పతీ! అధిక ఘృతప్రదాత్ర,

సూతవశ అయిన ఈ గోవు

అందరి వశంలో ఉండునది

సమృద్ధిని కోరే అబ్రాహ్మణుడు

దీనిని భుజింపకూడదు.

॥ 46 ॥

మంత్రము

త్రీడి వై వశాజాతానీ

విలిపిస్తీ సూతవశా వశా |

తాః ప్ర యచ్చేద్ బ్రహ్మభ్యః

సోఽనావ్రస్కః ప్రజాపతే

॥ 47 ॥

పదము :

త్రీడి | వై | వశాజాతానీ |

విలిపిస్తీ | సూతవశా | వశా |

కాః । ప్ర । యచ్చేత్ । బ్రహ్మజ్యోతిః ।

సః । అనావ్రత్యః । ప్రజాపతే

॥ 47 ॥

అనువాదం :

ఈ వశా గోజాతులు మూడు :

ఒకటి అధిక పుత్రప్రదాత్రి.

రెండవది పనివారి వశంలో ఉండునది.

మూడవది అందరి వశంలో ఉండునది.

వీనిని బ్రాహ్మణులకు దానం చేసినవాడు

ప్రజాపతి ముందు నిరపరాధిగా నిలువగలడు.

॥ 47 ॥

మంత్రము :

ఏతద్ వో బ్రాహ్మణా హవి-

రితి మన్వీత యాచితః ।

వశాం చేదేనం యాచేయు-

ర్యా భీమా దదుషో గృహే

॥ 48 ॥

పదము :

ఏతత్ । వః । బ్రాహ్మణాః । హవిః ।

ఇతి । మన్వీత । యాచితః ।

వశామ్ । చ । ఇత్ । ఏనమ్ । యాచేయుః ।

యా । భీమా । అదదుషః । గృహే

॥ 48 ॥

అనువాదం :

ఓ బ్రాహ్మణులారా ! ఇది మీకు హవిస్సు.
దీనిని యాచించినపుడు ఆ గోపతి ఇలా అనాలి :
'ఈ గోవును యాచించినపుడు
ఇది భయంకరమై దానం చేయని
వాని ఇంటిలో ఉంటుంది.'

॥ 48 ॥

మంత్రము :

దే॒వా వ॒శాం ప॒ర్య॑వదన్
న నో॑దా ది॒తి హి॑డితాః ।

ఏ॒తాభీ॑ర్ ఋ॒గ్వి॒శ్వేదం
తస్మా॑ద్ వై స పరా॑భవత్

॥ 49 ॥

పదము :

దే॒వాః । వ॒శామ్ । పరి॑ । అ॒వదన్ ।
న । నః । అ॒దాత్ । ఇ॒తి । హి॑డితాః ।

ఏ॒తాభిః । ఋ॒క్ ౭భిః । భే॒దమ్ ।
తస్మా॑త్ । వై । సః । పరా॑ । అ॒భవత్

॥ 49 ॥

అనువాదం :

ఇది తమకివ్వలేదని దేవతలు అగ్రహిస్తారు.
ఈ మంత్రాలను భేదకుని విషయంలో పఠిస్తారు.
అందువల్ల అతను పరాభూతుడౌతాడు.

॥ 49 ॥

మంత్రము :

ఉత్తే॒నాం భేదో॑ నాదదాత్

పశా॑ మిన్ద్రే॒ణ యాచి॑తః ।

తస్మాత్ తం దే॒వా ఆగ॑సో

వృ॑శ్చ న్నహముత్తరే

■ 50 ■

పదము .

ఉత । ఏనామ్ । భేదః । న । అదదాత్ ।

పశామ్ । ఇన్ద్రే॒ణ । యాచి॑తః ।

తస్మాత్ । తమ్ । దే॒వాః । ఆగ॑సః ।

అవృ॑శ్చన్ । అహమ్॒ఉత్త॑రే

■ 50 ■

అనువాదం :

ఈ గోవును ఇంకొకడు యాచింపగా

భేదకుడు ఇవ్వలేదు.

అందువల్ల ఆ పాపానికి దేవతలు

అతనిని యుద్ధంలో ఖండించినారు.

■ 50 ■

మంత్రము:

యే॒ పశాయా॑ అదా॒నాయ॑

వద॒న్తి పరి॑రాపి॒ణః ।

ఇష్టస్య మన్యవే జాల్మా

ఆ వృశ్చస్తే అచిత్త్యా

॥ 51 ॥

పదము:

యే । వశాయాః । అదానాయ ।

వదన్తి । పరిఽరాపిణః ।

ఇష్టస్య । మన్యవే । జాల్మాః ।

ఆ । వృశ్చస్తే । అచిత్త్యా

॥ 51 ॥

అనువాదం.

ఈ గోదానం చేయకూడదని
ఏ దుష్టచిత్తులు అంటూంటారో
ఆ మతిహీనత వల్ల ఆ దుష్టులు
ఇంకాదుని క్రోధాగ్నికి అగ్గమౌతారు.

॥ 51 ॥

మంత్రము .

యే గోపతిం పరాజీ

యాథాహు ర్మా దదా ఇతి ।

రుద్ర స్యాస్తాం తే హేతిం

పరి య న్త్యచిత్త్యా

॥ 52 ॥

పదము

యే । గోపతిమ్ । పరానియ ।

అథ । అహుః । మా । దదాః । ఇతి ।

రుద్రస్య । అస్తామ్ । తే । హేతిమ్ ।

పరి । యన్తి । అచీత్య

॥ 52 ॥

అనువాదం :

గోపతిని దూరంగా కొనిపోయి దానమివ్వవద్దని

చెప్పినవాడు రుద్రుని కత్తికి బలి అవుతాడు

॥ 52 ॥

మంత్రము :

యదీ హుతాం య ద్యహుతా-

మమా చ పచతే వశామ్ ।

దేవా న్వప్రహ్మదా న్వత్వా

జిహ్వా లోకాన్నిర్ ఋచ్చతి

॥ 53 ॥

పదము :

యదీ । హుతామ్ । యదీ । అహుతామ్ ।

అమా । చ । పచతే । వశామ్ ।

దేవాన్ । నప్రహ్మదాన్ । ఋత్వా ।

జిహ్వాః । లోకాత్ । నిః । ఋచ్చతి

॥ 53 ॥

అనువాదం :

గోవును హుతం చేసిగాని,
చేయకగాని తమ ఇంటిలో వండుకునేవారు
బ్రాహ్మణులకు దేవతలకు
అపరాధం చేసినవారౌతారు
ఆ కుటీలులు లోకంనుంచి పతితులౌతారు.

॥ ౧౩ ॥

ఇది నాల్గవ సూక్తం.

ఇది నాల్గవ అనువాకం

అనువాకం - 5

సూక్తం - 5 (పర్యాయం 1)

ఋషి: కశ్యపుడు ॥ దేవత: బ్రహ్మగవి ॥ ఛందస్సు: 1 ప్రాజాపత్యానుష్టుప్;
2 ధురిక సామ్యునుష్టుప్, 3 చతుష్పదా న్వరాదుష్టిక్; 4 అనుర్యను
ష్టుప్. 5 సామీప్వంత్రీ. 6 సామ్యుష్టిక్ ॥ మంత్రములు: ॥ ౧ ॥

వినియోగం:- బ్రహ్మగవీ విషయమైనదీ సూక్తం. బ్రాహ్మణుని గోవు బ్రహ్మ
గవి. దానిని క్షత్రియుడు గ్రహింపకూడదు. గ్రహిస్తే వాక్కు,
వీర్యము, లక్ష్మి అతనిని పరిత్యజిస్తాయి. ఓజస్తేజాదులను
నశింపజేస్తుంది. క్షత్రియుడా గోవును చంపకూడదు. పచనం
చేయకూడదు. తక్షింపకూడదు.

అలా అపహృత అయిన గోవు నానావిధాలైన అపదలకు,
నానావిధాలైన మృత్యువులకు, నానావిధాలైన దుఃఖాలకు బహి
కంగా, అముష్మికంగా కారణమౌతుంది.

సంప్రదాయానుసారంగా ఈ సూక్తానికి వినియోగం “నై కాం
తే దేవా:” (అథర్వవేదం ౧-18) అనే సూక్తంలో చూడ
వలెను.

మంత్రము :

శ్రమే॑ణ తప॑సా సృ॒ష్టా

బ్ర॒హ్మ॑ణా వి॒త్త॒రే శ్రీ॒తా

॥ 1 ॥

పదము :

శ్రమే॑ణ । తప॑సా । సృ॒ష్టా ।

బ్ర॒హ్మ॑ణా । వి॒త్తా । ఋ॒తే । శ్రీ॒తా

॥ 1 ॥

అనువాదం

(బ్రాహ్మణ గోవు)

శ్రమతోను, తపస్సుతోను సృష్టి అయినది

జ్ఞానంతో ప్రాప్తించినది

ఋతాన్ని ఆశ్రయించినది

॥ 1 ॥

మంత్రము :

స॒త్యేనా॑వృ॒తా శ్రీ॒యా

ప్రా॒వృ॑తా యశ॑సా ప॒రీవృ॑తా

॥ 2 ॥

పదము

స॒త్యేన॑ । ఆ॒వృ॑తా । శ్రీ॒యా ।

ప్రా॒వృ॑తా । యశ॑సా । ప॒రీ॒వృ॑తా

॥ 2 ॥

అనువాదం

సత్యంతో ఆవృతమైనది శ్రీ సంధరితమైనది

యశస్సుతో పరీవృతమైనది

॥ 2 ॥

మంత్రము

స్వధయా పరిహితా శ్రద్ధయా పర్యాధా

దీక్షయా గుప్తా యజ్ఞే ప్రతిష్ఠితా

లోకో నిధనమ్

॥ 3 ॥

పదము

స్వధయా । పరిహితా । శ్రద్ధయా । పరిఽఽధా ।

దీక్షయా । గుప్తా । యజ్ఞే । ప్రతిఽఽస్థితా ।

లోకః । నిధనమ్

॥ 3 ॥

అనువాదం .

స్వధాపరిహితమైనది. శ్రద్ధతో సంయుక్తమైనది.

దీక్షతో గుప్తమైనది.

యజ్ఞంతో ప్రతిష్ఠితమైనది.

లోకంలో స్థానం పొందినది.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

బ్రహ్మ పదవాయం బ్రాహ్మణోఽధిపతిః

॥ 4 ॥

పదము :

బ్రహ్మ । పదఽఽవాయమ్ । బ్రాహ్మణః । అధిఽఽపతిః

॥ 4 ॥

అనువాదం :

బ్రహ్మ పదబంధ సంబద్ధమైనది.

దీనికధిపతి బ్రాహ్మణుడు.

॥ 4 ॥

మంత్రము :

తా మాదదానస్య బ్రహ్మగవీం

జీనతో బ్రాహ్మణం క్షత్రియస్య

॥ ౧ ॥

పదము :

తామ్ । అదదానస్య । బ్రహ్మగవీమ్ ।

జీనతః । బ్రాహ్మణమ్ । క్షత్రియస్య

॥ ౨ ॥

మంత్రము

అప క్రామతి సూన్యతా

వీర్యం । పుష్కా లక్ష్మిః

॥ ౩ ॥

పదము :

అప । క్రామతి । సూన్యతా ।

వీర్యమ్ । పుష్కా । లక్ష్మిః

॥ ౪ ॥

అనువాదం :

ఇలాంటి గోవును కొనిపోయే

బ్రాహ్మణ నాశకుడైన క్షత్రియునకు

సత్యరూపము, వీర్యవతి, పుణ్యవతి

అయిన లక్ష్మి దూరమౌతుంది

॥ ౧, ౨ ॥

ఇది మొదటి పర్యాయము

పూక్తం-5 (పర్యాయం 2)

ముషిః కశ్యపుడు॥ దేవతః బ్రహ్మగవి॥ చందస్సు. 7 సామీప్తి త్రిష్టవః; 8
 భురిగార్హస్సుష్టవః; 9 అర్హస్సుష్టవః. 10 ఉష్టిక్. 11 అర్హి నిష్ట
 త్వంక్తి॥ మంత్రములు: ॥ 5 ॥

మంత్రము

ఓ॒జశ్చ॑ తే॒జశ్చ॑ స॒హశ్చ॑ బ॒లం॑ చ
 వాక్॑ చే॒న్ద్రియం॑ చ శ్రీ॒శ్చ ధర్మశ్చ॑ ॥ 7 ॥

పదము

ఓ॒జః॑ । చ । తే॒జః॑ । చ । స॒హః॑ । చ । బ॒లమ్॑ । చ ।
 వాక్॑ । చ । ఇ॒న్ద్రియమ్॑ । చ । శ్రీః॑ । చ । ధర్మః॑ । చ ॥ 7 ॥

మంత్రము.

బ్ర॒హ్మ చ॑ క్ష॒త్రం చ॑ రా॒ష్ట్రం చ॑
 వి॒శశ్చ॑ త్వి॒షీశ్చ॑ య॒శశ్చ॑
 వర్చ॑శ్చ ద్ర॒వీణం॑ చ ॥ 8 ॥

పదము:

బ్ర॒హ్మ । చ । క్ష॒త్రమ్ । చ । రా॒ష్ట్రమ్ । చ ।
 వి॒శః । చ । త్వి॒షీః । చ । య॒శః । చ ।
 వర్చ॑ । చ । ద్ర॒వీణమ్ । చ ॥ 8 ॥
 అశ్వ. v 33

మంత్రము :

ఆయుశ్చ రూపం చ నామ చ కీర్తిశ్చ

ప్రప్రాణ శ్చాపానశ్చ చక్షుశ్చ శ్రోత్రం చ

॥ 9 ॥

పదము

ఆయుః । చ । రూపమ్ । చ । నామ । చ । కీర్తిః । చ ।

ప్రప్రాణః । చ । అపానః । చ । చక్షుః । చ । శ్రోత్రమ్ । చ ॥ 9 ॥

మంత్రము :

పయశ్చ రస శ్చాన్నం దాన్నాద్యం

చర్తం చ సత్యం చేష్టం చ

పూర్తం చ ప్రజా చ పశవశ్చ

॥ 10 ॥

పదము

పయః । చ । రసః । చ । అన్నమ్ । చ । అన్న౭అద్యమ్ ।

చ । ఋతమ్ । చ । సత్యమ్ । చ । ఇష్టమ్ । చ ।

పూర్తమ్ । చ । ప్రజా । చ । పశవః । చ

॥ 10 ॥

మంత్రము :

తాని సర్వాణ్యప క్రామన్తి

బ్రహ్మగణి మాదదానన్య

జినతో బ్రాహ్మణం క్షత్రియన్య

॥ 11 ॥

పదము

కాశీ । సర్వాది । అప । క్రామన్తి ।

బ్రహ్మగర్భీమ్ । ఆదదానస్య ।

జినతః । బ్రాహ్మణమ్ । క్షత్రియస్య

॥ 11 ॥

అనువాదం:

ఓజస్సు, తేజస్సు, సహనశక్తి, బలము, వాక్కు,
ఇంద్రియశక్తి, శోభ, ధర్మము, జ్ఞానము, జ్ఞాత్రము,
రాష్ట్రము, ప్రజలు, తేజస్సు, యశస్సు, పరాక్రమము,
ధనము, ఆయుస్సు, రూపము, నామము, కీర్తి, ప్రాణము,
అపానము, చక్రువు శోత్రము, క్షీరము, రసము, అన్నము,
ఆహార పదార్థము, ఋతము, సత్యము, ఇష్టము,
పూర్తము, ప్రజ, పశువులు —
ఇవన్నీ బ్రాహ్మణ గోవును కొనిపోయి
బ్రాహ్మణ నాకాన్ని కోరే క్షత్రియునకు
దూరమౌతాయి. ॥ 7, 8, 9, 10, 11 ॥

ఇది రెండవ వర్ణాయము

సూక్తం - 5 (పర్యాయం 3)

ముషి కశ్యపుడు ॥ దేవతః బ్రహ్మగవి ॥ ఛందస్సు: 12 విరాద్ విష్ణుగాయత్రీ:
13 అనుర్యనుష్టవ. 14, 28 సామ్యుష్టిక: 15 గాయత్రీ: 16, 17, 19
20 ప్రాణావర్యానుష్టవ. 18 యాజుషీ జగతి: 21, 25 సామ్యుష్టవ;
22 సామీన్ బృహతి. 23 యాజుషీ త్రిష్టవ: 24 అమరీ గాయత్రీ. 27
అర్యుష్టిక ॥ మంత్రములు: ॥ 16 ॥

మంత్రము:

సైషా భీమా బ్రహ్మగ వ్యోమవేషా

సాక్షాత్ కృత్యా కుల్పజ మావృతా

॥ 12 ॥

పదము :

సో । ఏషా । భీమా । బ్రహ్మ-గనీ । అఘ-విషా ।

స-అజ్ఞాత్ । కృత్యా । కూల్పజమ్ । అ-వృతా || 12 ||

అనువాదం :

ఆ ఈ బ్రాహ్మణగోవు భయంకరమైనది

విషపూరితమైనది

సాక్షాత్తు కృత్యారూపమైనది

వినాశక పదార్థంతో పరివ్యాప్తమైనది || 12 ||

మంత్రము :

సర్వాణ్యస్యాం ఘోరాణి

సర్వే చ మృత్యవః || 13 ||

పదము :

సర్వాణి । అస్యామ్ । ఘోరాణి ।

సర్వే । చ । మృత్యవః || 13 ||

అనువాదం :

దీనిలో సర్వదారుణతలు ఇమిడి ఉన్నవి

సర్వమృత్యువులు కలిసి ఉన్నవి || 13 ||

మంత్రము :

సర్వాణ్యస్యాం క్రూరాణి

సర్వే పురుషవధాః || 14 ||

పదము.

సర్వా¹దీ । అస్మా²మ్ । క్రూ³రా⁴దీ ।

సర్వే । పురుష⁵వధాః

॥ 14 ॥

అనువాదం.

దీనిలో సర్వక్రూరతలు,

సర్వపురుషవధలు గర్భితమై ఉన్నవి.

॥ 14 ॥

మంత్రము.

సా బ్రహ్మ¹జ్యం దేవ²పీ³యం

బ్రహ్మ⁴గవ్యా⁵దీయ⁶మా⁷నా

మృ⁸త్యోః పద్వీ⁹శ ఆ ద్య¹⁰తి

॥ 15 ॥

పదము.

సా । బ్రహ్మ¹జ్యమ్ । దేవ²పీ³యమ్ ।

బ్రహ్మ⁴గవీ । ఆ⁵దీయ⁶మా⁷నా ।

మృ⁸త్యోః । పద్వీ⁹శే । ఆ । ద్య¹⁰తి

॥ 15 ॥

అనువాదం.

ఈ బ్రాహ్మణగోవు ముందు వెళ్ళునపుడు

బ్రహ్మహూతి అయిన దేవశత్రువునకు

మృత్యుపాశమౌతుంది

॥ 15 ॥

మంత్రము:

మే॒నిః శత॑వధా హి సా

బ్ర॒హ్మ॑జ్యస్య క్షీ॒తిర్హి సా

॥ 16 ॥

పదము:

మే॒నిః । శత॑వధా । హి । సా ।

బ్ర॒హ్మ॑జ్యస్య । క్షీ॒తిః । హి । సా

॥ 16 ॥

అనువాదం

ఇది శతఘ్నమైన ఆయుధము

బ్రహ్మఘాతకులకు వినాశకము

॥ 16 ॥

మంత్రము:

తస్మా॑ద్ వై బ్రా॒హ్మ॑జానాం

గౌర్ధ్రా॑ధర్షా విజా॒నతా

॥ 17 ॥

పదము:

తస్మా॑ద్ । వై । బ్రా॒హ్మ॑జానామ్ ।

గౌః । దుః॒శ్చాధర్షా॑ । విజా॒నతా

॥ 17 ॥

అనువాదం:

అందువల్ల ఇది తెలిసిన

బ్రాహ్మణుల గోవును దెబ్బతీయుట అసాధ్యం

॥ 17 ॥

మంత్రము

వజ్రో॑ ధా॒వన్తి॑ వై శ్వా॒నర॑ ఉద్వీ॒తా

॥ 18 ॥

పదము.

వ¹జ్జః : ధావ¹న్తీ । వై¹శ్వానరః । ఉత్¹పీతా || 18 ||

అనువాదం.

ఇది పరువెత్తుతున్నపుడు వజ్రాయుధమౌతుంది.

లేచినపుడు వైశ్వానరమౌతుంది. || 18 ||

మంత్రము.

హేతిః శఫా నుత్తిదన్తీ
మహాదేవో పేక్షమాదా || 19 ||

పదము

హేతిః : శఫాన్ । ఉత్¹పీదన్తీ ।
మహాదేవః । అప¹తాక్షమాదా || 19 ||

అనువాదం.

గిట్టులతో భూమిని త్రవ్వుతున్నపుడు కరవాలమౌతుంది.

అపేక్షమాణ అయి మహాదేవుడౌతుంది. || 19 ||

మంత్రము.

క్షురపవి రీక్షమాదా
వాశ్యమానాభి స్ఫూర్ణతి || 20 ||

పదము.

క్షురప¹వవిః । ఈక్షమాదా ।
వాశ్యమానా । అభి । స్ఫూర్ణతి || 20 ||

అనువాదం :

ఈక్షమాణ అయి ఖడ్గధారను పోలుతుంది
అరిస్తే గరించినట్లుంటుంది

॥ 20 ॥

మంత్రము :

మృత్యు ర్హిజ్జివ్యై త్యుగ్రో

దీవః పుచ్చం పర్యస్యన్తి

॥ 21 ॥

పదము

మృత్యుః । హిజ్జేకృజ్యైతీ । ఉగ్రః ।

దీవః । పుచ్చమ్ । పరిఅస్యన్తి

॥ 21 ॥

అనువాదం

హింకారం చేస్తే మృత్యువౌతుంది
లోక పైకెత్తితే, ఉగ్రదేవుని వలె
భయంకరమౌతుంది

॥ 21 ॥

మంత్రము :

సర్వజ్ఞానిః కర్తా వరీవర్షయన్తి ।

రాజయక్ష్మో మేహన్తి

॥ 22 ॥

పదము

సర్వజ్ఞానిః । కర్తా । వరీవర్షయన్తి ।

రాజయక్ష్మః । మేహన్తి

॥ 22 ॥

అనువాదం:

చెవులు కదలిస్తూ సర్వనాశకమౌతుంది.

మూత్రవిసర్జన చేస్తూ క్షయరోగమౌతుంది.

॥ 22 ॥

మంత్రము

మేని ర్దుహ్యమానా శీర్షక్షి ర్దుగ్ధా

॥ 23 ॥

పదము.

మేనిః । దుహ్యమానా । శీర్షక్షిః । దుగ్ధా

॥ 23 ॥

అనువాదం:

పాలు పిదుకుతుండగా శస్త్రరూపిణి అవుతుంది.

పాలుపిడికిన తరువాత శిరోవేదన అవుతుంది.

॥ 23 ॥

మంత్రము

సేది రుపతిష్ఠన్తి మిథోయోధః పరామృష్టా

॥ 24 ॥

పదము

సేదిః । ఉపతిష్ఠన్తి । మిథఃయోధః । పరామృష్టా

॥ 24 ॥

అనువాదం:

కూర్చున్నపుడు ఖడ్గధార అవుతుంది.

తాకితే ద్వంద్వయుద్ధంలో యోధుడు అవుతుంది.

॥ 24 ॥

మంత్రము:

శరవ్యాతి ముఖేనపిసహ్యమాన

ముతి ర్హన్యమానా

॥ 25 ॥

పదము

శరవ్యాఽ ॥ ముఖే ॥ అపిఽసహ్యమానే ॥

ఋతిః ॥ హన్యమానా

॥ 25 ॥

అనువాదం

ముఖాన్ని బంధిస్తే బాణం అవుతుంది

కొడితే విచారకమాతుంది

॥ 25 ॥

మంత్రము :

అఘవిషా నిపతస్త్రి తమో నిపతితా

॥ 26 ॥

పదము :

అఘఽవిషా ॥ నిఽపతస్త్రి ॥ తమో ॥ నిఽపతితా

॥ 26 ॥

అనువాదం :

కూలబడునపుడు విషమౌతుంది

పడిన తర్వాత అంధకారమౌతుంది

॥ 26 ॥

మంత్రము

అనుగచ్ఛన్తి ప్రాదా నువ దానయతి

బ్రహ్మగవీ బ్రహ్మజ్యస్య

॥ 27 ॥

పదము :

అనుఽగచ్ఛన్తి ॥ ప్రాదాన్ ॥ ఉవ ॥ దానయతి ॥

బ్రహ్మఽగవీ ॥ బ్రహ్మఽజ్యస్య

॥ 27 ॥

అనువాదం.

బ్రాహ్మణగోవు బ్రాహ్మణ ఘాతకులకు
ప్రాణాంతకమౌతుంది.

॥ 27

ఇది మూడవ పర్యాయము

సూక్తం-5 (పర్యాయం 4)

ముషిః కళ్యపుడు॥ దేవతః బ్రహ్మగవి॥ ఛందస్సు. 28 అనురీ గాయత్రీః 2837
అనుర్యనుష్టువ. 80 సామ్మ్యనుష్టువ. 81 యాజుషీ త్రిష్టువః 82 సామ్మీ
గాయత్రీః 83,84 సామ్మీ బృహతీ. 85 భురిక్ సామ్మ్యనుష్టువః 88
సామ్మ్యుష్టిక్ః 88 వ్రతీష్టా గాయత్రీ॥ మంత్రములు : ॥ 11 ॥

మంత్రము

వైరం వికృత్యమానా

పౌత్రాద్యం విభాజ్యమానా

॥ 28 ॥

పదము

వైరమ్ । వికృత్యమానా ।

పౌత్రాద్యమ్ । విభాజ్యమానా

॥ 28 ॥

అనువాదం

కాటుపెడితే పగబడుతుంది.

తెగనరికితే సంతానభాది అవుతుంది.

॥ 28 ॥

మంత్రము:

దేవహేతి ర్హియమానా వ్యుత్థిర్హుతా

॥ 28 ॥

పదము.

అఘమ్ । వచ్యమానా । దుఃస్వప్నమ్ । వక్వా

॥ 32 ॥

అనువాదం :

వండుతున్నపుడు పాపరూపం దాల్చుతుంది.

వండిన తర్వాత దుస్వప్నం వలె

దుఃఖదాయకమౌతుంది.

॥ 32 ॥

మంత్రము,

మూలబర్హదీ పర్యాక్రియమాదా

క్షీతిః పర్యాకృతా

॥ 33 ॥

పదము.

మూలబర్హదీ । పరిఽక్రియమాదా ।

క్షీతిః । పరిఽకృతా

॥ 33 ॥

అనువాదం :

ప్రతిప్పితే మూలనాశకమౌతుంది.

ప్రతిప్పిన తర్వాత వినాశకమౌతుంది.

॥ 33 ॥

మంత్రము,

అసంక్షా గన్ధేన శు గుద్ధ్రియమా

దాశీవిష ఉద్ధృతా

॥ 34 ॥

పదము :

అసమ్సంక్షా । గన్ధేన । శుక్ । ఉద్ధ్రియమాదా ।

అశీవిషః । ఉద్ధృతా

॥ 34 ॥

అనువాదం :

మూర్కొంటే విద్వేషి అవుతుంది
లేచి వెదుతున్నప్పుడు శోకరూపిణి అవుతుంది
లేచి వెళ్ళిన తర్వాత నర్పమౌతుంది || 34 ||

మంత్రము :

అభూతి రుపప్రియమాదా పరాభూతి రుపహృతా || 35 ||

పదము :

అభూతిః । ఉపప్రియమాదా । పరాభూతిః । ఉపహృతా
|| 35 ||

అనువాదం :

దగ్గరకు వెదుతున్నప్పుడు అపద అవుతుంది
వెళ్ళిన తర్వాత ఎరాభవం అవుతుంది || 35 ||

మంత్రము :

శర్వః క్రుద్ధః పిశ్యమానా శమిదా పిశితా || 36 ||

పదము :

శర్వః । క్రుద్ధః । పిశ్యమానా । శమిదా । పిశితా || 36 ||

అనువాదం :

బట్ట కప్పతున్నప్పుడు క్రుద్ధ శర్వుడవుతుంది
కప్పిన తర్వాత సుఖధ్వంసిని అవుతుంది || 36 ||

మంత్రము

అవర్తి రశ్యమానా నిర్ముతి రశితా || 37 ||

పదము

అవర్తిః । అశ్యమానా । నిర్ముతిః । అశితా || 37 ||

అనువాదం

తింటున్నప్పుడు విపత్తి అవుతుంది.

తినిన తర్వాత సర్దుబాటు అవుతుంది.

॥ 37 ॥

మంత్రము:

అశీతా లోకా చ్చినత్తి బ్రహ్మగమీ

బ్రహ్మజ్య మస్మా ద్చాముష్మా చ్చ

॥ 38 ॥

పదము:

అశీతా । లోకాత్ । చ్చినత్తి । బ్రహ్మగమీ ।

బ్రహ్మజ్యమ్ । అస్మాత్ । చ । ఆముష్మాత్ । చ

॥ 38 ॥

అనువాదం.

తన్న బ్రాహ్మణగోవు బ్రాహ్మణ ఘాతకుని

ఇహపర దూరునిగా చేస్తుంది.

॥ 38 ॥

ఇది వాల్మీకీ వర్యాయము

సూక్తం-5 (పర్యాయం 5)

ముఖ: కళ్యణుడు॥ దేవత: బ్రహ్మగమి॥ చందము: 38 సామీ పంక్తి. 40

యాజుష్యనుష్టవ, 41, 48 మరీక్ సామ్యనుష్టవ: 42 అనురీ బృహతి,

43 సామీ బృహతి, 44 ఏవీరికామధ్యనుష్టవ: 45 ఆర్య బృహతి॥

మంత్రములు:

॥ 39 ॥

మంత్రము:

తస్యే అహవనం కృత్యా మేని-

రాశననం వలగ ఉపధ్యమ్

॥ 39 ॥

పదము :

తస్యోః । ఆ॒ఽహ॑న॒నమ్ । కృ॒త్యా । మే॒నిః ।

ఆ॒ఽశ॑న॒నమ్ । వ॒లగః॑ । ఊ॒ట॑ధ్యమ్

॥ 39 ॥

అనువాదం :

దీని వధ కృత్యారూపమౌతుంది

దీనిని ఖండించడం వజ్రపాతమౌతుంది.

దీనిని పక్వం చేయడం వినాశకమౌతుంది

॥ 39 ॥

మంత్రము

అ॒న్వ॒గతా॑ ప॒రి॒ష్ఠాతా॑

॥ 40 ॥

పదము :

అ॒న్వ॒గతా॑ । ప॒రి॒ఽహ్ను॑తా

॥ 40 ॥

అనువాదం

దీనిని అపహరిస్తే అక్కడ ఉండదు

॥ 40 ॥

మంత్రము

అ॒గ్నిః క్ర॒వ్యాద్ భూ॒త్వా

బ్ర॒హ్మగ॒భీ బ్ర॒హ్మ॒జ్యం ప్ర॒విశ్యా॑త్తి

॥ 41 ॥

పదము :

అ॒గ్నిః । క్ర॒వ్య॒ఽఅత్ । భూ॒త్వా ।

బ్ర॒హ్మ॒ఽగ॒భీ । బ్ర॒హ్మ॒ఽజ్యమ్ । ప్ర॒విశ్యా॑త్తి । అ॒త్తి

॥ 41 ॥

అనువాదం :

బ్రాహ్మణం గోమాంస భక్షిణం వల్ల అగ్ని అయి

బ్రాహ్మణ ఘాతకుల వద్దకు వెళ్ళి వారిని తినివేస్తుంది ॥ 41 ॥

మంత్రము:

సర్వా స్యాజ్ఞా పర్వా మూలాని వృశ్చతి || 42 ||

పదము:

సర్వా | అస్య | అజ్ఞా | పర్వా | మూలాని | వృశ్చతి || 42 ||

అనువాదం:

దీని సర్వాంగములు మూలచ్ఛేదకములొకటయి. || 42 ||

మంత్రము

ఛిన త్యస్య పితృబంధు
పరా భావయతి మాతృబంధు || 43 ||

పదము:

ఛిన త్తి | అస్య | పితృబంధు |
పరా | భావయతి | మాతృబంధు || 43 ||

అనువాదం:

ఇది పితృబంధువులను ఛేదిస్తుంది.
మాతృబంధువులను పరాభవిస్తుంది. || 43 ||

మంత్రము:

వివాహం జ్ఞాతీ నృర్వా నపీ
జ్ఞావయతి బ్రహ్మగపీ బ్రహ్మజ్యస్య
క్షత్రియే కాపునర్దీయమానా || 44 ||

పదము :

యః । ఏవమ్ । విదుషః । బ్రాహ్మణస్య ।

క్షత్రియః । గామ్ । ఆఽదతే

॥ 46 ॥

అనువాదం .

విద్వాంసుడైన బ్రాహ్మణుని గోవును

క్షత్రియుడు స్వాధీనం చేసుకుంటే

ఇలా ఇరుగుతుందని గ్రహించాలి

॥ 46 ॥

ఇది ఐదవ పర్యాయము

సూక్తం-5 (వర్యాయము-6)

బుషి : కళ్యపుడు ॥ దేవత : బ్రహ్మగవి ॥ చంద్రుని : 47, 48, 51-53, 57-59, 81 ప్రాణావత్యానుష్ఠానః : 48 ఆర్యనుష్ఠానః : 50 సామీ ద్యహతి : 54, 55 ప్రాణావత్యాష్టకః : 58 అసురీగాయత్రీ 80 గాయత్రీ ॥ మంత్రములు : ॥ 16 ॥

మంత్రము .

క్షిప్రం వై తస్మాహననే

గృధ్రాః కుర్వత బలబమ్

॥ 47 ॥

పదము :

క్షిప్రమ్ । వై । తస్య । ఆఽహననే ।

గృధ్రాః । కుర్వతే । బలబమ్

॥ 47 ॥

అనువాదం :

ఆ దుష్టుని సంహరించిన తరువాత

గ్రద్దలు వెంటనే చేరి కోలాహలం చేస్తాయి.

॥ 47 ॥

మంత్రము :

క్షి॒ప్రమ్ వై తస్యో॒దహ॑నమ్

ప॒రీ నృ॒త్యన్తి కేశి॑నీ

రా॒ఘ్నానాః పా॒ణీ నో॑రసి

కు॒ర్వా॒దాః పాప॑ మై॒లబ॑మ్

॥ 48 ॥

పదము :

క్షి॒ప్రమ్ । వై । తస్య॑ । ఆ॒దహ॑నమ్ ।

ప॒రీ । నృ॒త్యన్తి॑ । కేశి॑నీః ।

ఆ॒ఘ్నానాః॑ । పా॒ణీనా॑ । ఉ॒రసి॑ ।

కు॒ర్వా॒దాః । పాప॑మ్ । ఐ॒లబ॑మ్

॥ 48 ॥

అనువాదం :

వా॒సి చి॒తిని॑ చూ॒చి వెం॒క్రుక॑లు విరబోసుకొని

చేతులతో రొమ్ములు కొట్టుకుంటూ

స్త్రీలు నృత్యం చేస్తారు,

॥ 48 ॥

మంత్రము :

క్షి॒ప్రమ్ వై తస్య॑ వా॒స్తు॒షు

వృ॒కాః కు॒ర్వత॑ ఐ॒లబ॑మ్

॥ 49 ॥

పదము

క్షి॒ప్రమ్ । వై । తస్య॑ । వా॒స్తు॒షు ।

వృ॒కాః । కు॒ర్వతే॑ । ఐ॒లబ॑మ్

॥ 49 ॥

అనువాదం :

వాని ఇంటిలో తోడేళ్ళు చేరి

వెనువెంటనే కూతలువేయడం ప్రారంభిస్తాయి.

॥ 49 ॥

మంత్రము :

క్షీప్రమ్ వై తస్య పృచ్ఛన్తి యత్

త దాసీదిదం ను తాఽదితి

॥ 50 ॥

పదము

క్షీప్రమ్ । వై । తస్య । పృచ్ఛన్తి । యత్ ।

తత్ । ఆసీత్ । ఇదమ్ । ను । తాఽత్ । ఇతి

॥ 50 ॥

అనువాదం .

వెంటనే అతని విషయమై,

ఈ ప్రశ్న బయలుదేరుతుంది.

ఏదేది ఉండినదో అదే ఇక్కడ ఉన్నది.

॥ 50 ॥

మంత్రము :

చిత్వా చ్చిన్తి ప్ర చ్చి

న్యపి జ్ఞాపయ జ్ఞాపయ

॥ 51 ॥

పదము .

చిన్తి । ఆ । చిన్తి । ప్ర । చిన్తి ।

అపి । జ్ఞాపయ । జ్ఞాపయ

॥ 51 ॥

అనువాదం :

వానిని ఖండించు ఖండించు
ముక్కలు ముక్కలుగా చేయి,
నశింపజేయి నశింపజేయి

॥ 51 ॥

మంత్రము

అదదాన మాజ్గీరసి

బ్రహ్మజ్య ముప దానయ

॥ 52 ॥

పదము

అదదదానమ్ । ఆజ్గీరసి ।

బ్రహ్మజ్యమ్ । ఉప । దానయ

॥ 52 ॥

అనువాదం :

అంగిరసుని శక్తి! బ్రాహ్మజగోవును కొనిపోయిన
ఘాతకుని నాశం చెయ్యి

॥ 52 ॥

మంత్రము:

వైశ్వదేవీ హ్యుచ్యతే

కృత్యా కుల్పజ మావృతా

॥ 53 ॥

పదము

వైశ్వదేవీ । హి । ఉచ్యతే ।

కృత్యా । కుల్పజమ్ । అవృతా

॥ 53 ॥

అనువాదం :

దైవ వినాశ శక్తి వినాశకమైనది,
అదిలా అంటుంది:

॥ 53 ॥

మంత్రము.

ఓషన్తి సమోషన్తి బ్రహ్మణో వత్రః || 54 ||

పదము

ఓషన్తి । సమోషన్తి । బ్రహ్మణః । వత్రః || 54 ||

అనువాదం ।

తాపదాయకము, కష్టకారిణి అయినది

బ్రాహ్మణుని వజ్రరూపశక్తి. || 54 ||

మంత్రము

క్షురపవిర్మృత్యుర్భూత్వా విధావ త్వమ్ || 55 ||

పదము

క్షురపవిః । మృత్యుః । భూత్వా । వి । ధావ । త్వమ్ || 55 ||

అనువాదం .

నీవు మంగలికత్తి వలె నిశితమై

చానిని మృత్యువునకు అప్పగించుటకై పరువెత్తు. || 55 ||

మంత్రము.

ఆ దత్సే జినతాం వర్షే

ఇష్టం పూర్తం చాశిషః || 56 ||

పదము

ఆ । దత్సే । జినతామ్ । వర్షే ।

ఇష్టమ్ । పూర్తమ్ । చ । ఆశిషః || 56 ||

అనువాదం :

వివాశకారులైల తేజస్సు, ఇష్టాపూర్తి
అశీస్సులు స్వాంతంత్రం చేసుకో.

॥ 56 ॥

మంత్రము :

అదాయ జీతం జీతాయ

లోకేత ముష్మిన్ ప్ర యచ్చసి

॥ 57 ॥

పదము

అదాయ । జీతమ్ । జీతాయ ।

లోకే । అముష్మిన్ । ప్ర । యచ్చసి

॥ 57 ॥

అనువాదం :

ఆ ఘాతకుని పట్టుకొని ఈ లోకంలో
ఘాతకునకు అప్పగిస్తాను

॥ 57 ॥

మంత్రము :

అఘ్న్యో పదవీ ర్భవ

బ్రాహ్మణ స్యాభిశస్త్వో

॥ 58 ॥

పదము :

అఘ్న్యో । పదవీః । భవ ।

బ్రాహ్మణస్య । అభిశస్త్వో

॥ 58 ॥

అనువాదం :

ఓ అవధ్యగోవా! నీవు బ్రాహ్మణుని
ప్రశంసలతో ప్రతిష్ఠను పొందుదానవు

॥ 58 ॥

మంత్రము.

మే॒నిః శర॑వ్యా॒ఽ ధ

వా॒ఘా ద॒ఘవి॑షా ధవ

॥ 58 ॥

పదము:

మే॒నిః । శర॑వ్యా॒ఽ । ధవ ।

అ॒ఘా ॑ । అ॒ఘవి॑షా । ధవ

॥ 59 ॥

అనువాదం :

నేవు వినాశకమైన శత్రువువై

పాపంనుంచి వెడలిన పాపంగా పరిణమించు.

॥ 59 ॥

మంత్రము

అ॒ఘ్నే॒ ప్ర శి॑రో జహి

బ్ర॒హ్మజ్యోత్యో కృ॒తాగ॑సో

దే॒వపీ॒యో ర॑రాధ॒సః

॥ 60 ॥

పదము.

అ॒ఘ్నే॒ । ప్ర । శి॑రో । జహి ।

బ్ర॒హ్మజ్యోత్యో । కృ॒తాగ॑సో ।

దే॒వపీ॒యోః । అ॒రాధ॑సః

॥ 60 ॥

అనువాదం :

ఓ అవధ్యగోవా ! బ్రహ్మఘాతక పాపి,

దేవ నిందకుడు అయిన పాపి.

వాని శిరస్సును ఖండించు,

॥ 60 ॥

మంత్రము:

త్యయా ప్రమూర్తం మృదిత

మగ్ని ర్దహతు దుశ్చిత్మ్

॥ 61 ॥

పదము:

త్యయా । ప్రమూర్తమ్ । మృదితమ్ ।

అగ్నిః । దహతు । దుఃచిత్మ్

॥ 61 ॥

అనువాదం:

నీ ద్వారా మృతుడైన, నష్టుడు, భ్రష్టుడు

అయిన దుర్బుద్ధిని అగ్ని దహించు గాక!

॥ 61 ॥

ఇది ఆరవ పర్యాయము.

సూక్తం-5 (వర్యాయం-7)

ఋషి: కశ్యపుడు॥ దేవత: బ్రహ్మగవి॥ ఛందస్సు:-82-84, 88, 88-70 ప్రాణాపత్యానుష్టుప్: 85 గాయత్రీ: 87 ప్రాణాపత్యా గాయత్రీ: 71 అనురీపంత్రీ: 72 ప్రాణాపత్యా త్రిష్టుప్: 73 అనుర్యుష్టిక్॥ మంత్రములు: ॥12॥

మంత్రము:

వృశ్చ ప్ర వృశ్చ సం వృశ్చ

దహ ప్ర దహ సం దహ

॥ 62 ॥

పదము:

వృశ్చ । ప్ర । వృశ్చ । సం । వృశ్చ ।

దహ । ప్ర । దహ । సం । దహ

॥ 62 ॥

అనువాదం :

ఖండించు. ఖండించు. పరిపూర్తిగా ఖండించు.
దహించు, పూర్తిగా దహించు. బాగా దహించు. || 62 ||

పంక్తము :

బ్రహ్మజ్యం దేవ్యమ్నః
అ మూలా దనుసందహ || 63 ||

పదము.

బ్రహ్మజ్యమ్ । దేవి । అఘ్నే ।
అ । మూలాత్ । అనుసందహ || 63 ||

అనువాదం :

ఓ గోదేవీ ! బ్రహ్మఘాతకుని సమూలంగా దగ్ధం చెయ్యి.
|| 63 ||

పంక్తము :

యథా యాద్ యమసాదనాత్
పాపలోకాన్ పరావతః || 64 ||

పదము :

యథా । అయాత్ । యమసదనాత్ ।
పాపలోకాన్ । పరావతః || 64 ||

అనువాదం :

యమసదనానికి వెదుతున్న పాపి
ఇతర పాపలోకాలకు వెళ్ళు గాక ! || 64 ||

మంత్రము :

వి॒వా త్వం దే॑ వ్యఘ్నే॒య

బ్ర॒హ్మ॒జ్యస్య॑ కృ॒తాగ॑నో

దే॒వపీ॒యో రరా॑ధ॒నః

॥ 65 ॥

పదము :

వి॒వ । త్వమ్ । దే॒వి । అ॒ఘ్నే॒య ।

బ్ర॒హ్మ॒జ్యస్య॑ । కృ॒త॒తాగ॑నః ।

దే॒వ॒పీ॒యోః । అ॒రా॒ధ॒నః

॥ 65 ॥

మంత్రము :

వ॒శ్చే॒ద శ॒తప॑ర్వ॒దా తీ॒క్ష్ణేన॑ ఘ॒రభృ॑ష్టినా

॥ 66 ॥

పదము :

వ॒శ్చే॒ద । శ॒త॒ప॒ర్వ॒దా । తీ॒క్ష్ణే॒న । ఘ॒ర॒భృ॒ష్టినా

॥ 66 ॥

మంత్రము :

ప్ర॒ స్మ॒న్తాన్ ప్ర॒ శి॒రో జ॒హి

॥ 67 ॥

పదము :

ప్ర॒ । స్మ॒న్తాన్ । ప్ర॒ । శి॒రః । జ॒హి

॥ 67 ॥

అనువాదం :

అపరాధి అయిన వీడు దేవశత్రువునకు,
బ్రహ్మఘాతకునకు చెందిన శిరస్సును

మూడు ముడులుగల క్షురముష్టితో,
తీక్షణమైన వజ్రంతో ఛేదించు.

॥ 65, 66, 67 ॥

మంత్రము:

లోమా¹ న్యస్య² సం ఛిన్తి³

త్వచ⁴ మస్య⁵ వి వేష్టయ⁶

॥ 68 ॥

పదము:

లోమా¹ని । అస్య² । సమ్ । ఛిన్తి³ ।

త్వచ⁴మ్ । అస్య⁵ । వి । వేష్టయ⁶

॥ 68 ॥

అనువాదం:

వాని లోమములను కత్తిరించు.

అతని చర్మాన్ని ఒలిచివెయ్యి.

॥ 68 ॥

మంత్రము:

మాంసా¹ న్యస్య² శాతయ³

స్నావా⁴ న్యస్య⁵ సం వృహ⁶

॥ 69 ॥

పదము:

మాంసా¹ని । అస్య² । శాతయ³ ।

స్నావా⁴ని । అస్య⁵ । సమ్ । వృహ⁶

॥ 69 ॥

అనువాదం:

వాని మాంసాన్ని ముక్కలు చెయ్యి.

ఇతని స్నాయువులను లాగివెయ్యి.

॥ 69 ॥

మంత్రము .

అస్థి¹ న్యస్య² పీడయ

మజ్జాన³ మస్య⁴ నిర్హ⁵హి

॥ 70 ॥

పదము :

అస్థి¹ని । అస్య² । పీడయ ।

మజ్జాన³మ్ । అస్య⁴ । నిః । జహి

॥ 70 ॥

అనువాదం :

వీని అస్థికలను పిండిపిండి చెయ్యి.

వీని మజ్జను నాశం చెయ్యి.

॥ 70 ॥

మంత్రము :

సర్వా¹ స్యా²జ్ఞా³ పర్వా⁴డి వి శ్రథయ

॥ 71 ॥

పదము .

సర్వా¹ । అస్య² । అజ్ఞా³ । పర్వా⁴డి । వి । శ్రథయ

॥ 71 ॥

అనువాదం :

వీని సర్వ పర్వములను విడగొట్టు.

॥ 71 ॥

మంత్రము:

అగ్ని¹ రేనం క్రవా²క్ పృథి³వ్యా

నుదతా⁴ ము దోషతు వాయు

ర⁵వ్రజ్జా⁶ న్మహతో వరి⁷ష్టుః

॥ 72 ॥

పదము.

అగ్నిః । వినమ్ । క్రవ్యఽతత్ । పృథివ్యాః ।

17331

సుదతామ్ । తత్ । ఓషతు । వాయుః ।

అన్తరిక్షాత్ । మహతః । పరిష్ఠః

॥ 72 ॥

అనువాదం:

వీనిని మాంసభక్షకమైన అగ్ని
భూమినుంచి విసరివేయు గాక !
దహింపజేయు గాక !
వాయువు అంతరిక్షం నుంచి
వీనిని దూరం చేయు గాక !

॥ 72 ॥

మంత్రము;

సూర్య ఏనం దివః

ప్ర ఋదతాం న్యోఽషతు

॥ 73 ॥

పదము;

సూర్యః । వినమ్ । దివః ।

ప్ర । సుదతామ్ । ని । ఓషతు

॥ 73 ॥

అనువాదం:

సూర్యుడు వీనిని ద్యులోకం నుంచి త్రోసివేయు గాక !
భస్మీకరించు గాక !

॥ 73 ॥

ఇది ఏడవ పర్వాయము.

ఇది ఐదవ సూక్తం.

ఇది ఐదవ అనువాదం.

ఇది పన్నెండవ కాండ.